

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับ

รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

REFLECTIONS OF THAI TEENAGERS IN THAI NATIONAL BOOK FAIR

AWARDED YOUNG ADULTS FICTION DURING 2015-2019

LI XING

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับ
รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562
REFLECTIONS OF THAI TEENAGERS IN THAI NATIONAL BOOK FAIR
AWARDED YOUNG ADULTS FICTION DURING 2015-2019

LI XING

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)
เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2564

รองศาสตราจารย์ ดร.เมณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์
ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
กรรมการ

อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร
ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

อาจารย์ ดร.จันทรสุดา ไชยประเสริฐ
กรรมการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรธัย
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับ
รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

LI XING 626010

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: พชรินทร์ บุรณะกร, อ.ด.

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 โดยศึกษาบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 จำนวน 10 เล่ม และนำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สะท้อนให้เห็นภาพวัยรุ่นไทย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ชีวิตความเป็นอยู่ พบว่า วัยรุ่นไทยในชนบทมี ชีวิตความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ วัยรุ่นไทยในเมืองมีวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย 2) การศึกษา พบว่า วัยรุ่นไทยได้รับการศึกษาทั้งจากโรงเรียนและจากครอบครัว ซึ่งการศึกษาจากครอบครัวเป็นพื้นฐานและ เป็นส่วนเสริมให้กับการศึกษาในโรงเรียน 3) ด้านความสัมพันธ์ พบว่า วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิก ในครอบครัว เพื่อน และครู 4) ด้านคุณธรรม พบว่า วัยรุ่นไทยเป็นคนที่มีความกตัญญู มีน้ำใจต่อคนอื่น เป็นคนซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบ 5) ด้านค่านิยม พบว่าวัยรุ่นไทยมักจะนิยมใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ ให้ความสำคัญกับการศึกษา และวัยรุ่นแต่ละคนมีความใฝ่ฝันเรื่องอาชีพที่แตกต่างกัน

ด้านปัญหายุวชนไทยและแนวทางแก้ปัญหา พบว่า ปัญหายุวชนไทยมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหา ด้านครอบครัว 2) ปัญหาด้านการศึกษา 3) ปัญหาด้านพฤติกรรม 4) ปัญหาด้านความปลอดภัย 5) ปัญหา ด้านจิตใจ ส่วนแนวทางแก้ปัญหายุวชนไทยต้องการผู้ปกครอง โรงเรียน ผู้คนในสังคม และตัววัยรุ่น ช่วยกันแก้ไข ผู้ปกครองให้ความรักแก่วัยรุ่น อบรมสั่งสอนวัยรุ่นให้ดี และวัยรุ่นกับผู้ปกครองช่วยกันสร้าง สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ดี ทางโรงเรียนเอาใจใส่นักเรียน ผู้คนในสังคมให้ความช่วยเหลือกับวัยรุ่น ที่มีปัญหา

คำสำคัญ: ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทย บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่น รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

**REFLECTIONS OF THAI TEENAGERS IN THAI NATIONAL BOOK FAIR
AWARDED YOUNG ADULTS FICTION DURING 2015-2019**

LI XING 626010

MASTER OF ARTS (COMMUNICATIVE THAI AS A SECOND LANGUAGE)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PATCHARIN BURANAKORN, Ph.D.

ABSTRACT

This research aimed to analyze reflections of Thai teenagers, focusing on their problems and solutions, in fiction for young adults awarded Thai National Book Fair, during 2015–2019. Ten awarded titles were studied. Research findings were reported as a descriptive analysis.

Five aspects of reflections of Thai teenagers in the studied works were found, as the following. 1) Ways of life – rural teenagers lived closely to the nature, while urban teenagers lived conveniently the city lifestyle. 2) Education–socialization from families and the formal education from schools were two sources of knowledge for Thai teenagers, which the former source basically supported the latter. 3) Relationships–most teenagers had close relationships with their family members, friends and teachers. 4) Moral–Thai teenagers were taught to be grateful, considerate, honest and responsible. 5) Social values–Thai teenagers preferred to make uses of their free time, focusing on education; their dreams of profession were varieties.

For problems of Thai teenagers and their solutions, five areas were noticeable, including: 1) family problems; 2) educational problems; 3) behavioural problems; 4) security problems; and 5) psychological problems. The solutions were mainly reflected as all stakeholders–parents; educators; community members; and teenagers themselves–should cooperatively take care of the problems. Parents should love and well culturalize their children. Teenagers should support to strengthen the economy of families. Educators and community members should be aware of problems of teenagers and assisted them.

Keywords: reflections of Thai teenagers, fiction for young adults, Thai National Book Fair Award

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร ประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็น ภาษาที่สอง และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ช่วยให้ความรู้ คำปรึกษา และแนะนำการแก้ไข ข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์นี้ รวมถึงได้ให้กำลังใจเสมอมาจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ อาจารย์ ดร.พัชรินทร์ บุรณะกร และอาจารย์ ดร.จันทร์สุดา ไชยประเสริฐ ที่ได้สละเวลาในการสอบเค้าโครงและสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ แนวคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดี สำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนและการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาและพี่สาวที่ให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และให้ กำลังใจแก่ผู้วิจัยในการมาศึกษาเล่าเรียนในประเทศไทย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณครูของโรงเรียนกอบกาญจน์ศึกษามูลนิธิ จังหวัดสงขลา ครูพาขวัญ พรหมแจ้ง ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้าย ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทุก ๆ คนที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจอย่างดีในทุก ๆ ด้านมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	9
2.1.1 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม	9
2.1.2 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม	10
2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม	11
2.2 ความรู้เกี่ยวกับบันเทิงคดี	12
2.2.1 ความหมายของบันเทิงคดี	13
2.2.2 ประเภทของบันเทิงคดี	13
2.2.3 องค์ประกอบของบันเทิงคดี	15
2.3 ความรู้ที่เกี่ยวกับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ	16
2.3.1 ความเป็นมาของรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ	17
2.3.2 วัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ของรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ	17
2.4 ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น	19
2.4.1 ลักษณะของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น	19
2.4.2 คุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเด็กวัยรุ่น	20
2.5 ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย	22
2.5.1 ประเภทปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย	22

สารบัญ (ต่อ)

2.5.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย	24
2.5.3 แนวทางแก้ไขปัญหายุวชนในสังคมไทย	26
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม	28
2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชน	30
2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล	35
2.6.4 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหายุวชนในสังคมไทย	38
บทที่ 3 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงาน สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562	
3.1 ชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นไทย	43
3.1.1 วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทย	43
3.1.2 อาชีพเสริมของวัยรุ่น	53
3.2 การศึกษาของวัยรุ่น	57
3.2.1 การศึกษาของวัยรุ่นในโรงเรียน	57
3.2.2 การศึกษาของวัยรุ่นในครอบครัว	60
3.3 ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทย	63
3.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัว	63
3.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน	68
3.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครู	71
3.4 คุณธรรมของวัยรุ่นไทย	74
3.4.1 ความกตัญญู	74
3.4.2 ความมีน้ำใจต่อคนอื่น	78
3.4.3 ความซื่อสัตย์	79
3.4.4 ความรับผิดชอบ	81
3.5 ค่านิยมของวัยรุ่นไทย	82
3.5.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา	82
3.5.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง	83
3.5.3 ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดี สำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562	
4.1 ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย	90
4.1.1 ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น	90
4.1.2 ครอบครัวไม่สมบูรณ์	99
4.1.3 ความยากจนในครอบครัว	100
4.2 ปัญหาด้านการศึกษาของวัยรุ่น	105
4.2.1 การศึกษาต่ำ	105
4.2.2 การขาดเรียน	107
4.2.3 การขาดคำแนะนำด้านการศึกษาจากผู้ปกครอง	108
4.3 ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่น	109
4.3.1 การโจรกรรม	109
4.3.2 การทะเลาะต่อสู้อัน	110
4.3.3 การเยาะเย้ยกัน	111
4.3.4 ปัญหาการใส่ร้ายกัน	113
4.3.5 การเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระ	114
4.3.6 การใช้เทคโนโลยี	115
4.4 ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่น	117
4.4.1 การถูกทำร้าย	118
4.4.2 การไม่ระมัดระวังตัว	118
4.5 ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น	120
4.5.1 ความวิตกกังวล	120
4.5.2 ความไม่มั่นใจในตัวเอง	122
4.6 แนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นไทย	123
4.6.1 แนวทางแก้ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย	123
4.6.2 แนวทางแก้ปัญหาด้านการศึกษาของวัยรุ่นไทย	127
4.6.3 แนวทางแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่น	129

สารบัญ (ต่อ)

4.6.4	แนวทางแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่น	131
4.6.5	แนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น	131
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ		
5.1	สรุปผลการวิจัย	134
5.2	อภิปรายผล	139
5.3	ข้อเสนอแนะ	141
บรรณานุกรม		142
ภาคผนวก		147
	ภาคผนวก ก เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย	148
	ภาคผนวก ข เรื่องย่อบันทึงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562	149
ประวัติผู้เขียน		153

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่มนุษย์สร้างขึ้น และเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในชีวิตของมนุษย์ ดังที่ชัตสวดี สิริสุนทร (2550, น. 27) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรม ซึ่งได้เกิดขึ้นและดำรงอยู่คู่มนุษย์มาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน โดยได้มีบทบาทในวิถีชีวิตของผู้คนทุกระดับในสังคม และใน ทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตประจำวัน ชีวิตสังคม หรือชีวิตส่วนตัว

วรรณกรรมมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชีวิตมนุษย์ เรื่องราวในวรรณกรรมมักถูกสร้างขึ้นจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งมีความสมจริงโดยตัวละคร เหตุการณ์ โครงเรื่อง ฉาก และสถานที่ต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นความเป็นจริงของสังคม จึงได้เห็นว่า นักเขียน วรรณกรรม ผู้อ่านและสังคมผูกพันกันอย่างใกล้ชิด สำหรับนักเขียน สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นวัตถุดิบที่สร้างสรรค์วรรณกรรม ผู้อ่านสามารถได้เห็นสภาพสังคมโดยผ่านวรรณกรรม ดังที่ศีกฤติ ปราโมช (2553, น. 17) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นสมบัติของสังคมที่ขาดไม่ได้ เพราะผู้เขียนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของสังคมจากยุคหนึ่งไปอีกยุคหนึ่ง เป็นการแสดงออกถึงความเชื่อและความคิดเห็นของมนุษย์ในสังคมแต่ละยุค

วรรณกรรมกับสังคมจึงมีความสัมพันธ์กัน และมีอิทธิพลต่อกัน วรรณกรรมได้สะท้อนให้เห็นแง่มุมต่าง ๆ ของสังคม เช่น ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ จริยธรรมของมนุษย์ วัฒนธรรมประเพณี ที่มนุษย์ยึดถือและปฏิบัติ เป็นต้น นอกจากนี้ วรรณกรรมยังได้สะท้อนถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ดังที่ อิงอร สุพันธุ์วนิช (2554, น. บทนำ) กล่าวว่า ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายมีหลากหลายมุมมอง ทั้งระดับเล็ก ๆ อย่างครอบครัว ไปสู่สังคมระดับกว้างหรือปัญหาในระดับชาติ นวนิยายจะทำหน้าที่ถ่ายทอดแง่มุมและปัญหาต่าง ๆ ในสังคมให้ผู้อ่านรับรู้และปรับเปลี่ยนไปตามกระแสของสังคมในแต่ละยุค และสังคมก็จะมีผลกระทบต่อวรรณกรรม เป็นเพราะนักเขียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมย่อมได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากสังคม นักเขียนจะซ่อนความคิดสำหรับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตสังคมของตนเองในงานวรรณกรรม หรือแทรกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในงานวรรณกรรมของตนเอง ดังที่ ธาณีวัฒน์ บุญโต (2542, น. ง) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือนักเขียน สังคมเป็นแหล่งที่มาของวรรณกรรมซึ่งรวมถึงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ นักเขียนก็ย่อมนำสิ่งเหล่านี้ไปเป็นวัตถุดิบในการเขียนของตนเอง ส่วนงานวรรณกรรมจะมีลักษณะเนื้อหา รูปแบบใดจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นในเวลานั้น

อิงอร สุพันธุ์วณิช (2554, น. 6) ยังได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคมว่า วรรณกรรมกับสังคมนั้นแยกจากกันไม่ออก สมัยหนึ่ง ๆ สังคมเป็นอย่างไร วรรณกรรมก็จะสะท้อนออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน วรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ผูกพันกัน แล้ววรรณกรรมจะสะท้อนทั้งความคิด ความเชื่อ และความเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้ง ดังนั้น วรรณกรรมทำให้ผู้คนได้เห็นถึงลักษณะของสังคมในแต่ละยุคสมัยและได้เห็นถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของคนในสังคมอีกด้วย

วัยรุ่นเป็นกลุ่มคนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีบทบาทสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก อนาคตของประเทศชาติจะเป็นไปอย่างไรหรือเป็นไปในทิศทางไหนก็ขึ้นอยู่กับวัยรุ่นในสังคมนั้น ผู้ใหญ่ในสังคมจึงให้ความสนใจต่อวัยรุ่น เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในชีวิต ในช่วงเวลานี้ ค่านิยมของบุคคลจะค่อย ๆ ก่อตัวขึ้น ร่างกายและจิตใจของบุคคลจะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ได้โดยง่าย ผู้ใหญ่ในสังคมจึงมีหน้าที่ให้ความสนใจและชี้นำแนวทางที่ดีให้กับวัยรุ่น ซึ่งนอกจากครอบครัวมีบทบาทในเรื่องนี้ สังคมก็ต้องมีวิธีต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมวัยรุ่นเติบโตที่ดี ซึ่งวรรณกรรมสำหรับเด็กวัยรุ่นก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะชี้นำวัยรุ่นให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมได้

วรรณกรรมสำหรับเด็กวัยรุ่นนอกจากได้ให้ความเพลิดเพลินกับผู้อ่าน ยังให้ความรู้และปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่ผู้อ่านด้วย ดังที่ นิตยา วรรณกิตร์ (2559, น. 18) กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับเยาวชนสามารถให้ความรู้แก่เยาวชน ช่วยเหลือในด้านการพัฒนาทางปัญญาของเยาวชน และสนองความอยากรู้อยากเห็นของเยาวชน ทำให้เยาวชนได้มีความก้าวหน้าในด้านการเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ และยังสามารถส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนได้อีกด้วย นอกจากนี้ วรรณกรรมสำหรับเด็กวัยรุ่นยังสามารถทำให้ผู้อ่านได้รู้และเข้าใจสภาพของเด็กวัยรุ่นในสังคมไทยอีกด้วย ดังที่ LU ZUOXI (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2557-2557 ได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันของเยาวชนในชนบทและเมือง เยาวชนในชนบทพึ่งพาธรรมชาติ เยาวชนในเมืองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แออัด มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น พ่อแม่เอาใจใส่ และผู้คนอื่นมีน้ำใจต่อเยาวชน เยาวชนมีค่านิยมในการทำงาน จะใช้เวลาว่างแตกต่างกันระหว่างเยาวชนในเมืองและชนบท เยาวชนมีความอดทน ความกตัญญู และมีน้ำใจต่อคนอื่น และยังได้สะท้อนให้เห็นปัญหาต่าง ๆ ของเยาวชน ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาด้านพฤติกรรมอย่างเกเรก้าวร้าวคนอื่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการใช้เวลาว่าง ปัญหาการศึกษา เป็นต้น จากแนวคิดและผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กวัยรุ่นเป็นวรรณกรรมที่ดี และมีคุณค่าต่อผู้อ่านเป็นอย่างมาก

รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ เป็นรางวัลประกวดงานเขียนรายปีที่จัดขึ้นโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ มีความสำคัญในการพัฒนาหนังสือและส่งเสริมการอ่าน มีคุณค่าและมีสารประโยชน์ต่อสังคม เช่น ทำให้คนไทยได้เห็นถึงความสำคัญของการอ่าน ส่งเสริมให้อ่านหนังสืออย่างต่อเนื่อง เรียนรู้และทำความเข้าใจเทคนิควิธี

การส่งเสริมการอ่าน และเปิดโอกาสให้คนไทยรู้หนังสือจากนานาชาติ นอกจากนี้ ยังได้เปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติสัมผัสกับหนังสือไทย ทำให้ชาวต่างชาติได้เรียนรู้และเข้าใจความหลากหลายของสังคมไทยตั้งแต่ พ. ศ. 2515 เป็นต้นมา วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเป็นผลงานที่ยอดเยี่ยม สามารถทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงสภาพของสังคมไทย วัฒนธรรมของประเทศไทย ความคิด ค่านิยมของคนไทย และวิถีชีวิตของผู้คนที่อยู่ในสังคมไทย ที่สำคัญที่สุด คือ วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติก็สามารถทำให้ผู้อ่านได้มีความก้าวหน้า เพราะว่าคุณธรรมจริยธรรมที่ฝังงอกที่สะท้อนในผลงานเหล่านี้ได้มีอิทธิพลที่ดีต่อผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เกิดเปลี่ยนแปลงที่ต้อย่างค่อย ๆ ทำให้ผู้อ่านได้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ประเภทของงานวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติมีหลายประเภท ได้แก่ สารคดี นวนิยาย กวีนิพนธ์ เรื่องสั้น หนังสือสำหรับเด็กเล็ก หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น หนังสือการ์ตูน และนิยายภาพ หนังสือสวยงาม บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเป็นประเภทหนึ่งของรางวัลการประกวดที่มีนักเขียนส่งผลงานเข้าประกวดเป็นจำนวนมาก และมีผลงานดีได้รับรางวัลครบทุกรางวัลอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดทุกปี บันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติมีได้เพียงสะท้อนให้เห็นด้านที่ดีของสังคมไทย ยังได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทยอีกด้วย

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 เป็นผลงานที่ดีมีคุณค่า นอกจากได้สะท้อนภาพสังคมทั่วไปของสังคมไทย และยังสามารถทำให้ผู้อ่านได้เห็นชีวิต ความคิด และปัญหาเฉพาะบางอย่างของวัยรุ่นอย่างชัดเจนมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นได้รับประสบการณ์และความคิดที่ดีในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้อ่านที่เป็นผู้ใหญ่ได้เข้าใจวัยรุ่นมากขึ้น ลดความขัดแย้งระหว่างผู้ใหญ่กับวัยรุ่น และยังสามารถได้ให้คำแนะนำกับวัยรุ่นโดยใช้วิธีที่เหมาะสม ทำให้วัยรุ่นได้มีอนาคตที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตที่ดีของประเทศด้วย ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาวิจัยบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ในขอบข่ายของการศึกษาความสัมพันธ์ของวรรณกรรมกับสังคม ซึ่งจะทำให้เข้าใจสภาพวัยรุ่นไทย ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาวัยรุ่นไทย อันจะนำไปสู่การดำรงชีวิตของคนต่างวัยที่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคมไทยได้อย่างสงบสุขมากขึ้นด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัย 3 ด้าน ดังนี้

1.3.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรม

ภาพสะท้อนในวรรณกรรม คือ สภาพความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ ของสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรม เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม เป็นต้น วรรณกรรมเสมือนกระจกเงาของสังคมที่สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมแต่ละยุคสมัย โดยทางตรงและทางอ้อม เนื่องจากผู้เขียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคม และจะนำเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละยุคสมัยใช้ในผลงานของตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้มองเห็นสภาพสังคมอย่างชัดเจน

1.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทย

วัยรุ่นเป็นบุคคลในสังคมที่อยู่ในช่วงอายุแห่งพัฒนาการของจิตใจและร่างกาย ซึ่งเป็นวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง และเป็นวัยที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งได้รับอิทธิพลได้ง่ายจากสภาพแวดล้อม เมื่อได้รับอิทธิพลจากบรรยากาศที่ไม่ดีในสังคมหรือปัจจัยครอบครัว อย่างครอบครัวยากจน ครอบครัวแตกแยก เป็นต้น ทำให้วัยรุ่นเกิดปัญหาได้ง่าย รวมทั้งปัญหาทางจิตใจและปัญหาทางพฤติกรรม ปัญหาเหล่านี้จะเกิดผลกระทบเชิงลบให้กับวัยรุ่น และจะส่งผลกระทบต่อระเบียบสังคม

1.3.3 แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทย

ปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทยเป็นสถานการณ์ที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของผู้คนในสังคมเป็นจำนวนมาก คนในสังคมต้องร่วมกันหาแนวทางแก้ ด้านครอบครัว ผู้ปกครองควรให้ความอบอุ่นแก่วัยรุ่นอย่างเพียงพอ เอาใจใส่อบรมแนะนำวัยรุ่น และพยายามสร้างฐานะทางเศรษฐกิจภายในครอบครัวให้ดี ด้านสังคมรวมทั้งโรงเรียนและองค์กรภาครัฐควรร่วมรับผิดชอบ สร้างสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่วัยรุ่น และให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่มีปัญหาในทุกด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา เป็นต้น ทำให้วัยรุ่นไทยได้เติบโตอย่างมีความสุข มีอนาคตที่ดี

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 คือ บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 จำนวน 18 เล่ม ผู้วิจัยได้คัดเลือกบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่มีตัวละครเป็นมนุษย์และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทย จำนวน 10 เล่ม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

พ.ศ.	อันดับรางวัล	ชื่อหนังสือ	นักเขียน
2558	รางวัลดีเด่น	ลูกชายแดน	เชาวลิต ชันคำ
2558	รางวัลชมเชย	ร่มไม้หนึ่งซึ่งเราตัวเล็ก	ปิ่นนารีย์
2559	รางวัลดีเด่น	ห้องเรียนไม่มีฝา	ธารา ศรีอนุรักษ์
2559	รางวัลชมเชย	ดินสอแห่งสั้น	ฉวีวรรณ พุ่มแก้ว
2559	รางวัลชมเชย	สลินดงบายู	วิน วนาคร
2560	รางวัลชมเชย	กระต่ายในพระจันทร์	แพน พงศ์พนรัตน์
2560	รางวัลชมเชย	ลูกนกจากคอน	คามิน คมนีย์
2562	รางวัลดีเด่น	พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูก (สาว) นักร้อง	โชติ ศรีสุวรรณ
2562	รางวัลชมเชย	ม้าน้ำสีทอง	เอกอรุณ
2562	รางวัลชมเชย	วันเกิดของเค้าโมง	จันทร์งส์

งานวิจัยครั้งนี้ไม่ศึกษาวิจัยบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่เน้นจินตนาการความเหนือจริง และบันเทิงคดีที่เป็นความเรียงบรรยายความคิด เนื่องจากวรรณกรรมเล่มนั้นไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพจริงของวัยรุ่นไทยอย่างโดยตรง ดังนี้

1) ต้นไม้นี้มีชื่อว่า “ความสุข” (พ.ศ. 2558) โดย กิ่งกาญจน์ ศรีปริญญาศิลป์ เป็นบันเทิงคดีที่เป็นความเรียงบรรยายความคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ไม่ได้นำเสนอเรื่องราวที่มีตัวละครในการดำเนินเรื่อง จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

2) เจ้าเอย...เจ้ากรงหัวจุก (พ.ศ. 2558) โดย ชิต ชยากร เป็นบันเทิงคดีที่นำเสนอเรื่องราวของนกที่ถูกคนจับเพื่อสร้างรายได้ ซึ่งตัวละครเอกของเรื่องมิได้เป็นมนุษย์ จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

3) ทั้งโลกนี้ มีคนแบบเธอเพียงคนเดียว (2559) โดย ปะการัง เป็นบันเทิงคดีที่บันทึกเรื่องที่เกิดขึ้นในอเมริกาของผู้เขียน ซึ่งไม่สามารถสะท้อนให้เห็นสภาพวัยรุ่นไทย จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

4) สีธาตุมงกาดธรรม (พ.ศ. 2560) โดย จิตประภัสสร เป็นบันเทิงคดีที่นำเสนอเรื่องราวของวัยรุ่นสี่คนเข้าสู่การผจญภัยในแดนสวรรค์ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เหนือจริง จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

5) เด็กชายที่ปลอมตัวเป็นหนังสือดอกไม้และอื่น ๆ (พ.ศ. 2561) โดย ปะการัง เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นที่นำเสนอเรื่องราวของเด็กหญิงและเด็กชายที่มีพลังเหนือธรรมชาติ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เหนือจริง จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

6) บึงน้ำแห่ง (พ.ศ. 2561) โดย โชติ ศรีสุวรรณ เป็นบันเทิงคดีที่นำเสนอเรื่องราวการผจญภัยของนกเป็ดลายสามตัว ซึ่งตัวละครเอกของเรื่องมิได้เป็นมนุษย์ จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

7) อัศวินอุตุกับปีศาจทั้งแปด (พ.ศ. 2561) โดย ชุนเขา สินธุเสน เขจรบุตร เป็นบันเทิงคดีที่นำเสนอเรื่องราวของเด็กชายอุตุปราบปีศาจแปดตนสำเร็จด้วยสติและปัญญา ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เหนือจริง จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

8) แคเราเข้าใจ (พ.ศ. 2562) โดย ครูภู เป็นบันเทิงคดีที่เป็นความเรียงบรรยายความคิดเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ไม่ได้นำเสนอเรื่องราวที่มีตัวละครในการดำเนินเรื่อง จึงไม่ศึกษาหนังสือเล่มนี้

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ภาพสะท้อน หมายถึง สภาพของสังคมที่ปรากฏในวรรณกรรมโดยผู้เขียนนำเสนอไว้ รวมทั้งสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมต่าง ๆ ของสังคม เป็นต้น ผู้อ่านสามารถรู้ถึงสังคมโดยผ่านเนื้อหา ตัวละคร และฉากของวรรณกรรม

1.5.2 วัยรุ่น หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ อารมณ์ และร่างกาย เป็นบุคคลที่ต้องการความรักและความสนใจมากขึ้นจากคนในรอบข้าง และเป็นคนที่มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาของสังคม

1.5.3 ปัญหาวัยรุ่น หมายถึง สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งของเยาวชนที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยม มีผลกระทบต่อผู้คน คุณภาพก่อนอันตรายเสียหายแก่วัยรุ่น แม้กระทั่งสังคม ผู้คนจำนวนมากมีความรู้สึกไม่พอใจและมีความคิดเห็นร่วมกันว่าสถานการณ์นั้นต้องแก้ไขให้ดีขึ้น

1.5.4 แนวทางแก้ปัญหาวัยรุ่น หมายถึง วิธีการทำให้ปัญหาวัยรุ่นหมดไป ทำให้วัยรุ่นที่มีปัญหาได้กลายเป็นคนดีมีคุณธรรม ได้ใช้ชีวิตอย่างถูกต้องและมีความสุข โดยใช้ความคิด ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของคนในสังคมในการแก้ไขปัญหาวัยรุ่น

1.5.5 บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่น หมายถึง รูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมที่ผู้เขียนมุ่งให้ความบันเทิงและความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านที่เป็นเด็กวัยรุ่นโดยตัวละครเป็นเด็กวัยรุ่น ซึ่งใช้ชีวิตอยู่กับกลุ่มวัยรุ่นเองและใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนกลุ่มอื่นในสังคม

1.5.6 วรรณกรรมที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ หมายถึง หนังสือที่ได้รับรางวัลประกวดงานเขียนรายปีที่จัดขึ้นโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยให้รางวัลกับงานเขียนประเภทสารคดี บันเทิงคดี เป็นต้น

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์เนื้อหา จากตัวบทวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่น (Textual Analysis) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.6.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

1.6.2 ศึกษาประวัติความเป็นมาและวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

1.6.3 ศึกษาบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

1.6.4 คัดเลือกบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 จำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ ลูกชายแดน ร่มไม้หนึ่งซึ่งเราตัวเล็ก ห้องเรียนไม่มีฝา ดินสอแท่งสั้น สลิดนงบายุ กระจ่าในพระจันทร์ ลูกนกจากคอน พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูก (สาว) นักร้อง ม้าน้ำสีทอง และวันเกิดของเค้าโมง

1.6.5 วิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

1.6.6 วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

1.6.7 นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้รู้และเข้าใจในภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

1.7.2 ทำให้รู้และเข้าใจปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

1.7.3 ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของวัยรุ่นในสังคมไทย จนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงปัญหาที่วัยรุ่นต้องเผชิญอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัยรุ่นในสังคมไทยไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตของคนต่างวัยที่ต้องอยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันได้

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
 - 2.1.1 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม
 - 2.1.2 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม
 - 2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม
 - 2.2 ความรู้เกี่ยวกับบันเทิงคดี
 - 2.2.1 ความหมายของบันเทิงคดี
 - 2.2.2 ประเภทของบันเทิงคดี
 - 2.2.3 องค์ประกอบของบันเทิงคดี
 - 2.3 ความรู้เกี่ยวกับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
 - 2.3.1 ความเป็นมาของรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
 - 2.3.2 วัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ของรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ
 - 2.4 ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น
 - 2.4.1 ลักษณะของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น
 - 2.4.2 คุณค่าของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น
 - 2.5 ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย
 - 2.5.1 ประเภทของปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย
 - 2.5.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหารู้อุ่นในสังคมไทย
 - 2.5.3 แนวทางแก้ไขปัญหารู้อุ่นในสังคมไทย
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม
 - 2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเยาวชน
 - 2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล
 - 2.6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหารู้อุ่นในสังคมไทย
- มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดจนแยกไม่ออก เนื่องจากวรรณกรรมเป็นผลงานของผู้เขียน ย่อมได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากสังคมที่นักเขียนอาศัยอยู่ วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคม ทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ นักวิชาการหลายท่านก็ได้อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมไว้ดังนี้

2.1.1 วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม

แนวคิดที่เกี่ยวกับวรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

อิงอร สุพันธ์วุฒิ (2554, น. 43) ได้กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมเป็นสิ่งที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ เพราะนักเขียนมีเอกลักษณ์สามประการ คือ เป็นนักประพันธ์ เป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้น และเป็นพลเมืองของสังคม ฉะนั้นนักเขียนไม่สามารถหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสังคมในยุคสมัยของตนอย่างง่ายได้ ไม่ว่าผู้เขียนจะสะท้อนสังคมอย่างจริงจังหรือไม่ วรรณกรรมย่อมมีความสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมจะสะท้อนประสบการณ์ชีวิตในยุคสมัยนั้น ซึ่งกล่าวได้ว่า วรรณกรรมเป็นกระจกแห่งยุคสมัย เพราะวรรณกรรมเป็นภาพถ่ายสะท้อนชีวิตของยุคสมัยนั้น

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547, น. 5) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนสังคม การสะท้อนสังคมของวรรณกรรมไม่ใช่เป็นการบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยตรง แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์ของสังคมบางอย่าง ฉะนั้นวรรณกรรมจะแทรกส่วนหนึ่งของความเป็นจริงทางสังคม วรรณกรรมจะสะท้อนสังคมทั้งสองด้าน คือ ด้านรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งรูปธรรมก็คือ เหตุการณ์ทั่วไปที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนนามธรรมก็คือ ค่านิยมในชีวิตจิตใจของคนในสังคม ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน

ปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2544, น. 377) กล่าวว่า วรรณกรรมหรือวรรณคดีมีหน้าที่ในการสะท้อนค่านิยมของสังคม และวรรณกรรมเป็นเครื่องมือในการอบรมสั่งสอนบุคคลในสังคม โดยจะให้เห็นความถูก ความผิดในการดำเนินชีวิตบรรทัดฐานแบบแผนของสังคม

วนิดา บำรุงไทย (2544, น. 513) กล่าวว่า กระแสหลักของวรรณกรรมไทยในช่วง 2516-2519 เป็นวรรณกรรมไทยสะท้อนความคิดเห็นทางการเมืองและสังคม วรรณกรรมในช่วงนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองและสังคม เพื่อสะท้อนความทุกข์ยากของชาวนาและปลุกเร้าให้ต่อสู้กับกลุ่มคนอื่นอย่างนายทุน ข้าราชการทุจริต ผู้มีอิทธิพลเฟื่องฟูมาก และจะแสดงให้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะเหตุการณ์ทางการเมืองที่มีอิทธิพลมาก และยังเป็นการแสดงทัศนะทางการเมืองต่อระบบประชาธิปไตยและระบบอื่น ๆ เช่น คอมมิวนิสต์ และสังคมนิยม มีทั้งด้านแสดงให้เห็นผลเสียของประเทศที่ถูกแบ่งแยกด้วยสิทธิทางการเมือง ในช่วงนี้มีจุดเด่นที่เป็นภาพสะท้อนความคิดเห็นทางการเมืองอย่างชัดเจนกว่าก่อน ๆ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมอย่างดี

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2540, น. 1) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ไม่ต่างจากศิลปะแขนงอื่น ๆ สามารถสื่อสารความหมายข้ามช่วงเวลาและพรมแดนของชาติ แม้ว่าเวลาจะผ่านไปเนิ่นนาน ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนเศรษฐกิจและการเมืองของมนุษยชาติมีความแตกต่างกัน แต่ชีวิตประสบการณ์ทางอารมณ์และโครงสร้างพื้นฐานของมนุษย์จะคล้าย ๆ กัน ทุกคนรู้จักทุกข์โศก เสียใจ ดีใจ ทุกคนต้องผ่านกระบวนการเกิดแก่ชราเจ็บป่วยและตาย

สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้มีความคิด และประสบการณ์ของผู้เขียนสอดแทรกอยู่ ทำให้ผู้คนที่เห็นถึงทุกด้านของสังคม และทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ซึ่งวรรณกรรมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับสังคม ถือได้เป็นกระจกเงาที่ได้สะท้อนภาพสังคม

2.1.2 สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม

สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมและผู้เขียน เนื่องจากผู้เขียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จะได้อิทธิพลต่าง ๆ จากสังคม เช่น วัฒนธรรม ขนบประเพณี ศาสนา และการเมือง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ก็จะมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม เพราะวรรณกรรมเป็นผลงานของผู้เขียน นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวว่าสังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

ชัตสุณี สินธุสิงห์ (2550, น. 50-64) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณคดี และวรรณคดีไม่อาจหลีกเลี่ยงอิทธิพลทางสังคมได้ เพราะวรรณคดีไม่เพียงเกิดจากความเฉลียวใจหรือจิตวิทยาของนักเขียนเท่านั้น และยังเป็นรูปการณ์ของความสำนึกความรู้ และวิธีการมองโลกของนักเขียนด้วย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คือนักเขียนได้รับจากสังคม ซึ่งความคิดเห็นของนักเขียนอาจเป็นตัวแทนความคิดของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือของสังคมทั้งหมดในสมัยนั้น อาจเป็นความคิดที่คล้อยตามหรือรักษาความคิดของสังคม และอิทธิพลนี้จะแสดงออกให้เห็นได้ในสิ่งที่วรรณคดีสะท้อนออกมา

ชไมพร พรเทพพิพัฒน์ (2549, น.11) กล่าวว่า ชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของวรรณกรรม งานเขียนของนักเขียนแต่ละคนมีความหลากหลาย ไม่อยู่กับเรื่องเดิม ๆ ในช่วงที่ชีวิตอยู่กับสิ่งใด หรืออาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบใด ได้พูดคุยใกล้ชิดกับบุคคลประเภทไหน สังคมอยู่ในภาวะแบบใด ทั้งหมดนี้จะสะท้อนเรื่องราวออกมาในงานเขียนของตน

ธานีวัฒน์ บุญโต (2542, น. ๖) กล่าวว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม หรือนักเขียนในฐานะเป็นแหล่งรวมชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ นักเขียนนำมาเป็นวัตถุดิบในการเขียน และงานเขียนจะมีเนื้อหา รูปแบบอย่างไร ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญทางสังคมว่าขณะนั้นสภาพสังคมเป็นอย่างไร สังคมเปลี่ยนไปอย่างไร วรรณกรรมก็เปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับสังคมนั้นด้วย

พิชัย ศรีภูไฟ (2542 : 105) กล่าวว่า วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์กัน มนุษย์เป็นผู้สร้างวรรณกรรม มนุษย์ในสังคมใด ๆ ซึ่งได้บันทึกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่ละสมัยแต่ละยุคไว้ ซึ่งวรรณกรรมจึงมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

เกษม ขนาบแก้ว (2540, น. 27-28) กล่าวว่า ชีวิตมนุษย์เป็นแหล่งที่มาของเนื้อหาวรรณคดี เรื่องของวรรณคดีก็เป็นเรื่องของมนุษย์หรือชีวิตของมนุษย์ และมนุษย์มิได้อยู่คนเดียว ต้องมีความผูกพันกับสังคม ฉะนั้น สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณคดี คนในสังคมคิดอย่างไรวรรณคดีก็จะเป็นอย่างนั้น และเมื่อกวีสร้างวรรณคดี 1 ชิ้น กวีคนนั้นทำหน้าที่ใน 3 ฐานะ คือ ในฐานะกวีคนหนึ่งหรือในฐานะปัจเจกชน ในฐานะคนของสังคมนั้น และในฐานะคนของมนุษยชาติ เมื่อกวีไทยสร้างสรรค์วรรณคดีไทย วรรณคดีเรื่องนั้น ๆ ย่อมจะปรากฏเอกลักษณ์ของกวีและเอกลักษณ์ของสังคมไทย วรรณคดีไทยกับสังคมไทยจึงมีอิทธิพลมีความสัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม เนื่องจากวรรณกรรมเป็นผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้น และมนุษย์ย่อมได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากสังคม จะนำสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมใช้ในผลงานของตนเอง ทำให้สังคมที่ผู้เขียนอาศัยอยู่มีอิทธิพลต่อวรรณกรรม

2.1.3 วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม

วรรณกรรมกับสังคมมีความสัมพันธ์ต่อกัน ซึ่งนอกจากสังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมในขณะเดียวกัน วรรณกรรมก็มีอิทธิพลต่อสังคม เนื่องจากผู้เขียนนำความรู้ความคิดของตนแทรกเข้าไปในผลงานของตนเอง ทำให้ผู้อ่านได้รับทัศนคติของผู้เขียนและทำให้ผู้อ่านเกิดการเปลี่ยนแปลง นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงวรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมไว้ดังต่อไปนี้

ชัตสุณี สินธุสิงห์ (2550, น. 30-50) กล่าวว่า วรรณคดีมีอิทธิพลต่อสังคม วรรณคดีที่ดีจำเป็นต้องมีความนึกเห็นเป็นอุดมคติ ซึ่งต้องซ่อนความคิดหรือความมุ่งหวังที่ลึกซึ้งมากกว่าความต้องการธรรมดา อุดมคตินี้สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมและชี้นำสังคม การชี้นำแก่สังคมนี้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งด้านค่านิยม วัฒนธรรม และความประพฤติของคนในสังคม ด้านศาสนาและปรัชญา ตลอดจนการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจ วรรณคดียังสามารถชี้ให้เห็นปัญหาที่สังคมกำลังเผชิญอยู่ และมีการเสนอหนทางแก้ไขปัญหานั้นด้วย แม้ว่าวรรณคดีไม่ได้เป็นเป็นปัจจัยกำหนดการเปลี่ยนแปลงของประวัติศาสตร์เช่นเดียวกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เป็นรากฐานของสังคม แต่วรรณคดีก็มีบทบาทในการชี้นำและเปลี่ยนแปลงสังคม

ตรีศิลป์ บุญขจร (2547, น. 7) กล่าวว่า วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนที่ยิ่งใหญ่นอกจากเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิต และยังเป็นผู้มีทัศนคติที่กว้างไกลกว่าคนทั่วไป ซึ่งนักเขียนได้เข้าใจโลกและมองสภาพความเป็นจริงได้ลึกกว่าคนธรรมดาด้วยทัศนคติที่กว้างไกลและลึกซึ้ง ภาพที่นักเขียนให้จึงเป็นแก่นแท้ของความเป็นจริง ด้วยเหตุนี้ วรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่นอกจากได้เสนอภาพปัจจุบันอย่างถึงแก่นของความเป็นจริง ยังคาดคะเนความเป็นไปได้ในอนาคตได้ ฉะนั้น วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคมทั้งด้านภายนอกและภายใน อิทธิพลภายนอกคือ เช่น การแต่งกาย การกระทำตามอย่างในวรรณกรรม อิทธิพลภายในคือ อิทธิพลทาง

ความคิด การสร้างค่านิยมรวมทั้งความรู้สึกนึกคิด ดังนั้น นักเขียนหรือวรรณกรรมจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำทางความคิดและผู้นำทางวัฒนธรรมของสังคม

รุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน (2546, น. 44-45) ได้กล่าวว่า วรรณคดีเป็นแหล่งข้อมูลเพื่อค้นหาความคิดทางสังคม ลักษณะการกำเนิดของวรรณคดีหรือวรรณกรรมเสมือนเป็นโครงสร้างส่วนบนซึ่งมีฐานรองรับอยู่หลายระดับ นับตั้งแต่ผู้เขียนซึ่งรวมถึงประสบการณ์และทัศนคติที่แสดงออกมาของผู้เขียน ตลอดจนภาวะความกดดันหรือแรงกระตุ้นอันเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคม ผลักดันให้เกิดงานเขียนในลักษณะต่าง ๆ ขึ้นมา ความเป็นจริงของวรรณคดีหรือวรรณกรรมทุกเล่มที่มีทรศนะของผู้เขียนสอดแทรกในงานของเขา พร้อม ๆ กับการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตและสังคมในงานเขียนของเขาแต่ละชิ้น ภาพของสังคมปรากฏในวรรณกรรมชิ้นนั้น ๆ จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543, น. 177) กล่าวว่า นวนิยายในปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญในเรื่องการถ่ายทอดทัศนคติต่าง ๆ ไปสู่ประชาชน นวนิยายในปัจจุบันนี้ไม่เพียงเป็นสื่อในการเชื่อมโยงผู้เขียนและผู้อ่านเท่านั้น แต่ยังคงถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ระหว่างคนรุ่นเก่ากับใหม่ และมีทำหน้าที่ชี้แนะผู้อ่านด้วย ดังนั้น นวนิยายในยุคนี้จึงมีอิทธิพลต่อความคิดของผู้อ่านอย่างจริงจังมากขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (2541, น. 1) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นสื่อสำคัญในการเปลี่ยนแปลงสังคม วรรณกรรมถือได้เป็นมโนธรรมของสังคม วรรณกรรมสามารถช่วยพัฒนาสังคมทั้งด้านวัตถุและจิตใจ ในด้านวัตถุ นอกจากวรรณกรรมนั่นเอง เรื่องราวในวรรณกรรมยังได้พัฒนาศิลปะอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น จิตรกรรม ละคร ดนตรี เป็นต้น ในด้านจิตใจ คือ ทำให้ผู้คนมีความบันเทิง ยกย่องจิตใจของผู้คน วรรณกรรมบางประเภทสามารถทำให้คนในสังคมรู้จักบาปบุญคุณโทษ ทำให้สังคมมีความสุขและมั่นคง

สรุปได้ว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อสังคม เนื่องจากวรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของสังคม จะเกิดบทบาทต่อสังคมในหลายด้าน นอกจากให้ความบันเทิงกับผู้อ่าน วรรณกรรมยังมีหน้าที่สร้างสรรค์สังคม ชี้นำสังคม ถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ ของคนในสังคม สร้างสำนึกร่วมในความเป็นชาติ เป็นต้น อาจทำให้สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนา

2.2 ความรู้เกี่ยวกับบันเทิงคดี

บันเทิงคดี เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่นักประพันธ์แต่งขึ้นมาเพื่อให้ความบันเทิงกับผู้อ่าน ได้แบ่งออกเป็น นวนิยาย นิยาย เรื่องสั้น นิทาน ตำนาน และบทละคร ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้ที่เกี่ยวกับบันเทิงคดีในด้านความหมาย ประเภท และองค์ประกอบโดยสรุปได้ดังนี้

2.2.1 ความหมายของบันเทิงคดี

สำหรับความหมายของบันเทิงคดี มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของบันเทิงคดีดังต่อไปนี้

อิงอร สุพันธ์ุณี (2558, น. 2) กล่าวว่า บันเทิงคดี หมายถึง งานเขียนที่ผู้แต่งจินตนาการให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเป็นเบื้องต้น แต่ก็อาจมีสาระความรู้ที่มีค่าอย่างยิ่งอยู่เบื้องหลังความเพลิดเพลินนั้น

สุทัศน์ วงศ์กระบอกถาวร (2550, น. 1) กล่าวว่า บันเทิงคดีไม่ได้เป็นผลงานที่เพื่อความบันเทิงแก่ผู้อ่าน บันเทิงคดีเป็น “เรื่องแต่ง” ที่เกิดจากจินตนาการของผู้แต่ง ไม่ว่าจะอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงหรือเกินจริง ถึงกับเกิดขึ้นเป็นจริงไม่ได้ แต่ต้องมีแนวคิดที่สามารถเปรียบเทียบกับชีวิตจริงได้

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์ (2549, น. 12-13) กล่าวว่า บันเทิงคดี คือ งานเขียนที่ผู้แต่งมุ่งให้ผู้อ่านได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นสำคัญ และมีวัตถุประสงค์ให้ข้อคิด คตินิยม หรือสอนใจ ในด้านเนื้อหา บันเทิงคดีบางเล่มจะมีสาระด้านปรัชญา การเมือง หรือประวัติศาสตร์ที่ดีกว่าหนังสือสารคดี

ถวัลย์ มาศจรัส (2546, น. 150) กล่าวว่า บันเทิงคดี หมายถึง เรื่องที่เขียนหรือแต่งขึ้นมาเพื่อให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเบิกบานใจ รื่นเรใจ มีความสนุกสนานตามความรู้สึกของแต่ละคน

ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา (2544, น. 107) กล่าวว่า บันเทิงคดี คือ คำประพันธ์ร้อยแก้วที่แต่งขึ้นตามจินตนาการของผู้แต่งเพื่อแสดงความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับชีวิต คำว่าบันเทิงคดีมีความหมายรวมถึงเรื่องสั้น และนวนิยาย ซึ่งต่างก็เป็นประเภทหนึ่งของวรรณคดี

สรุปได้ว่า บันเทิงคดีเป็นประเภทหนึ่งของวรรณกรรม เป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นมาจากจินตนาการของนักเขียน แต่ก็มีความจริง บันเทิงคดีนอกจากให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน และยังสามารถให้ประโยชน์แก่ผู้อ่านได้ เช่น ให้ข้อคิด ความรู้ต่าง ๆ และประสบการณ์ชีวิตกับผู้อ่าน

2.2.2 ประเภทของบันเทิงคดี

สำหรับประเภทของบันเทิงคดี มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2546, น. 10) ได้แบ่งบันเทิงคดีเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) นิทาน 2) หนังสือเด็ก 3) เรื่องสั้น 4) วรรณกรรมเยาวชน 5) นวนิยาย

สุพิน วิริยะพงศ์พานิช (2545, น. 64) กล่าวว่า หนังสือบันเทิงคดีเขียนได้ทั้งแบบร้อยแก้วและร้อยกรอง แบ่งออกได้ดังนี้ 1) นิทาน 2) นวนิยาย 3) เรื่องสั้น 4) เรื่องแปล 5) การ์ตูน

ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา (2544, น. 107-108) ได้แบ่งบันเทิงคดีเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) เรื่องสั้น พัฒนาจากเรื่องเล่า นิทาน นิทานอีสป และนิยายปรัมปราตั้งแต่โบราณกาลถึงปัจจุบันมีความหมายเฉพาะ และมีลักษณะพิเศษที่ทำให้แยกตัวออกเป็นวรรณคดีอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งแตกต่างกับเรื่องเล่านิทาน ตำนาน และนิยายต่าง ๆ

2) นวนิยาย เป็นเรื่องแต่งแบบร้อยแก้วที่มีขนาดความยาวเป็นเล่ม ผู้แต่งสร้างตัวละคร เหตุการณ์ เรื่องราว และสถานการณ์ ทำให้มีลักษณะสมจริงรวมโดยใช้พฤติกรรมในชีวิตจริงของมนุษย์ สามารถแสดงความคิด เสนอสาระ และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านได้

สายทิพย์ นุกุลกิจ (2543, น. 112-113) ได้แบ่งเรื่องบันเทิงคดีตามลักษณะการเขียนออกเป็น 3 ประเภท มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เรื่องสั้น เป็นร้อยแก้วเรื่องสมมุติที่มีขนาดสั้น เพราะต้องแสดงแนวคิดประการเดียวเท่านั้น ผู้แต่งกำหนดเหตุการณ์ สถานที่ ตัวละครและบทสนทนาตามความต้องการ ทำให้เรื่องราวและแนวคิดที่แฝงไว้ในเรื่องนั้นปรากฏเด่นชัดขึ้นเท่านั้น

2) นวนิยาย เป็นร้อยแก้วเรื่องสมมุติที่มีลักษณะคล้ายกับเรื่องสั้น แต่มีขนาดยาวกว่าเรื่องสั้น เพราะผู้แต่งจะแสดงรายละเอียดของเหตุการณ์ในเรื่องจากหลายมุม แสดงสถานที่หลายแห่ง และสร้างตัวละครไม่จำกัดตามความเหมาะสม นอกจากนี้ แนวคิดของเรื่องจะมากกว่าหนึ่งประการ จะมีทั้งแนวคิดเอกและแนวคิดรอง อย่างไรก็ตาม นวนิยายมีขนาดยาวกว่าเรื่องสั้นแน่นอน แต่ไม่มีผู้ใดกำหนดได้ว่าจะต้องมีความยาวเพียงใด มีเพียงผู้แต่งเองเท่านั้นที่สามารถกำหนดความยาวของนวนิยายแต่ละเรื่องได้

3) บทละครพูด เป็นร้อยแก้วเรื่องสมมุติที่แต่งขึ้นเพื่อใช้เป็นบทให้ตัวละครพูดโต้ตอบกันขณะแสดงบนเวที เพื่อให้คนดูทราบเรื่องราวของละครได้จากบทสนทนาของตัวละคร ด้วยเหตุนี้ผู้แต่งบทละครจึงมักคำนึงถึงวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้ดูละครสามารถเข้าใจภาษาพูดและท่าทางของตัวละคร ไปพร้อมกับความเข้าใจเนื้อเรื่องด้วย

สมพร จารุณัฐ (2541, น. 23) ได้กล่าวถึงประเภทของบันเทิงคดีไว้ว่า งานเขียนประเภทบันเทิงคดีมีหลายประเภท สรุปได้ดังนี้

1) วรรณกรรมโบราณ เป็นเรื่องที่สมมุติขึ้น แล้วจะสร้างละคร เหตุการณ์ให้สนุก บันเทิงคดีประเภทนี้ยังแบ่งออกเป็นหลายลักษณะ ดังนี้ 1.1) นิทานพื้นเมือง ได้แก่ เรื่องแต่งที่ผู้แต่งสมมุติเรื่องราวขึ้น หรือผู้แต่งอาจจะเล่าเรื่องหรือเขียนขึ้นจากราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง 1.2) นิทานคติธรรม เป็นเรื่องสั้น ๆ ที่มักสอนเกี่ยวกับจริยธรรม มักจะมีตัวละครเป็นสัตว์แต่พูดได้และทำอะไรได้ไม่ผิดกับคน 1.3) ตำนาน เป็นเรื่องราวโบราณที่เล่าสืบต่อกันมาเกี่ยวกับบุคคล ชนชาติ สถานที่ หรือสิ่งของ โดยมักเชื่อกันว่าเป็นเรื่องจริง อาจจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทพเจ้า ซึ่งมักประกอบด้วยอภินิหาริย์ และมักจะแสดงให้เห็นความกล้าหาญ ความเป็นวีรบุรุษและวีรสตรี ซึ่งอาจมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์

2) นิทานแฟนตาซี บันเทิงคดีประเภทนี้ผู้แต่งจะสร้างตัวละคร สถานที่ เวลา เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในลักษณะที่เกินความเป็นจริง

3) นิยายสมัยใหม่ เป็นเรื่องที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงเป็นหลัก ตัวละคร สถานที่ และช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์และเรื่องราวในเรื่อง ตลอดจนเค้าโครงเรื่อง เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้จริง แม้ว่าเรื่องทั้งหมดเป็นเรื่องที่ผู้แต่งสมมุติขึ้นก็ตาม

4) นิยายอิงประวัติศาสตร์ เป็นเรื่องที่คุณแต่งสมมุติขึ้น แต่อาศัยเหตุการณ์ สถานที่ ช่วงเวลาที่เกิดขึ้นจริงในประวัติศาสตร์ นำมาสร้างเค้าโครงเรื่องขึ้น

สรุปได้ว่า บันเทิงคดีสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามมาตรฐานที่แตกต่างกัน ทั่วไปแล้ว บันเทิงคดีสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ เรื่องสั้น ซึ่งเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีขนาดสั้น และนวนิยาย ที่เป็นวรรณกรรมร้อยแก้วที่มีขนาดยาว นอกจากนี้ 2 ประเภทนี้แล้ว ยังมีประเภทอื่นอย่างบทละครพูด นิทาน และตำนาน เป็นต้น

2.2.3 องค์ประกอบของบันเทิงคดี

ในการศึกษาเรื่องบันเทิงคดี องค์ประกอบของบันเทิงคดีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะกล่าวถึง องค์ประกอบของบันเทิงคดีสามารถทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจแนวคิดหลักในการดำเนินเรื่องได้ง่าย มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของบันเทิงคดีไว้ดังต่อไปนี้

ถวัลย์ มาศจรัส (2546, น. 156-173) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของบันเทิงคดี มีดังนี้

1) โครงเรื่อง หมายถึง การกำหนดเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้เป็นเรื่องราวที่เป็นเอกภาพ และก่อให้เกิดผลอย่างหนึ่งตามมา

2) แนวคิด, แก่นเรื่อง คือ สารัตถะสำคัญของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีหน้าที่สะท้อนประเด็นสำคัญของเรื่องให้ผู้อ่านเห็น และทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ

3) ตัวละคร คือ ผู้ที่มีบทบาทปรากฏอยู่ในนิทานเรื่องสั้น นวนิยาย ตัวละครไม่จำเป็นต้องเป็นคน สิ่งของ สัตว์ ก็สามารถเป็นตัวละครได้

4) ฉาก หมายถึง สถานที่และสิ่งแวดล้อมรอบตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง

5) บทสนทนา หมายถึง คำพูดโต้ตอบระหว่างตัวละครในเรื่อง และบทสนทนาต้องสะท้อนลักษณะของตัวละคร

6) พรรคนะ, มุมมอง หมายถึง กลวิธีการเล่าเรื่องราวให้ผู้อ่านรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยผ่านผู้เล่าเรื่องออกไปด้วยการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 หรือบุรุษที่ 3

7) การเปิดเรื่อง คือ การเริ่มต้นในฉากแรกของเรื่อง เพื่อดึงดูดผู้อ่านให้อ่านตามต่อไป

8) การดำเนินเรื่อง คือ การกำหนดให้ตัวละครแสดงบทบาท เล่าเรื่องราวไปตามที่ผู้เขียนกำหนดไว้ในโครงเรื่องที่ละบททีละตอน เพื่อป้องกันเรื่องราวแก่ผู้อ่าน

9) การปิดเรื่อง คือ การจบเรื่องซึ่งจะคลี่คลายปมสงสัย ปมปัญหาทั้งหมด แต่บางครั้งอาจทิ้งไว้ให้ผู้อ่านคิดเอง เป็นจุดสุดยอดของเรื่อง

10) ท่วงทำนองการเขียน คือ ลีลาการใช้ถ้อยคำสำนวน ได้แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด เจตคติของผู้เขียน

ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา (2544, น. 111-155) กล่าวว่า บันเทิงคดีรวมทั้งเรื่องสั้นและนวนิยายใช้องค์ประกอบ เทคนิค และกลวิธีต่าง ๆ ร่วมกัน อันได้แก่

1) โครงเรื่อง คือ การลำดับเรื่องของเหตุการณ์ที่ผู้แต่งผูกขึ้นมา แต่ละเหตุการณ์จะต้องมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล โครงเรื่องต้องมีความขัดแย้งทำให้เรื่องราวดำเนินต่อไปได้ และต้องมีส่วนประกอบอื่น ๆ ที่จะทำให้โครงเรื่องมีความสมบูรณ์ ซึ่งโครงสร้างของโครงเรื่องมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ บทเปิดเรื่อง การผูกปม จุดวิกฤต การแก้ปม และการคลี่คลายเรื่อง

2) ตัวละคร หมายถึง ตัวละครที่มีบทบาทอยู่ในเรื่อง และรวมนิสัยใจคอของตัวละครด้วย ในความหมายของตัวละคร สามารถแบ่งตัวละครออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ตัวละครมิติเดียวและตัวละครหลายมิติ

3) มุมมอง คือ กลวิธีเล่าเรื่องโดยผ่านสายตา หรือทัศนะของใคร มุมมองนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ได้แก่ การใช้บุรุษที่ 3 เป็นผู้เล่าเรื่อง การใช้บุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่อง

4) ฉาก คือ เวลาและสถานที่ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งรวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5) สัญลักษณ์ คือ อะไรก็ตามที่มีความหมายในตัวเองและมีความหมายถึงสิ่งอื่น ๆ ด้วยในเวลาเดียวกัน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ สัญลักษณ์แบบคตินิยม และสัญลักษณ์เฉพาะตัว

6) แก่นเรื่อง คือ ความคิดหลักที่ผู้แต่งต้องการเสนอเป็นความหมายรวมของเรื่องทั้งเรื่อง

สรุปได้ว่า โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก แก่นเรื่อง บทสนทนา บรรยากาศ มุมมอง และท่วงทำนองการเขียนเป็นองค์ประกอบอย่างสำคัญขาดไม่ได้ของบันเทิงคดี องค์ประกอบที่กล่าวนี้ได้ประกอบบันเทิงคดีที่สมบูรณ์

2.3 ความรู้เกี่ยวกับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเป็นรางวัลที่สำคัญในวงการวรรณกรรมไทย ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติดังต่อไปนี้

2.3.1 ความเป็นมาของรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติจัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2515 จัดโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติร่วมกับกรมวิชาการ หลังจากนั้นก็มีสมาคมจัดพิมพ์หนังสือและผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทยร่วมกันอีก งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติจัดครั้งแรก ณ บริเวณโรงละครแห่งชาติ การจัดงานหนังสือแห่งชาติได้กราบทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานเปิดงานเป็นประจำทุกปี ต่อมาปี พ.ศ. 2546 เพิ่มการจัดงานหนังสือนานาชาติและย้ายสถานที่ไปจัด ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ในปี พ.ศ. 2515 องค์การยูเนสโกประกาศให้เป็นปีหนังสือสากล หรือ ปีหนังสือระหว่างชาติ โดยเหตุผลที่ว่าหนังสือเป็นส่วนสำคัญที่สร้างสังคมและบุคคลให้มีความเจริญ อีกทั้งยูเนสโกยังให้ประเทศสมาชิกร่วมฉลองและจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม ประเทศไทยได้แต่งตั้งกรรมการ “คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อจัดงานปีหนังสือระหว่างชาติ 2515” เป็นผู้แทนของหน่วยงานผลิตหนังสือซึ่งมีอยู่ 19 โครงการ และมี 2 โครงการ คือ 1) โครงการจัดงานหนังสือแห่งชาติ 2) โครงการประกวดหนังสือดีเด่น ซึ่งเริ่มในปี พ.ศ.2515 เป็นโครงการสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยรับผิดชอบต่อมาคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติรับดำเนินการต่อตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน (การประกวดหนังสือดีเด่น, ม.ป.ป.)

2.3.2 วัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ของรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

1. วัตถุประสงค์

รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเป็นรางวัลที่สำคัญและมีชื่อเสียงในประเทศไทย วัตถุประสงค์ของรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ คือ เพื่อส่งเสริมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตหนังสือทั้ง 5 ฝ่าย คือ ผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ผู้พิมพ์ ผู้จำหน่าย และบรรณารักษ์ผู้เผยแพร่หนังสือออกสู่ผู้อ่าน ให้ผลิตงานที่ประณีต มีคุณค่าและมีสารประโยชน์ต่อสังคมเพิ่มขึ้น รวมทั้งเพื่อสนับสนุนให้ผู้อ่านรู้จักเลือกหาหนังสือที่มีคุณค่าและสารประโยชน์เหมาะสมมาอ่าน อันจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น (การประกวดหนังสือดีเด่น, ม.ป.ป.)

2. หลักเกณฑ์ทั่วไปการส่งผลงานเข้าประกวดรางวัลงานสัปดาห์หนังสือดีเด่น

ผู้ที่มีสิทธิ์ส่งหนังสือเข้าประกวดรางวัลงานสัปดาห์หนังสือดีเด่น ได้แก่ สำนักพิมพ์ ผู้ประพันธ์ ผู้จัดทำภาพประกอบ ผู้ออกแบบและจัดทำรูปเล่ม ผู้จัดพิมพ์ บรรณารักษ์ ส่วนราชการ สมาคม และผู้สนใจทั่วไป หนังสือที่ได้เข้าประกวดรางวัลงานสัปดาห์หนังสือมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 2.1) เป็นหนังสือที่ผู้ประพันธ์ประพันธ์ขึ้นเอง และพิมพ์โฆษณาเป็นเล่มบริบูรณ์เป็นครั้งแรก โดยมีเลข พ.ศ. ตีพิมพ์ชัดเจนในหนังสือ
- 2.2) เป็นหนังสือที่ไม่เคยได้รับรางวัลในการประกวดหนังสือใด ๆ มาก่อน
- 2.3) เป็นหนังสือภาษาไทยตีพิมพ์โฆษณาในประเทศไทย

2.4) เป็นหนังสือที่ไม่กระทบกระเทือนต่อศีลธรรมหรือความมั่นคงของประเทศไทย

2.5) ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว

2.6) หนังสือสารคดีหรือนวนิยาย เป็นของผู้ประพันธ์คนเดียว มีความยาวไม่น้อยกว่า 10 ยก ขนาด 16 หน้ายก (160 หน้า) หรือขนาด 8 หน้ายก (80 หน้า) ทั้งนี้ จำนวนคำต้องไม่น้อยกว่า 60,000 คำ

2.7) หนังสือกวีนิพนธ์จะเป็นเรื่องเดียวหรือหลายเรื่องก็ได้ แต่ต้องเป็นของผู้ประพันธ์คนเดียว รวมพิมพ์เป็นเล่ม มีความยาวไม่น้อยกว่า 100 บทตามฉันทลักษณ์ไทย

2.8) หนังสือรวมเรื่องสั้นเป็นของผู้ประพันธ์คนเดียว รวมพิมพ์เป็นเล่มบริบูรณ์ครั้งแรก มีจำนวนเรื่องไม่น้อยกว่า 8 เรื่อง

2.9) หนังสือการ์ตูนต้องเป็นหนังสือที่ใช้ภาพชุดต่อเนื่องกัน จะเป็นการ์ตูนหรือภาพสมจริงก็ได้ เล่มหนึ่งจะมีเรื่องเดียวหรือหลายเรื่องก็ได้ ความยาวไม่น้อยกว่า 16 หน้า ถ้าเป็นวารสารการ์ตูนต้องเป็นวารสารที่มีการ์ตูนหรือภาพเขียน ภาพประกอบในเล่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของเล่ม เป็นวารสารที่มีชื่อถาวรออกติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ เป็นรายเดือน รายปักษ์ หรือรายสัปดาห์ก็ได้

2.10) หนังสือที่ส่งเข้าประกวด แบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มหนังสือสารคดี (มิใช่ตำราเรียน หนังสือเรียน หรือหนังสือที่มีวัตถุประสงค์โดยเฉพาะจะให้เป็นตำราหรือหนังสือเรียน)

2) กลุ่มหนังสือนวนิยาย

3) กลุ่มหนังสือกวีนิพนธ์

4) กลุ่มหนังสือรวมเรื่องสั้น

5) กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน อายุ 3-5 ปี

6) กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กเล็ก อายุ 6-11 ปี แบ่งเป็นหนังสือบันเทิงคดี และหนังสือสารคดี 2 ประเภท

7) กลุ่มหนังสือสำหรับเด็กวัยรุ่น อายุ 12-18 ปี แบ่งเป็นหนังสือบันเทิงคดี หนังสือสารคดี และหนังสือร้อยกรอง 3 ประเภท

8) กลุ่มหนังสือการ์ตูน และ/หรือ นิยายภาพ

9) กลุ่มหนังสือสวยงาม แบ่งเป็นหนังสือสวยงามทั่วไป และหนังสือสวยงามสำหรับเด็ก 2 ประเภท (การประกวดหนังสือดีเด่น, ม.ป.ป.)

สรุปได้ว่า รางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติเป็นรางวัลที่มีประวัติยาวนานกว่า 40 ปี มีความสำคัญอย่างมากในวงการวรรณกรรมไทย ได้แนะนำหนังสือที่ดีเด่นมากมายให้กับผู้อ่านโดย

พิจารณาและคัดเลือกหนังสือประเภทต่าง ๆ ในทุกปีด้วยหลักเกณฑ์การตัดสินที่เป็นระบบ ส่งเสริมความสามารถในด้านการอ่านของชาวไทย และให้ความรู้ต่าง ๆ ให้กับชาวไทย ได้ปลูกเร้าและให้กำลังใจให้กับนักเขียนของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการพัฒนาของวรรณกรรมไทย

2.4 ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น

วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นเป็นวรรณกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้อ่านเป็นวัยรุ่น ซึ่งเนื้อหาจะเหมาะสมกับวัยรุ่นที่กำลังเจริญเติบโตทั้งจิตใจและร่างกาย งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นดังนี้

2.4.1 ลักษณะของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นไว้ดังนี้

นิตยา วรรณกิตร์ (2559, น. 17) กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1) กลวิธีการใช้ภาษา การใช้ภาษาของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นควรมีภาษาและบทสนทนาที่เหมาะสมกับวัยรุ่น ภาษาที่ใช้ไม่ควรยากเกินไป และตัวละครการันต์ต้องถูกต้อง

2) รูปแบบ รูปแบบควรเหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของวัยรุ่น วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นที่ดีควรมีรูปลักษณะที่ดึงดูดความสนใจของวัยรุ่น ฉะนั้น หากเป็นหนังสือสำหรับวัยรุ่น ควรมีศิลปะการใช้ภาพประกอบ การใช้สี และตัวอักษรที่ชัดเจน ขนาดรูปเล่มกะทัดรัดเหมาะสมวัยรุ่น ซึ่งควรสามารถถืออ่านได้สะดวก

3) เนื้อหา เนื้อหาของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นควรมีสาระ ความคิดสร้างสรรค์ และสามารถทำให้วัยรุ่นได้สร้างสรรค์จินตนาการ ฉะนั้น วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นที่ดีควรมีเนื้อหาสาระที่มีประโยชน์ ความคิดสร้างสรรค์และเสริมสร้างจินตนาการที่ดีให้กับวัยรุ่น และให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

สุพิน วิริยะพงศ์พานิช (2545, น. 76-77) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของหนังสือสำหรับวัยรุ่นมี 3 ประการ ดังนี้

1) มีความสนุกสนานเพลิดเพลินในการอ่านหนังสือ ซึ่งรูปแบบของเรื่องต้องไม่เป็นไปในทางการ ทั้งด้านสำนวน โวหาร และการดำเนินเรื่องราว แม้ว่าจุดมุ่งหมายของเรื่องจะพุ่งประเด็นไปในเรื่องของวิชาการก็ตาม

2) ในด้านรูปแบบของภาษามีอิสรภาพและการสร้างสรรค์ สำนวน โวหาร ที่นำมาใช้กับต้องเหมาะสมกับเรื่อง

3) ภาพประกอบเรื่อง งดงาม ชัดเจน และเสริมให้เรื่องน่าอ่านมากขึ้น

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545, น. 43) กล่าวถึงลักษณะวรรณกรรมหรือหนังสือที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ควรมีลักษณะดังนี้

1) เนื้อหาตรงกับความสนใจของวัยรุ่น ซึ่งเนื้อหาวรรณกรรมหรือหนังสือที่ตรงกับความสนใจของวัยรุ่น ได้แก่ คำประพันธ์ไม่ซับซ้อน มีความคล่องจอง บทกลอนง่าย ๆ เนื้อหาไม่จริงจังมากนัก เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ เป็นเรื่องที่ชดเชยอารมณ์ และสนองความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น

2) เนื้อหาสาระให้ข่าวสารแก่วัยรุ่น ให้ความรู้ ช่วยพัฒนาทัศนคติและค่านิยม ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ผู้อื่น สิ่งแวดล้อม ขยายการรับรู้ สร้างความสำนึกและตื่นตัวอยู่เสมอ นอกจากนี้ จะให้ความบันเทิง ซึ่งเป็นเครื่องมือเร้าให้เกิดความสนใจ กระตุ้นจินตนาการเพื่อสร้างความคิดริเริ่ม สนใจที่จะใคร่รู้ซำงคิด ซำงถาม

3) ลักษณะของเรื่องและวิธีการเขียนหรือจัดทำ ต้องเดินเรื่องฉับไว ทันทใจ เนื้อเรื่องไม่สับสน แสดงความสามารถของตัวละครในเรื่อง มีการชิงไหวชิงพริบ ให้ความรู้แปลกใหม่ ตื่นเต้น ผจญภัย เศร้าสลด ตลกขบขัน

4) ขนาดรูปเล่มต้องกะทัดรัด เหมาะสมกับการจับถือของวัยรุ่นในแต่ละวัย

5) ตัวละครอยู่ในวัยเดียวกัน หรือวัยใกล้เคียงกับวัยรุ่น

สรุปได้ว่า ลักษณะของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีหลากหลาย แต่ลักษณะของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นที่ดีควรมีเนื้อหาและวิธีการแต่งเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน ซึ่งควรมีเนื้อหาที่น่าสนใจ มีความสนุกสนาน ได้ให้ความบันเทิง ให้ความรู้กับผู้อ่าน นอกจากนี้ ในด้านการใช้ภาษาต้องใช้คำง่ายเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจอย่างรวดเร็ว

2.4.2 คุณค่าของวรรณกรรมสำหรับเด็กวัยรุ่น

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงคุณค่าของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

นิตยา วรรณกิติร์ (2559, น. 18) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีคุณค่าต่อการพัฒนาเยาวชน ดังนี้

1. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นสามารถทำให้วัยรุ่นเกิดความคิดความสนุกสนานและผ่อนคลายอารมณ์ ช่วยส่งเสริมจินตนาการของวัยรุ่น และทำให้วัยรุ่นเกิดความคิดสร้างสรรค์

2. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นจะช่วยให้วัยรุ่นอ่านหนังสือได้คล่องแคล่วแต่ละฉาก

3. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นสามารถได้ให้ความรู้แก่วัยรุ่น มีความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาทางปัญญาของวัยรุ่น และได้สนองความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นได้มีความก้าวหน้าในด้านการเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การเข้าใจเกี่ยวกับผู้อื่น และการเข้าใจเกี่ยวกับตัวเอง

4. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นสามารถส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของวัยรุ่น

5. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเรียน และส่งเสริมให้วัยรุ่นรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นจะส่งเสริมให้วัยรุ่นเกิดความมั่นใจและการแก้ไขปัญหา

วัยรุ่น
ดั่งนี้

1. ให้ความรู้มากมายกับวัยรุ่น
2. ช่วยให้วัยรุ่นเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านจิตใจและสติปัญญา
3. ให้ความบันเทิงกับวัยรุ่น
4. ให้การตระหนักในตนเองและผู้อื่น
5. ให้ความรู้ลึกซึ้งในศิลปะ
6. ให้โอกาสสำหรับการเลือกอ่านวรรณกรรมและศิลปะที่ชอบมากกว่า
7. ให้โอกาสสำหรับการท่องเที่ยวโดยไม่ต้องเดินทาง
8. เป็นเครื่องบำรุงหล่อเลี้ยงจินตนาการ
9. เป็นเครื่องช่วยพัฒนาความรู้สึทางด้านจริยธรรม
10. ให้โอกาสเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านและเขียน
11. ให้ความเข้าใจความหมายของความเป็นมนุษย์ได้มากกว่า
12. ให้ความรู้ลึกซึ้งซึ่งลึกซึ้งกว่าในเรื่องราวของโลกและชุมทรัพย์ทางวัฒนธรรม
13. เป็นกระจกเงาและหน้าต่างสำหรับวัยรุ่นให้มองเห็นแง่มุมต่าง ๆ ของตนเองและ

โลกทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต

14. ให้ประสบการณ์ทดแทน
15. สนองความต้องการพื้นฐานและความต้องการพิเศษของวัยรุ่น

สมพร จารุณี (2541, น. 35-44) ได้กล่าวว่า วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีคุณค่าดังต่อไปนี้

1. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีคุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ผู้อ่านย่อมจะได้รับความรู้เรื่องการใช้ภาษาจากการอ่านวรรณกรรม โดยสังเกตภาพประกอบ คำอธิบายสั้น ๆ คำคล้องจองจนถึงคำศัพท์ที่ต่าง ๆ ในขั้นที่สูงขึ้นตามวัยของผู้อ่าน

2. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีคุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาความคิดและสติปัญญาของผู้อ่าน รวมทั้งการสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดกลุ่ม การจัดลำดับ การสรุปความ การนำความรู้ไปใช้ และการวิพากษ์วิจารณ์

3. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีคุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ เนื่องจากเนื้อหาของวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีความสมจริงสอดคล้อง อาจช่วยให้วัยรุ่นได้ประสบการณ์บางอย่าง ทำให้วัยรุ่นได้รู้จักคนอื่น เข้าใจตัวเอง นับถือตนเองกับผู้อื่น

4. วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีคุณค่าในด้านการส่งเสริมพัฒนาสังคม วัยรุ่นได้รู้จักบทบาทของตนเองและผู้อื่นของสังคม และได้เรียนรู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นรวมทั้งสมาชิกในครอบครัว เพื่อน ๆ ในโรงเรียน และบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ตอนที่ได้อ่านวรรณกรรมที่ดี

สรุปได้ว่า วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นมีคุณค่ามากมาย วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นนอกจากให้ความสนุกสนานกับผู้อ่านแล้ว และยังสามารถส่งเสริมพัฒนาวัยรุ่นในทุกด้าน ได้แก่ ส่งเสริมพัฒนาทักษะทางภาษา ส่งเสริมพัฒนาการอ่านส่งเสริมความคิดสติปัญญา และส่งเสริมเรื่องบุคลิกภาพของวัยรุ่นด้วย

2.5 ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย

วัยรุ่นเป็นบุคคลที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดูแลสังคมและประเทศชาติในอนาคต แต่เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ วัยรุ่นจึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาได้ง่าย เมื่อได้รับผลกระทบทางลบจากสภาพสิ่งแวดล้อมที่ซับซ้อนของสังคม วัยรุ่นจะมีปัญหาทางจิตใจและพฤติกรรม เช่น เก็บตัว ไม่สื่อสารกับคนอื่น มีพฤติกรรมรุนแรง เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของวัยรุ่น และส่งผลกระทบต่อพัฒนาสังคมในที่สุด

ปัญหาวัยรุ่นมีอยู่ในทุกยุคทุกสมัยและทุกสังคม สังคมไทยก็เช่นกัน งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความรู้ที่เกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นไทยดังต่อไปนี้

2.5.1 ประเภทปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย

ปัญหาวัยรุ่นไทยมีไม่น้อย สามารถแบ่งได้เป็นหลายประเภทตามมาตรฐานหรือลักษณะที่แตกต่างกัน สำหรับประเภทของปัญหาวัยรุ่นไทย มีนักวิชาการและนักสังคมศาสตร์หลายท่านได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

วรรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา (2561, น. 17) กล่าวว่า ปัญหาวัยรุ่นที่คิดว่าเป็นน่ากังวลที่สุด 3 อันดับแรก คือ 1) ปัญหายาเสพติด 2) ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน/การศึกษา 3) ปัญหาการใช้ความรุนแรง/การก่ออาชญากรรม/ข่มขืน

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558, น. 21-49) กล่าวว่า ในปัจจุบัน วัยรุ่นไทยต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1) ครอบครัวไม่สมบูรณ์ ต้องเผชิญปัญหาการหย่าร้างของพ่อแม่ ส่วนใหญ่ลูกจะอยู่กับแม่ ด้วยเหตุนี้ ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กต้องออกไปหางานทำเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว

2) ปัญหาการไม่เรียนต่อ ปัจจุบันการศึกษาภาคบังคับอยู่ที่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้นวัยรุ่นส่วนหนึ่งเมื่อจบชั้นนี้ก็ไม่ได้เรียนต่อและเริ่มทำงาน

3) ปัญหาการกระทำผิด รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ภาคภูมิ อัครทรัพย์เดโช (2551, น. 83-84) กล่าวว่า วัยรุ่นมีปัญหาดังนี้

1) ปัญหาการขาดความมั่นใจในตนเอง ทำอะไรก็ต้องคอยตามเพื่อน ไม่กล้าทำอะไรแตกต่างจากคนอื่น ทำให้บางคนต้องจำใจทำตามเพื่อนทั้ง ๆ ที่รู้ว่าสิ่งที่เพื่อนทำนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง

2) ปัญหายาเสพติด เรื่องการลองยา เสพยาในหมู่วัยรุ่นเป็นเรื่องที่ฮิตมาก เป็นมาทุกยุคทุกสมัย

3) ปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากต่างชาติ วัยรุ่นของไทยมีการรับเอาวัฒนธรรมที่ผิดมาเป็นแบบอย่างมากขึ้น วัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมมากขึ้น

สมพงษ์ จิตระดับและ อัญญมณี บุญชื้อ (2551, น. 17) กล่าวว่า มีปัญหาวัยรุ่น 9 ประการที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ได้แก่

1) ปัญหาด้านยาเสพติด วัยรุ่นไทยมีการเสพยาบ้า สารระเหย กัญชา และ 4x100

2) ปัญหาด้านพฤติกรรม ได้แก่ ความฟุ้งเฟ้อ การแต่งกาย ติดเกม ขาดวินัย ความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ขาดความร่วมมือกับชุมชน ไม่มีพลังวัยรุ่น และขาดจิตสำนึก

3) ปัญหาทางการศึกษา วัยรุ่นขาดเรียน หนีเรียน ไม่เรียนต่อในระดับสูง ยากจน ไม่มีเงินศึกษาต่อ เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ

4) ปัญหาทางเพศการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร วัยรุ่นไทยมีการค้าประเวณี เกิดปัญหาท้องไม่มีพ่อ

5) ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม วัยรุ่นไทยมีนิสัย กิริยาก้าวร้าว ขาดความเคารพเชื่อฟัง ไม่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม

6) ปัญหาการใช้เวลาว่าง วัยรุ่นไทยใช้เวลาว่างในการเล่นเกมส์ ติดเพื่อน มั่วสุม เล่นการพนัน ดื่มสุรา และอื่น ๆ

7) ปัญหาการก่ออาชญากรรม มีการทะเลาะเบาะแว้ง ยกพวกตีกัน ลักขโมย ปล้น จนถึงขั้นการข่มขืน

8) ปัญหาครอบครัว ครอบครัวไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ครอบครัวเปราะบาง แยกแยกขาดความอบอุ่น

9) ปัญหาการค้ำมนุษย์ แรงงานวัยรุ่น การค้าประเวณี และอื่น ๆ

สุพัตรา สุภาพ (2546, น. 17-25) กล่าวว่า ปัญหาวัยรุ่นไทยมี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านอารมณ์ วัยรุ่นมีอารมณ์อ่อนไหวได้ง่าย มักพะวักพะวนเรื่องสังคมและกลุ่มเพื่อนมาก เริ่มรู้จักรักเพศตรงข้าม เริ่มคิดถึงอาชีพ และเริ่มมีพัฒนาการเกี่ยวกับชีวิต อยากเป็นอิสระ ซึ่งในวัยนี้อารมณ์จะรุนแรงเพิ่มขึ้น ทำอะไรมักใจร้อน อยากทำอะไรตั้งใจ และตัดสินใจง่าย สงสัยในกฎเกณฑ์และระเบียบแบบแผนทางสังคม อยากลองดี เป็นต้น 2) ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง เนื่องจากโลกเปลี่ยน วัยรุ่นหลายคนปรับเปลี่ยนไม่ทันกับสภาพการณ์ที่ต้องปรับตัวอย่างมุ่งมั่นตั้งใจ วัยรุ่นกระทำผิดมากขึ้น มีพฤติกรรมรุนแรง เช่น ทำร้ายร่างกาย ฆ่า ทรมาน เป็นต้น

สรุปได้ว่า ปัญหาวัยรุ่นไทยมีหลากหลาย ตามลักษณะที่แตกต่างกันสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางจิตใจอย่างไม่มั่นใจในตนเอง ปัญหาทางพฤติกรรมอย่างการกระทำผิด ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง เป็นต้น และปัญหาสาเหตุเป็นปัญหาวันรุ่นที่ร้ายแรงมาก

2.5.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทย

ปัญหาของวัยรุ่นเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับสังคมไทย เพื่อได้แก้ไขปัญหาระหว่างวัยรุ่นที่มีความจำเป็นทำความเข้าใจสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาวัยรุ่นไทย ซึ่งสำหรับสาเหตุการเกิดปัญหาวัยรุ่นไทยมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบาย ดังต่อไปนี้

มยุรี จารูปาณ และคณะ (2555, น. 447) กล่าวว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาวัยรุ่นมีหลายประการ แต่สาเหตุส่วนใหญ่มักจะคล้ายคลึงปัจจัยทางด้านสังคมที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำผิดของวัยรุ่น สรุปได้ดังนี้

1) ปัจจัยเกี่ยวกับครอบครัว ครอบครัวเป็นสถานที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนและถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่วัยรุ่น เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีมีประโยชน์ในสังคมสืบต่อไป ดังนั้น การเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัวและทำให้ครอบครัวไม่สามารถที่จะทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพได้ จะทำให้วัยรุ่นประสบกับปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสังคม ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นขาดความรัก ความอบอุ่น และขาดผู้ชี้แนะทางที่ถูกต้อง ทำให้มีโอกาสที่จะหันไปหาทางออกผิด ๆ และอาจจะถลำไปจนถึงการกระทำผิดกฎหมายได้ต่อไป

2) ปัจจัยเกี่ยวกับการศึกษา การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับวัยรุ่น เนื่องจากการศึกษาทำให้วัยรุ่นจะได้การเรียนรู้ด้านวิชาการและสังคม เพื่อนำไปเป็นองค์ประกอบในการทำมาหากินและการคบหาสมาคมกับผู้อื่น ตลอดจนจนถึงปฏิบัติตามปทัสถานทางสังคม ดังนั้น วัยรุ่นที่ขาดการศึกษาก็จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต เช่น การขาดการอบรมในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น

และขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบของสังคม อาจจะทำให้วัยรุ่นขาดความเชื่อมั่นในตนเองและวางตัวไม่เหมาะสม

สุเทพ สุวีรางกูร (2551, น. 48-49) วัยรุ่นมีปัญหาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มาจาก 2 สาเหตุได้แก่

1) การเลี้ยงดูผิดแบบพัฒนาผิดพลาด เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนให้รู้เข้าใจความจริงของสิ่งทั้งหลาย รู้ดีและไม่ดี รู้ควรและไม่ควร รู้มีโทษภัยอันตรายและมีประโยชน์คุณค่าความหมายต่อชีวิตอย่างแท้จริง ทำให้วัยรุ่นได้ใช้ชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสมมีความสุขในสังคม แต่หากไม่เข้าใจเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน ก็จะทำให้มีปัญหาพฤติกรรมหรือการกระทำเกิดขึ้น

2) สิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม สิ่งแวดล้อม (ที่นี้หมายถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง ครูอาจารย์ เพื่อน คนใกล้ชิด สื่อสารมวลชน และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นต้น) เป็นปัจจัยภายนอกสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิด ความเชื่อและการประพฤติปฏิบัติของวัยรุ่น สิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมจะเป็นแบบอย่างชักนำชักจูงวัยรุ่นไปในทางที่ผิด

สุพัตรา สุภาพ (2546, น. 21-22) กล่าวว่า สาเหตุของปัญหาวัยรุ่น เกิดจาก

1) ตัวเด็กเอง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ ทำให้อารมณ์ของวัยรุ่นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย มีความกังวลใจ และผู้ใหญ่ก็ไม่เข้าใจและแสดงความเห็นอกเห็นใจ วัยรุ่นก็จะกลายเป็นเด็กเก็บตัว ไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพปกติได้ วัยรุ่นจะเติบโตอย่างไม่มีความสุข อาจทำให้เกิดโรคประสาท ในที่สุดกลายเป็นโรคจิต

2) สิ่งแวดล้อม

2.1) บ้าน เป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญต่อจิตใจวัยรุ่น เพราะเป็นสถาบันแห่งแรกที่ได้ฝึกอบรมวัยรุ่น โดยทั่วไปอุปนิสัย ทักษะ และความสามารถของวัยรุ่นมักเป็นผลที่บ้านถ่ายทอดให้ โดยเฉพาะสภาพความเป็นอยู่ของบ้านมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่นมาก ถ้าพ่อแม่ยากจน ตระหนี่หรือมีเงินแต่ไม่ใช้จ่ายเพื่อความสุตามควร วัยรุ่นก็อาจจะอยากมีความสุข ความสะดวกสบาย เหมือนกับบ้านอื่น เมื่อไม่ได้ตั้งใจปรารถนา วัยรุ่นอาจจะเกิดปมด้อยในทางที่ผิด

2.2) ครู ส่วนมากครูจะมีอิทธิพลต่อชีวิตเด็กมาก เพราะวัยรุ่นบางคนไม่กลัวเกรงพ่อแม่ แต่เกรงใจครู อยากให้ครูรักและชม ส่วนมากจึงพยายามเอาใจครู ถ้าครูเรียนรู้อัจฉริยะของเด็กบ้างจะช่วยแก้ปัญหาวัยรุ่นได้มาก ซึ่งบางครั้งได้ผลมากกว่าพ่อแม่ผู้ปกครองเสียอีก

2.3) เพื่อน ถ้าเพื่อนไม่ดีประกอบกับสิ่งแวดล้อมอื่นไม่ดี วัยรุ่นก็มีทางไปสู่ความเสื่อมมากกว่าทางดี เพราะเพื่อนมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นไม่น้อยกว่ากรณีอื่น ๆ

มงคล หวังสุขใจ และชมพู โกติรัมย์ (2540, น. 214-215) กล่าวว่า การที่วัยรุ่นทำผิดมากขึ้น เพราะ

- 1) อิทธิพลของครอบครัวเสื้อมลง พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่อาจจะควบคุมความประพฤติของวัยรุ่นได้อย่างแต่ก่อน
- 2) ขาดความรักความสัมพันธ์ฉันท์ญาติ วัยรุ่นมักจะออกไปหาความอบอุ่นนอกบ้าน โดยรวมกันเป็นกลุ่ม จนรวมกลุ่มกันเป็นแก๊ง และต่อสู้กับแก๊งอื่น
- 3) ขาดการศึกษาอบรม วัยรุ่นพวกนี้ไม่ค่อยสนใจการศึกษา ไม่สามารถหางานที่เหมาะสมได้ บางทีก็จะมีภาระทำที่ไม่ถูกต้อง เช่น การลักขโมย
- 4) ไม่มีบ้าน วัยรุ่นพวกนี้หนีออกจากบ้าน หรือมาจากต่างจังหวัด จะมีผู้ใหญ่ที่ชอบกระทำผิดคอยช่วยเหลือ ทำให้จำนวนวัยรุ่นกระทำผิดมากขึ้น
- 5) ศีลธรรมเสื่อมลง วัยรุ่นปัจจุบันอาจจะต้องตัดสินใจต่าง ๆ ด้วยตนเอง วัยรุ่นจึงสับสนไม่รู้ว่าจะปฏิบัติตนอย่างไร บางครั้งจึงเลือกประพฤติดำเนินทางที่ผิด
- 6) แรงจูงใจ คนที่ทำผิดมักจะมีแรงจูงใจต่าง ๆ ส่วนวัยรุ่นทำผิดอาจจะเพื่อเรียกร้องให้คนสนใจ

สรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาวัยรุ่นไทยมีมากมาย นอกจากมีเหตุผลทางจิตใจของวัยรุ่นเอง สภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมก็เป็นสาเหตุที่สำคัญสำหรับการเกิดปัญหาวัยรุ่น วัยรุ่นที่มีปัญหามักจะได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมโดยรอบ เช่น ครอบครัว เพื่อน เป็นต้น

2.5.3 แนวทางแก้ไขปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทย

ปัญหาวัยรุ่นไทยจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทย จึงมีความจำเป็นเป็นอย่างมากที่จะแก้ไขให้ดีขึ้นจนหมดโดยหาวิธีต่าง ๆ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาวัยรุ่น ดังนี้

มยุรี จารุปาน และคณะ (2555, น.528-529) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นไม่เกี่ยวกับการดำเนินคดีทางศาลนั้น มีหลายแนวทาง หลักการทั่วไปในการป้องกันและแก้ไขสรุปได้ดังต่อไปนี้

- 1) ด้านครอบครัวและผู้ปกครอง ต้องให้ความรัก ความอบอุ่น และสร้างความสามัคคีกันภายในครอบครัว เอาใจใส่วัยรุ่น ไม่ทำให้วัยรุ่นขาดความอบอุ่น และยังคงศึกษาให้เข้าใจถึงพัฒนาการและปัญหาของวัยรุ่น มีจิตวิทยาในการอบรมและลงโทษวัยรุ่นให้เหมาะสม พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับวัยรุ่น ต้องมีความรับผิดชอบ สามารถที่จะเลี้ยงดูครอบครัวและมีความสามารถที่จะเผชิญความจริงในชีวิตได้
- 2) ด้านโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครูต้องรักและเอาใจใส่ดูแลวัยรุ่นอย่างใกล้ชิด อดูทิศเวลาให้วัยรุ่น และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่วัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นที่ไม่อยู่กับพ่อแม่ของตนเอง ควรให้การดูแลเป็นพิเศษ ยังให้การติดต่อประสานงานและร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดอยู่เสมอ หากโรงเรียนตั้งอยู่ในสถานที่แวดล้อมไม่เหมาะสม ควรให้มีการติดตามดูแลด้านความประพฤติ และ

ด้านอื่น ๆ เป็นพิเศษ สร้างระเบียบวินัยของโรงเรียนให้เหมาะสม ไม่เคร่งครัดหรือหย่อนยานจนเกินไป รวมทั้งให้การอบรมด้านศีลธรรม วัฒนธรรม และกฎหมายที่ควรทราบให้วัยรุ่นเข้าใจ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีวิชาชีพให้เพียงพอจึงได้จัดให้บริการแนะแนวปัญหาส่วนตัวอาชีพและการศึกษา

3) ด้านสภาพแวดล้อม ควรหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ให้เพียงพอกับความต้องการของวัยรุ่น เพื่อวัยรุ่นจะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผู้ใหญ่ไม่ทำผิดจริยธรรม และไม่ควรรออนุญาตให้มีแหล่งอบายมุขต่าง ๆ เพื่อป้องกันมิให้วัยรุ่นได้เห็นตัวอย่างที่ไม่ดี ดังนั้น จึงควรมีมาตรการควบคุมด้านการสื่อสารมวลชนอย่างรัดกุมทั้งด้านวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ ตลอดจนเอกสารหนังสือพิมพ์ ไม่ให้แพร่ข่าวอันเป็นสิ่งลามกอนาจารยั่วในทางเสื่อมเสียขัดต่อศีลธรรมอันดี

4) ด้านตัววัยรุ่น ครอบครัว หรือสังคมจะต้องให้ความรัก ความอบอุ่นแก่วัยรุ่น สนับสนุนให้วัยรุ่นคบเพื่อนที่ดี และช่วยเหลือแก้ไขเมื่อวัยรุ่นมีปัญหา แล้วให้คำแนะนำและความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกายของวัยรุ่น และข้อควรปฏิบัติให้วัยรุ่นได้รู้และเข้าใจ จึงพัฒนาสุขภาพวัยรุ่น วัยรุ่นมีสุขภาพไม่ดี มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียนควรได้รับการบำบัดรักษาให้หาย ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง ดังนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรอบรมแนะแนวชี้แจงถึงโทษและประโยชน์ของสิ่งต่าง ๆ ให้วัยรุ่นได้รับรู้และเข้าใจด้วยเหตุและผล

5) ด้านเศรษฐกิจ ต้องให้แนะแนวให้วัยรุ่นเข้าใจว่า เงินที่ได้มาจากการประกอบอาชีพจะต้องรู้จักใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด วัยรุ่นที่มีอาชีพจะต้องปรึกษาผู้รู้ ต้องการฝึกให้วัยรุ่นมีอาชีพที่สุจริต แนะแนวให้เห็นตัวอย่างของผู้ใช้จ่ายเงินในทางที่ดีและให้เกิดประโยชน์ด้านต่าง ๆ ในทางสุจริต

สุเทพ สุวีรางกูร (2551, น. 50-52) ได้เสนอมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหายุวกวัย ดังนี้

1) เลี่ยงดูฝึกฝนอบรมพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม กระบวนการเรียนรู้ฝึกฝนอบรมพัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถูกต้องต่อเนื่อง ให้เกิดความเคยชินเป็นอุปนิสัยมีระเบียบวินัย

2) สร้างสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสม พ่อแม่หรือครอบครัว ครูอาจารย์ เพื่อน และสื่อสารมวลชนเป็นองค์ประกอบสำคัญของสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งต่างต้องมีบทบาทและร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องให้กับวัยรุ่น เช่น พ่อแม่ต้องมีเวลาให้ความรักความอบอุ่นแก่วัยรุ่นอย่างเพียงพอ แนะนำให้ทำแต่สิ่งดีงาม ครูอาจารย์นอกจากมีหน้าที่สั่งสอนให้การศึกษาตามหลักวิชาการแล้ว ยังต้องช่วยในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่น ช่วยในการสร้างสรรค์พัฒนาบุคลิกภาพและสติปัญญา เป็นต้น

มงคล หวังสุขใจ และ ชมพู่ โกติรัมย์ (2540, น. 216-217) ได้เสนอการป้องกันและแก้ไขปัญหายุวกวัย ดังนี้

1) พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องสร้างความยุติธรรม

2) ภาวะทางบ้าน บ้านควรเรียบร้อย ไม่ควรทะเลาะเบาะแว้งไม่เป็นสุข มิฉะนั้น เด็กจะหนีเที่ยว พาลเกเร หรือเป็นอาชญากรไป

3) การศึกษาและโรงเรียน การปรับปรุงโรงเรียนเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ รวมทั้งการปรับปรุงครู ให้การศึกษาที่ดี ที่ถูกต้อง จะช่วยลดอาชญากรรมให้ลดลงได้บ้าง

สรุปได้ว่า แม้ว่าปัญหาวัยรุ่นไทยเป็นปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น แต่หากอยากแก้ไขปัญหายุวชนไทย ไม่สามารถแค่พึ่งพาวัยรุ่นเองได้ ต้องการความช่วยเหลือจากคนในสังคม โดยเฉพาะผู้ปกครอง ครูอาจารย์ สร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดีร่วมกัน ทำให้วัยรุ่นได้เติบโตเป็นอย่างดี

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงาน สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้รวบรวมและจัดเป็น หัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคมมีมากมาย งานวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้านภาพสะท้อนสังคมไทยจากวรรณกรรม ดังต่อไปนี้

LI JIAJIA (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ในนวนิยาย ของ สถาพร ศรีสังข์จ้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ในนวนิยายของ สถาพร ศรีสังข์จ้ง และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาสังคมไทยที่สะท้อนในนวนิยายของ สถาพร ศรีสังข์จ้ง ขอบเขตของการวิจัย คือ วรรณกรรมประเภทนวนิยายที่แต่งโดย สถาพร ศรีสังข์จ้ง ในช่วง พ.ศ. 2538-2547 จำนวน 5 เรื่อง ผลการวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมพบว่า ภาพสะท้อนสังคมชนบท ภาคใต้ในนวนิยายของสถาพร ศรีสังข์จ้ง ได้แสดงให้เห็นภาพสังคมชนบทภาคใต้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชนบทภาคใต้ที่ผูกพันกับธรรมชาติ ชนบทภาคใต้เป็นชุมชนที่ยัง ไม่พัฒนา บ้านเรือนเป็นบ้านแบบดั้งเดิม สิ่งแวดล้อมดีงาม มีบรรยากาศเงียบสงบ ชาวชนบทภาคใต้ เป็นอาชีพทำไร่ทำนา และเลี้ยงสัตว์ มีอาหารพื้นบ้านภาคใต้รสชาติโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ 2) ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชนบทภาคใต้ สะท้อนภาพความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและมีความสุข 3) ด้าน วัฒนธรรม คนในสังคมชนบทยังดำรงรักษาค่านิยมชนบทธรรมเนียมประเพณี และความเชื่อแบบดั้งเดิม มีการเล่นที่สนุกสนาน และภาษาท้องถิ่น

YU KANYING (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในรวมเรื่องสั้นที่ ได้รับรางวัลของจำลอง ฝั่งชลจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในรวมเรื่องสั้นที่ ได้รับรางวัลของจำลอง ฝั่งชลจิตร และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหา สังคมไทยในรวมเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลของจำลอง ฝั่งชลจิตร ขอบเขตของการวิจัย คือ เรื่องสั้นที่ได้รับ รางวัลของจำลอง ฝั่งชลจิตรจำนวน 4 เล่ม รวม 48 เรื่อง ผลการวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมพบว่า ใน รวมเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลของ จำลอง ฝั่งชลจิตร สะท้อนภาพสังคมไทย 2 ด้าน ได้แก่ 1) ภาพวิถีชีวิต

ความเป็นอยู่ พบว่า 1.1) ที่อยู่อาศัยของคนไทยในเมืองเป็นลักษณะทาวน์เฮ้าส์ ส่วนชนบทมีลักษณะเป็นบ้านหลังเดี่ยว 1.2) การประกอบอาชีพมีความหลากหลาย 1.3) การคมนาคมของไทยมีความพร้อมและสะดวกสบาย 1.4) จริยธรรม คนไทยมีจริยธรรมที่ดี คือ มีความกตัญญูและมีน้ำใจ 1.5) ครอบครัวไทยปัจจุบันมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น 2) ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม พบว่า 2.1) อาหารไทยมีความหลากหลายของรสชาติ 2.2) ค่านิยมคนไทยมีความนิยมการทำบุญ รักษาดี และรักพระมหากษัตริย์ 2.3) ศาสนานับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก 2.4) ประเพณีไทยที่พบ ได้แก่ ประเพณีเกี่ยวกับสังคม ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต ประเพณีท้องถิ่น และประเพณีหลวง 2.5) มารยาทไทย-การไหว้ เป็นเอกลักษณ์และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทย

LU ZUOXI (2561) ได้ศึกษาเรื่อง ภาพสะท้อนเยาวชนคนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556-2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556-2557 และเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนปัญหาเยาวชนและแนวทางแก้ปัญหาเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556-2557 ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วใน พ.ศ. 2556-2557 จำนวน 7 เล่ม ผลการวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมพบว่า วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556-2557 สะท้อนให้เห็นเยาวชนในสังคมไทย 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในชนบทที่พึ่งพาอาศัยสภาพแวดล้อมธรรมชาติรอบตัวและเรียนรู้การดำรงชีวิตจากธรรมชาติและผู้ใหญ่ เยาวชนในเมืองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แออัด ต้องเรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการอยู่ร่วมกับคนอื่น 2) ด้านความสัมพันธ์ของเยาวชนในสังคม เยาวชนได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่จากพ่อแม่ การช่วยเหลือจากเพื่อนและผู้ใหญ่ 3) ด้านค่านิยมของเยาวชน เยาวชนมีความใฝ่ฝันเรื่องอาชีพ และการใช้เวลาว่างแตกต่างกันระหว่างเยาวชนในชนบทและในเมือง 4) ด้านคุณลักษณะของเยาวชน เยาวชนเป็นผู้ที่มีอดทนต่อความลำบากและสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ มีความกตัญญู ช่วยเหลือมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเพื่อช่วยเหลือคนอื่น และมีความจริงใจที่ไม่เห็นแก่ตัว

ZHANG XIAOJIAO (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 จำนวน 7 เรื่อง ผลการวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมพบว่า นวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556-2557 ได้สะท้อนให้เห็นภาพสังคมใน 5 ด้าน 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ คนในสังคมชนบทมีชีวิตที่เรียบง่าย ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ชีวิตของคนในสังคมเมืองมีความเจริญ จังหวะของ

ชีวิตรวดเร็ว 2) ด้านครอบครัว ครอบครัวไทยมักมีโครงสร้างครอบครัวเดี่ยว สมาชิกในครอบครัวจะผูกพันด้วยความรักและความห่วงใย แต่ก็มี ความขัดแย้งทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข 3) ด้านวัฒนธรรม อาหารไทยมีความหลากหลาย สังคมไทยเป็นสังคมที่นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก และให้ความสำคัญกับเรื่องมารยาท ทั้งนี้ก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม คนไทยมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ครูกับศิษย์ หรือความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง 5) ด้านปัญหาของสังคม ในสังคมไทยยังมีปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาเหล่านี้มีผลกระทบทางลบต่อสังคม

CHEN CHUNXIAO (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแกว พ.ศ. 2553-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมไทยจากนวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแกว พ.ศ. 2553-2555 และเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของนวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแกว พ.ศ. 2553-2555 ที่มีต่อผู้อ่าน ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแกว พ.ศ. 2553-2555 จำนวน 9 เล่ม ผลการวิจัยด้านภาพสะท้อนสังคมพบว่า นวนิยายเยาวชนรางวัลแวนแกว พ.ศ. 2553-2555 สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย คือ คนไทยมีความอดทนและขยันสู้กับชีวิต คนไทยต้องเผชิญธรรมชาติเป็นประจำ ในด้านครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายเป็นผู้นำของครอบครัว และนิยมมีลูกหลายคน สมาชิกในครอบครัวรักกันและมีความขัดแย้งเมื่อมีความคิดต่างกัน ในด้านการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่า ครูไทยมีลักษณะที่เข้มงวด รักธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างครูไทยกับนักเรียนไทย คือ นักเรียนไทยมีความเคารพต่อครูไทย ครูไทยกับนักเรียนไทยจะรักและดูแลเอาใจใส่กัน ในด้านวัฒนธรรม สะท้อนให้เห็นถึงเทศกาลวันลอยกระทง ซึ่งมีกิจกรรมทำกระทง การเล่นเพลงเรือ และพูดถึงความเชื่อของวันลอยกระทง ผู้อ่านยังสามารถเห็นถึงมารยาทของคนไทย ด้านการไหว้และการพูดจาไพเราะและสุภาพ นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงศิลปะเพลงพื้นบ้านกับขนมไทย ซึ่งมีลักษณะหลากหลาย และพบภาพสะท้อนปัญหาของเยาวชนไทย คือ การใช้คอมพิวเตอร์มากเกินไป การนิยมวัฒนธรรมต่างประเทศ การติดยาเสพติด และการฆ่าตัวตาย

สรุปได้ว่า วรรณกรรมได้สะท้อนให้เห็นภาพสังคมในด้านต่าง ๆ ของยุคสมัยที่แตกต่างกัน เช่น ชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยม วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ของคนในสังคม และปัญหาสังคม เป็นต้น ซึ่งผู้คนสามารถรับรู้และเข้าใจสังคมได้ลึกซึ้งมากขึ้นจากการอ่านวรรณกรรม

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเยาวชน

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเยาวชน ดังต่อไปนี้

LU YANWEI (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อน

สังคมไทยในวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 และปัญหาสังคมไทยกับแนวทางแก้ปัญหาในวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 ขอบเขตของการวิจัย คือ นวนิยายที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 จำนวน 6 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 ได้แสดงให้เห็นสภาพสังคมไทย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ชีวิตความเป็นอยู่ สังคมไทยมีสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันระหว่างชนบทกับเมือง ด้านการประกอบอาชีพ คนไทยประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามลักษณะของถิ่นที่อยู่อาศัยในชนบทและในเมือง ด้านการคมนาคม มีความสะดวกสบายในการเดินทาง การศึกษาของเยาวชน รวมทั้ง ไรครอบครัวและในโรงเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านทรัพยากร การศึกษา 3) วัฒนธรรม ทั้งด้านอาหารไทย ด้านความเชื่อ มีความเชื่อเรื่องการทำความดี มีการทำบุญ และการไม่ทำสิ่งที่ไม่ดี ด้านประเพณี เป็นประเพณีที่เกี่ยวกับศาสนาพุทธและประเพณีของกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม มีความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน สะท้อนทั้งความอบอุ่นและความขัดแย้ง นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงค่านิยมของคนในสังคมไทยอีกด้วย และวรรณกรรมเยาวชนได้สะท้อนปัญหาสังคมไทยและแนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ 1) ปัญหาด้านครอบครัว แก้ไขโดยครอบครัว สามีกับภรรยาให้ความเข้าใจกัน ให้ความสนใจและความอบอุ่นกับลูก 2) ปัญหาในสังคม แก้ไขโดยคนในสังคมไทย รักษาธรรมชาติ มีความสามัคคีกับคนอื่น มีความขยันหมั่นเพียรในหน้าที่การงาน 3) ปัญหาการสู้รบของประเทศเพื่อนบ้าน แก้ไขโดยรัฐบาลและชาวบ้านที่อยู่แถวชายแดน รัฐบาลควรให้ความสนใจและช่วยชาวบ้านให้ไกลจากความเดือดร้อน ชาวบ้านก็ควรอดทนเข้มแข็งเพื่อผ่านความลำบากได้

WANG RUI (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2556-2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” ขอบเขตของการวิจัยคือ วรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2556-2557 จำนวน 5 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2556-2557 ใช้กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การตั้งชื่อบทด้วยคำ วลี และสำนวนภาษา การเปิดเรื่องใช้นาฏกการ การเล่าเรื่อง การใช้บทสนทนา การพรรณนาฉากและบรรยากาศ และการใช้คำพูดของตัวละคร การดำเนินเรื่องใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความขัดแย้งภายในจิตใจของมนุษย์ วิธีการเล่าเรื่องเป็นแบบตัวละครหลักเป็นผู้เล่าเรื่อง และแบบผู้แต่งเป็นผู้เล่าเรื่อง ในด้านการวางโครงเรื่องใช้วิธีการลำดับเรื่องตามปฏิทิน ตามเหตุการณ์ และแบบย้อนต้น การปิดเรื่องใช้วิธีที่ทั้งปัญหาให้คิดและแบบสุขนานุกรม การสร้างตัวละครเป็นบุคคลในชีวิตจริงคือ ตัวละครเด็กและเยาวชน ตัวละครผู้ใหญ่ มีการสร้างฉากที่เป็นสถานที่ในเมืองและชนบท

ใช้บทสนทนาเพื่อช่วยดำเนินเรื่อง บอกลักษณะนิสัยตัวละคร ให้คิดและข้อคิด ด้านแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2556-2557 พบว่า มีแนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อ ความอดทน ความขยัน ความกตัญญู การเชื่อฟังผู้ใหญ่ และความซื่อสัตย์ แนวคิดด้านอื่น ๆ ได้แก่ แนวคิดการมีมารยาท แนวคิดเกี่ยวกับความรักระหว่างสมาชิกในครอบครัว ความรักของหนุ่มสาว ความรักระหว่างเพื่อนบ้าน และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคมในด้านปัญหาของเด็กและปัญหาของผู้ชาย

ZHANG LIQUN (2559) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด พ.ศ. 2553-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด ขอบเขตของการวิจัยคือ วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2553-2555 จำนวน 6 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด พ.ศ. 2553-2555 ใช้กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การตั้งชื่อด้วยเหตุการณ์สำคัญ ชื่อบุคคลหรือคำเรียกแทนบุคคลในเรื่อง การวางโครงเรื่องที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตเด็กโดยให้แง่คิดการแก้ปัญหา กลวิธีการเปิดเรื่องโดยการบรรยาย การพรรณนา และใช้บทสนทนา ผู้แต่งใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องโดยสร้างความขัดแย้งและปิดเรื่องแบบสุขนานุกรม โศกนาฏกรรม แบบหักมุม และทิ้งปัญหาไว้ให้คิด ส่วนตัวละคร ผู้แต่งสร้างตัวละครที่เป็นเด็ก ผู้ใหญ่ และสัตว์ มีฉากและบรรยากาศที่เป็นสถานที่ เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่บอกเล่าเรื่องราวของตัวละคร ส่วนบทสนทนาเป็นกลวิธีการแต่งที่ช่วยดำเนินเรื่อง บอกลักษณะนิสัยตัวละครให้คิดและข้อคิด ด้านแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด พ.ศ. 2553-2555 พบว่า ผู้แต่งได้นำเสนอแนวคิดที่สำคัญ คือ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก ได้แก่ ความรักในครอบครัวกับความรักระหว่างบุคคลในชุมชน แนวคิดเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความกตัญญู ความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญ และความมีน้ำใจที่ปลุกฝังแก่เยาวชน แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชนมีพฤติกรรมไม่ดี แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ได้แก่ เทศกาลกับการไหว้ และแนวคิดกับปัญหาสังคม ด้านปัญหาการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ที่ไม่เหมาะสมกับเยาวชน

HE FEIYAN (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กลวิธีการแต่งและคุณค่าของบันเทิงคดีสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2556 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งของหนังสือประเภทบันเทิงคดีสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2556 และเพื่อวิเคราะห์คุณค่าของบันเทิงคดีสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2556 ขอบเขตของการวิจัยคือ หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนอายุ 12-18 ปีที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประเภทบันเทิงคดีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2556 จำนวน 8 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า บันเทิงคดีสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2555-พ.ศ. 2556 ใช้กลวิธีการแต่ง ได้แก่ การวางโครงเรื่องเป็นเรื่องราว

ที่เกี่ยวกับชีวิตของเด็กในสังคมและวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตอยู่ในธรรมชาติ เด็กที่มีความกล้าต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ และวิถีชีวิตของเด็กไทยในสังคมประเทศอเมริกา มีแก่นเรื่องสำคัญที่กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีอิสระและมีความมั่นใจในตัวเอง มีความกตัญญู มีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันระหว่างคนต่างวัย การให้โดยไม่หวังผลตอบแทน ความรักของครอบครัว การยอมรับความจริง และการคิดบวก การกระทำเพื่อบรรลุความฝันของตัวเอง การทำความเข้าใจตัวเอง และการมีความซื่อสัตย์ ผู้แต่งได้ใช้กลวิธีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยาย การพรรณนา และการใช้บทสนทนา การดำเนินเรื่องใช้กลวิธีการสร้างความขัดแย้ง โดยการลำดับเหตุการณ์ตามลำดับปฏิทินและการลำดับเหตุการณ์ย้อนต้น มีการปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม แบบโศกนาฏกรรม และแบบทิ้งไว้ให้คิดหาคำตอบ ตัวละครที่ผู้แต่งสร้างขึ้นมีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมอย่างสมจริงและเหนือจริง ฉากและบรรยากาศเป็นฉากสมจริงและเหนือจริง กลวิธีการใช้บทสนทนา เพื่อช่วยดำเนินเรื่อง บอกลักษณะและนิสัยของตัวละคร และให้ข้อคิดแก่ผู้อ่าน ในด้านคุณค่าของหนังสือบันเทิงคดีสำหรับเยาวชน พบว่า มีคุณค่า 4 ประการ ได้แก่ คุณค่าด้านให้ความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับปัญหาเยาวชน ความรู้ด้านวัฒนธรรมไทย และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ คุณค่าด้านการปลูกฝังคุณธรรมประกอบด้วย ความกตัญญู ความอดทนเข้มแข็ง ความเมตตากรุณา ความระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ คุณค่าด้านการให้แง่คิดในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย การมองโลกในแง่ดี การดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย และการรู้จักแบ่งปัน ส่วนคุณค่าด้านให้ความบันเทิง ประกอบด้วย ความบันเทิงด้านเนื้อเรื่อง และความบันเทิงโดยการใช้ภาษา

กฤษฏีกา ซาพิมล (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศรางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลแว่นแก้วและรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกับเนื้อหาและองค์ประกอบทางวรรณศิลป์ของวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลแว่นแก้วและรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555 ขอบเขตของการวิจัย คือ วรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รางวัลแว่นแก้วและรางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555 จำนวน 15 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบกับเนื้อหาของวรรณกรรมเยาวชนมีความสัมพันธ์กัน รูปแบบวรรณกรรมเยาวชนแบบนวนิยายสมจริงแนวเรื่องเล่าชีวิตเป็นที่นิยมมากที่สุดเพราะสามารถนำเสนอเนื้อหาได้หลากหลาย ส่วนรูปแบบวรรณกรรมเยาวชนแบบนวนิยายสมจริงแนวเรื่องราวของสัตว์ พบว่า มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรัก ขณะที่เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์พบเฉพาะในรูปแบบวรรณกรรมเยาวชนแบบจินตนิยายแนวจินตนาการที่มีตัวละครเอกเป็นมนุษย์ ส่วนด้านองค์ประกอบทางวรรณศิลป์ของวรรณกรรมเยาวชน พบว่า โดย

ส่วนใหญ่ทั้งด้านกลวิธีการแต่งและด้านการใช้ภาษา ผู้เขียนมักจะเลือกใช้วิธีการที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่าย เพื่อให้ผู้อ่านสามารถอ่านวรรณกรรมเยาวชนได้อย่างเพลิดเพลิน การสร้างงานเขียนวรรณกรรมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนจึงมีวิธีการที่สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา เล่าเหตุการณ์อย่างชัดเจน ผู้อ่านสามารถรู้จักอุปนิสัย ลักษณะของตัวละครได้ทันที สามารถเข้าใจความหมายของสาระสำคัญในวรรณกรรมเยาวชนโดยผ่านกลวิธีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้ ทั้งนี้สามารถนำผลความรู้ที่ได้พัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการอ่านวรรณกรรมเยาวชน เช่น การสร้างใบความรู้ประกอบการอ่านวรรณกรรมเยาวชน เป็นต้น

นวลจันทร์ ชาญวิวัฒนา (2550) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเนื้อหาและแนวคิดของวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีใน ปี พ.ศ. 2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาและแนวคิดของวรรณกรรมเยาวชนไทยประเภทบันเทิงคดีใน ปี พ.ศ. 2547 ขอบเขตของการวิจัย คือ หนังสือวรรณกรรมเยาวชนไทยประเภทบันเทิงคดีที่พิมพ์เป็นครั้งแรกใน ปี พ.ศ. 2547 จากสำนักพิมพ์ 5 แห่ง ได้แก่ นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น อัมรินทร์พริ้นติ้ง มิ่งมิตร มูลนิธิเด็ก และสถาพรบุ๊คส์ จำนวน 12 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาของวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดี ปี พ.ศ. 2547 มี 5 ประเด็น คือ เนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตท้องถิ่นกล่าวถึงวิถีชีวิตของชานาและชาวเลในภาคใต้ โดยสะท้อนปัญหาความยากจนของชานาที่ต้องอพยพเข้าไปทำงานในเมือง และพบว่าทางแก้ที่เหมาะสมคือการกลับสู่ท้องถิ่นและพัฒนาหมู่บ้านจนกลับสู่ความอุดมสมบูรณ์ ส่วนวิถีชีวิตชาวเลกล่าวถึงการดำเนินชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติเข้าใจและเคารพกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ชาวเลอยู่กันอย่างสงบและพึงพอใจในวิถีชีวิตของตน เนื้อหาเกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมกล่าวถึงประเพณีท้องถิ่นภาคใต้และภาคเหนือ การละเล่นของเด็กล้านนาในอดีต ศิลปะแม่ไม้มวยไทยที่อยู่ในภาวะตกต่ำเพราะทัศนคติที่ไม่ถูกต้องและการดูหมยเพื่อการพนัน เนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของเยาวชนกล่าวถึงปัญหาพฤติกรรมของเยาวชนในปัจจุบันซึ่งมีสาเหตุจากการขาดความรักความอบอุ่น การเลี้ยงดู หัวหน้าที่ครอบครัวยังเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี และการคบเพื่อนที่ไม่ดี เนื้อหาเกี่ยวกับการผจญภัยเป็นการผจญภัยกับเหตุการณ์แปลกประหลาดในดินแดนแห่งจินตนาการ เนื้อหาเกี่ยวกับสภาพสังคมสะท้อนสภาพสังคมไทยในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองและสงครามโลกครั้งที่สองซึ่งประชาชนต้องอยู่อย่างยากลำบาก สภาพสังคมชนบทในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้วิถีชีวิตของชนบทเปลี่ยนแปลงไปมีความสะดวกสบายและทันสมัย ขณะเดียวกันก็สร้างปัญหาให้กับเยาวชน โดยเฉพาะเกมคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ด้านแนวคิดพบว่ามีแนวคิดหลัก 4 ประเด็น ได้แก่ แนวคิดด้านคุณธรรม แนวคิดด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แนวคิดด้านอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และแนวคิดด้านสงครามและสันติภาพ แนวคิดที่พบมากที่สุด คือ แนวคิดด้านคุณธรรม ซึ่งได้แก่ ความเมตตากรุณา ความกล้าหาญและเสียสละ ความกตัญญู และความสามัคคี เป็นต้น แนวคิดส่วนใหญ่ถ่ายทอดผ่านคำพูดของตัวละครผู้ใหญ่ซึ่งให้ข้อคิดหรือบอกกล่าวอย่างตรงไปตรงมา

ส่วนแนวคิดที่ถ่ายทอดผ่านการพฤติกรรมของตัวละคร ฉาก และเหตุการณ์ เยาวชนใช้ความคิดและพิจารณาถึงผลดีผลเสียด้วยตัวเอง สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของผู้อ่าน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับเยาวชนสรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นได้ศึกษาวิเคราะห์หลายด้านอย่างรายละเอียด เช่น ด้านกลวิธีการแต่ง ด้านแนวคิด และด้านคุณค่า เป็นต้น วรรณกรรมสำหรับเยาวชนมีความสำคัญสำหรับวัยรุ่น และได้สะท้อนให้เห็นสังคม ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจวัยรุ่นและสังคมมากขึ้น

2.6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลมีดังต่อไปนี้

YAN HANLE (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง กลวิธีการแต่งและแนวคิดในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. 2556-2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการแต่งในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. 2556-2557 และเพื่อวิเคราะห์แนวคิดในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. 2556-2557 ขอบเขตของการวิจัย คือ หนังสือรวมเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลประจำปี พ.ศ. 2556-2557 จำนวน 8 เล่ม ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีการแต่งที่ในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. 2556-2557 มี 1) การวางโครงเรื่อง โดยมีโครงเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้ง ได้แก่ ความขัดแย้งมนุษย์กับมนุษย์ ความขัดแย้งภายในจิตใจตัวเอง และความขัดแย้งมนุษย์กับธรรมชาติ โครงเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในชีวิต ได้แก่ โครงเรื่องชีวิตที่ตกยากลำบาก ปัญหาครอบครัว นักการเมืองเอาเปรียบ และอำนาจไม่ชอบธรรม 2) การดำเนินเรื่อง ประกอบด้วยการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง การปิดเรื่อง ด้านการเปิดเรื่อง มีใช้การบรรยาย บทสนทนา และนาฏการ ด้านการดำเนินเรื่อง มีการสร้างความขัดแย้ง โดยมีความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร มนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสังคม และมนุษย์กับธรรมชาติ การลำดับเหตุการณ์ โดยมีการลำดับเหตุการณ์ตามปฏิทินและเหตุการณ์ย้อนต้น การเล่าเรื่องมีแบบผู้แต่งเป็นผู้รู้แจ้ง ผู้แต่งเป็นผู้สังเกตการณ์ และตัวละครเป็นผู้เล่าเรื่อง ส่วนด้านการปิดเรื่องมี 4 แบบได้แก่ แบบทิ้งปัญหาให้คิด แบบโศกนาฏกรรม แบบสุขนานกรรม และแบบหักมุม 3) การสร้างตัวละคร มีกลวิธีแนะนำตัวละครแบบเล่าเรื่องโดยแนะนำที่มากับลักษณะของตัวละคร และกลวิธีแนะนำตัวละครแบบการกระทำของตัวละคร โดยมีตัวละครแสดงพฤติกรรม 3) การสร้างฉากและบรรยากาศ มีการบรรยายฉากด้วยพรรณนาของผู้แต่งและของตัวละคร 4) การสร้างบทสนทนามีบทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่องและบทสนทนาที่บอกลักษณะของตัวละคร ด้านแนวคิด พบว่า แนวคิดในหนังสือรวมเรื่องสั้นมี 5 ประการ 1) แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิต รวมทั้งวิถีชีวิตคนในชนบทและคนในเมือง ซึ่งคือวิถีชีวิตของคนในชนบทมีการเปลี่ยนแปลง ไม่เหมือนกับวิถีชีวิตดั้งเดิม แต่ยังมีแต่ความยากลำบาก ส่วนชีวิตคนในเมืองมีแต่การแข่งขัน และไม่มีอิสระ 2) แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาสังคม มีปัญหาครอบครัว ปัญหาสถานภาพผู้หญิง ปัญหาอำนาจไม่ชอบธรรม ปัญหาค่านิยมในสังคม และ

ปัญหาทฤษฎีในสังคม 3) แนวคิดเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งคือแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองที่มีความขัดแย้ง
4) แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อ รวมทั้งความเชื่อไสยศาสตร์และความเชื่อเรื่องศาสนา 5) แนวคิดเกี่ยวกับ
คุณธรรมจริยธรรม

พัชดา หน่อแดง (2552) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอ
แนวคิดในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของปิยะพร ศักดิ์เกษม พ.ศ. 2537-2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของปิยะพร ศักดิ์เกษม
พ.ศ. 2537-2550 และเพื่อประเมินค่าแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของ ปิยะพร
ศักดิ์เกษม พ.ศ. 2537-2550 ว่ามีคุณค่าเหมาะสมกับรางวัลที่ได้รับหรือไม่ ขอบเขตของการวิจัย คือ
นวนิยายที่ได้รับรางวัลของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม พ.ศ. 2537-2550 ทั้งตีพิมพ์และชมเชย จำนวน 6 เรื่อง
ผลการวิจัยพบว่า ด้านแนวคิด แนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายที่ได้รับรางวัลของปิยะพร ศักดิ์เกษม
พ.ศ. 2537-2550 มีดังนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตให้เป็นสุข แนวคิดเกี่ยวกับทุกข์ของมนุษย์
แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับความเสียสละต่อบ้านเมือง และแนวคิดเกี่ยวกับปัญหา
การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและสตรี ทำให้ผู้อ่านได้รู้ถึงความจริงของชีวิต มีความรู้สำนึกในด้าน
ความถูกต้อง ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ทำให้ผู้อ่านได้มุมมองในการคิดพิจารณา
แก้ไขในสิ่งที่ผิด และได้มุมมองใหม่ ๆ ในการใช้ชีวิตอย่างถูกต้องเพื่อสังคมและประเทศชาติ ด้านกลวิธี
การนำเสนอแนวคิด มีกลวิธีการนำเสนอแนวคิดโดยผ่านชื่อเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร และการเล่าเรื่อง
ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจแนวคิดที่กล่าวไว้ได้ง่ายและชัดเจน จึงกล่าวได้ว่าแนวคิดที่ปรากฏในนวนิยายที่
ได้รับรางวัลของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม พ.ศ. 2537-2550 ว่ามีคุณค่าเหมาะสมกับรางวัลที่ได้รับ

สลิตา ศุภธนสินเชชม (2551) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับ
เยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้วปี พ.ศ. 2544-2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาแนวคิดใน
วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้วปี พ.ศ. 2544-2547 เพื่อวิเคราะห์กลวิธีประพันธ์ใน
วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้วปี พ.ศ. 2544-2547 และเพื่อวิเคราะห์คุณค่าทาง
คุณธรรมจริยธรรมที่ปรากฏในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแวนแก้วปี พ.ศ. 2544-2547
ขอบเขตของการวิจัย คือ วรรณกรรมสำหรับเยาวชน ประเภทนวนิยายที่ได้รับรางวัลแวนแก้วปี
พ.ศ. 2544-2547 จำนวน 15 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า 1) เนื้อหาแนวคิด ผู้เขียนได้สะท้อน 5 แนวคิด
ดังนี้ แนวคิดเรื่องมิตรภาพ ความรัก ความผูกพัน แนวคิดเรื่องความเจริญทางเทคโนโลยี และทางวัตถุ
มิได้เป็นความสุขทั้งหมดของมนุษย์ แนวคิดเรื่องครอบครัวขาดความรักความอบอุ่นส่งผลให้เด็ก
มีปัญหา แนวคิดเรื่องการอนุรักษ์วัฒนธรรมทำให้ชุมชนและสังคมเข้มแข็ง 2) กลวิธีการประพันธ์
ด้านโครงเรื่อง ผู้เขียนนิยมสร้างโครงเรื่องโดยเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉาก ดำเนินเรื่องด้วยสร้าง
ปัญหาที่เกิดจากสาเหตุภายนอก ดำเนินเรื่องเล่าเรื่องตามลำดับปฏิทิน การเล่าเรื่องด้วยให้ผู้เขียนเป็น
ผู้เล่าเรื่อง ส่วนการปิดเรื่อง แบบสุขนานุกรมเป็นผู้เขียนที่นิยมใช้ ด้านตัวละคร ผู้เขียนนิยมสร้าง

ตัวละครแบบสมจริง และตัวละครเอกส่วนมากเป็นเด็ก ด้านฉาก เพื่อให้เกิดความสมจริง ผู้เขียนนิยมสร้างฉากแบบโลกปัจจุบัน และเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง แต่บางเรื่องจะมีฉากแบบโลกปัจจุบันรวมฉากแบบจินตนาการ ด้านบทสนทนา มีใช้บทสนทนาช่วยในการดำเนินเรื่อง และผู้เขียนยังแทรกข้อคิดลงในบทสนทนา ด้านการใช้ภาษา ในด้านการใช้คำ ผู้เขียนได้ใช้คำภาษาปาก คำภาษาถิ่น คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ และคำหยาบ ในด้านการใช้ภาพพจน์ มีการใช้อุปมา อุปลักษณ์ และบุคลาธิษฐาน

3) ด้านคุณค่าทางคุณธรรมจริยธรรม ผู้เขียนเน้นคุณธรรมจริยธรรมเรื่องเมตากรุณามากที่สุด ต่อไปคือคุณธรรมจริยธรรมเรื่องความมีน้ำใจ เรื่องความอดุสาหะ เรื่องความรับผิดชอบ เรื่องความซื่อสัตย์ เรื่องความเสียสละ เรื่องความสามัคคี เรื่องความกตัญญู เรื่องความใฝ่รู้ เรื่องความขยัน เรื่องความพอเพียง

กัลยานันท์ สิงจันทร์ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวละครเด็กในวรรณกรรมรางวัล “หนังสือดีเด่น” ของ มกุฏ อรดี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ตัวละครเด็กในวรรณกรรมรางวัล “หนังสือดีเด่น” ของ มกุฏ อรดี ตามหลักจิตวิทยา และเพื่อศึกษาแนวคิดของมกุฏ อรดี ในการสร้างตัวละครเด็กในวรรณกรรมรางวัล “หนังสือดีเด่น” ขอบเขตของการวิจัย คือ วรรณกรรมของ มกุฏ อรดี ที่ได้รับรางวัล “หนังสือดีเด่น” จำนวน 5 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า มกุฏ อรดีได้สร้างตัวละครแต่ละตัวที่มีความสมจริง ตัวละครทั้งเหมาะสมกับระดับ และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของตนเอง พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครเด็กสอดคล้องกับจิตวิทยาของเด็กในช่วงอายุ 5-13 ปี เช่น พฤติกรรมในด้านการเรียนรู้ การมองโลกในแง่ดี การจินตนาการ เป็นต้น ซึ่งคือตัวละครเด็กทุกตัวมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับเด็กทั่วไปในสังคม มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ และตัวละครส่วนใหญ่เติบโตในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ นอกจากนี้ พฤติกรรมของตัวละครยังมีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ ฐานะความเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดู การศึกษา ความคิด และความประพฤติ ในด้านแนวคิดของมกุฏ อรดี ในการสร้าง ตัวละครเด็กในวรรณกรรมรางวัล “หนังสือดีเด่น” เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมรอบตัวเด็กในสังคมจริง มกุฏ อรดีได้นำเสนอแนวคิดเรื่องการปลูกฝังเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี แนวเรื่องสิ่งแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก แนวคิดเรื่องความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกันเป็นแนวทางการแก้ปัญหาสังคมและความคิด และการแสดงออกร่วมกันของเด็กเป็นลักษณะสากล

จันทร์นา วงษ์วิโรจน์ (2541) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์เรื่องสั้นรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติในช่วง พ.ศ. 2533-พ.ศ. 2539 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวคิดที่ปรากฏในเรื่องสั้นรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติในช่วง พ.ศ. 2533-2539 และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสั้นกับสังคมไทยจากเรื่องสั้นรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ ในช่วง พ.ศ. 2533-2539 ขอบเขตของการวิจัย คือ เรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในช่วง พ.ศ. 2533-2539 จากหนังสือรวมเรื่องสั้น 5 เล่ม จำนวน 61 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า มีแนวคิด

เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในเมืองหลวงที่ต้องขยันเพื่ออยู่รอดได้ แนวคิดเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของคนในชนบทลำบากยากจน แต่ชาวชนบทส่วนใหญ่ยังมีน้ำใจต่อกัน แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยังไม่สมบูรณ์ ประชาชนท้อแท้เบื่อหน่ายต่อพฤติกรรมของนักการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับระดับของการทำมาหาเลี้ยงชีพของผู้คน คนระดับล่างมีชีวิตรากหญ้า คนระดับกลางมีรายได้ดี คนระดับสูงมีฐานะสูงในทางเศรษฐกิจ แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมในด้านการศึกษา ซึ่งคือคนทั่วไปนิยมให้ลูกหลานมีระดับการศึกษาที่สูง แต่คนจนถูกจำกัดด้วยภาวะเศรษฐกิจ แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์และเรื่องพุทธศาสนา ในสังคมที่ด้อยพัฒนา ผู้คนยังมีความเชื่อศรัทธาเลื่อมใส ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสั้นกับสังคมไทย พบว่า ภาพสะท้อนในเรื่องสั้นหลายเรื่องสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน ภาพสะท้อนทางด้านสังคม พบว่า ในสังคมเมืองหลวง มีปัญหาในหลายด้าน เช่น ปัญหาการอพยพเข้าเมือง ปัญหาการขาดที่อยู่อาศัย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม เป็นต้น ในสังคมชนบท คนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรม คนในชนบทมีความเห็นแก่ตัว และมีค่านิยมยกย่องผู้มีอำนาจ ภาพสะท้อนด้านการเมือง พบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยยังไม่สมบูรณ์ ระบบพรรคการเมืองยังไม่เข้มแข็ง แต่ละพรรคมีการแข่งขันกัน ระบบการเลือกตั้งไม่เป็นธรรมเนื่องจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ภาพสะท้อนด้านเศรษฐกิจ ผู้คนระดับล่างยากจน ถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายทุน ผู้คนระดับกลางเป็นผู้มีรายได้ดี ผู้คนระดับสูงมีฐานะร่ำรวย ภาพสะท้อนด้านการศึกษา ความยากจนเป็นอุปสรรคสำคัญในด้านการศึกษา ทำให้ ชาวชนบทไม่มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในชั้นสูงได้ ภาพสะท้อนด้านวัฒนธรรม ผู้คนส่วนใหญ่มีความเชื่อเรื่องอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อำนาจเหนือธรรมชาติ และความเชื่อเรื่องบาปบุญ และคนในชนบทมักจะมีเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ภาพสะท้อนด้านการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม พบว่า วัฒนธรรมไทยกำลังถูกกลืนโดยวัฒนธรรมตะวันตก

สรุปได้ว่า แม้ว่ากลวิธีการแต่งของวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลแตกต่างกัน แต่ได้สะท้อนสังคมให้ความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้อ่าน และถ่ายทอดแนวคิดบางอย่างให้กับผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านได้เกิดความคิดที่เกี่ยวกับชีวิตและสังคม ซึ่งวรรณกรรมที่ได้รับรางวัลเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าต่อผู้อ่านและสังคม

2.6.4 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทยมีดังต่อไปนี้

จินตกานต์ สุธรรมดี และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน และนำเสนอรูปแบบการพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ ขอบเขตของการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทนองค์กรชุมชน องค์กรศาสนา องค์กรการศึกษา และเด็กและเยาวชนที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ รวมจำนวน 9 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัญหาเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาการใช้ยาเสพติด โดยมี

การใช้สารเสพติดตั้งแต่ประเภทที่ถูกกฎหมาย เช่น เหล้า บุหรี่ จนกระทั่งประเภทที่ผิดกฎหมาย เช่น สารระเหย และยาบ้า เป็นต้น ขณะที่ปัญหาด้านการเรียน ความยากจนเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวไม่สามารถส่งลูกเรียนได้ ส่วนพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของเด็กและเยาวชน คือ การเล่นดนตรีร้องเพลง การออกกำลังกาย และสังสรรค์กับเพื่อน ๆ 2. รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิจะดำเนินงานตามหลัก “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วยขั้นตอนหลัก ๆ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความเข้าใจ สร้างแนวคิด แนวทางการดำเนินชีวิต และการสร้างค่านิยมที่พึงประสงค์ 2) การวางแผน กำหนดทิศทางในการทำงานโดยเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิโดยเน้นความร่วมมือ 3) การประชาสัมพันธ์ แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง 4) การดำเนินงาน ได้แก่ การให้ความรู้ในการป้องกันโรคต่าง ๆ เป็นต้น 5) การประเมินผล เป็นการประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ดำเนินงานเด็กและเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ รวมถึงบุคคลทั่วไป และ 6) การปรับปรุง/พัฒนา เมื่อประเมินเสร็จสิ้นให้มีการปรับปรุงในข้อบกพร่องที่เกิดจากการสะท้อนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการสร้างความเข้าใจอีกครั้ง

ธัญลักษณ์ จินแก้วเปี่ยม (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความรุนแรงของเด็กและเยาวชนกรณีศึกษา: ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนภาคใต้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการใช้ความรุนแรงในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนภาคใต้ และเพื่อศึกษาหามาตรการป้องกันการใช้ความรุนแรงและหาแนวทางการอยู่ร่วมกันในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนภาคใต้ ขอบเขตของการวิจัย คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเด็กและเยาวชนจำนวน 30 คน และเจ้าหน้าที่จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชนประกอบด้วยพฤติกรรมทะเลาะวิวาทยกพวกตีกันระหว่าง 2 จังหวัดใหญ่ คือ การยกพวกตีกันระหว่างจังหวัดสุราษฎร์ธานีกับจังหวัดนครศรีธรรมราชในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 8 สุราษฎร์ธานีและการยกพวกตีกันระหว่างจังหวัดสงขลากับจังหวัดตรัง ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 9 สงขลา และพฤติกรรมกรล่งละเมิดทางเพศ ปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดการใช้ความรุนแรง ได้แก่ ประการแรกปัจจัยการรวมตัวเป็นกลุ่มและแกนนำกลุ่ม ปัจจัยที่สอง การทำร้ายร่างกาย ปัจจัยที่สาม ยาเส้น ปัจจัยที่สี่ การสะสมอาวุธ ปัจจัยที่ห้า การตกลงผลประโยชน์ที่ผิดกฎหมายกับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนภาคใต้ไม่ลงตัว อาทิ โทรศัพท์ ปัจจัยที่หก นโยบายผู้บริหารแต่ละยุค ปัจจัยที่เจ็ด กำลังใจการทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นผลมาจากระบบการทำงานที่เปลี่ยนไป และปัจจัยประการสุดท้าย ความเครียด จากการศึกษาพบว่าแนวทางและมาตรการในการป้องกันการใช้ความรุนแรง คือ แก้ไข แรงสร้างวัฒนธรรม และองค์ความรู้สันติวิธีวัฒนธรรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนภาคใต้โดยใช้กระบวนการสานเสวนาสร้างสภาเด็กและเยาวชน นำแกนนำเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มไป

จัดกิจกรรมทักษะชีวิตเชิงบวก นำแนวทางบ้านกาญจนาภิเษกมาปรับใช้ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนภาคใต้

นภสมน นิจนรินทร์ (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทย : ภาพสะท้อนจากเรื่องสั้นรางวัลวรรณกรรมรามคำแหง ประจำปี 2554 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นในสังคมไทย และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยที่สะท้อนจากเรื่องสั้นรางวัลวรรณกรรมรามคำแหงประจำปี 2554 ขอบเขตของการวิจัย คือ เรื่องสั้นเกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 12-24 ปี จำนวน 10 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับค่านิยม รองลงมาคือปัญหาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาพฤติกรรมรุนแรง ปัญหาการพนัน และปัญหายาเสพติด ตามลำดับ โดยสาเหตุของปัญหานั้นเกิดจากตัวของวัยรุ่นเองและสภาพแวดล้อมประกอบกันและทำให้เกิดผลกระทบทั้งต่อตนเองครอบครัวและสังคม ดังนั้น จึงถือได้ว่าปัญหาของวัยรุ่นเป็นปัญหาสังคมอย่างหนึ่งที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันป้องกันและแก้ไข

อชรา พลายละหาร (2553) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลกระทบ และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่นในพื้นที่รับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากปัญหาวัยรุ่นในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และเพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาวัยรุ่น ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ขอบเขตของการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนแบบเชิงลึกและเก็บข้อมูลทุติยภูมิโดยใช้แบบบันทึก ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่ตำบลมะขามล้มมีปัญหาวัยรุ่นที่มีระดับความรุนแรงมาก ได้แก่ ปัญหายาเสพติด คือการดื่มสุรา สูบบุหรี่ การเสพยาบ้า รองลงมาคือปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น คือ การหนีเรียน เล่นการพนัน พุดจก้าว่าร้าย และขู้สาว ปัญหาเพศสัมพันธ์ซึ่ง ได้แก่ การตั้งท้องในวัยเรียน ซึ่งเป็นปัญหาวัยรุ่นที่มีระดับความรุนแรงในระดับปานกลาง โดยมีปัจจัยสาเหตุหลัก 3 ส่วน คือ ตัววัยรุ่นเองมีความคึกคะนอง อยากรลอง และพฤติกรรมการเล่นแบบ ปัจจัยด้านครอบครัว คือ พ่อแม่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน ครอบครัวแตกแยกขาดความอบอุ่น และวัยรุ่นอาศัยอยู่กับปู่ย่าตายาย ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือเพื่อนชักชวนสื่อลามก หน่วยงานภาครัฐไม่ดูแลใส่ใจปัญหาวัยรุ่น ชุมชนไม่มีสถานที่ให้เด็กทำกิจกรรม ส่งผลกระทบ ดังนี้ คือ วัยรุ่นมีความประพฤติไม่เรียบร้อย ไม่จบการศึกษา มีปัญหาด้านสุขภาพ ทำให้ครอบครัวมีภาระทางการเงิน ครอบครัวขาดความสุข ชุมชนและสังคมอ่อนแอ คนขาดคุณภาพ เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับรุ่นน้อง เกิดปัญหาลักขโมยในชุมชน แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้แก่ ครอบครัวควรเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการป้องกันปัญหาวัยรุ่น พ่อแม่ต้องปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับลูก ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง สร้างความอบอุ่นให้กับครอบครัว ภาครัฐต้องเข้ามาดูแล เช่น การก่อสร้างสวนสาธารณะเพื่อให้ครอบครัวได้มีกิจกรรม

ร่วมกัน ก่อสร้างลานกีฬา เพื่อให้เด็กได้รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมที่เกิดประโยชน์แทนการใช้เวลาจับกลุ่มมั่วสุม ซึ่งเสี่ยงต่อพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาวัยรุ่น หรือจัดกิจกรรมศึกษา/อบรมอย่างต่อเนื่องทุกปี

สุชาภรณ์ ตั้งจิตสาธกิจ (2549) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชนไทยในรายการโทรทัศน์ “หลุมดำ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชนในรายการ “หลุมดำ” ขอบเขตของการวิจัยคือ รายการ “หลุมดำ” จำนวน 32 ตอน (28 เรื่อง) ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหารายการ “หลุมดำ” สะท้อนปัญหาสังคมของเยาวชนทั้งสิ้น 23 ด้าน ปัญหาสังคมของเยาวชนด้านที่ปรากฏมากที่สุด ได้แก่ ปัญหาครอบครัว การขาดการศึกษา และสิ่งเสพติดให้โทษ ส่วนปัญหาสังคมของเยาวชนด้านที่ปรากฏน้อยที่สุด โดยปรากฏในรายการกลุ่มตัวอย่างเพียงเรื่องเดียว ได้แก่ โรคเอดส์ ภาษาไทยวิบัติ และอันตรายจากยาเสพติดความอ้วน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาสังคมของเยาวชนเกี่ยวกับเรื่องเพศอยู่หลายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมเสรีทางเพศ การตั้งครุฑ การทำแท้ง และการขายบริการทางเพศ ค่านิยมของเยาวชนไทยที่ปรากฏในเรื่องราวของคนต้นเรื่องที่น่าเสนาผ่านรายการ “หลุมดำ” มากที่สุด ได้แก่ วัตถุนิยม การเปลี่ยนคู่นอน และความต้องการการยอมรับจากเพื่อน การตามเพื่อน และค่านิยมของเยาวชนด้านที่ปรากฏน้อยที่สุด ได้แก่ กลัวความอ้วน การแก้แค้น การมีแฟน การแสดงความเป็นชาย และการลอกเลียนแบบดารานางงาม

สรุปได้ว่า ปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทยเป็นปัญหาที่ผู้คนสนใจมาก ผู้คนได้ศึกษาปัญหาวัยรุ่นไทยด้วยวิธีที่แตกต่างกัน โดยศึกษาปัญหาของวัยรุ่นที่ปรากฏในงานวรรณกรรมและปัญหาของวัยรุ่นที่ปรากฏในสังคมจริงด้วยการลงเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่จริง ส่วนผลการวิจัยที่พบประกอบด้วยประเภทของปัญหาเยาวชน และปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาวัยรุ่น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังจะศึกษาปัญหาวัยรุ่นที่เฉพาะเจาะจงโดยละเอียด และจะให้วิธีแก้ปัญหามาอย่างด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะนำแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย เรื่อง ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 เพื่อให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีแนวทางการวิจัยที่ชัดเจน

บทที่ 3

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่น ที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

การศึกษาวเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นไทย
 - 3.1.1 วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทย
 - 3.1.2 อาชีพเสริมของวัยรุ่นไทย
- 3.2 การศึกษาของวัยรุ่นไทย
 - 3.2.1 การศึกษาของวัยรุ่นในโรงเรียน
 - 3.2.2 การศึกษาของวัยรุ่นในครอบครัว
- 3.3 ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทย
 - 3.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัว
 - 3.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน
 - 3.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครู
- 3.4 คุณธรรมของวัยรุ่นไทย
 - 3.4.1 ความกตัญญู
 - 3.4.2 ความมีน้ำใจต่อคนอื่น
 - 3.4.3 ความซื่อสัตย์
 - 3.4.4 ความรับผิดชอบ
- 3.5 ค่านิยมของวัยรุ่นไทย
 - 3.5.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา
 - 3.5.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง
 - 3.5.3 ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต

โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นไทย

ชีวิตความเป็นอยู่ คือ การดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกับยุคสมัยของผู้คนกลุ่มนั้น เนื่องจากผู้คนที่เติบโตมาต่างยุคสมัยกันย่อมได้รับอิทธิพลจากประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างกัน วัยรุ่นในปัจจุบันเติบโตมาในยุคสมัยของการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างรวดเร็ว ชีวิตของพวกเขา ก็เปลี่ยนไปพร้อมกับการพัฒนาของสังคมด้วย วัยรุ่นในสังคมไทยจึงมีชีวิตความเป็นอยู่ท่ามกลางสังคมที่พัฒนาและเปลี่ยนไปเช่นกัน บ้านเกิดสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นไทยดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1.1 วิธีชีวิตของวัยรุ่นไทย

วิถีชีวิตของวัยรุ่นยังเกี่ยวข้องกับพื้นที่และภูมิภาค ซึ่งวิถีชีวิตของวัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบทกับวัยรุ่นที่อยู่ในสังคมเมืองมักมีความแตกต่างกัน บ้านเกิดสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่แตกต่างกันของวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชนบทและในเมือง มีรายละเอียดดังนี้

1) วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบท

บ้านเกิดสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทอย่างชัดเจน ซึ่งจะมีลักษณะที่โดดเด่น 2 ประการ ได้แก่ การพึ่งพาธรรมชาติและความเป็นกันเอง

1.1) วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทต้องพึ่งพาธรรมชาติ

ชนบทของสังคมไทยกำลังอยู่ระหว่างการพัฒนา วัยรุ่นที่อยู่ในชนบทส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทำให้ชีวิตของพวกเขา มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดและพึ่งพาอาศัยธรรมชาติ

บ้านเกิดสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงบ้านของจ้อยเป็นบ้านไม้สองชั้น จ้อยกับครอบครัวได้อยู่อย่างสบายที่นี่ ดังตัวอย่าง

ถึงพ่อจะไม่ค่อยอยู่บ้าน แต่พ่อก็สร้างบ้านสองชั้นไว้ให้
ทุกคนอยู่สบายไม่อายใครในละแวก ทำจากไม้เนื้อดีทั้งหลัง ชั้นล่าง
โปร่งโล่ง ปีกเสาใหญ่ ๆ พื้นเป็นดินเหนียว มีแคร่ไม้ขนาดเขื่องไว้ใช้
งานสารพัด ทั้งรับแขก นอนเล่น กินข้าวด้วยกัน มีส่วนครัวและ
ยุงข้าวด้านหลัง มีแคร่เล็กอีกตัวสำหรับแม่ใช้เป็นที่นอน ชั้นสองปู
พื้นกระดานไม้หลุมพอมือห้องนอนเล็ก ๆ ห้องเดียว...แต่นอกห้องยังมี
บริเวณกว้างขวาง ยามแขกไปใครมาสามารถนอนได้อีกนับสิบ
นอกระเบียงก็ใหญ่โต ยามมีงานใหญ่ที่บ้าน ญาติมิตรจากต่างถิ่น

มักมานั่งนอนชมจันทร์

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 19)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ที่อยู่อาศัยของวัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบทก็มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ บ้านเรือนของวัยรุ่นในสังคมชนบทมักจะสร้างด้วยไม้ ถึงแม้ว่าครอบครัวไม่ได้ร่ำรวย แต่ผู้ปกครองก็จะพยายามใช้วัสดุจากธรรมชาติสร้างที่อยู่อาศัยที่น่าอยู่และสบายให้กับวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นได้มีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตที่ดี นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแบบนี้ยังทำให้วัยรุ่นสามารถสัมผัสกับธรรมชาติได้ดีขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงเวลาที่เมื่อดมมะม่วงหิมพานต์สุก เด็ก ๆ เก็บมะม่วงหิมพานต์มาจิ้มกินกับเกลือ เมื่อถึงเวลาทำกับข้าว ก็ทำกับข้าวด้วยผักที่อยู่รอบบ้าน ดังตัวอย่าง

ฤดูนี้ดกดีนไปด้วยมะม่วงหิมพานต์สุกร่วม ทั้งพันธุ์
สีเหลืองและสีแดง เด็ก ๆ ฝานทำยผลที่มียางออกแล้วจิ้มเกลือ
หอมหวานปนเผื่อนเล็กน้อย กินมากก็คันระคายคอได้ มีไอน้ำจะ
กินข้าวแล้วขาดผักแนม แม่หรือจวงมักจะบอกจ้อยหรือจิวว่า วิ่งไป
หายอดดงย่างมาทำผักเหนาะสักหน่อย

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 29)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินของวัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบทนั้นก็เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ผลไม้หรือพืชที่กินได้ตามฤดูกาลจะกลายเป็นอาหารการกินที่สำคัญของวัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบท และผักก็เป็นอาหารที่ขาดไม่ได้สำหรับวัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบท และเนื่องจากในสังคมชนบท อาหารการกินมีอยู่ทุกที่ ไม่ต้องเดินทางไกลไปหา อยู่ในรอบ ๆ บ้านก็สามารถได้มีอาหารการกินที่ต้องการในชีวิตประจำวัน ซึ่งวัยรุ่นสามารถช่วยพ่อแม่ตอบสนองความต้องการด้านอาหารได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน ยังได้กล่าวถึงจ้อย เอื้อง และอรสามคนจับจิ้งจกขึ้นมาให้ ลุงเพิ่มทำเป็นอาหารให้กิน ดังตัวอย่าง

เอื้องกับอรช่วยกันจับจิ้งจกจับขังไว้ในหม้อ ยิ่งจ้อยเคาะ
กะลา พวกมันก็ยิ่งมากันเรื่อย ๆ บางทีมันก็บินมาเกาะเอื้องกับอร
เอาเฉย ๆ จนอรร้องจ๊กจี้ จับมาพิจารณารูปร่างหน้าตาของมันด้วยความ
ทึ่ง ลำตัวสีเขียวสด ตาสีเหลืองและปีกโปร่งใส เธอเอาแต่พูด
ว่าตัวมันช่างเขียวเหมือนพระอินทร์

ขณะลุงเพิ่มพูดว่า “แต่ละตัวอ้วนกลมเสียจริง ๆ เคี้ยวจะ
คั่วเกลือให้กิน รับประทานอร่อยแน่ ๆ”

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 185)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า อาหารสำหรับวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชนบทไม่ได้จำกัดอยู่เพียงพืชผลและผักธรรมดา วัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบทจะได้รับอาหารพิเศษจากธรรมชาติด้วย ฉะนั้น สัตว์และแมลงในธรรมชาติอาจกลายเป็นอาหารของวัยรุ่นได้ ผู้ใหญ่ในสังคมชนบทรู้จักใช้สิ่งที่อยู่ในธรรมชาติมาทำเป็นอาหารการกินที่มีรสอร่อย ๆ ให้กับวัยรุ่นกิน ทำให้อาหารการกินของวัยรุ่นอุดมสมบูรณ์มากขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงลำธารที่อยู่ใกล้บ้านของจ้อย ลำธารนี้มีบทบาทสำคัญสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ที่นี้ น้ำในลำธารนอกจากเป็นที่มาของน้ำกินและน้ำใช้สำหรับผู้คน ลำธารสายนี้ยังเป็นสถานที่สำคัญสำหรับเด็กวัยรุ่นได้เล่น ดังตัวอย่าง

สองคนพี่น้องเดินออกจากบ้านมายังห้วยต้นหว้า ที่นี้เป็น
แอ่งน้ำใหญ่ของลำธารที่ไหลมาจากภูเขา ตอนบนมีโขดหินโตใหญ่
เรียงรายเป็นแผ่นกว้าง โอบผืนน้ำใสเย็นฉ่ำเอาไว้ สำหรับชาวบ้าน
ตักเอาไปดื่มกิน ทั้งเป็นที่อาบน้ำของผู้ใหญ่ ตอนล่างเป็นบริเวณ
กว้างและลึกกว่า สองข้างตลิ่งสูงเป็นกอไผ่ที่แทงรากลงไปใต้น้ำ

นี่คือสวนน้ำสวรรค์สำหรับเด็ก ๆ ชาวบ้านป่า

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 13)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบทได้ใช้ชีวิตอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงาม วัยรุ่นมีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ธรรมชาตินอกจากได้ให้น้ำที่อุดมสมบูรณ์แก่วัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีน้ำกินน้ำใช้ที่พวกเขาต้องการในชีวิตประจำวัน วัยรุ่นยังได้สัมผัสกับภูเขาและน้ำอย่างใกล้ชิด ธรรมชาติที่โอบล้อมไปด้วยภูเขาและแม่น้ำกลายเป็นสนามเด็กเล่นตามธรรมชาติสำหรับวัยรุ่น ทำให้ชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทสนุกมากขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู ได้กล่าวถึง หลังโรงพักมีสระน้ำเมื่อมีเวลาว่าง แดนและบุญจะไปจับปลาที่นั่นเพื่อขายเป็นเงิน และซื้อของให้กับตัวเองและน้อง ๆ ดังตัวอย่าง

แดนใช้เวลาก่อนตะวันพลบแวะไปตรวจเบ็ดรอบแรกก่อน
หนึ่งลงมือฉาย ได้ปลาช่อนจอมตะกละตัวโตติดเบ็ดถึง 3 ตัว เขา
เปลี่ยนเหยื่อใหม่ แวะซื้อขนมไปฝากน้องก่อนตามที่รับปาก มีทั้ง
ลูกก๋วยเตี๋ยว ขนมโคที่แม่ชอบ ... อย่างไม่รู้ตัว คางเหลือปลาติดมือ
กลับไปบ้านเพียงตัวเดียว เนื่องจากอีก 2 ตัวมีผู้คนขอซื้อไป สอง
พี่น้องได้เงินมา 20 บาท แบ่งกันคนละครึ่ง จึงทำให้มีเงินติด
กระเป๋ายาวใจไว้ซื้อของขบเคี้ยว

(สลีนดงบายู. 2558 : 67)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในชนบทใกล้ชิดกับธรรมชาติ ธรรมชาติตอบสนองความต้องการด้านความบันเทิงและด้านการกินอาหารของวัยรุ่น วัยรุ่นก็ได้หารายได้ด้วยการขายทรัพยากรธรรมชาติอย่างปลา ทำให้วัยรุ่นได้ดำเนินชีวิตค่อนข้างอิสระ ไม่ต้องพึ่งพาผู้ปกครองทุกด้าน และทำให้วัยรุ่นได้มีโอกาสตอบแทนผู้ปกครองโดยซื้อสิ่งของที่ผู้ปกครองชอบ ซึ่งวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทคุ้นเคยกับธรรมชาติ และได้รับประโยชน์จากธรรมชาติด้วย

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง จ้อยกับจิวชอบมองดวงจันทร์และร้องเพลงก่อนนอน ดังตัวอย่าง

จันทร์เสี้ยวลอยดวงงามกลางค่าของฤดูร้อน จ้อยกับจิว
ชอบมานั่งเชิงบันไดก่อนขึ้นไปนอนบนชั้นสอง

สองคนพี่น้องจะแหงนมองดวงจันทร์แล้วพากันปรบมือ
ร้องเพลง คืนนี้แม่พลอยมาร่วงด้วย

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 17)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการผ่อนคลายของวัยรุ่นที่อยู่ในชนบทก็เชื่อมโยงกับธรรมชาติเช่นกัน วิธีการผ่อนคลายไม่ต้องการสื่ออื่น ซึ่งแตกต่างกับวิธีการผ่อนคลายในสังคมเมือง ในสังคมชนบท ความบันเทิงก่อนนอนของวัยรุ่นก็เป็นวิธีการสื่อสารกับสมาชิกในครอบครัว ความบันเทิงก่อนนอนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัวใกล้ชิดมากขึ้น การมองความสวยงามของธรรมชาติเป็นวิธีการผ่อนคลาย และสร้างความสุขให้กับวัยรุ่นไทยในชนบทได้เป็นอย่างดี

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วิถีชีวิตของวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในสังคมชนบทมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาหารการกิน การผ่อนคลาย วิถีชีวิตของวัยรุ่นที่อยู่ในชนบทจึงต้องพึ่งพาทรัพยากรทางธรรมชาติด้วย และใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติมาทำให้ชีวิตของพวกเขาได้สนุกสบายและมีความสุขด้วย

1.2) วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทไม่ทันสมัย

ในขณะที่วัยรุ่นไทยในชนบทได้รับประโยชน์จากการมีวิถีชีวิตอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ แต่พวกเขาก็ต้องมีชีวิตอยู่กับความขาดแคลน และไม่ทันสมัยในบางเรื่อง วัยรุ่นที่อยู่ในชนบทมักจะไม่สามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย และไม่มีความสะดวกสบายในบางเรื่องเท่ากับวัยรุ่นในสังคมเมือง

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง กระจ่างในพระจันทร์ กล่าวถึง สมัยเด็กของสุดา ในเกาะสมุยไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรมากนัก ดังตัวอย่าง

สุดาอยู่เกาะสมุย ตั้งแต่ชนบทเกาะยังมีไฟฟ้าไม่ทั่วถึง
ไม่มีถนนลาดยาง ไม่มีสิ่งบันเทิงสมัยใหม่ ไม่มีร้านสะดวกซื้อ ไม่มี

เครื่องปรับอากาศ และไม่มีสนามบิน ของเล่นของสุดามีเพียง
เศษผ้าที่ยาจับมาปั้นเป็นตุ๊กตาให้

(กระต่ายในพระจันทร์. 2562 : 18)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นที่อยู่ในชนบทอาศัยอยู่ในสังคมที่ยังไม่มี
ความทันสมัย และยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในหลายด้านไม่ทันสมัย เช่น ด้านการจราจร
ด้านการซื้อของ ด้านความบันเทิง เป็นต้น แม้แต่ของเล่นของวัยรุ่นก็ไม่ใช่ว่ามีขายในร้าน แต่เป็น
ของเล่นที่ผู้ใหญ่นำเศษวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นตุ๊กตาให้เล่น ชีวิตที่ไม่ทันสมัยแต่เรียบง่ายในชนบทนี้
เมื่อตอนที่วัยรุ่นยังอยู่ในชนบทจะรู้สึกว่าการลำบากไม่ทันสมัยเลย แต่ต่อมาเมื่อวัยรุ่นย้ายมาอยู่ในเมือง
แล้ว เขากลับคิดถึงชีวิตที่สงบสุขในชนบทอันไม่ทันสมัยเป็นอย่างมาก

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง กระต่ายในพระจันทร์ กล่าวถึง ตอนสุดท้าย
เป็นเด็ก จากเกาะสมุยไปกรุงเทพฯ ไม่สะดวกมาก จนทำให้สุดา รู้สึกว่าการเดินทางเป็นการวัดใจ
คนเดินทางว่าจะไหวไหม ดังตัวอย่าง

สมัยนั้นการเดินทางลำบากข้ามวันข้ามคืน ย่ำพาสุดาซึ่ง
อายุไม่ถึงขวบไปด้วยเสมือ ย่ำกับหลานนั่งรถไฟชั้นสาม ขึ้นรถ
ลงเรือ ย่ำแล้วว่าสุดาเป็นเด็กที่มีความอดทนสูง

(กระต่ายในพระจันทร์. 2562 : 14)

การเดินทางมาสมุยสมัยก่อนนั้น สุดาเรียกว่าเป็น
การวัดใจ เพราะมันไกลจากกรุงเทพฯ รวมเจ็ดร้อยกว่ากิโลเมตร
และถนนหนทางไม่สะดวกสบายเท่าทุกวันนี้ อีกทั้งการเดินทางก็
ลำบากต้องขึ้นรถไฟและลงเรือข้ามฝั่ง ไปต่อรถยนต์และลงเรือ
ข้ามฝั่ง

(กระต่ายในพระจันทร์. 2562 : 46)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สมัยก่อน วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบท
ไม่สะดวก เนื่องจากการจราจรไม่ทันสมัย แม้ว่ามียานพาหนะหลายชนิด เช่น รถไฟ เรือ เป็นต้น
ได้ให้บริการ แต่การเดินทางไกลที่การคมนาคมยังไม่สะดวกพอ ทำให้ต้องใช้เวลาและความอดทนเป็น
อย่างมาก

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน ได้กล่าวถึงเส้นทางที่
ชาวบ้านเดินกันมากที่สุดคือเส้นทางที่เดินไปโรงเรียน ถนนสองข้างเป็นป่าหรือสวนไร่นา
สภาพแวดล้อมสวยงาม แต่ไม่ค่อยสะดวกสำหรับชาวบ้าน ดังตัวอย่าง

เส้นทางเดินไปโรงเรียนเป็นทางซึ่งชาวบ้านเดินย่ำซ้ำแล้ว
ซ้ำเล่า กดร่องบนดินให้ปรากฏเป็นทางเล็ก สีขาวในราวป่า

เบญจพรรณ ผ่านเรือกวสวไร่นาชาวบ้าน บางช่วงก็เดินข้าม สะพาน ลำไผ่ที่พาดเชื่อมสองฝั่งห้วยลึก เด็กโตต้องช่วยน้อง ๆ เกาะกุมราวให้มันเหมาะ ประดับประคองกันไปอย่างระมัดระวัง ให้ดีก็ให้ปืนเกาะหลังไปเลย กระนั้นก็ตาม หากได้ยินเสียงตุ้มตามที มักจะมาพร้อมเสียงโคล้งเคล้งก็เป็นที่รู้ว่า ใครสักคนตกสะพาน ปืนโตสังกะสีพาดก้อนหินเข้าอีกแล้ว

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 41)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สำหรับวัยรุ่นที่อยู่ในชนบท ไม่สามารถได้ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทางที่สมบูรณ์ได้ เนื่องจากในสังคมชนบทไม่มีการสร้างถนนให้เพียงพอ สภาพถนนตามธรรมชาติ ยานพาหนะที่ทันสมัยบางอย่างจึงไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างสะดวก สถานการณ์นี้ทำให้เกิดความไม่สะดวกและอันตรายต่อเด็กวัยรุ่นในสังคมชนบท และเนื่องจากสภาพถนนไม่ดี ในพื้นที่ชนบท การเดินจึงเป็นวิธีการเดินทางที่เป็นหลักสำหรับวัยรุ่น แต่ก็เป็นการเดินทางที่ยากลำบากในบางช่วง โดยเฉพาะการเดินทางข้ามแม่น้ำที่ยังไม่มีการสร้างสะพานที่มั่นคงถาวรและปลอดภัยสำหรับเด็กวัยรุ่นในชนบท พวกเขาจึงต้องเสี่ยงอันตรายในการเดินทางไปโรงเรียน อันหนึ่งมาจากความไม่ทันสมัยของถนนในชนบทนั่นเอง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึงเมื่ออนุญาตกับแดนสอง ฝั่งนั่งเดินทางเข้าไปในเมือง ทั้งสองคนได้ดื่มน้ำประปาที่ใสสะอาดจากก๊อกน้ำริมถนน จึงทำให้แดน สงสัยเกี่ยวกับที่มาของน้ำประปาและหวังว่าบ้านของเขาจะสามารถใช้น้ำสะอาดได้ด้วย ดังตัวอย่าง

“น้ำประปานี้มาจากไหนนะพี่?” แดนถามเพราะอยากรู้
นั่นเพราะถิ่นของเขายังไม่มีระบบประปา ใช้แต่น้ำบ่อและน้ำฝน
ตามธรรมชาติ

...

“เมื่อไรบ้านเราถึงจะมีบ้างก็ไม่รู้นะพี่ เราจะได้มีน้ำดื่ม
น้ำใสสะอาด ไม่ต้องรีบตื่นมาตักน้ำกันทุกเช้า”

(สลิดงบายู. 2558 : 87)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การบริการน้ำประปายังไปไม่ถึงพื้นที่ชนบท ในชนบทไม่มีระบบประปาที่สะดวกและทันสมัย ซึ่งวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทไม่สามารถดื่มน้ำสะอาดที่ เปิดจากก๊อกมาดื่มกินได้โดยง่าย พวกเขาต้องตื่นแต่เช้าเพื่อออกแรงตักน้ำทุกวัน ซึ่งเป็นงานที่เหนื่อย และหนัก พวกเขาจึงอยากจะได้รับความสะดวกสบายด้วยการเปิดก๊อกน้ำแล้วมีน้ำใสสะอาดไหล ออกมาแบบในสังคมเมืองบ้าง

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึงเมื่อนูญกับแดนสองพี่น้องอยากซื้อหนังสือ จึงให้พ่อช่วยติดต่อเจ้าของรถเพื่อพาพวกเขาเข้าเมือง ดังตัวอย่าง

“จะไปกับเมื่อไร?”

“พรุ่งนี้เลยครับพ่อ วันหยุด และช่วงนี้ไม่มีการบ้านด้วย”

นูญตอบ

“งั้นก็ตกลง...เตรียมตัวก่อน 7 โมงเช้า ถ้าทันรถส่งเวียนก็ดี ถ้าไม่ทันก็ไปรถโกเล้ง”

(สลิดงบายู. 2558 : 84)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการเดินทางเข้าเมืองของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทเพื่อไปซื้อของที่มีขายเฉพาะในเมืองเท่านั้นยังไม่สะดวกเพียงพอ วิธีการซื้อของสมัยใหม่เป็นการซื้อของออนไลน์ก็ยังไม่เป็นที่นิยมในพื้นที่ชนบท สำหรับวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบท การซื้อของเป็นกิจกรรมที่ต้องมีจุดมุ่งหมายเด็ดเดี่ยว เพื่อได้รับสิ่งของที่ต้องการ พวกเขาต้องวางแผนล่วงหน้า คือวางแผนเวลาของตัวเองและกำหนดวิธีการเดินทาง เนื่องจากการซื้อของของวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชนบทจะถูกจำกัดด้วยเวลาและการอาศัยรถคนอื่นเข้าเมือง ซึ่งต้องบอกเจ้าของรถอย่างชัดเจนไว้ล่วงหน้าเพื่อไม่ให้พลาดการขึ้นรถของคนที่จะเข้าเมือง

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึงสนอยากหาข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงม้าน้ำ แต่เขาสามารถหาข้อมูลได้เพียงเล็กน้อยจากห้องสมุดของโรงเรียน ดังตัวอย่าง

แรกเขาเดินเข้าห้องสมุดโรงเรียน หาหนังสือแบบเรียนวิทยาศาสตร์ในหมวดชีววิทยา ได้ข้อมูลมาเพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับประเภทของม้าน้ำ ไม่ได้คำตอบที่เขาตามหาทั้งหมด ด้วยข้อจำกัดของห้องสมุดโรงเรียนวัดบ้านนอกต่อให้พยายามรื้อค้นอย่างไรเขาก็ไม่พบหนังสือที่ต้องการ...

... สนนี้ถึงอินเทอร์เน็ตที่เขาไม่เคยมีโอกาสใช้ ได้ยินแต่ครูสมพลพูดให้ฟังว่าค้นหาข้อมูลสารพัดได้จากกูเกิล

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 47)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นในพื้นที่ชนบทไม่มีโอกาสใช้อินเทอร์เน็ต พวกเขาขาดอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ซึ่งพวกเขาไม่สามารถพึ่งพาอุปกรณ์เหล่านี้ในการค้นหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา หากวัยรุ่นในชนบทอยากค้นหาข้อมูลที่ต้องการ ต้องอาศัยวิธีการดั้งเดิม เช่น หาจากหนังสือ ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นว่า ชีวิตของวัยรุ่นไทยในชนบทไม่ทันสมัย ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการหาความรู้ของเด็กวัยรุ่นไทยที่กำลังอยู่ในวัยเรียนรู้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู ยังได้กล่าวถึง วันนี้มีข่าวที่จะมี รถขายยานำหนังสือมาขายให้ผู้คนชม เด็ก ๆ จึงดีใจมาก เนื่องจากเรื่องนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่มีบ่อย ดังตัวอย่าง

วันนี้แม้อย่างไม่ทันเลิกเรียน แต่เด็ก ๆ ก็รู้กันไปทั่วแล้วว่า มี รถขายยานำหนังสือกลางแปลงมาขายให้ชมกันที่สนามข้างโรงพัก ข่าวถูกส่งต่อกันไปปากต่อปากสร้างความยินดีให้แก่เหล่าเด็ก ถ้วนหน้า เนื่องจากนาน ๆ ครั้งจะมีรถขายยาเร่ นำภาพยนตร์มา ขายให้ดูกันฟรี ๆ

(สลีนดงบายู. 2558 : 66)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นที่อยู่ในชนบทขาดความบันเทิงสมัยใหม่ แม้ว่าพวกเขา ก็มีความบันเทิงที่ทันสมัยอย่างการดูหนัง ได้ให้ความสนุกสนานมาสู่วัยรุ่น แต่ความบันเทิงที่ทันสมัยอย่างนี้ไม่สามารถได้เป็นกิจกรรมที่ใช้ได้ตลอดเวลาหรือทุกเวลา ต้องรอโอกาสที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้ วัยรุ่นในชนบทจึงรอคอยโอกาสที่จะรับความสุขจากความบันเทิงเหล่านี้ เป็นอย่างยิ่ง

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่า ชีวิตของวัยรุ่นที่อยู่ในชนบทถูกจำกัดโดยปัจจัยทางสังคม เช่น เศรษฐกิจไม่เจริญ เทคโนโลยีด้อยพัฒนา ทำให้วิถีชีวิตของวัยรุ่นที่อยู่ในชนบทไม่ทันสมัยและไม่สะดวก แต่ถึงอย่างนั้น วัยรุ่นยังคงสามารถใช้ชีวิตได้อย่างเข้มแข็งในสภาพสังคมเช่นนี้ และสร้างความสุขให้กับตัวเอง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชนบทมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย แต่ไม่ทันสมัย พวกเขาสามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ธรรมชาติจัดเตรียมไว้ให้ได้อย่างเสรี แต่ขณะเดียวกัน ก็ต้องอยู่กับความไม่สะดวกของชีวิตในชนบทให้ได้ด้วยเช่นกัน

2) วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในเมือง

เมืองเป็นสถานที่ที่แตกต่างจากชนบท โดยเฉพาะในเรื่องการอยู่ห่างไกลจากธรรมชาติ แต่ด้วยการพัฒนาทางเศรษฐกิจของสังคมเมือง ก็ทำให้ชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ในเมืองได้มีความสะดวก บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองดังนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองอาศัยอยู่ในสถานที่ที่มีอาคาร ร้านค้า บ้านเรือนเพิ่มขึ้นจนหนาแน่นไปหมด ทำให้ถนนแออัด วัยรุ่นต้องตื่นนอนแต่เช้าเพื่อได้ไปโรงเรียนทันเวลา ดังตัวอย่าง

แม่เคยเล่าให้ฟังว่าตอนที่เพิ่งย้ายมาอยู่กับพ่อ ทั้งซอมี บ้านอยู่เพียงห้าหลัง หลังอื่นกำลังก่อสร้าง หน้าซอมีติดแถว

สี่คูหา มีร้านขายยา ร้านชำ ร้านตัดผม แล้วก็ร้านอาหารตามสั่ง
อยู่ไปอยู่มา มีหมู่บ้านจัดสรรผุดขึ้นที่ละซอย สองซอยราวกับ
ดอกเห็ด จากถนนร้างกลายเป็นแออัด...

“...รถติดในซอยเป็นชั่วโมง” พ่อเคยแย้ง

“ออกเช้าหน่อยก็ไม่ติดแล้ว ฉันไปส่งลูกตอนตีห้าครึ่ง เช้า
ที่จอดรถสะดวกจะตาย นั่งถักผมเปียไปกินข้าวกันไป พอดีได้เวลา
เข้าโรงเรียน”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 22)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมของวัยรุ่นไทยในเมืองมีการ
เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างมาก มีร้านต่าง ๆ ในบริเวณใกล้บ้านได้ตอบสนองความต้องการประจำวัน ซึ่ง
ความเจริญของสังคมเมือง ทำให้ชีวิตของวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในเมืองสะดวกสบายขึ้น แต่ขณะเดียวกัน
เนื่องจากเมืองเต็มไปด้วยยานพาหนะและอาคาร วัยรุ่นที่อยู่ในเมืองก็ต้องทนกับสภาพแวดล้อมที่
แออัดและการจราจรที่วุ่นวาย และต้องคอยแก้ปัญหาในชีวิตอันเนื่องจากการจราจรติดขัด เช่น
ไปโรงเรียนแต่เช้ามืด และไปกินข้าวแต่งตัวให้พร้อมต่อการเข้าเรียน แถว ๆ ที่จอดรถใกล้โรงเรียน
เป็นต้น วิถีชีวิตของวัยรุ่นในเมืองจึงต้องเคร่งครัดและเข้มงวดในเรื่องเวลา ชีวิตจึงเหมือนอยู่ในกรอบที่
จำกัดอยู่ตลอดเวลา ไม่ได้มีชีวิตอิสระเช่นเด็กในสังคมชนบท

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึงเค้าโมงได้คุยกับภาซี
เกี่ยวกับหนังสือที่ภาซีอยากอ่าน แต่ภาซีทำหนังสือเล่มนั้นหายไป เค้าโมงจึงบอกว่า เธอสามารถให้
ภาซียืมได้ เธอได้ซื้อหนังสือเล่มนี้ทางออนไลน์ ดังตัวอย่าง

“ที่บ้านเรามีหนังสือใหม่ครับแม่”

“ไม่มีแล้วล่ะลูก ตอนที่แม่กับพ่อย้ายไปอยู่เมืองนอก ไม่มี
ใครช่วยเก็บหนังสือสมัยเด็ก สูญหายไปหมดแล้ว”

“อย่างนั้นต้องหาซื้อใหม่”

“ยืมของเค้าโมงได้นะคะ เค้าโมงซื้อจากร้านหนังสือ
มือสอง สั่งออนไลน์มา”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 50-51)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า เทคโนโลยีกับอินเทอร์เน็ตได้อยู่คู่กับชีวิตประจำวัน
ของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในเมือง วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในเมืองก็ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยเหตุนี้
วิธีการซื้อของที่ทันสมัยเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นไทยในเมือง ทำให้วัยรุ่นซื้อของได้ง่ายและสะดวกขึ้น
วัยรุ่นไทยในเมืองสามารถซื้อขายของทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างคล่องแคล่ว และรู้จักใช้เพื่อค้นหาของที่

ราคาถูกลงสำหรับตนเองด้วย ดังนั้น วัยรุ่นไทยในสังคมเมืองจึงใช้เทคโนโลยีเป็น ใช้ได้คล่อง และใช้เพื่อเป็นประโยชน์ที่ดีสำหรับตนเอง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึงเค้าโมงนึกถึงคำพูดของภาชีว่าเขาจะไปคลินิกวัยรุ่นที่โรงพยาบาล เค้าโมงจึงเปิดโทรศัพท์และค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคลินิกวัยรุ่นนี้ทางอินเทอร์เน็ต ดังตัวอย่าง

เค้าโมงพิมพ์ข้อความค้นหาในโทรศัพท์ เว็บไซต์ของ
โรงพยาบาลโผล่ขึ้นมา เธอกดหาคลินิกวัยรุ่น...กลุ่มสนทนาบำบัด
...พอไล่ลงไปก็เห็นหัวข้อเครือข่ายเสริมสร้างสุขภาพจิตครอบครัว
มีรายชื่อวิทยากรสามคน...

ความสนใจก่อตัวขึ้นทันที รายละเอียดระบุว่าเริ่มเวลา
บ่ายโมงตรง รับเด็กวัยรุ่นที่เคยมาบำบัดกับโรงพยาบาลรวมทั้ง
คนนอก มีวงเล็บว่าลงทะเบียนได้หน้างาน

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 53)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองมีชีวิตที่สะดวกมาก โดยเฉพาะในด้านการค้นหาข้อมูล เนื่องจากอินเทอร์เน็ตกลายเป็นที่นิยมในเขตเมืองในประเทศไทย เนื่องจากมีสัญญาณโทรศัพท์ที่รวดเร็วอยู่ทุกหนแห่งในเมือง และวัยรุ่นไทยในเมืองก็มีโทรศัพท์มือถือถือกันเกือบทุกคน ทำให้วัยรุ่นไทยในเมืองได้รับข้อมูลและความรู้เพิ่มเติมจากเครื่องมือและเครือข่ายออนไลน์ได้ง่ายขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง นกกระต๊อดีชอบดูละครโดยดูละครโทรทัศน์มากมายหลายประเทศ ดังตัวอย่าง

เธอชอบอ่านหนังสือ ไม่ชอบดูละคร ไม่เหมือนนกกระต๊อ
ที่รู้จักซีรีส์ดังกับเขาทุกเรื่อง ทั้งไทย จีน เกาหลี ฝรั่ง จะวันก็แต่
อินเดียกรรมัง

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 8)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในเมืองมีกิจกรรมเพื่อความบันเทิงมากมายหลายอย่าง นอกจากได้อ่านหนังสือแล้ว ยังได้ดูละครอีกด้วย ซึ่งเป็นความบันเทิงที่ทันสมัย และทำให้วัยรุ่นไทยในเมืองได้เรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศอื่น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย วัยรุ่นที่อยู่ในเมืองจึงมีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างทางวัฒนธรรมผ่านละครมากกว่าเด็กในชนบทที่นาน ๆ ครั้งจึงจะมีรถเข้าไปฉายหนังให้ดูในหมู่บ้าน

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองมีวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย แม้ว่าวัยรุ่นไทยที่อยู่ในเมืองมักจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แออัด ต้องอดทนกับการจราจรที่วุ่นวาย แต่การพัฒนาของอินเทอร์เน็ตก็นำความสะดวกสบายมาสู่ชีวิตของวัยรุ่นในเมืองไทยเป็นอย่างมาก

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บ้านเท็งคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยในชนบทและเมือง วัยรุ่นที่อยู่ในชนบทอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ด้านที่อยู่อาศัย อาหารการกิน และด้านความบันเทิงมักจะพึ่งพาธรรมชาติ แต่ชีวิตไม่สะดวกเพียงพอ เนื่องจากชนบทไทยบางแห่งยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร เทคโนโลยีสมัยใหม่หลายอย่างยังไม่เข้าสู่ชีวิตของวัยรุ่นในชนบท ซึ่งตรงกันข้ามกับวัยรุ่นในเมือง วัยรุ่นที่อยู่ในเมืองมีวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย วัยรุ่นที่อยู่ในเมืองมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และอินเทอร์เน็ต แต่ต้องอยู่กับสภาพแวดล้อมที่แออัดและการจราจรที่ติดขัดแทน

3.1.2 อาชีพเสริมของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องศึกษาเล่าเรียน การเรียนจึงเป็นภารกิจหลักของวัยรุ่น แต่วัยรุ่นบางคนไม่สามารถเรียนอย่างเดียวได้ เพราะโตพอที่จะช่วยพ่อแม่ทำงานหรือรับจ้างทำงานหารายได้ช่วยครอบครัว เนื่องจากมีฐานะยากจน วัยรุ่นบางคนจึงต้องมีอาชีพเสริมหลังเลิกเรียน หรืออาชีพเสริมที่ทำในช่วงปิดเทอม บ้านเท็งคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นสภาพวัยรุ่นไทยในด้านเสริมอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) การทำงานรับจ้าง

การทำงานรับจ้าง หมายถึง ผู้รับจ้างทำงานให้นายจ้างโดยขายแรงงานหรือให้บริการเพื่อได้รับเงินค่าจ้างเป็นค่าตอบแทน เช่น รับจ้างทำความสะอาด รับจ้างขับรถ เป็นต้น ซึ่งเป็นการทำงานทั่วไปในสังคมไทยเพื่อได้รับรายได้ วัยรุ่นไทยมักจะทำงานเสริมนี้

บ้านเท็งคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง จ้อยและสมหมายได้รับจ้างกรีดยางตั้งแต่เรียนชั้นประถมศึกษา ดังตัวอย่าง

จ้อยตื่นตั้งแต่ตีสอง เตรียมตัวจะออกไปกรีดยางเช้าแรก
กับสมหมาย เขาได้ยินเสียงเจ้าลองกองมาลุงเพิ่มเห่า...

ระหว่างรอให้น้ำยางแข็งตัว สมหมายเล่าให้จ้อยฟังว่า เขากรีดยางมาตั้งแต่ ป.3 - ป.4 อย่างน้อย แต่เมื่อจบ ป.6 แล้วไปเรียนต่อชั้นมัธยมก็ไม่ค่อยได้ทำอีก เว้นแต่ช่วงปิดเทอมมาเยี่ยมบ้าน ยิ่งเรียนสูงขึ้นยิ่งได้กรีดยางน้อยลง จนระยะหลัง ๆ ก็ไม่ได้กรีดยากอีกเลย...

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 79)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยมีวัยรุ่นจำนวนหนึ่งมีอาชีพเสริม คือ การรับจ้างกรีดยาง และการทำงานนี้เป็นการทำงานที่เหนื่อยและหนัก เนื่องจากต้องทำงานตั้งแต่เช้ามากด้วย แต่วัยรุ่นบางคนยังจะเริ่มทำงานนี้ตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็ก ซึ่งเป็นการทำงานที่ไม่มีข้อจำกัดมากเกินไป และเมื่อการเรียนหนักขึ้นวัยรุ่นก็จะลดเวลาในการรับจ้างกรีดยางลง ซึ่งก็เป็น การทำงานที่อิสระสำหรับวัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแห่งสั้น กล่าวถึงก้าวไกลซึ่งเป็นวัยรุ่นที่ยากจนมากได้รับจ้างเป็นคนล้างจานในร้านก๋วยเตี๋ยว เมื่อวันงานเสร็จ ก้าวไกลไม่เพียงได้รับอาหารเท่านั้น และยังได้รายได้ที่ดี ทำให้เขาดีใจมาก ดังตัวอย่าง

กว่าก้าวไกลจะเสร็จงานล้างจานก็เกือบสองทุ่ม เขาเดินหัวก๋วยเตี๋ยวที่เหลือจากลูกค้าเต็มถุงกลับบ้าน อาแปะศักดิ์ชัยน้ำใจงาม ให้ค่าจ้างมาสองร้อยบาท ก้าวไกลดีใจ ถือเงินแนบออกเพราะเกิดมายังไม่เคยได้เงินมากขนาดนี้ เขาใส่ไว้ในกระเป๋ากางเกง ใ้หนังยางรัดกันหล่นหาย

(ดินสอแห่งสั้น. 2558 : 44)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การทำงานรับจ้างล้างจานเป็นการทำงานที่ดีมากสำหรับวัยรุ่นไทย โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ครอบครัวยากจน แม้ว่าการทำงานนี้ไม่ได้เป็นการทำงานที่ง่ายมาก เพราะเวลาทำงานมักจะยาวนานในวันหนึ่ง แต่สามารถนำผลตอบแทนที่ดีมาสู่วัยรุ่น ซึ่งนอกจากได้รับค่าจ้างตามปกติแล้ว ยังสามารถได้รับอาหารเป็นส่วนหนึ่งของผลประโยชน์ในการทำงาน ทำให้วัยรุ่นที่ยากจนไม่เพียงไม่ต้องหิวโหยเท่านั้น แต่ยังสามารถหารายได้เพื่อเลี้ยงครอบครัวได้อีกด้วย

2) การค้าขาย

การค้าขายเป็นการทำงานที่มีอยู่ในทั่วโลก และเป็นการทำงานที่สำคัญสำหรับผู้คน เนื่องจากผู้คนที่ต้องการคนที่ทำงานนี้ผลิตและขายสินค้าต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการในชีวิตประจำวันของคนในสังคม ซึ่งวัยรุ่นบางคนก็ทำงานค้าขายเพื่อหารายได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดนดงบายู กล่าวถึงบุญได้เห็นนันทกับค็อกสองคนขายน้ำตามถนน เพราะในอำเภอสาบบุรี น้ำบ่อไม่สะอาด บางคนมีความต้องการซื้อน้ำดังตัวอย่าง

เมื่อเหลียวไปมองในครั้งนั้น เห็นเด็กชายสองคนช่วยกัน
เข็นรถน้ำผ่านมาตามถนน มีปี่หลายใบคลุมด้วยผ้าขาวปิดทับกัน
น้ำกระฉอก...

“จะใช้บริการของพวกเราได้นะ เราทำเล่นเป็นงาน พอ
เป็นค่าขนมไปโรงเรียน” นันต์กล่าวทิ้งท้ายก่อนเข็นรถจากไป

(สลินดงบาย. 2558 : 24-25)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในสังคมไทยมีวัยรุ่นบางคนทำงานค้าขาย ซึ่งคือ
ขายน้ำ เนื่องจากในพื้นที่ชนบทบางแห่ง บริการน้ำสาธารณะยังไม่สมบูรณ์ ผู้คนไม่สามารถได้ใช้
น้ำสะอาดได้โดยง่าย ซึ่งบางคนต้องพึ่งพาคนขายน้ำ และการทำงานนี้ก็แตกต่างจากการค้าขายทั่วไป
คือ การขายสินค้าด้วยการเดินไปตามถนน ไม่มีการตั้งร้านค้าอยู่กับที่ ซึ่งเป็นการทำงานที่ค่อนข้าง
ลำบากสำหรับวัยรุ่น แต่เพื่อได้รับเงินเลี้ยงตัวเอง วัยรุ่นก็นิยมทำงานนี้ ซึ่งก็เป็นการทำงานที่ทำให้เห็น
ความอดทนของวัยรุ่นไทย

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึงชีวิตบอกสนกับโต้ว เขาไป
เก็บปลาที่สะพานปลา และเงินที่ได้รับสามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายทุกวันของตัวเอง ดังตัวอย่าง

ชีวิตเงยหน้าขึ้น หยุดเท้าลงเมื่อถูกขวางทาง “ข้าเก็บมา
จากสะพานปลาใหญ่โน่น ปลามันหล่นลงจากเรือ ไม่มีใครเป็น
เจ้าของ”

...

ชีวิตลั่นหน้าแล้วตบกระเป่าเสื้อ “ข้าเก็บปลาตกไปขายได้
เงินพอใช้ทุกวัน ปลาใหญ่แบบนี้ข้าไม่เคยเก็บได้ ไม่รู้เมื่อไรจะได้
ของดี ๆ อย่างนี้ไปทำบุญ”

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 10)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สำหรับวัยรุ่นที่ไม่มีพ่อแม่ให้พึ่งพา การค้าขายเป็น
วิธีการทำมาหากินที่สำคัญ วัยรุ่นสามารถขายสิ่งของที่หาได้จากธรรมชาติ ซึ่งเป็นการทำงานค้าขายที่
ไม่ต้องลงทุนด้วยเงิน และยังสามารถทำให้วัยรุ่นเลี้ยงตัวเองได้ เป็นเส้นทางหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นที่ยากจน
สามารถอยู่รอดได้ การค้าขายจึงทำให้วัยรุ่นได้มีชีวิตที่ดีขึ้นได้

3) การทำงานเกษตรกรรม

การทำงานเกษตรกรรม เป็นงานที่สร้างรายได้โดยปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์ เป็น
การทำงานที่เป็นอาชีพหลักของคนไทย และวัยรุ่นบางคนเนื่องจากเหตุผลบางอย่างทำให้เรียนต่อไม่ได้
ก็จะทำงานนี้ต่อไป

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลินดงบาย กล่าวถึง เมื่อโชะเรียนจบ ม.3 ก็ไป
เป็นชาวสวน ได้มีรายได้ที่ดี และเพื่อนของแดนหลายคนเป็นลูกชาวสวน ก็ช่วยพ่อแม่ทำงานแล้วได้รับ
เงินมาก ดังตัวอย่าง

โฆะจบเพียง ม. 3 ก็ออกไปเป็นชาวสวนเต็มตัวจากมรดก
ที่พ่อแม่ให้ ไม่นานก็แต่งงานมีเมียไป...โฆะจะนั่งโสร่งชุดงาม
สวมเสื้อลายตัวเก่ง เดินอวดโฉมลอยชายไปมา ข้อมือผูกนาฬิกา
โตเรือนทอง และที่กระเป๋าสีเหลืองเหน็บปากกาปลอกทองมีหยีห้อย
ไม่นานก็ซื้อรถจักรยานยี่ห้อฮาร์เลย์ราคาแพงมาขี่ขลุ่ยฉายอวดโฉม
ใครต่อใครให้อิจฉาเล่น

เพื่อน ๆ ของแดนที่เป็นลูกชาวสวนแต่ละคน ต่างได้รับ
อานิสงค์ภาวะเศรษฐกิจดีถ้วนทั่วถ้วน เด็ก ๆ ช่วยพ่อแม่เก็บขี้ยางก็
มีเงินติดกระเป๋ามากมาย...

(สลินดงบายู. 2558 : 183)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยที่อยู่ในชนบทมีอาชีพเกษตรกรรม คือ
การทำสวน และวัยรุ่นได้รับอิทธิพลจากผู้ปกครอง ก็นิยมทำงานนี้โดยเริ่มต้นด้วยการช่วยพ่อแม่
ทำงานเกษตร วัยรุ่นบางคนสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก็จะหยุดเรียนแล้วทำการเกษตร
ของครอบครัว ซึ่งการทำงานนี้กลายเป็นการทำงานหลักของคนในครอบครัวที่สืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น
ขณะเดียวกัน การทำงานนี้เป็นการทำงานที่มีรายได้สูง สามารถทำให้วัยรุ่นมีค่าใช้จ่ายของตัวเองได้
และบริโภคสินค้าที่มีราคาแพงได้ด้วย

4) การเป็นนักมวย

มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้ที่คนไทยหลายคนฝึกฝนมาตั้งแต่เด็ก และมีคนไทย
หลายคนใช้มวยไทยเป็นการทำงานเพื่อสร้างรายได้ ซึ่งรวมทั้งวัยรุ่นไทยด้วย

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลินดงบายู กล่าวถึงจุก ซึ่งเป็นนักเรียนชั้น ม.6
ต่อยมวย เพื่อหารายได้เป็นค่าการศึกษาให้กับตัวเอง ดังตัวอย่าง

ในจำนวนนี้มีพี่จุก เป็นนักเรียนชั้นเดียวกับพี่ชายของเขา
พี่จุกหารายได้เสริมด้วยการต่อยมวยเป็นทุนการศึกษา...

(สลินดงบายู. 2558 : 216)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าการชกมวยจะเป็นงานที่อันตรายและบาดเจ็บ
ได้ง่าย แต่ยังเป็นการทำงานที่วัยรุ่นไทยสามารถทำได้ เมื่อวัยรุ่นเหล่านี้ยากจน ต้องทำงานเพื่อหาเงิน
จัดหาค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ของชีวิต การเป็นนักมวยก็เป็นงานที่นิยมของวัยรุ่นไทย และสัมพันธ์กับ
สุขภาพร่างกายที่แข็งแรงของวัยรุ่นด้วย

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยด้านประกอบอาชีพเสริมในบันเทิงคดี
สำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สะท้อนให้เห็นว่า ใน
สังคมไทยมีอาชีพเสริมมากมายที่วัยรุ่นทำได้ ได้แก่ การรับจ้าง การค้าขาย เกษตรกรรม นักมวย ทั้งนี้

ยังทำให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นที่ค่อนข้างลำบากยากจน ทำให้วัยรุ่นไทยบางคนต้องทำอาชีพเสริมต่าง ๆ เพื่อเลี้ยงตัวเองหรือช่วยเหลือครอบครัว ซึ่งอาชีพเสริมบางอย่างทำให้วัยรุ่นได้มีชีวิตที่ดีขึ้น และยังทำให้ผู้คนเห็นถึงความอดทนของวัยรุ่นไทยด้วย

3.2 การศึกษาของวัยรุ่น

การศึกษามีความสำคัญต่อผู้คน โดยเฉพาะวัยรุ่นที่เป็นอนาคตของประเทศชาติ การศึกษาได้อบรมวัยรุ่นให้เป็นผู้ใหญ่ในอนาคตที่ยอดเยี่ยม แล้วส่งเสริมการพัฒนาของประเทศและสังคม บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นการศึกษาของวัยรุ่น ดังนี้

3.2.1 การศึกษาของวัยรุ่นในโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่หลักสำหรับกิจกรรมทางการศึกษา โรงเรียนนอกจากได้สอนความรู้และทักษะต่าง ๆ แก่วัยรุ่น ยังสอนให้วัยรุ่นพัฒนานิสัยความประพฤติที่ดีและค่านิยมที่ถูกต้องด้วย ซึ่งการศึกษาในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตของวัยรุ่น

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่งซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึง แม่อยากให้เข้มไปเรียนระดับมัธยมศึกษาในตัวเมือง จึงให้เข้มไปสอบ ถึงวันสอบ เข็มก็ได้ฟังนักเรียนคนอื่นพูดคุยเกี่ยวกับการติวข้อสอบ ซึ่งเป็นเรื่องที่เขาไม่เคยทำ ดังตัวอย่าง

วันสอบเข้าชั้น ม. 1 โรงเรียนชัยบดินทร์

...เสียงประกาศให้นักเรียนเข้าแถวเพื่อเดินเข้าห้องสอบ

ผมเดินไปเข้าแถวรวมกลุ่มกับคนอื่น ๆ ที่หน้าเสาธง...

ผมได้ยินหลายคนพูดถึงเรื่องติวข้อสอบ ผมไม่เคยได้ติว

แม้ข้อสอบสักข้อก็เดาไม่ออก...

(ร่มไม้หนึ่งซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 155)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาในโรงเรียนระหว่างวัยรุ่นในชนบทและวัยรุ่นในเมืองไม่เท่าเทียมกัน การศึกษาในโรงเรียนในเมืองมักจะดีกว่าการศึกษาในโรงเรียนในชนบท วัยรุ่นไทยในเมืองมีโอกาสด้านการศึกษา มีแนวทางในการเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง เช่น การติวสอบ การเรียนพิเศษ เป็นต้น ที่ดีกว่าเด็กในชนบท และหากวัยรุ่นในชนบทต้องการรับการศึกษาในเมืองต้องสอบแข่งขันกับวัยรุ่นในเมืองด้วย

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง หลังจากครูได้สอนเรื่องสิ่งแวดล้อมทางทะเลกับม้าน้ำ ได้พานักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่นในชุมชนหมู่บ้านชาวประมงไปดูม้าน้ำ ดังตัวอย่าง

วันที่ครูสมพลและครูนิศยาพร้อมนักเรียนกลุ่มเล็ก ๆ
 ยกโขยงกันมาที่บ้าน สนัยย้ายลูกร่ม่าน้ำทั้งหมดมาอนุบาลในอีกสองตู้
 ...ก่อนพานักเรียนร่วมชั้นจากไป ครูสมพลพูดขึ้น “ทาง
 โรงเรียนกำลังจะเพาะเลี้ยงพันธุ์ปลาต่าง ๆ เพื่อปล่อยลงทะเล
 เพราะทะเลของเราเกือบจะร้าง คือร้างทั้งปลาและเรือที่ทำการประมง
 ครูว่าจะเพิ่มม้าน้ำด้วย ครูจะทำเรื่องขอของบ ถ้างบไม่พอ ครูก็คิดว่า
 จะนำกล่องรับบริจาคไปวางไว้ตามที่ต่าง ๆ เพื่อหาเงินก่อตั้ง
 กองทุนขึ้นมา”

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 61)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาในโรงเรียนมีกิจกรรมการให้ความรู้กับวัยรุ่น
 ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนโดยเชื่อมโยงความรู้เข้ากับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมี
 ความสนใจและเข้าใจได้ง่าย และทางโรงเรียนยังปลูกฝังค่านิยมที่ดีกับวัยรุ่น เช่น สอนให้วัยรุ่นใส่ใจ
 และรักษาสิ่งแวดล้อม นอกจากโรงเรียนให้การศึกษากับวัยรุ่นด้วยการพูดการอธิบาย และยังพาวัยรุ่น
 ออกปฏิบัติด้วย และยังมีกิจกรรมทางสังคมด้วยการขอความช่วยเหลือจากสังคมด้วย สังคมก็
 สนับสนุนโรงเรียน ร่วมมือกันส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนของวัยรุ่นด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง หลังจากโรงเรียนได้วางแผนที่
 จะเลี้ยงปลาเพื่อปล่อยลงทะเล ครูสมพลให้นักเรียนเลี้ยงปลาเอง และค่อย ๆ เปลี่ยนจากปลาที่เลี้ยง
 ง่ายไปเป็นปลาที่เลี้ยงยากอย่างม้าน้ำ ดังตัวอย่าง

“ครูสมพลจะให้เราเลี้ยงปลากะพงขาว ปลากะบอก
 ปลาเก๋า และปลากุเลาตอนเริ่มต้น ต่อจากนั้นค่อย ๆ เพิ่มปลา
 อื่น ๆ และม้าน้ำด้วย

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 64)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาจากโรงเรียนของวัยรุ่นมีหลายวิธี นอกจาก
 การสอนความรู้โดยผ่านคำบอกของครู โรงเรียนยังให้ความสำคัญกับการปฏิบัติของนักเรียน ซึ่งจะให้
 นักเรียนได้รับความรู้และความสามารถผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ดังเช่นให้นักเรียนเลี้ยงปลาด้วย
 ตัวเองหลังจากได้เรียนปลานานาชนิดและได้มีโครงการปล่อยปลาด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง หลังจากสนผลงูภัยในทะเล
 และได้กลับมาอย่างปลอดภัย ครูนิศยาให้งานกับเขาว่า ให้เล่าประสบการณ์ครั้งนี้ให้นักเรียนคนอื่น ๆ
 ฟังตอนเปิดเทอม ดังตัวอย่าง

ตอนนี้โรงเรียนปิดเทอมใหญ่ ครูนิตยาให้การบ้านเขาไว้
ว่าเปิดเทอมใหม่วันแรกในปีการศึกษาหน้า เขาจะต้องไปเล่า
ประสบการณ์ผจญภัยให้เพื่อน ๆ ฟัง เขาตั้งใจชวนเอกไปด้วย
(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 93)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาทางโรงเรียนไม่เพียงแต่สอนให้วัยรุ่นได้รับความรู้จากครูเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ของนักเรียนเองด้วยการศึกษาในโรงเรียนได้ฝึกให้วัยรุ่นรู้จักคิด พุด และแสดงความคิดเห็นด้วยการนำเสนอเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนมีประสบการณ์ที่แตกต่างจากเพื่อน ซึ่งสำหรับการศึกษาในโรงเรียน ไม่เพียงแต่มีครูเป็นผู้สอนความรู้เท่านั้น นักเรียนยังเป็นผู้ที่ให้ความรู้แก่เพื่อนนักเรียนคนอื่นด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดนงบายู กล่าวถึง ครูวัลลภเห็นมีตู้หนังสือที่ว่างก็ให้นักเรียนนำหนังสือที่เหมาะสมมาวางไว้ในตู้หนังสือ เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับนักเรียน ดังตัวอย่าง

ครูวัลลภซึ่งเป็นครูประจำชั้นของแดน เป็นอีกผู้หนึ่งที่สนับสนุนการเรียนรู้ แก่เห็นมีตู้หนังสือเล็ก ๆ ที่ว่างเปล่า ปล่อยให้ว่างไว้โดยไม่ใช้ประโยชน์ จึงออกปากแจ้งนักเรียนให้บอกผู้ปกครองและผู้มีใจกุศลนำหนังสือที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ๆ มาไว้ในห้องสมุดประจำชั้นเรียน ด้วยความคิดนี้จึงส่งผลให้นักเรียนชั้นนี้โชคดีมีหนังสือไว้อ่านนอกเวลา เท่ากับเป็นการส่งเสริมการศึกษาเปิดประตูโลกกว้าง วิทยาทานจึงเป็นสิ่งล้ำเลิศที่ทรงคุณค่ายิ่งกว่าทานใด ๆ

(สลิดนงบายู. 2558 : 84)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ครูไทยจะให้ความรู้แก่วัยรุ่นโดยตรงและโดยอ้อม จะใช้ทุกโอกาสที่ดีมานำสิ่งที่ดีและความคิดที่ดีให้กับวัยรุ่น เพื่อทำให้วัยรุ่นได้รับความรู้และพัฒนางานอดิเรกที่ดี ปลูกฝังวัยรุ่นให้สร้างนิสัยความประพฤติที่ดี เช่น การอ่านหนังสือ และหากครูมีความคิดที่ดีมีประโยชน์ต่อนักเรียน วัยรุ่นและผู้ปกครองก็นิยมทำตาม สะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาในโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวของวัยรุ่นเป็นอย่างดี

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดนงบายู กล่าวถึง ในปีที่ผ่านมา โรงเรียนของแดนได้มีครูพลคนแรก ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนกีฬาต่าง ๆ มากขึ้น ดังตัวอย่าง

ช่วงปีที่ผ่านมา โรงเรียนของเขาได้ต้อนรับครูวิมลมาเป็นครูพลคนแรก ถึงแม้ร่างจะเล็ก ผิวคล้ำ เขี้ยบ แต่ใจดี แก่เป็นหลานครูแดง ครูอาวุโสในพื้นที่ ทำให้แดนมีโอกาสออกกำลังกาย

เล่นยิมนาสติก การเล่นบาร์เดี่ยวและบาร์คู่ จนอยู่ในขั้นใช้การได้...

(สลินดงบาย. 2558 : 303)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในพื้นที่ชนบทไทย การศึกษาในโรงเรียนยังขาดด้านครูผู้สอนในวิชาที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ศิลปะ ดนตรี กีฬา เป็นต้น ทั้งที่วิชาเหล่านี้เป็นที่สนใจของวัยรุ่น แต่เมื่อโรงเรียนในชนบทมีครูด้านวิชาเฉพาะมาอยู่ในโรงเรียนก็ทำให้วัยรุ่นได้เรียนวิชาเหล่านี้ และวัยรุ่นก็รู้สึกสนุกกับการเรียน ได้ค้นพบความสามารถพิเศษของตัวเอง จนถึงอาจจะใช้ความสามารถพิเศษนี้เป็นอาชีพในอนาคตได้ การศึกษาของโรงเรียนในชนบทกำลังพัฒนามากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นการศึกษาในโรงเรียนสำหรับวัยรุ่น การศึกษาในโรงเรียนสำหรับวัยรุ่นนั้น ทางโรงเรียนไม่เพียงแต่สอนความรู้ทั่วไปให้กับวัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังค่านิยมที่ดีและถูกต้องให้กับวัยรุ่นด้วย แม้คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนในชนบทไม่ดีเท่าการศึกษาในเมือง แต่การศึกษาในโรงเรียนในชนบทก็กำลังได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3.2.2 การศึกษาของวัยรุ่นในครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถานที่แรกสำหรับวัยรุ่นที่จะได้รับการศึกษา ผู้ปกครองเป็นครูคนแรกในชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งมีความสำคัญต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมาก

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง กระจ่างในพระจันทร์ กล่าวถึง ผู้ปกครองของเกาะสมุยให้ความสำคัญกับการศึกษาของวัยรุ่น ชาวสมุยที่มีฐานะร่ำรวยจะส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ ให้ลูกหลานได้เรียนต่อในมหาวิทยาลัย เมื่อเรียนจบกลับมาก็จะมีรูปถ่ายรับปริญญาแขวนที่บ้าน ดังตัวอย่าง

สมัยก่อนบ้านไหนที่พ่อแม่มีฐานะ มีรายได้ดีจากการทำสวนมะพร้าว จะนิยมส่งลูกหลานไปเรียนหนังสือต่อที่กรุงเทพฯ โดยให้เรียนจบชั้นประถมที่โรงเรียนบนเกาะสมุยก่อน แล้วส่งไปเรียนต่อที่โรงเรียนในกรุงเทพฯจนจบมัธยม และเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยอย่างพ่อและอาอีกสามคนของเธอ หากใครมีโอกาสไปเยี่ยมตามบ้านของชาวสมุย จะเห็นรูปรับปริญญาบัตรแขวนเต็มผนังบ้าน และนั่นคือความภาคภูมิใจของชาวเกาะที่เห็นลูกหลานสำเร็จการศึกษา...

(กระจ่างในพระจันทร์. 2561 : 30)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองได้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา โดยเฉพาะครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยมักจะส่งวัยรุ่นไปรับการศึกษา และจะพยายามส่งวัยรุ่นไปยังสถานที่ที่จัดการศึกษาที่ดีที่สุด ผู้ปกครองรู้ว่า การศึกษาสามารถเปลี่ยนสถานะของวัยรุ่นได้ ทำให้วัยรุ่นได้มีอาชีพ

ที่ดีทำได้ในอนาคต จึงไม่ต้องทำงานที่ต้องใช้แรงหนักเหมือนกับผู้ปกครองเอง และผู้ปกครองก็เห็นว่าการให้วัยรุ่นได้รับการศึกษาระดับสูงเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจมาก ซึ่งก็สะท้อนให้เห็นว่า ทางครอบครัวได้สั่งสอนวัยรุ่นให้มีค่านิยมที่ดีต่อการศึกษา

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกชายแดน กล่าวถึง พ่อมักจะสั่งสอนให้ลูก ๆ รู้ถึงความสำคัญของการศึกษาโดยใช้ตัวเองเป็นตัวอย่าง ดังตัวอย่าง

เรื่องสำคัญที่สุดที่พ่อพร่ำสอนและย้ำเตือนกับลูก ๆ เสมอนั้นก็คือ “การศึกษา” พ่อบอกว่า การศึกษาเปรียบเสมือนนาทุ่งใหญ่ ที่หากมีแล้วจะทำให้สามารถทำมาหากินไปได้ตลอดชีวิต พ่อยังย้ำว่า พวกเราเกิดมาพ่อแม่ไม่มีที่นาหรือทรัพย์สมบัติใด ๆ ให้เลย การศึกษานี้เองเป็นสมบัติที่พ่อแม่สามารถจะมอบให้ลูก ๆ ได้ พ่อยังบอกว่าตนเองไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือสูง ๆ ทั้งที่ตนเองเรียนดีกว่าคนอื่น ๆ ในห้อง ขณะเพื่อน ๆ ที่ได้เรียนหนังสือได้เป็นตำรวจ ทหาร ครู หรือข้าราชการ อื่น ๆ กันหลายคน นั่นเป็นเพราะการศึกษาพลิกชะตาชีวิตของคนได้!

(ลูกชายแดน. 2557 : 119)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ประสบการณ์ของผู้ปกครองเองทำให้พวกเขาตระหนักถึงบทบาทของการศึกษาอย่างเต็มที่ ก็คือการศึกษาสามารถเปลี่ยนสถานะทางสังคมของผู้คนได้ ทำให้ผู้คนมีชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการศึกษาของวัยรุ่น และยังคงสั่งสอนให้วัยรุ่นเห็นคุณค่าของการเรียน ให้ความสำคัญกับการศึกษา การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองจึงเป็นพื้นฐานสำหรับการปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาให้วัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่งซึ่งเราตัวเล็ก ก็ได้กล่าวถึง แม่อยากขายบ้านเพื่อให้เข้มได้เรียนหนังสือที่ในเมือง แต่เข้มไม่อยากจากเพื่อน ๆ ไป แม่จึงชักชวนให้เขาคิดถึงอนาคตของตัวเอง ดังตัวอย่าง

“ลูกไม่คิดถึงอนาคตรีง ไม่อยากเรียนในเมืองเหมือนคนอื่น ๆ เหนอ แม่จะอยู่ที่ไหนก็ได้ ขอแค่ให้ลูกได้มีโอกาสเรียนสูง ๆ เอาตัวรอดได้ยามไม่มีแม่”

(ร่มไม้หนึ่งซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 79)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองมักจะหวังว่าวัยรุ่นจะได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น เพื่อให้วัยรุ่นได้มีทุนที่ดีในการดำรงชีวิตเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ แต่วัยรุ่นจะตัดสินใจไม่เหมาะสมในด้านการศึกษา เนื่องจากยังไม่มีการพัฒนาที่เหมาะสม ซึ่งผู้ปกครองจะให้คำแนะนำวัยรุ่นทันที และสำหรับเรื่องการศึกษาของวัยรุ่นนั้น ผู้ปกครองจะเคารพความคิดของวัยรุ่น สำหรับความคิดที่ไม่ถูก

ของวัยรุ่น ผู้ปกครองจะชักชวนด้วยวิธีที่อ่อนโยน แทนที่จะบังคับให้วัยรุ่นยอมรับการตัดสินใจของผู้ปกครอง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง กระจ่ายในพระจันทร์ กล่าวถึง ตอนที่สูดกับย่า อาศัยอยู่บนเกาะสมุย ย่าได้สอนเรื่องการสังเกตคลื่นในทะเล ซึ่งเป็นการให้ศึกษาในครอบครัวเพื่อให้เด็กห่างไกลจากอันตราย ดังตัวอย่าง

ย่าเคยสอนให้ลูกดูลักษณะของคลื่นในทะเล ถ้าวันไหนคลื่นม้วนตัวเข้าหาฝั่งติดกันสามลูกซ้อน นั้นหมายถึงอันตรายห้ามลงเล่นน้ำทะเลเด็ดขาด เพราะโอกาสจะถูกคลื่นม้วนออกไปไกลจากฝั่งนั้นมีมาก และคงยากที่จะกลับเข้าหาฝั่งอีกครั้ง จริง ๆ แล้วชาวสมุยมักไม่ปล่อยให้ลูกหลานเล่นน้ำทะเล เพราะรู้ฤทธิ์ของทะเลเป็นอย่างดี

(กระจ่ายในพระจันทร์. 2561 : 39)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองจะใช้ประสบการณ์ของตนเองสอนวัยรุ่นให้มีความรู้โดยตามสภาพแวดล้อมรอบตัวของวัยรุ่น ซึ่งอาจจะเป็นความรู้ที่ครูไม่ได้กล่าวถึงในโรงเรียน ดังเช่นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ริมทะเลจะสอนลูก ๆ ให้สังเกตคลื่นในทะเล ทำให้วัยรุ่นรู้ความหมายของคลื่นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อป้องกันวัยรุ่น ไม่ให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ซึ่งยังแสดงให้เห็นว่า ครอบครัวยังเป็นแหล่งความรู้สำคัญสำหรับวัยรุ่นด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง ตอนเค้าโมงยังเด็ก ไม่เก่งคณิตศาสตร์ พ่อจึงสอนเค้าโมงที่บ้าน แม่ก็ให้พี่สาวช่วยเค้าโมงเรียนหนังสือ ดังตัวอย่าง

พ่อพยายามสอนเอง บอกเค้าโมงให้หัดตีโจทย์...

“หัดท่องกับพี่เขานะ ต่อไปต้องท่องกันทุกเย็น ใ้จุกช่วยน้องได้ สอนนกรกระต๊อท่องไปด้วยเลย”

พ่อเปิดหนังสือเลข ซีโจทย์ให้เค้าโมงดูอีกครั้ง “ถ้าอ่านโจทย์ไม่เข้าใจ เค้าโมงจะทำเลขไม่ได้ หรือเค้าโมงไม่เข้าใจภาษาไทย”

...

“ต้องเรียนพิเศษ” แม่สรุป

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 40-41)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า การศึกษาไม่เพียงเป็นแต่เรื่องระหว่างนักเรียนกับครู และโรงเรียนเท่านั้น ผู้ปกครองยังมีภาระหน้าที่ในการมีส่วนร่วมด้วย เมื่อผลการเรียนของลูก ๆ ไม่ค่อยดี ผู้ปกครองมีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือลูก ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองจะสอนด้วยตัวเองหรือจ่ายเงิน

เพิ่มเพื่อให้ลูก ๆ ได้เรียนพิเศษ และสำหรับครอบครัวที่มีลูกหลานมากกว่าหนึ่งคน พี่น้องก็ช่วยกันได้ด้วย ซึ่งการศึกษาในครอบครัวของวัยรุ่นเป็นส่วนเสริมที่สำคัญของการศึกษาในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า ครอบครัวมีบทบาทในการศึกษาของวัยรุ่น ผู้ปกครองจะสั่งสอนวัยรุ่นให้มีความสำคัญกับการศึกษา และให้ลงทุนเพื่อให้วัยรุ่นได้รับการศึกษาที่ดี นอกจากนี้ผู้ปกครองจะให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการอยู่รอดให้กับวัยรุ่นด้วย

จากการวิเคราะห์ดังกล่าว สรุปได้ว่า บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สะท้อนให้เห็นการศึกษาของวัยรุ่นว่า โรงเรียนเป็นสถานที่หลักสำหรับวัยรุ่นที่จะได้รับการศึกษา โรงเรียนจะให้ความรู้มากมายกับวัยรุ่นด้วยวิธีการหลากหลาย แต่ครอบครัวก็ยังมีส่วนช่วยในเรื่องการศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน การศึกษาที่เกิดขึ้นครอบครัวไม่เพียงแต่เป็นพื้นฐานที่ทำให้วัยรุ่นได้มีพื้นฐานที่ดีต่อการศึกษาในโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนเสริมที่สำคัญของการศึกษาในโรงเรียนด้วย

3.3 ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทย

ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเป็นส่วนสำคัญในชีวิตของวัยรุ่น วัยรุ่นต้องมีความสัมพันธ์กับคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นไทยกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน และครูอย่างชัดเจน ดังนี้

3.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัว

ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น จะส่งผลต่อการเติบโตของวัยรุ่น ความสัมพันธ์ที่ดี จะทำให้วัยรุ่นได้มองโลกในแง่ดีด้วย

1) ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่

พ่อแม่เป็นคนที่ให้ชีวิตกับวัยรุ่น และเป็นคนที่น่าเชื่อถือที่สุดสำหรับวัยรุ่น เป็นที่พึ่งพาของวัยรุ่น ซึ่งสำหรับวัยรุ่น สิ่งที่สำคัญที่สุดในความสัมพันธ์ทั้งหมดคือความสัมพันธ์กับพ่อแม่ หากวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่จะทำให้ชีวิตของวัยรุ่นมีความสุขมากขึ้น แต่หากความสัมพันธ์ไม่ดีก็อาจทำให้วัยรุ่นรู้สึกเจ็บปวดได้เช่นกัน

บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงวันสารทเดือนสิบ ทุกคนกลับมาจากวัด แม่ให้ลูกกินขนมเดือนสิบ จะได้รับกุศลแรง แต่ตัวเองไม่กิน ดังตัวอย่าง

*ระหว่างเดินกลับบ้าน แม่พูดว่าใครได้กินของชิงเปรตมา
จะได้รับกุศลแรง เป็นบุญกุศลกับตัวเองและคนในครอบครัว จ้อย
กับจิวได้ยื่นก็พากันกินขนมเดือนสิบที่ชิงได้มากันใหญ่ จนรู้สึก
อิมท้องเต็มที*

“แม่ไม่เห็นจะกินบ้างเลย” จิวถามแม่

“แม่อิ่มบุญแล้วละลูกเอ๋ย”

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 126)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ซึ่งคือแม่รักลูก แม่ทำหน้าที่ดูแลลูกให้ดีที่สุด ยินยอมให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่ลูก แม้ว่าแม่จะไม่พูดว่ารักลูกทุกวัน แต่แม่จะแสดงออกด้วยการกระทำ ว่าสำหรับแม่ ลูกเป็นคนที่สำคัญที่สุดในโลกนี้ แม่หวังว่าลูกได้มีความสุขและปลอดภัยเสมอ แม้ว่าบางครั้งต้องพูดคำโกหก แต่ขณะเดียวกัน ลูกก็รักแม่เช่นกัน อยากแบ่งปันสิ่งที่ดีกับแม่ด้วย

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง สนอยากออกเรือไปกับอาเอก เพื่อหาที่เหมาะสมปล่อยปลา แต่แม่ไม่ยอมให้สนไป แม้ว่าสนว่ายน้ำเก่ง แต่แม่ก็ยังเป็นห่วงสน ดังตัวอย่าง

...ขณะผู้เป็นแม่ตกใจถึงกับนั่งอึ้งไปชั่วขณะ ลูกว่ายน้ำเก่ง
ก็จริง แต่ทะเลต่างไปจากลำคลอง ถ้าพลาดพลั้งตกทะเลไปต่อให้
ว่ายน้ำเก่งอย่างไรก็เอาตัวไม่รอด

“ฝากเขาไปปล่อยสิ” ลำเพาวว่า “ทำไมออกไปเอง
อันตราย เรือไต่เอกลำนิดเดียว”

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 71)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อวัยรุ่นมีสิ่งสำคัญ พวกเขาจะหารีอกับพ่อแม่ แทนที่ตัดสินใจโดยไม่ได้รับอนุญาตจากพ่อแม่ และพ่อแม่ก็ห่วงใยลูก เมื่อลูกอยากทำสิ่งที่อันตราย พ่อแม่จะพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ แล้วพูดท้วงติงเพื่อหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะทำให้ลูกเกิดอันตราย ซึ่งสำหรับพ่อแม่ ความปลอดภัยของลูกเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อแม่ที่ใกล้ชิด ลูกพึ่งพาพ่อแม่ และพ่อแม่เอาใจใส่ลูก

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงตอนเช้าแก้วจะไปโรงเรียน พ่อถามถึงเรื่องค่าอาหารกลางวัน แล้วพอกับลูกสองคนก็หยอกล้อกันอย่างสนุกสนาน ดังตัวอย่าง

“แม่ให้ตั้งค้ค่าอาหารกลางวันรึยัง”

“ให้แล้วครับ หรือพ่อจะให้อีกก็รับครับ” แก้วที่

ลำบัดสำนวน

“มาเอานี้” ลุงไวยกมือจะเอามะเหงกลงหัวลูกชาย

“โอ๊ย! อันนี้ไม่เอา” แก้วหลบซูลมุน

“เจ้าสองตัวนี่พอ ๆ กันเลย” ลุงไวยพูดพลางหัวเราะที ๆ

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 101)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นกับพ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พ่อแม่ห่วงใยและสนใจลูก พ่อแม่เลี้ยงลูกเป็นอย่างดีโดยให้ลูกรับการศึกษา มีอาหารกิน และผู้ที่เป็นพ่อก็ไม่เคร่งเครียดกับลูกมากเกินไป จะล้อเล่นกับลูก ทำให้ลูกได้รับความอบอุ่นจากพ่อแม่ ซึ่งเมื่อวัยรุ่นได้อยู่กับพ่อแม่ วัยรุ่นก็รู้สึกผ่อนคลาย พ่อแม่กับลูกเปรียบเสมือนเพื่อนกัน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดนงบายู กล่าวถึงเมื่อเวลา 3 ทุ่ม พ่อไม่สบายแม่ให้สองพี่น้องไปตามหมอ สองพี่น้องจึงรีบเปลี่ยนชุดออกไปหาหมอด้วยความที่เป็นห่วงพ่อ ดังตัวอย่าง

3 ทุ่ม แม่เข้ามาปลุกสองพี่น้องที่เพิ่งหลับตาลงไปไม่นาน
ให้ลุกตื่นขึ้น ทั้งสองคนหายงัวเงียทันทีจากคำพูดร้อนรนของแม่
“พ่อเขาไอออกมาเป็นเลือด ลูกเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วออกไป
ตามหมอมาดูอาการหน่อย” ...แม่แหม่ประตูบ้านไว้ไม่ลงกลอน
ขณะสองพี่น้องเร่งเดินตุ๋กันไปด้วยจิตใจที่ร้อนรน ภาวนาขอให้
พบและหมอฝรั่งยอมมาด้วยดี ไม่มีอุปสรรค ภายในจิตใจต่างคน
คิดไปคนละแบบ แต่เรื่องราวเดียวกัน

(สลิดนงบายู. 2558 : 315-316)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า พ่อแม่กับลูกมักจะพึ่งพากัน เมื่อสมาชิกในครอบครัวป่วยจะพยายามคิดหาทางช่วยเหลือและดูแลกัน แม้ว่าผู้ที่ป่วยจะเป็นพ่อซึ่งเป็นผู้นำของครอบครัว ผู้ตามในครอบครัวอย่างวัยรุ่นที่เป็นลูกก็จะรับผิดชอบ ช่วยกันดูแล และหาทางแก้ไข สะท้อนให้เห็นว่า สมาชิกในครอบครัวจะช่วยเหลือกัน พ่อแม่เป็นที่พึ่งพาของลูก และบางที ลูกก็เป็นที่พึ่งพาของพ่อแม่ด้วยเช่นกัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า วัยรุ่นกับพ่อแม่มักจะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พ่อแม่รักและห่วงใยลูก จะทำหน้าที่เลี้ยงลูกให้ดีที่สุด ซึ่งรวมถึงตอบสนองความต้องการด้านอาหารการกินและการศึกษาของลูก และยังใส่ใจความปลอดภัยของลูก ส่วนวัยรุ่นก็รักพ่อแม่ ห่วงใยและช่วยเหลือพ่อแม่เช่นกัน

2) ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง

ในครอบครัว นอกจากพ่อแม่ของตนอง บุคคลที่อยู่ใกล้ที่สุดก็คือพี่น้อง เพราะมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดระหว่างกัน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องมักจะมีสัมพันธ์ที่ดีคอยช่วยเหลือกัน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดนงบายู กล่าวถึง ช่วงพักเที่ยง มีคนขายน้ำแข็งบอมาที่โรงเรียน นูญอยากกินแต่ไม่มีเงิน แดนจึงยื่นเงินให้กับพี่ แล้วสองคนพี่น้องกินน้ำแข็งบอกด้วยกัน ดังตัวอย่าง

บุญน้ำลายสอกลิ่นน้ำลายลงคอ แต่เขาใช้เงินไปหมดแล้ว
แดนหันมาสบตา เข้าใจกันโดยไม่ต้องอธิบาย แดนล้วงกระเป๋าควัก
เงินบาทสุดท้ายยื่นให้พี่ชายทันที บุญรับแล้วดิ่งตรงไปยังรถเข็น ครู
ถัดมาก็ถือน้ำแข็งบอมา 2 แท่ง บุญเลือกแท่งที่เป็นหัวถั่วเขียว
ส่วนแดนได้แท่งหัวถั่วดำ กัดกินกันไปอย่างเพลิดเพลิน...

(สลินดงบายู. 2558 : 155)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า พี่น้องที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันมักจะมี ความเข้าใจกัน
ดีจนไม่ต้องพูดคุยมามาก ก็สามารถรับรู้ความคิดของอีกฝ่ายโดยผ่านสายตาหรือการกระทำ และเมื่อเห็น
คนหนึ่งมีความต้องการอะไรบางอย่าง อีกคนหนึ่งจะตอบสนองความต้องการนั้นตามความสามารถ
ของตัวเอง เมื่อได้มีสิ่งของที่ดีก็จะแบ่งปันกัน ไม่เห็นแก่ตัว จะนึกถึงคนอื่น ซึ่งพี่น้องในครอบครัวจะมี
ความรักต่อกัน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น กล่าวถึงพ่อของก๊าวไกลเสียชีวิตไป
เขากับน้องชายไม่สามารถได้เรียนหนังสือต่อ เมื่อเขาหาเงินด้วยการช่วยล้างจานในร้านก๋วยเตี๋ยว
สิ่งแรกที่เขาคิดคือแบ่งเงินให้กับน้อง เพื่อให้น้องได้เรียนหนังสือต่อ ดังตัวอย่าง

ก๊าวไกลจะแบ่งเงินค่าจ้างไปเป็นค่าใช้จ่ายให้ต้นกล้าไป
โรงเรียน ต้นกล้าจะได้ทัดเทียมกับเด็กคนอื่นอย่างที่ว่าหวังไว้เสียที่
ส่วนก๊าวไกลเองไม่ได้เรียนก็ไม่ใช่ไร เพราะเขาได้ค้นพบอะไร
บางอย่างเกี่ยวกับการฝึกลากเส้น สิ่งนี้ช่วยต่อลมหายใจเข้าออกให้
เขาทุกวัน...

(ดินสอแท่งสั้น. 2558 : 45)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับน้อง เมื่อครอบครัวมี
ปัญหาเกิดขึ้น คือ พ่อเสียชีวิตทำให้ไม่มีผู้ปกครองหาเงินเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวได้ ทำให้เด็ก
ไม่สามารถมีชีวิตปกติเหมือนกับเด็กคนอื่น วัยรุ่นที่เป็นพี่จะรับผิดชอบเลี้ยงดูครอบครัวแทนพ่อ พี่จะ
เสียสละเวลาและโอกาสของตนเองในด้านการศึกษาเพื่อหาเงิน ทำให้น้องได้มีโอกาสเรียนหนังสือต่อ
ซึ่งวัยรุ่นที่เป็นพี่ก็เหมือนเป็นพ่อคนที่สองสำหรับน้อง แสดงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพี่น้องของ
วัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงพี่น้องสองคน อร์คนน้อง
สุขภาพไม่แข็งแรง เอื่องซึ่งเป็นพี่ของออร์ก็จะช่วยทำงาน ดังตัวอย่าง

ขณะรอให้เอื่องเสร็จงาน อร์มักจูงมือจ้อยออกไปเดินชม
นกชมไม้ จ้อยล่งเลในครั้งแรก ๆ แต่นานไปเขากลับสบายใจ
ด้วยสุขภาพที่ไม่ดีมากของออร์ทำให้น้ำอ้อยไม่ค่อยใช้งานเธอ

มากนัก หลายครั้งเอ็งนั่นละจะรับงานนั่นมาทำเสียเองด้วยความ
รักและสงสารน้อง

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 169)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในครอบครัว วัยรุ่นที่เป็นพี่มีหน้าที่ดูแลน้อง ซึ่งต้อง
ทำงานบ้านมากขึ้น เมื่อน้องมีปัญหาบางอย่าง คนที่เป็นพี่จะเป็นกังวล และยินยอมให้ความช่วยเหลือ
ส่วนคนที่เป็นน้องก็จะพยายามทำสิ่งเล็ก ๆ บางอย่างเพื่อได้ตอบแทนพี่ ซึ่งได้เห็นว่า ในครอบครัว
พี่น้องมักมีความสัมพันธ์ที่กลมเกลียวไม่ทะเลาะกัน พี่จะไม่ทอดทิ้งหรือตำหนิน้อง แม้ว่าคนที่เป็นพี่
ต้องรับผิดชอบมากขึ้นด้วยเหตุผลมาจากสุขภาพที่ไม่ดีของน้องก็ตาม

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงหลังอาหารเที่ยง ทุกคน
ในครอบครัวจะรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองในการทำงานบ้าน ดังตัวอย่าง

หลังอาหารเที่ยง จีว์รับหน้าที่ล้างถ้วยชามรวมไห ส่วน
จ้อยต้องนำข้าวห่อไปส่งให้แก่ จวบ พี่ชายซึ่งปักหลักอยู่ที่ขนำทำย
สวนยางห่างไปราวสองกิโลเมตร จ้อยรู้สึกแย้ เขาไม่อยากให้พี่ชาย
ที่เหน็ดเหนื่อยกับงานหนักต้องมากินข้าวกับแกงส้มแสนกร่อย แต่
ก็เบาใจเมื่อนึกขึ้นได้ว่า จวบนั้นอารมณ์เย็นไม่เคยบ่นอะไรกับใคร
แม้แต่เรื่องใหญ่อย่างเรื่องอาหารการกิน

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 16)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในสังคมไทย วัยรุ่นกับสมาชิกครอบครัวจะช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกัน วัยรุ่นซึ่งเป็นลูกจะช่วยกันทำงานบ้าน ช่วยกันทำมาหากิน ทุกคนจะรับหน้าที่ของตัวเอง
ช่วยพ่อแม่ลดภาระครอบครัว และยังคงดูแลซึ่งกันและกัน ให้ความห่วงใยกัน ได้สะท้อนให้เห็นถึง
ความรักระหว่างวัยรุ่นกับสมาชิกทุกคนในครอบครัว

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง เค้าโมงโกรธน้องสาว
เนื่องจากน้องสาวแอบดูสมุดบันทึกของเธอ แต่เมื่อเห็นน้องสาวได้รับบาดเจ็บ เค้าโมงก็ใจอ่อน และยัง
ช่วยน้องสาวรักษาแผลด้วย ดังตัวอย่าง

นกกระตี่นั่งหันหลังให้ประตู เค้าโมงเตรียมจะดู พอดี
เห็นน้องกำลังคัดเลือดที่เล็บเท้า เล่นเอาใจอ่อนยวบ

“ตีโดนอะไร”

“โดนหิน รีบวิ่งจะไปเปิดประตูรั้ว ตะหินตรงที่เป็นแง่ง
หน้าบ้าน ทีแรกซาไม่นึกว่าเลือดจะไหล”

เค้าโมงรีบเข้าไปสาวทิชชูจากห้องน้ำ นั่งลงซับเลือดให้
น้อง ความโกรธหายไปหมด ความเกลียดก็ไม่มี เหลือแต่

ความหมั่นไส้เมื่อเห็นนกกระต๊อทำมือหมุน ๆ เช็ดน้ำตาทั้งที่ไม่มี
น้ำตาลักหยด

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 84)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับน้อง ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องไม่ได้กลมเกลียวตลอดเวลา บางครั้งพี่น้องจะทะเลาะกันและโกรธกันเนื่องจากการทำไม่ดีของอีกคนที่มีต่ออีกคน แต่เมื่อเห็นน้องบาดเจ็บ คนที่เป็นพี่ก็จะรู้สึกตกใจ ลืมอารมณ์ที่ไม่ดีต่อน้อง และดูแลเอาใจใส่น้องด้วยความรักและความห่วงใย สะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างพี่น้องจะไม่เปลี่ยนแปลงเนื่องจากการทะเลาะวิวาทเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวัน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า แม้ว่าพี่น้องจะทะเลาะกันบ้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่จะไม่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง ในครอบครัว พี่น้องมักจะช่วยเหลือกัน และบางครั้งคนที่เป็นพี่ก็จะรับหน้าที่ดูแลน้องแทนพ่อแม่ ทำให้น้องได้มีชีวิตที่ดี ซึ่งพี่น้องก็เป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดสำหรับวัยรุ่น

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัว ทั้งวัยรุ่นกับพ่อแม่ วัยรุ่นกับพี่น้อง ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ดีด้วยความรักและความห่วงใย พ่อแม่ให้ความสำคัญกับทุกสิ่งเกี่ยวกับลูก เมื่อขาดการดูแลจากพ่อแม่ด้วยเหตุผลการเสียชีวิตของพ่อ วัยรุ่นที่เป็นพี่ก็จะรับผิดชอบ ทำให้สมาชิกคนอื่นในครอบครัวได้ดำเนินชีวิตต่อไปได้เป็นอย่างดี

3.3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน

เพื่อนเป็นคนที่ทำให้วัยรุ่นไม่รู้สึกละแวง เป็นคนที่สามารถช่วยให้วัยรุ่นได้พัฒนาเป็นคนที่ดีขึ้น เพื่อนก็สามารถให้ความอบอุ่นกับวัยรุ่นได้เช่นกัน ซึ่งวัยรุ่นไทยมักจะให้ความสำคัญกับเพื่อน บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อนดังนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงจ้อยกลับมาจากเมืองนครศรีธรรมราช แบ่งปันประสบการณ์ครั้งนี้กับเอื้องอย่างมีความสุขมาก ดังตัวอย่าง

เอื้องฟังเรื่องเล่าเกี่ยวกับวัดพระบรมธาตุจากจ้อยด้วยความตื่นเต้น จ้อยสนุกไปกับการเล่าเรื่องการเดินทางของเขากับแม่ การได้เห็นได้ทำหลายสิ่งหลายอย่างเป็นครั้งแรกทำให้เขาประทับใจ เล่าเรื่องราวได้อย่างเห็นภาพ เขาดีใจที่เอื้องตั้งใจฟังและเหมือนจะมีความสุขไปด้วย

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 93)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อนสนิท เมื่อมีสิ่งใดที่มีความสุข วัยรุ่นจะแบ่งปันกับเพื่อน เพื่อนก็ยินยอมรับฟัง เมื่อเพื่อนมีความสุข ตัวเองก็จะรู้สึกมีความสุขเช่นกัน เป็นมิตรที่ดีต่อกัน ไม่อิจฉาเพื่อน สะท้อนให้เห็นถึงมิตรภาพอันบริสุทธิ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน และจิตใจที่บริสุทธิ์ของวัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงเอ็งเล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในโรงเรียนกับจ้อย จ้อยได้รู้ว่าเอ็งพบเรื่องไม่ดีในโรงเรียน และจ้อยพูดสนับสนุนเอ็งที่เอ็งเรียนเก่ง และที่เอ็งประกวดนางนพมาศด้วย ดังตัวอย่าง

“เพื่อน ๆ ในห้องบอกว่าเพราะเอ็งเรียนดีกว่าฉวีวรรณ เธอจึงอิจฉาเมื่อเห็นว่าครู ๆ รักใคร่ชื่นชมเอ็งมากกว่า” เอ็งพูด
“แต่ใคร ๆ ก็อยากเรียนดีไม่ใช่หรือ ถ้าเธออยากเรียนให้ดีขึ้นบ้างก็ทำได้นี่”

“ใช่ อิจฉาเพื่อนไม่ได้ทำให้เราเก่งขึ้นสักหน่อย” จ้อย
เห็นด้วย

“ครั้งหลังสุดงานลอยกระทงหน้าโรงเรียน จ้อยไปมาด้วย
ใช่ไหม”

“ไปสิ เอ็งได้เป็นนางนพมาศเป็นปีที่สองเลยนี่”

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 148)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า สำหรับวัยรุ่น เพื่อนไม่ได้เพียงเป็นคนthatแบ่งปันความสุขเท่านั้น เพื่อนยังเป็นคนที่สามารถรับฟังเรื่องที่รุ่นวายได้ เมื่อมีปัญหาในชีวิต วัยรุ่นก็จะคุยกับเพื่อน และเพื่อนจะให้การสนับสนุนและให้กำลังใจ ทำให้วัยรุ่นได้คลายจากอารมณ์ไม่ดี แม้ว่าจะไม่ได้อยู่กับเพื่อนตลอดเวลา แต่วัยรุ่นก็จะพยายามสนับสนุนกิจกรรมในชีวิตของเพื่อนตลอดเวลา เพื่อนก็เหมือนคนในครอบครัวที่แม้จะไม่มีความสัมพันธ์ทางเลือด แต่ก็รักและเข้าใจในสิ่งที่เพื่อนทำเสมอ

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน ได้กล่าวถึงเมื่อจ้อยได้รู้ว่าเอ็งไม่เก่งภาษาอังกฤษ จ้อยจึงช่วยสอนภาษาอังกฤษให้เอ็ง ซึ่งก็ทำให้ตัวจ้อยมั่นใจในตนเองมากขึ้น ดังตัวอย่าง

จ้อยนึกแปลกใจตัวเองเช่นกัน ปกติเขาไม่กล้าแสดงออก
แต่กับบทบาทแนะนำเอ็งในเรื่องนี้เขากลับมั่นใจ ครั้งหนึ่งเขาฝึก
ให้เอ็งส่งเสียงฟู ๆ ฟ่า ๆ ชู่ ๆ ซ่า ๆ จนกระทั่งหมาในบ้านยังเห่า
โฮ่ง ๆ

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 99)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สำหรับวัยรุ่น เพื่อนเป็นคนที่เชื่อใจได้และเป็นคนที่ทำให้วัยรุ่นได้กลายเป็นคนที่ดีขึ้น วัยรุ่นกับเพื่อนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อมีปัญหา วัยรุ่นจะคุยกับเพื่อนและช่วยกันแก้ไข และยังทำให้ทั้งสองคนได้มีการเปลี่ยนแปลงที่ดี มีความก้าวหน้า สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึง นูญ กับแดนชวนนันต์กับค็อกไปหาหน่อไม้ที่กอไผ่ตงเพื่อหารายได้เสริม เมื่อมีเพียงพอ สี่คนช่วยกันจัดการหน่อไม้และแบ่งปันกันดังตัวอย่าง

“ก็พีนั่นแหละ” แดนคว่ำหน่อไม้ทางปลายยอด ปล่อยให้พี่ชายถือทางโคน นันต์กับค็อกก็ทำตาม เด็กทั้งสี่ชีวิตทุลักทุเลลากหน่อไม้ลำโตตามกันไป เจอที่เหมาะสมแล้วช่วยกันลอกเลาะเปลือกหน่อไม้ออก แบ่งสันปันส่วนกัน แล้วเดินแยกย้ายกลับบ้านด้วยความสำราญใจ

(สลิดงบายู. 2558 : 80)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ในกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นเพื่อนสนิทกัน เมื่อมีเวลาว่าง วัยรุ่นจะรวมตัวกัน แต่ไม่ได้เพียงเล่นด้วยกันเท่านั้น ก็จะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างรายได้ให้กับตัวเองและครอบครัว แม้จะมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ วัยรุ่นก็รู้ที่จะแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สะท้อนให้เห็นถึงมิตรภาพอันบริสุทธิ์และสวยงามระหว่างวัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึงเงินที่ได้จากการขายปลาถูกพ่อของเขาแอบขโมยไป ทำให้เขาไม่มีเงินพอที่จะซื้อกางเกง ได้จึงกลัวว่าเขาจะเป็นผู้ขายคนเดียวในโรงเรียนที่ใส่กางเกงกันปะ เมื่อสนได้รู้เรื่องนี้ สนตัดสินใจใส่กางเกงกันปะเป็นเพื่อนได้ ดังตัวอย่าง

“ข้าก็กว้างนั้น” ได้พูดจริงจัง “ตอนแรกข้าก็ว่าจะซื้อรองเท้าก่อน พอมานึกดูอีกที ถ้าเอ็งได้กางเกงใหม่ไปแล้ว เด็กผู้ชายทั้งโรงเรียนก็จะมาใส่กางเกงกันปะอยู่คนเดียว”

สนนั่งคิดไปชั่วครู่ “นั่นเอ็ง ข้าก็ซื้อรองเท้าใหม่ ยอมใส่กางเกงกันปะเป็นเพื่อนเอ็งไปก่อน จนกว่าเราจะเก็บเงินได้มากพอ”

ได้หยุดเดิน เขายืนนิ่งเงียบไปนาน สนวกกลับมาจ้องหน้าเพื่อน แล้วเด็กทั้งสองก็จ้องหน้ากันแล้วยิ้มกว้าง

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 30)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นจะบอกปัญหาของตัวเองกับเพื่อนโดยไม่ต้องรู้สึกอาย พวกเขาจะพูดออกมาและให้เพื่อนช่วยตัดสินใจ และสำหรับความยากลำบากที่เพื่อน ๆ เผชิญอยู่

วัยรุ่นก็จะพยายามทำความเข้าใจและเผชิญกับความยากลำบากนั้นกับเพื่อนด้วย แม้ต้องเผชิญกับการเยาะเย้ยของผู้อื่นก็ตาม ซึ่งได้เห็นว่า วัยรุ่นกับเพื่อนจึงมีความสัมพันธ์ในลักษณะมีสุขร่วมเสพ มีทุกข์ร่วมต้าน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงอิวกับเดือนเป็นเพื่อนที่ติดต่อกันมาก่อน แต่เนื่องจากอิวรู้สึกการนั่งซาเล้งของเดือนเต็มไปโรงเรียนเป็นเรื่องที่จะเสียหน้า อิวจึงห่างออกไปจากเดือนเต็ม แต่ในที่สุด อิวก็ได้ขอโทษและสองคนจึงดีกันเหมือนเดิม ดังตัวอย่าง

“เดือน...ที่ผ่านมามีขอโทษด้วยนะ” อิวเอ่ยคำ

เด็กสาวทั้งสองจ้องหน้ากัน

“ไม่เป็นไรอิว...เธอยังเป็นเพื่อนที่ฉันรักเสมอ” เดือนเต็ม

บอก

“พี่กฤษ ๆ มาขึ้นซาเล้งไปส่งเดือน” อิวเรียกนักดนตรี

รุ่นพี่

“แล้วหากลับเธอจะกลับยังงั้น...อิว”

เดือนเต็มถาม เมื่ออิวและกฤษตานั่งบนซาเล้งของเธอแล้ว

“เธอ...ก็ถีบซาเล้งกลับมาส่งฉันอีกสิ” อิวบอก

“ถ้าฉันคงได้ถีบซาเล้งส่งกันทั้งคืน”

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 101)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นกับเพื่อนไม่ได้อยู่ร่วมกันอย่างกลมเกลียวเสมอไป บางครั้งก็จะเกิดความเข้าใจผิดเนื่องจากสิ่งเล็ก ๆ ด้วยวัยรุ่นยังไม่ได้มีเป็นผู้ใหญ่มากพอ ซึ่งอาจทำให้เพื่อนเสียใจได้ ต่อมาเมื่อวัยรุ่นมีเวลาคิดและไตร่ตรองในการกระทำของตนเองมากขึ้น ก็เอ่ยปากขอโทษเพื่อน ส่วนเพื่อนก็ยอมรับคำขอโทษและให้อภัยได้ในทันที วัยรุ่นก็จะสนิทกับเพื่อนได้เหมือนเดิม

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับเพื่อน วัยรุ่นมักจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน วัยรุ่นจะแบ่งปันความสุขและความทุกข์ในชีวิตกับเพื่อน และจะช่วยกันแก้ปัญหา สนับสนุนซึ่งกันและกันในชีวิต สำหรับวัยรุ่น เพื่อนเป็นคนที่สำคัญ เป็นคนที่ให้กำลังใจและก้าวหน้าไปด้วยกัน

3.3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครู

ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครูก็มีความสำคัญต่อการเติบโตของวัยรุ่น วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู จะทำให้วัยรุ่นได้เรียนอย่างกระตือรือร้น แล้วทำให้วัยรุ่นได้มีอนาคตที่ดีได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครู ดังนี้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น กล่าวถึง หลังจากครูใหญ่ได้รู้สถานการณ์ของครอบครัวก้าวไกล ก็ชักชวนก้าวไกลเรียนหนังสือต่อ และยังคงช่วยก้าวไกลหางานทำดังตัวอย่าง

“ก้าวไกลก็ต้องเรียนต่อเหมือนกัน” ครูหันมาบอก

ก้าวไกล

“ผมคงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“ได้สิ ครูใหญ่จะช่วย”

“แต่ผมเป็นห่วงแม่ เป็นห่วงน้อง ใครจะหาเงินล่ะครับ”

“เรียนช่วงเช้าจนถึงบ่ายสาม ช่วงเย็นค่อยทำงานก็ได้ ไม่น่ามีปัญหา”

“แต่...ผมกลัวอแม่จะไม่ให้ทำงาน คงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“อแม่คนนี้ซื้ออะไร”

“อแม่ศักดิ์ชัยครับ”

“อ้อ อแม่ศักดิ์ชัยเป็นเพื่อนครูเอง ครูจะไปขอให้ก้าวไกลทำงานเฉพาะช่วงเย็น ๆ เองนะ ไม่ต้องห่วง”

(ดินสอแท่งสั้น. 2558 : 46)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครูเป็นความสัมพันธ์ที่น่าประทับใจ ครูเอาใจใส่นักเรียน โดยเฉพาะด้านการเรียน สำหรับวัยรุ่นที่ยากจน จนไม่สามารถเรียนต่อได้ ครูจะชักชวนตามหน้าที่ และยังคงใช้การปฏิบัติจริงช่วยนักเรียนแก้ปัญหาการเงินโดยช่วยวัยรุ่นหางานพิเศษสร้างรายได้ ทำให้นักเรียนได้รับการศึกษาต่อ และได้เลี้ยงครอบครัว สะท้อนให้เห็นถึงความมีน้ำใจของครูและความเอาใจใส่ต่อนักเรียน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงจ้อยไปขายของที่หน้าโรงเรียน ได้พบครูที่เคยสอนภาษาอังกฤษกับเขา ตอนครูรู้ว่าจ้อยไม่ได้เรียนต่อ ครูรู้สึกเสียดายดังตัวอย่าง

“อ้าว! จ้อยนี่” ครูศิริวรรณทัก เธอเป็นครูที่ชื่นชมจ้อยมา

ตลอด

จ้อยคิดว่าเขาชอบวิชาภาษาอังกฤษเพราะครูใจดีคนนี้

เขายกมือสวัสดิ์ทั้งที่มีมือข้างหนึ่งยังกำซ่อน

“ครูเสียดายจัง อย่างเธอถ้าได้เรียนต่อ อนาคตสดใส
แน่ ๆ”

ครูศิริวรรณพูดพลางถอนใจอย่างไม่รู้จะทำอย่างไรดี

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 70)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับครู ที่ถึงแม้ว่าวัยรุ่นจะไม่ได้เรียนต่อแล้ว แต่ในฐานะที่เคยเป็นลูกศิษย์ของครู วัยรุ่นยังเคารพครูและสุภาพต่อครู เมื่อได้พบครูจะทักทายกับคุณครูด้วยการไหว้ ครูก็ใส่ใจกับนักเรียน เวลาเรียน จะให้กำลังใจแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ครูยังใส่ใจชีวิตของนักเรียน มีความคาดหวังที่ดีสำหรับอนาคตของนักเรียน ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครูที่กลมเกลียวกัน ซึ่งคือศิษย์เคารพครู ครูใส่ใจศิษย์

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงโทรศัพท์ของกิมจ็ยถูกขโมยในโรงเรียน เมื่อครูประจำชั้นได้รู้เรื่องนี้ ครูก็สัญญากับกิมจ็ยว่าจะหาโทรศัพท์ให้เขา ดังตัวอย่าง

“ครูจะพยายามเอาไอโฟนมาคืนให้เธอนะ อาจจะเป็น
พุ่มนี้ หรือมะรินนี้ ทำใจดี ๆ นะกิมจ็ย ครูรับรองเธอจะได้ไอโฟน
คืนอย่างแน่นอน”

“ขอบคุณครับคุณครู”

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 126)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครูเป็นความสัมพันธ์ที่ดี วัยรุ่นเชื่อมั่นและนับถือครูมาก เมื่อเกิดเหตุการณ์บางอย่างที่โรงเรียน วัยรุ่นจะหาครูเพื่อขอความช่วยเหลือทันเวลา ครูก็มีความรับผิดชอบต่อนักเรียนมาก ยินดีที่ให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ และยังคงคิดถึงความรู้สึกของนักเรียนที่ของราคาแพงหาย จึงให้กำลังใจนักเรียนด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงอิวกับเดือนทั้งสองคนเห็นดอกบัวที่สวยงามมากมายระหว่างทางที่ไปโรงเรียน อิวจึงชวนเดือนเก็บดอกบัวเพื่อมอบให้กับครูที่โรงเรียน ดังตัวอย่าง

ฤดูฝนน้ำในลำห้วยไหลเอ่อเข้ามาในบึงใหญ่จนปริ่มแปล้
พีชน้ำประเทบัวหลวง บัวสาย แพงพวย และกระเฉดต่างออก
ดอกอวดสีสังคางมตาเต็มบึงใหญ่

“เดือน เก็บดอกบัวไปปักแจกันบนโต๊ะครูกันเถอะ” อิว
ร้องชวน

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 216)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครูเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่ด้วยความรัก วัยรุ่นรักและเคารพครูมาก ยินดีที่จะแบ่งปันสิ่งที่ติดกับครู ซึ่งเมื่อนักเรียนได้เห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติก็จะนึกถึงครู และอยากนำไปมอบให้ครูโดยที่ครูไม่ได้บอกให้ทำ นอกจากนี้ยังได้สะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งคือรู้จักตอบแทนบุญคุณครู

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครูเป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูรักและห่วงใยนักเรียน จะให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสอนการเรียน และยังรวมถึงสิ่งเล็กน้อยในชีวิตประจำวันด้วย ส่วนวัยรุ่นในฐานะที่เป็นนักเรียนก็เชื่อใจครู เคารพครู และรู้จักตอบแทนบุญคุณครู

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า บ้านเชิงคติสำหรับวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทย วัยรุ่นไทยมักจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน และครู วัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัว จะช่วยกันดูแลและทำมาหากิน กับเพื่อนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งปันความสุขและความทุกข์ ก้าวหน้าด้วยกันกับครูจะรักและเคารพต่อกัน

3.4 คุณธรรมของวัยรุ่นไทย

คุณธรรม เป็นคุณสมบัติที่เป็นบวก เป็นทรศนะของผู้คนที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคุณค่าและความถูกต้องของสังคม คุณธรรมมีหลายด้าน เช่น ความมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ความกตัญญู เป็นต้น บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมของวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

3.4.1 ความกตัญญู

ความกตัญญู คือ การรู้สำนึกในบุญคุณของผู้มีพระคุณ การรู้จักแสดงความขอบคุณ การตอบแทนบุญคุณของผู้มีพระคุณ ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น

1) กตัญญูต่อบุคคล

บุคคลที่วัยรุ่นควรกตัญญูนั้นมีมากมาย นอกจากมีพ่อแม่ที่ให้ชีวิตวัยรุ่น ก็ยังมีปู่ย่าตายายที่ดูแลวัยรุ่น และยังผู้คนจำนวนมากที่ให้ความช่วยเหลือกับวัยรุ่น บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นความกตัญญูของวัยรุ่น ดังนี้

บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ห้องเรียนไม่มีฝา กล่าวถึงเมื่อแม่ของสามเณรป่วย สามเณรไปดูแลแม่ทุกวัน ส่วนน้องสาวก็ช่วยดูแลตอนเย็นและกลางคืน ดังตัวอย่าง

...ทุกเช้าสามเณรลูกชายจะมาดูแลป้อนข้าวให้ โดยเอา

ข้าวปลาอาหารที่บิณฑบาตได้มาป้อน ป้อนข้าวป้อนน้ำเสร็จ

เช็ดตัวให้ก่อนกลับวัด ส่วนตอนเย็นและกลางคืนเป็นหน้าที่ของ
น้องสาว

(ห้องเรียนไม่มีฝา. 2558 : 61)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีความกตัญญูต่อแม่ด้วยวิธีการแสดงออก
ที่ดี เมื่อแม่ป่วย แม้ว่าวัยรุ่นยังเด็กอยู่ แต่ก็จะทำหน้าที่ดูแลแม่ให้ดีที่สุด รวมทั้งเตรียมอาหาร ช่วย
เช็ดตัว เป็นต้น และแม้วัยรุ่นจะบวชเป็นเณรที่มีข้อห้ามเรื่องไม่ให้โดนตัวผู้หญิง แต่ความต้องการแสดง
ความกตัญญูต่อแม่ที่เจ็บป่วยอยู่ก็ยิ่งใหญ่และมากพอให้เณรดูแล ป้อนข้าว เช็ดตัวให้แม่ เหมือนกับที่
พ่อแม่ดูแลเราเมื่อเรายังอายุน้อย เพราะแม่เป็นคนที่มียุคุณยิ่งใหญ่อ่อนต่อวัยรุ่น ซึ่งการดูแลแม่ เป็นวิธีที่
วัยรุ่นจะแสดงความกตัญญูทวนเวียนต่อแม่ ให้เราเห็นถึงคุณสมบัติที่ดีของคน ซึ่งคือความกตัญญู

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น กล่าวถึง เมื่อก้าวไกลทำงานหาเงิน
ได้จากการรับจ้าง ก้าวไกลให้เงินส่วนใหญ่มากับแม่เพื่อทำให้แม่ไม่ต้องไปขอรทาน และยังตัดสินใจที่จะ
เลี้ยงดูทุกคนในครอบครัวแทนพ่อที่เสียชีวิตไปแล้ว ดังตัวอย่าง

ก้าวไกลเล่าทุกอย่างให้แม่ฟัง พลังยื่นธนบัตรหนึ่งร้อย
บาทสองใบให้ แม่น้ำตารื้นเมื่อก้าวไกลบอกเจตจำนง กำชับแม่
ไม่ให้ออกไปขอรทานอีก เขารับปากจะเลี้ยงดูทุกคนอย่างดีแทนพ่อ
ที่จากไปโดยไม่มีวันกลับ ก่อนจะหันไปบอกข่าวดีกับต้นกล้า

(ดินสอแท่งสั้น. 2558 : 45)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม คือ มี
ความกตัญญู วัยรุ่นไทยจะแบ่งปันเรื่องของตนกับพ่อแม่โดยไม่ปิดบัง ทำให้พ่อแม่ไม่ต้องเป็นห่วง และ
วัยรุ่นยากจนที่ไม่มีพ่อ จะรับภาระของครอบครัวแทนพ่อ ช่วยแม่เลี้ยงครอบครัวและดูแลน้อง ๆ เป็น
อย่างดีโดยหางานทำ ใช้ความสามารถของตนทำให้แม่ได้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึงคนในครอบครัว
รวมทั้งแม่ลืมวันเกิดของเค้าโมง แต่เค้าโมงไม่ยอมตำหนิคุณแม่ เพราะเค้าโมงรู้ว่าแม่มีเรื่องหนักใจ
หลายเรื่องแล้ว ดังตัวอย่าง

ทั้งบ้านคงมีเธอคนเดียวที่จำวันเกิดของตัวเองได้
เมื่อวานซืนบอกแม่ว่าอยากใส่บาตร แม่แค่ถามว่านี่อะไรขึ้นมา
แต่ไม่รอฟังคำตอบเพราะกำลังดูซีรีส์เกาหลีกับนภกรระดี๊ด เค้าโมง
ไม่ยอมเข้าชู้ รู้ดีว่าแม่มีอะไรหนักเต็มหัว ไหนจะเรื่องเงิน เรื่องพ่อ
เรื่องไก่จุก ตั้งแต่ป่าอ้อยชวนแม่ให้ไปเปิดร้านเค้กตลาดนัดด้วยกัน
ป่าออกเงิน แม่ออกแรง แม่ต้องออกจากบ้านตั้งแต่ตีสี่ กว่าจะกลับ

ก็ห้าโมงเย็น ปันทุกวินว่ายื่นจนขาแข็ง

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 8)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วิทยุรุ่นไทยมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ด้วยวิธีการแสดงออกที่แตกต่างกัน เช่น การทำความเข้าใจกับพ่อแม่ ไม่ทำให้พ่อแม่เดือดร้อนมากขึ้น เป็นต้น พ่อแม่ในฐานะที่เป็นผู้ใหญ่ มีหลายสิ่งทำให้พ่อแม่หนักใจ ซึ่งวิทยุรุ่นที่ดีมีความกตัญญู จะพยายามทำให้พ่อแม่ไม่ต้องกังวล ทำให้พ่อแม่ได้รับการผ่อนคลายทางจิตใจ

บันทึกคดีสำหรับเด็กวิทยุรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง ปองใจโดนหลอกไปที่กรุงเทพฯ อามหาได้ช่วยแจ้งตำรวจ ตอนที่ปองใจกลับมาอย่างปลอดภัย ปองใจคุกเข้าไว้เพื่อขอบคุณอามหา ดังตัวอย่าง

“ขอบคุณอามหาที่ช่วยแจ้งตำรวจ หาทางช่วยหนูกับ
เพื่อนจนได้รับความปลอดภัย”

ปองใจคุกเข้าไว้มหาเพชร ขณะนั่งพูดถึงเรื่องราวที่
ผ่านมาตอนหนึ่ง...

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 103)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วิทยุรุ่นไทยเป็นคนที่มีความกตัญญูต่อผู้ที่มีพระคุณ แม้ว่าคนนั้นไม่ได้ให้กำเนิดและเลี้ยงดูแล้ววิทยุรุ่นเหมือนพ่อแม่ แต่ก็ได้ให้ความช่วยเหลือที่สำคัญกับวิทยุรุ่น ทำให้วิทยุรุ่นได้รับความปลอดภัย ดังนั้นแม้ว่าวิทยุรุ่นจะไม่สามารถตอบแทนด้วยเงินทองหรือวัตถุได้ แต่ก็จะแสดงความขอบคุณผ่านการกระทำอย่างคุกเข้าไว้ผู้มีพระคุณ

บันทึกคดีสำหรับเด็กวิทยุรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึงชิตได้ให้ความช่วยเหลือสมมากมาย และตอนที่สนเห็นแม่หนึ่งขนม ก็ไปขอแม่ให้ขนมถุงหนึ่งเพื่อเอาไปให้ชิตแสดงความขอบคุณ ดังตัวอย่าง

“แม่ครับ สนพูดขึ้นเหมือนมีอะไรในใจ

“มีอะไรหรือ” ล้ำพาหันมาจ้องหน้าลูกชาย

“ผมอยากได้ขนมล็กถุงหนึ่ง”

“จะเอาไปทำอะไร”

“ตอนไปเก็บปลา ชิตช่วยผมกับได้หลายอย่าง ผมอยาก

เอาขนมไปฝากเขา”

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 32)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วิทยุรุ่นไทยเป็นคนที่มีความกตัญญู รู้จักตอบแทนบุญคุณของคนอื่น แม้ว่าผู้ที่ให้ความช่วยเหลือจะคิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่วิทยุรุ่นในฐานะผู้ที่ได้รับ

ความช่วยเหลือจะจำขึ้นใจ เมื่อมีโอกาส วัยรุ่นจะพยายามตอบแทนผู้ที่ช่วยเหลืออย่างเต็มที่ แม้ว่าอาจจะเพียงให้อาหารไปบ้างก็ตาม แต่ก็ได้แสดงให้เห็นความกตัญญูของวัยรุ่นไทยเป็นอย่างดี

2) กตัญญูต่อโรงเรียน

โรงเรียนไม่เพียงแต่เป็นสถานที่ที่วัยรุ่นได้รู้จักเพื่อนและสร้างความทรงจำที่สวยงามมากมาย และยังเป็นสถานที่ที่ให้ความรู้หลากหลายกับวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นมักจะมี ความกตัญญูต่อโรงเรียน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึงเมื่อสมหมายจะกลับขึ้นไปกรุงเทพฯ ได้นำหนังสือหลายเล่มฝากให้จ้อย เพื่อให้จ้อยช่วยนำไปที่ห้องสมุดโรงเรียน ดังตัวอย่าง

สมหมายมาหาจ้อยถึงบ้าน หอบหนังสือมาร่วมีสิบล่ม
ทั้งจากกงสีสวนยางลุงเชิดที่จ้อยเคยเห็นและเล่มใหม่ ๆ สมหมาย
บอกว่า พรุ่งนี้จะกลับขึ้นไปกรุงเทพฯ แล้ว ฝากหนังสือให้
จ้อยนำไปไว้ที่ห้องสมุดโรงเรียน จ้อยพลิกดูหน้าแรกของทุกเล่มมี
ลายมือตัวบรรจงเขียนว่า 'มอบให้ห้องสมุดโรงเรียน' และลงชื่อ
สมหมายต่อท้ายด้วยคำว่า 'ศิษย์เก่าคนโง่'

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 176)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีความกตัญญู ความกตัญญูนั้นไม่เพียงแต่มีต่อผู้ปกครองและผู้มีบุญคุณเท่านั้น แต่ยังมี ความกตัญญูต่อโรงเรียนด้วย เพราะโรงเรียนได้อบรมสั่งสอนวัยรุ่น ให้ความรู้ที่หลากหลายกับวัยรุ่น เมื่อวัยรุ่นออกจากโรงเรียนหลังเรียนจบ เขาจึงไม่ลืมพระคุณของโรงเรียน จึงตอบแทนบุญคุณของโรงเรียนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น บริจาคหนังสือให้โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งเป็นความกตัญญูที่ทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น มีสื่อการสอนการฝึกอบรมวัยรุ่นมากขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึงชิตได้รู้ว่าโรงเรียนมีโครงการเลี้ยงปลา เขาจึงอยากไปโรงเรียนและให้ความช่วยเหลือเรื่องความรู้ในการเลี้ยงปลาให้กับโรงเรียน ดังตัวอย่าง

ชิตอยากไปเยี่ยมโรงเรียนเก่า เพราะตั้งแต่จบออกมาเขา
ได้แต่เดินผ่าน เขาเองก็อยากมีโอกาสทำอะไรตอบแทนโรงเรียน
บ้าง ถ้าโรงเรียนเพาะพันธุ์ปลาน้ำเค็มและเลี้ยงม้าน้ำ คราวนี้เขา
น่าจะมีส่วนช่วยบ้างไม่มากก็น้อย

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 64)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีความกตัญญูต่อโรงเรียน แม้ว่าจะไม่ได้เรียนที่โรงเรียนนั้นอีกแล้ว แต่เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมหรือโครงการสำคัญ ก็จะกลับไปเยี่ยมโรงเรียน

แม้ว่าวัยรุ่นจะไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะให้วัตถุมากมายกับโรงเรียน แต่ยังคงพยายามให้ความช่วยเหลือกับโรงเรียนในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างเต็มที่

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558–2562 ได้สะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นไทยมีคุณธรรมความกตัญญูต่อพ่อแม่ผู้มีพระคุณ เพื่อน และโรงเรียนที่จบการศึกษา วัยรุ่นจะแสดงออกซึ่งความกตัญญูด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความสามารถ วัยรุ่นจะเอาใจใส่ดูแลพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่มีชีวิตที่มีความสุข ให้วัตถุสิ่งของกับผู้มีพระคุณ และให้ความช่วยเหลือกับโรงเรียนเพื่อตอบแทนบุญคุณ

3.4.2 ความมีน้ำใจต่อคนอื่น

ความมีน้ำใจ หมายถึง การเอาใจใส่กับผู้อื่นในสังคม ไม่เห็นแก่ตัว ให้ความช่วยเหลือคนอื่น รู้จักแบ่งปันกับผู้อื่น เป็นคุณธรรมที่สามารถทำให้ผู้อื่นได้รู้สึกมีความสุข

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู กล่าวถึง นูญอยากไปหาปลาแห้งเป็นเพื่อนน้อง แต่เขาต้องช่วยแม่ของหมอสุนีย์ทำงานชุดมะพร้าว เนื่องจากลูกจ้างของแม่คุณหมอลางานแม้ว่างานนี้ทั้งน่าเบื่อและได้เงินน้อย แต่ก็ได้ช่วยเหลือคนอื่น ดังตัวอย่าง

“อย่าไปนานล่ะ!” พี่ชายกำชับ เขาเองไม่อยากจะปล่อยน้องไปตามลำพัง แต่ติดที่รับงานชุดมะพร้าวแม่ของหมอสุนีย์ ผดุงครรภ์อนามัยไว้ ทั้งที่ใจจริงก็ไม่อยากรับงานน่าเบื่อนี้ แต่แม่บอกว่า ช่วยคุณยายแกเหนื่อยแล้วกัน ลูกจ้างแกติดธุระลางานไปสองวัน นูญก็เลยจำยอม ทั้งที่ได้ค่าจ้างแค่นิดหน่อย...

(สลีนดงบายู. 2558 : 105)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อวัยรุ่นเห็นผู้อื่นต้องการความช่วยเหลือ วัยรุ่นจะพยายามให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่โดยไม่สนใจเรื่องการตอบแทนมากนัก แม้ว่าบางทีการช่วยเหลือผู้อื่นต้องใช้เวลาของตนเอง ทำให้ตนเองไม่สามารถไปทำสิ่งที่ตนเองชอบ แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีน้ำใจต่อผู้อื่น และคุณธรรมนี้ก็ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนได้ดีขึ้น

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู กล่าวถึง นูญไม่กังวลกับการแนะนำเพื่อน ๆ มาทำกิจกรรมหารายได้จะทำให้รายได้ของตนเองลดลง เขารู้สึกว่าการแบ่งปันกับคนอื่นจะทำให้กิจกรรมนี้ยาวนานขึ้น ดังตัวอย่าง

แดนเคยถามพี่ชายตนเองว่าไม่กลัวเพื่อน ๆ จะมาแย่งส่วนแบ่งการตลาดหรือไง นูญกลับบอกว่า ไม่กลัว ถึงหากินได้คนเดียวก็ไม่ยั้งยั้ง สู้มาเป็นหุ้นส่วนแบ่งปันกันจะอยู่ได้นานกว่า นูญบอกว่าเขาจะไม่รอให้โอกาสวิ่งมาหา แต่จะสร้างโอกาสนั้นเสียเอง

และใคร ๆ ก็ไม่อาจขโมยปัญญาความคิดที่มีอยู่ในสมองของเขา
ไปได้

(สลินดงบายู. 2558 : 147)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีลักษณะที่ดี จะมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น แม้ว่า
ชีวิตของตัวเองยังยากจน แต่เห็นผู้อื่นที่มีสภาพชีวิตเดียวกันกับตัวเอง และตัวเองก็ได้มีโอกาสที่ดีที่
ทำให้ชีวิตได้ดีขึ้น ก็จะแบ่งปันกับผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว ความมีน้ำใจต่อคนอื่นนี้ ทำให้ชีวิตของวัยรุ่นได้มี
ความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงตอน
มัธยมศึกษาตอนต้น เดือนเต็มจะถีบซาเล้งและรับเพื่อน ๆ ไปโรงเรียนด้วยกันทุกวัน ดังตัวอย่าง

เดือนเต็มถีบซาเล้งไปโรงเรียนตั้งแต่ ม. 1 จนถึง ม. 3
ทุกเช้าเธอจะถีบซาเล้งมารับอิวและยังพ่วงเอาฉัตรกับแก้วนึ่ง
ซาเล้งไปพร้อม เพราะโรงเรียนเทศบาลกับโรงเรียนมัธยมมีรั้ว
ติดกัน เดือนเต็มถีบซาเล้งผ่านหน้าประตูโรงเรียนเทศบาลก็จอดให้
ฉัตรกับแก้วลงก่อน จากนั้นเธอจึงถีบต่อไปไม่เกิน 50 เมตรก็เลี้ยว
เข้าประตูโรงเรียนมัธยม

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 103)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยเป็นคนที่มีน้ำใจ รู้จักให้ความช่วยเหลือคนอื่น
ตามกำลังที่ตนเองจะทำได้ เมื่อเห็นเพื่อนไปโรงเรียนไม่สะดวก แล้วตนเองมีรถซาเล้งที่ชนคนไปได้
หลายคน ก็จะรับเพื่อนไปโรงเรียนด้วยกันโดยไม่รู้สึกลำบาก เป็นพฤติกรรมที่ดีของวัยรุ่น แสดงให้เห็น
ถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนอื่นของวัยรุ่น และคุณธรรมนี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน
แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์
หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558–2562 ได้สะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นไทยมักจะมีคุณธรรมความมีน้ำใจต่อ
ผู้อื่น วัยรุ่นยินดีให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน โดยไม่สนใจเรื่องผลตอบแทน คุณธรรม
ความมีน้ำใจก็ทำให้ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับกลุ่มคนอื่น ๆ ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

3.4.3 ความซื่อสัตย์

ความซื่อสัตย์ หมายถึง การซื่อตรงกับข้อเท็จจริง ไม่โกหก เป็นคุณธรรมที่สำคัญ วัยรุ่น
ต้องมีความซื่อสัตย์จึงจะได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น เมื่อซาญพบว่าเขาโยนดินสอทิ้งถังขยะ
ไปโดยไม่ได้ตั้งใจ และรู้สึกเสียดาย ก้าวไกลได้เก็บดินสอจากถังขยะมาคืนให้ซาญ ดังตัวอย่าง

ชาลชงัก นิ่งอั้งไปชั่วขณะเพราะคาดไม่ถึงว่าเด็กขอทาน
เนื้อตัวมอมแมมจะเอาดินสอมาคืน

“เอามาจากไหน” ชาลถามขณะก้าวออกจากประตู

“ผมเก็บได้ในถังขยะหน้าเกสเลอร์รี่ของคุณ”

“อ้อ ฉันทงผลอทิ้งไป”

“ใช่ คุณทิ้งแล้ว”

“งั้นดินสอแท่งนี้ก็เป็นของนาย”

“ไม่ใช่สักหน่อย”

“อุปะ ไม่ใช่ได้ยังไง ในเมื่อนายเก็บของฉันทงได้”

“พ่อเคยบอกว่า ถ้าเจ้าของรู้สึกเสียดาย ของสิ่งนั้นก็ยัง
เป็นของเขา ดินสอแท่งนี้จึงยังเป็นของคุณอยู่ดี”

(ดินสอแท่งสั้น. 2558 : 25)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่เสียชีวิตไปแล้วได้สั่งสอนวัยรุ่นไทยไม่ให้เอา
สิ่งของของคนอื่น แม้จะเก็บสิ่งนั้นได้ก็ตาม ฉะนั้นเมื่อเก็บสิ่งของของคนอื่นทำหายโดยไม่ตั้งใจจึงควร
คืนของนั้นให้กับเจ้าของ แม้ว่าตัวเองยากจน และสิ่งของที่เก็บได้เป็นสิ่งของของตัวเองอยากได้จริง ๆ
ก็ตาม สะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยเป็นคนที่มีซื่อสัตย์ และความซื่อสัตย์นี้ทำให้วัยรุ่นได้รับความเคารพ
จากคนอื่น

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง
เดือนเต็มกับเพื่อน ๆ ไปที่นาของพ่อเพื่อนเพื่อไปเก็บผัก แล้วก็เอาผักมาซังด้วยตัวเอง โดยพ่อของ
เพื่อนไม่ต้องมาดู ให้เด็กบอกได้เลยว่าซังผักมาน้ำหนักเท่าไร ดังตัวอย่าง

“นี่แกปล่อยให้เด็ก ๆ ซังผักเอง โดยไม่ต้องด้วยเลยหรือ”

นางยงเอียงถาม

“แกก็คิดมากไป เด็กมันมีความซื่อสัตย์คงไม่ทำอย่าง

แกคิด”...

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 58-59)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นมีความซื่อสัตย์ และความซื่อสัตย์นี้ได้สะท้อนให้
เห็นในการทำธุรกิจ แม้ว่าไม่มีการควบคุมจากคนอื่น วัยรุ่นก็จะซังน้ำหนักและจดจำไว้ตาม
ความเป็นจริง ไม่ทำเพื่อสร้างประโยชน์กับตัวเอง ผู้ใหญ่ก็ชื่นชมความซื่อสัตย์ของวัยรุ่น สะท้อนให้เห็น
ว่า การมีความซื่อสัตย์ทำให้วัยรุ่นได้รับความไว้วางใจจากผู้ใหญ่

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน เมื่อจ้อยพบว่ายางในสวนยางหายไป
หลายแผ่น หลังจากคิด เขาจึงตัดสินใจบอกเจ้านาย ดังตัวอย่าง

จ้อยใคร่ครวญหลายรอบจนได้ข้อสรุปว่า วิธีที่ดีที่สุดคือไป
บอกลุงเข็ดตามความเป็นจริง และจะชดใช้ค่าเสียหายให้โดยจะไม่
รับค่าส่วนแบ่งในการขายยางงวดต่อไป

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 135)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีลักษณะที่ดี คือ ซื่อสัตย์กับผู้อื่น
ความซื่อสัตย์นี้ทำให้วัยรุ่นกล้าพูดความจริง ไม่ปิดบังหรือโกหก หากเกิดความผิดพลาดในการทำงาน
จะบอกเจ้านายตามความเป็นจริง แม้ว่าจะทำให้ตัวเองไม่มีงานทำหรือต้องรับผิดชอบกับความสูญเสีย
ก็ตาม

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์
หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นว่าวัยรุ่นไทยเป็นคนที่ซื่อสัตย์ มีจิตใจที่บริสุทธิ์
ไม่ว่าการโกหกจะทำให้วัยรุ่นได้รับประโยชน์แค่ไหน วัยรุ่นก็จะพูดตามความจริง ทำให้วัยรุ่นได้รับความ
ไว้วางใจและความเคารพจากผู้อื่น

3.4.4 ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ คือ การทำสิ่งที่อยู่ในหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี ความรับผิดชอบ
เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ทุกคนควรมี และมีความสำคัญสำหรับส่วนบุคคล ครอบครัว สังคม บันเทิงคดี
สำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็น
ความรับผิดชอบของวัยรุ่น ดังนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู กล่าวถึง แดนไปรับเงินที่ร้านน้ำชาใน
เมืองตามที่พ่อสั่งไว้ แม้ว่ามีน้ำท่วม แดนก็ตัดสินใจนั่งเรือไปในเมือง เพื่อรับผิดชอบงานที่พ่อ
มอบหมายไว้ แม้ต้องจ่ายค่าเรือที่แพงก็ตาม ดังตัวอย่าง

“ตกลง ๆ” แดนตัดสินใจรับปาก นัดวันเวลาไปเป็นมัน
เหมาะคิดปอบใจตัว ไม่ว่าอะไรจะสูญเสีย อะไรจะเกิดขึ้น
พันธกิจที่เขารับมาจากพ่อต้องดำเนินไปให้ได้ เขาต้องดำรง
ความเชื่อมั่นที่พอมอบให้ไว้ไม่ให้คลายคลอนไป

(สลีนดงบายู. 2558 : 291)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นในสังคมไทยมักจะมี ความรับผิดชอบ แม้จะมี
สถานการณ์พิเศษและสภาพแวดล้อมที่รุนแรง ต้องสูญเสียบางอย่าง แต่สำหรับสิ่งที่สัญญาไว้กับพ่อก็
จะทำให้สำเร็จโดยหาวิธีต่าง ๆ ปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี โดยไม่คิดเล็กคินน้อย การมีความรับผิดชอบนี้
ก็ทำให้วัยรุ่นได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นจากคนในสังคม

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ในด้านคุณธรรมสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีความกตัญญู ไม่เพียงแต่มีความกตัญญูต่อพ่อแม่กับผู้มีพระคุณ ยังมีความกตัญญูต่อโรงเรียน วัยรุ่นไทยยังมีน้ำใจต่อคนอื่น นิยมให้ความช่วยเหลือกับผู้อื่น วัยรุ่นไทยยังเป็นคนซื่อสัตย์ ไม่ชอบโกหก กล่าวพูดความจริง นอกจากนี้ วัยรุ่นไทยยังเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ และพยายามทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายมาให้สำเร็จให้ได้ในที่สุด

3.5 ค่านิยมของวัยรุ่นไทย

ค่านิยม คือ สิ่งที่เป็นคุณหรือสิ่งยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของวัยรุ่นไทยที่มีต่อการใช้เวลาว่าง การศึกษา และอาชีพในอนาคต ดังนี้

3.5.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา

การศึกษามีความเกี่ยวข้องกับอนาคตของประเทศชาติ สามารถทำให้ประเทศชาติก้าวหน้ามีการพัฒนาและเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การมีค่านิยมที่ดีในการศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญ บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาของวัยรุ่นไทยไว้ดังนี้

นวนิยายเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึง เมื่อมีหนังสือที่ตัวเองชอบ แม้ว่าราคาแพง แต่บุญยังคงตัดสินใจซื้อหนังสือเล่มนั้น ดังตัวอย่าง

ที่ร้านหนังสือ บุญมองหาหนังสือความรู้รอบตัวปกแข็ง
ฉบับล่าสุดแล้ว เขาขอให้ทางร้านหุ้มกระดาษแก้วห่อปกให้ด้วย
แม้หนังสือเล่มนี้จะมีราคาสูงกว่าหนังสืออ่านเล่นปกแข็งทั่วไป แต่
เมื่อคิดถึงความรู้ที่จะเป็นเครื่องมืออึดแน่นอยู่ในเล่ม บุญกลับ
รู้สึกว่าคุณค่ากับค่าเงินที่ต้องจ่ายไป

(สลิดงบายู. 2558 : 86)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นในสังคมไทยนิยมลงทุนในการศึกษา เนื่องจากวัยรุ่นรู้ว่า ความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญ สามารถเปลี่ยนเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ ทำให้ชีวิตของผู้คนมีการเปลี่ยนแปลง มีอนาคตที่ดี ซึ่งแม้ว่าเรื่องการศึกษาต้องใช้เวลาไม่น้อย แต่วัยรุ่นไทยที่รักความรู้และการศึกษาก็จะพยายามอย่างดีที่สุดเพื่อความรู้และการศึกษาที่ตนเองจะได้รับต่อไป

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึงเมื่อใกล้ถึงวันสอบ สนจึงตัดสินใจว่าช่วงนี้จะไม่ไปเก็บปลา ดังตัวอย่าง

“ไม่ไปเก็บปลาอีกแล้วไซ้ใหม่ลูก” เธอเอ่ยถาม ลำพาว
 ฐานะแล้วว่าลูกชายกับเพื่อนไปทำอะไรมา
 สนยีนอวดกางเกงตัวใหม่ “ใกล้สอบแล้วแม่ สอบเสร็จ
 เเทมนี้ค้อยกว่ากันใหม่”

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 31)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีค่านิยมให้ความสำคัญกับการศึกษา ช่วงเวลาที่ใกล้สอบ วัยรุ่นจะตั้งใจเรียนโดยไม่ทำเรื่องอื่นให้เสียเวลาเรียน แม้ว่าเรื่องนั้นจะทำให้วัยรุ่นได้มีรายได้ซื้อสิ่งของที่ต้องการก็ตาม แสดงให้เห็นว่า ในความคิดของวัยรุ่น ตัวเองยังอยู่วัยที่เรียน การเรียนหนังสือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง โต้อยากเลี้ยงม้าน้ำเพื่อจะได้มีเงินไว้เรียนต่อถึงมหาวิทยาลัยได้ เขาจะได้ไม่ต้องไปใช้แรงงานเป็นลูกเรือบนเรือประมง ดังตัวอย่าง

โต้คิด ถ้าเลี้ยงม้าน้ำขายได้เงินมาก ๆ พ่อก็คงไม่บังคับให้
 เขาไปทำงานอื่น บางทีเขาอาจได้เรียนต่อถึงมหาวิทยาลัย เรียนจบ
 สูง ๆ แล้วก็ไม่ต้องออกทะเลไปเป็นลูกเรือ

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 54)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีค่านิยมด้านการได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ยากจน เพราะวัยรุ่นเหล่านี้อยากเปลี่ยนโชคชะตาของตัวเอง และการรับการศึกษาที่สูงจะเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ทำให้วัยรุ่นไม่ต้องถูกบังคับจากผู้ปกครอง และทำอาชีพที่ตัวเองไม่อยากทำ ซึ่งวัยรุ่นที่ยากจนจะหาเงินด้วยตัวเอง ทำให้ตัวเองได้เรียนหนังสือต่อ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีค่านิยมเชิงบวกต่อการศึกษา เห็นการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ เชื่อว่าการศึกษาเปลี่ยนแปลงชีวิตและทำให้ชีวิตดีขึ้นได้ วัยรุ่นบางคนหาเงินด้วยตัวเอง เพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง

3.5.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง

เวลาว่าง คือ เวลาอิสระที่ผู้คนสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้นอกจากงานและภาระหน้าที่ประจำของชีวิต แต่ละคนจะใช้เวลาว่างต่างกัน บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของวัยรุ่นไทย

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง กระต่ายในพระจันทร์ กล่าวถึง ตอนพ่อของสุตายเป็นวัยรุ่น เมื่อปิดเทอม พ่อกับน้อง ๆ ก็จะกลับเกาะสมุยช่วยปู่เก็บค่าไฟ ดังตัวอย่าง

ทุกครั้งทีโรงเรียนปิดเทอมสี่สิบห้าวัน พ่อและน้อง ๆ ซึ่ง
 ถูกส่งไปเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ จะพากันกลับเกาะสมุย ช่วง

ปิดเทอมทุกคนมีหน้าที่เดินเก็บค่าไฟฟ้ารายเดือน โดยปู่เป็นคนเขียนใบแจ้งหนี้ แล้วให้พ่อและน้อง ๆ ไปเดินเก็บค่าไฟตามบ้าน
(กระต่ายในพระจันทร์. 2561 : 25)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า แม้ว่าการเดินทางกลับบ้านลำบาก แต่เมื่อมีเวลาว่าง วัยรุ่นก็จะกลับบ้านทันที และใช้เวลานี้อยู่กับสมาชิกในครอบครัว และช่วยผู้ปกครองทำงาน ทำให้ผู้ปกครองได้ผ่อนคลายบ้าง ไม่ต้องเหนื่อยเหมือนตอนวัยรุ่นออกไปเรียน ซึ่งวัยรุ่นก็ใช้เวลาว่างนี้ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ช่วยการทำงานของผู้ใหญ่ในครอบครัว เป็นการตอบแทนบุญคุณของผู้ปกครอง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบาย เมื่อแดนและบุญยังอยู่ที่อำเภอยะรัง ซึ่งเป็นเมืองที่มีแม่น้ำ ตอนที่มีเวลาว่าง สองพี่น้องกับเพื่อน ๆ ไปว่ายน้ำที่กลางแม่น้ำ ดังตัวอย่าง

ส่วนแดนผู้น้องปล่อยใจล่องลอยไปถึงครั้งที่พ่อและแม่ยังอยู่ที่อำเภอยะรัง ก่อนโยกย้ายมาอยู่ที่อำเภอสายบุรี เมืองแห่งสายน้ำ เขาและพี่ชายมีโอกาสฝึกหัดว่ายน้ำจนเป็น บ่อยครั้งที่เพื่อน ๆ ชักชวนกันว่ายน้ำไปถึงกลางแม่น้ำ ไกลไปร่วม 100 เมตร อันเป็นพื้นที่ทรายตื้น เพื่อมหาหอยแอมเอาะ นำไปอบเกลือตากแดดไว้กินเล่น หรือชวนกันล้อมวงดำน้ำ ฆมหากุ้ง ปู ปลาตามรากไม้ชายน้ำ...

(สลิดงบาย. 2558 : 12)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นในสังคมไทยจะนิยมใช้เวลาว่างอยู่กับความสนุกตามธรรมชาติ แต่ไม่ได้เพื่อเล่นให้สนุกหรือขมวิวเท่านั้น ในเวลาว่างยังเรียนรู้ทักษะการเอาชีวิตรอดบางอย่างในขณะที่เล่น เช่น การว่ายน้ำ หาปลา และยังทำให้มีร่างกายที่แข็งแรงขึ้นด้วย ซึ่งเป็นการใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบาย กล่าวถึง ช่วงนี้ แดนกับบุญนอกจากต้องเรียนหนังสือ ยังต้องช่วยกันดูแลน้อง ๆ แต่เมื่อมีเวลาว่าง ก็จะไปอ่านหนังสือ ดังตัวอย่าง

ช่วงนี้สองพี่น้องยังคงไปโรงเรียนกันตามปกติ เลิกเรียนแล้วยังต้องช่วยงานที่พ่อแม่สั่ง พวกเขามีภาระเพิ่มขึ้น จากการที่ต้องดูแลน้อง ๆ 4 สาว ที่เริ่มทยอยกันเข้าเรียนชั้นประถมๆ ตามกันมา คอยเป็นหูเป็นตาเป็นครูสอนหนังสือยามน้อง ๆ ดิดขัด เมื่อมีเวลาต่างก็หลบไปหามุมสงบจ่ออยู่กับหนังสือที่ซื้อและนำมาแลกเปลี่ยนกับของเพื่อน ๆ อ่าน...

(สลิดงบาย. 2558 : 90)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยที่มีชีวิตยากจนในสังคมไทย อาจจะมีเวลาส่วนตัวน้อย เนื่องจากต้องช่วยพ่อแม่แบ่งเบาภาระครอบครัว แต่เมื่อมีเวลาว่าง ก็จะใช้ให้เป็นประโยชน์ เช่น การอ่านหนังสือ เป็นต้น ซึ่งทำให้ตัวเองได้มีการพัฒนาในด้านความรู้ และได้กลายเป็นคนที่ยอดเยี่ยมมากขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึง วันที่ไม่ต้องเรียนหนังสือ พวกเด็ก ๆ จะไปบนภูเขาเพื่อเก็บสตะตอไปขาย สร้างรายได้ให้กับตัวเอง ดังตัวอย่าง

“เฮ้ย!...พวกเรา วันนี้ไปหาสตะตอบนภูเขากันดีกว่า...
ว่ามัย!” บูลย์ส่งเสียงยิ้มระรื่นมาแต่เช้า เขาแอบสืบรู้ว่าสตะตอ
และลูกเนียงกำลังแก่ได้ที่ แคนแวะไปชวนนันต์และค็อกไปด้วย
แต่นันต์ติดธุระไม่อาจไปด้วยได้ จึงเหลือนักสำรวจป่าเพียง 4 คน
ทุกคนยังคงเดินตามแผน ต่างหวังว่าอาจเก็บมาขายทำรายได้เป็น
ค่าขนมเพิ่มขึ้น

(สลิดงบายู. 2558 : 226)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงการใช้เวลาว่างของวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ วัยรุ่นจะชวนกันไปเล่นบนภูเขา และหาผักผลไม้บนภูเขาลงมาขายให้คนในหมู่บ้านด้วย ทำให้วัยรุ่นได้สร้างรายได้เล็กน้อยให้กับตัวเอง และยังช่วยลดภาระทางเศรษฐกิจของครอบครัวอีกด้วย แสดงให้เห็นว่า เด็กวัยรุ่นในสังคมไทยมีค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง แม้ว่ายังเป็นเด็ก แต่ในเวลาว่างจะไม่เอาแต่เล่นสนุก และยั้งคำนึงถึงสภาพครอบครัวของตัวเองด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึงผ้าแพรใช้เวลาว่างในช่วงปิดเทอมอย่างมีประโยชน์ เช่น ไปเยี่ยมตายายที่ต่างประเทศ เรียนพิเศษ เป็นต้น ดังตัวอย่าง

แต่วันเกิดเค้าโมงอยู่ในช่วงปิดเทอมจึงไม่มีใครนึกถึง จะมี
ก็แต่ผ้าแพรที่รีบให้ของขวัญล่วงหน้าตั้งแต่สอบปลายภาควัน
สุดท้าย เพราะช่วงเมษายนเจ้าหล่อนไม่เคยอยู่เมืองไทย ถ้าไม่ไป
เยี่ยมคุณตาคุณยายที่อเมริกาก็ไปเรียนพิเศษภาษาอังกฤษ อย่าง
ปีนี้ก็ไปยุโรปกันทั้งครอบครัว เห็นว่าจะวนเวียนเที่ยวหลาย
ประเทศ

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 46)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในเมือง วัยรุ่นจะใช้เวลาช่วงปิดเทอมไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ เช่น เยี่ยมผู้สูงอายุในครอบครัว เรียนภาษาต่างประเทศ ไปเที่ยวที่ต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งสำหรับวัยรุ่น เวลาว่างคือเวลาที่จะได้อยู่ด้วยกันกับครอบครัว

เป็นเวลาที่ทำให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และยังเป็นเวลาที่เพิ่มพูนตัวเอง เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้นด้วย

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึงดีที่จะใช้เวลาว่างเล่น มือถือ จะใช้ดูซีรีส์จนดึก แต่ยังอ่านนวนิยายกับข้าวด้วย ดังตัวอย่าง

“เมื่อคืนดีดูซีรีส์ถึงเที่ยงคืนเลย นอนไม่ค่อยหลับด้วย”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 23)

“อ่านทุกอย่างนั่นละ” นกกระตีดว่า “เวลาไม่มีอะไรทำ ดีก็เปิดมือถืออ่านทุกอย่างที่ขวางหน้า”

“นี่กว่าดีคือขอบดูแต่หนึ่ง”

“ใคร ว่าดีอ่านนวนิยายออนไลน์กับอ่านข้าวด้วย”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 86-87)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงวัยรุ่นไทยมีค่านิยมใช้เวลาว่างด้วยการใช้โทรศัพท์มือถือ เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโทรศัพท์แบบสมาร์ตโฟน เช่น ดูละคร อ่านหนังสือ อ่านข่าว เป็นต้น ซึ่งไม่เพียงแต่ได้รับความสนุกสนาน ยังได้รับประโยชน์ด้วย แต่เวลาเล่นโทรศัพท์มือถือ วัยรุ่นไม่สามารถจัดการเวลาได้ดี เล่นโทรศัพท์มือถือนานเกินไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของวัยรุ่นได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง คือ มักจะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากได้ใช้เวลาว่างให้สนุก ยังสามารถทำให้ตัวเองมีความก้าวหน้าในด้านใดด้านหนึ่ง วัยรุ่นไทยจึงรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3.5.3 ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต

วัยรุ่นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งวัยรุ่นมักจะมี ความฝันที่เกี่ยวกับอาชีพในอนาคต บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือ แห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนให้เห็นค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต ดังนี้

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู ความฝันของหนูคือไปเรียนวิทยาลัยครู และเป็นครู เพราะชอบอ่านหนังสือ ดังตัวอย่าง

หนูฝันไปเรียนยังวิทยาลัยครู จังหวัดยะลา หวังกลับมา

เป็นครูเพื่อสอนหนังสือ

(สลีนดงบายู. 2558 : 300)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตของวัยรุ่น คือ มีความฝัน เป็นครู เพราะชอบอ่านหนังสือ และเมื่อได้รับความรู้จากการอ่านก็อยากแบ่งปันความรู้กับคนอื่น ขณะเดียวกัน วัยรุ่นจะเลือกเรียนสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่อยากจะทำ เพื่อให้สามารถประกอบ อาชีพที่อยากเป็นให้ดียิ่งขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น ก้าวไกลอยากเป็นจิตรกร เพราะเขาอยากวาดภาพพ่อของเขาที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่ไม่มีภาพตั้งในงานศพ ดังตัวอย่าง

“ผม...อยากเป็น...จิตรกร”

...

“เด็กชายก้าวไกล แล้วทำไมเธอถึงอยากเป็นจิตรกร”

ครูสมจิตรถามเสียงเข้ม

ก้าวไกลเงียบอยู่ครู่หนึ่ง ภาพงานศพของพ่อผุดเข้ามาในความคิด แล้วเขาก็ตอบ

“ผมอยากวาดภาพพ่อครับ”

“ทำไมถึงอยากวาดภาพพ่อ”

“เพราะงานศพของพ่อไม่มีรูปตั้งหน้าโลงศพสักรูปเลยครับ”

(ดินสอแท่งสั้น. 2558 : 78)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตของวัยรุ่น คือ มีความใฝ่ฝันต้องการเป็นจิตรกร เนื่องจากเขาเสียใจที่ในงานศพของพ่อไม่มีรูปภาพตั้งหน้าโลงศพ การเป็นจิตรกรเพื่อวาดภาพพ่อจึงเป็นวิธีการชดเชยความเสียใจของตนตั้งแต่วัยเยาว์ได้ สะท้อนให้เห็นว่า สำหรับวัยรุ่น เรื่องการเลือกอาชีพในอนาคตก็มีพื้นฐานมาจากเรื่องราวที่ฝังใจในวัยเด็กได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึงสนกับโต๋สองคนใฝ่ฝันที่จะได้เลี้ยงม้าน้ำจำนวนมาก ทำให้ทั้งสองคนมีเงินเรียนหนังสือและไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร ดังตัวอย่าง

ฝันเล็ก ๆ เจิดจ้าขึ้นในหัวใจของเด็กทั้งสอง หากพวกเขาได้เลี้ยงม้าน้ำ เลี้ยงมากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นร้อย ๆ ตัว เรียนจบประถมหกแล้วก็ไม่ต้องออกทะเล ไม่ต้องไปเป็นลูกจ้างคนอื่น รวยแล้วปลูกบ้านหลังใหม่ให้พ่อแม่ เอาเงินที่เหลือไปฝากธนาคาร

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 46)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่เกี่ยวกับอาชีพในอนาคต คือ อยากมีธุรกิจของตัวเอง ไม่อยากเป็นลูกจ้าง เนื่องจากพ่อของตัวเองเป็นลูกจ้าง มีรายได้น้อย ทำให้ครอบครัวยากจน วัยรุ่นจึงได้รับอิทธิพลจากพ่อ ไม่อยากทำอาชีพรับจ้างตามพ่อ อยากมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ชีวิตดีขึ้น วัยรุ่นจึงมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นคนเลี้ยงม้าน้ำ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้โก้ ค่านิยมที่เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตของวัยรุ่น คือ มีความใฝ่ฝันเป็นนักเขียน เนื่องจากตัวเองชอบเขียน แม้จะลองเขียนไปได้แค่ไม่กี่หน้าก็ตาม ดังตัวอย่าง

เค้ามองฟังจนทึ่ง สนใจตั้งแต่ได้ยินคำว่าเป็นนักเขียน เธอ
อยากเป็นนักเขียน เคยลองเขียนนวนิยายหลายครั้งแต่มักจะยุติ
ภายในห้าหน้า

(วันเกิดของเค้ามอง. 2561 : 50)

จากตัวอย่างสะท้อนให้เห็นว่า ค่านิยมที่เกี่ยวกับอาชีพในอนาคตของวัยรุ่นมีความเกี่ยวข้องกับงานอดิเรกของวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นบางคนมีความใฝ่ฝันเป็นนักเขียน เพราะตัวเองชอบอ่านหนังสือ และเพื่อทำให้ความใฝ่ฝันนั้นได้กลายเป็นจริง วัยรุ่นจะทดลองทำอาชีพนั้นด้วย แม้จะยังทดลองไม่สำเร็จ แต่ก็ยังไม่ทิ้งความฝันในอาชีพนั้นด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า ค่านิยมของวัยรุ่นมักจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ในครอบครัวและงานอดิเรกส่วนตัว วัยรุ่นไทยมีความใฝ่ฝันอยากเป็นครู นักเขียน จิตรกร คนเลี้ยงม้า น้ำ มี การคิดฝันและเตรียมความพร้อมให้กับตัวเอง เพื่อนำไปสู่อาชีพในอนาคตได้ต่อไป

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทที่ดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สะท้อนให้เห็นภาพวัยรุ่นไทย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านชีวิตความเป็นอยู่ พบว่า วัยรุ่นไทยในชนบทมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ วัยรุ่นไทยในเมืองมีวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย 2) ด้านการศึกษา พบว่า วัยรุ่นไทยได้รับการศึกษาทั้งจากโรงเรียนและจากครอบครัว ซึ่งการศึกษาจากครอบครัวเป็นพื้นฐานและเป็นส่วนเสริมให้กับการศึกษาในโรงเรียน 3) ด้านความสัมพันธ์ พบว่า วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อน และครู 4) ด้านคุณธรรม พบว่า วัยรุ่นไทยเป็นคนที่มีความกตัญญู มีน้ำใจต่อคนอื่น เป็นคนซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบ 5) ด้านค่านิยม พบว่า วัยรุ่นไทยมักจะนิยมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ให้ความสำคัญกับการศึกษา และวัยรุ่นแต่ละคนมีความใฝ่ฝันเรื่องอาชีพที่แตกต่างกัน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็ก วัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 และจำแนกเป็นประเด็นปัญหาและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นไทยในแต่ละหัวข้อดังนี้

- 4.1 ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย
 - 4.1.1 ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น
 - 4.1.2 ครอบครัวไม่สมบูรณ์
 - 4.1.3 ความยากจนในครอบครัว
- 4.2 ปัญหาด้านการศึกษาของวัยรุ่นไทย
 - 4.2.1 การศึกษาต่ำ
 - 4.2.2 การขาดเรียน
 - 4.2.3 การขาดคำแนะนำด้านการศึกษาจากผู้ปกครอง
- 4.3 ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่นไทย
 - 4.3.1 การโจรกรรม
 - 4.3.2 การทะเลาะต่อสู้อัน
 - 4.3.3 การเยาะเย้ยกัน
 - 4.3.4 การใส่ร้ายกัน
 - 4.3.5 การเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระ
 - 4.3.6 การใช้เทคโนโลยี
- 4.4 ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่นไทย
 - 4.4.1 การถูกทำร้าย
 - 4.4.2 การไม่ระมัดระวังตัว
- 4.5 ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่นไทย
 - 4.5.1 ความวิตกกังวล
 - 4.5.2 ความไม่มั่นใจในตัวเอง
- 4.6 แนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นไทย
 - 4.6.1 แนวทางแก้ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย
 - 4.6.2 แนวทางแก้ปัญหาด้านการศึกษาของวัยรุ่นไทย

4.6.3 แนวทางแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่นไทย

4.6.4 แนวทางแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่นไทย

4.6.5 แนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่นไทย

โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย

ปัญหาครอบครัว คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยที่หลากหลาย เช่น สมาชิกแต่ละคนในครอบครัวมีนิสัยและความเคยชินส่วนตัวที่แตกต่างกัน ขาดความเอาใจใส่และไม่มีเวลาให้กัน ภาระทางการเงินของครอบครัว เป็นต้น ในยุคปัจจุบัน ปัญหาครอบครัวมีเพิ่มมากขึ้น และค่อย ๆ กลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทั่วไป ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจของผู้คน โดยเฉพาะวัยรุ่น บันทึงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาครอบครัวของวัยรุ่นไทยดังต่อไปนี้

4.1.1 ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น

ผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและน่าไว้วางใจที่สุดในโลกนี้สำหรับวัยรุ่น แต่เนื่องจากวัยรุ่นอยู่ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งที่จริงแล้ว วัยรุ่นยินดีที่จะเปิดใจกับเพื่อนมากขึ้น และขาดการสื่อสารกับผู้ปกครอง ขณะเดียวกัน เนื่องจากผู้ปกครองขาดความเข้าใจที่มีต่อวัยรุ่น หรือมีวิธีการสั่งสอนที่ไม่เหมาะสมกับวัยรุ่น จึงทำให้เกิดปัญหาระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น บันทึงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอให้เห็นปัญหาระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่นดังต่อไปนี้

1) วัยรุ่นขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง

แม้ว่าวัยรุ่นมักจะชอบสื่อสารและแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ กับเพื่อน ๆ มากกว่าผู้ปกครอง แต่ก็ยังหวังว่าจะได้รับความอบอุ่นและความรักจากผู้ปกครอง แต่เนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ เช่น พ่อแม่ยุ่งกับงาน ไม่มีเวลาพูดคุยกับวัยรุ่น ไม่มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกับวัยรุ่น จึงทำให้วัยรุ่นขาดความอบอุ่น ซึ่งส่งผลต่อจิตใจและร่างกายของวัยรุ่นได้

บันทึงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึง เรื่องที่วินเนอร์เข้ามาทำความรู้จักเข้มและประวิณ ซึ่งทำให้เขมนึกถึงฟ้า ฟ้าก็เหมือนกับวินเนอร์ คือ พ่อแม่ไม่มีเวลาต้องทำงาน ทำให้ฟ้าอยู่คนเดียวจนรู้สึกเหงา ดังตัวอย่าง

เหงา...จริงสินะ แววดตาของเขา ผมเคยเห็นผ่านดวงตาของ

ฟ้านั่นเอง

“ฟ้าเหงานะ พ่อแม่มีวแต่ทำงาน ชอบทิ้งฟ้าอยู่บ้าน

คนเดียวไม่มีเข็ม ฟ้ายางแย” เสียงบ่นของเด็กหญิงผอมบางคนนั้น
ยังดังก้องหืออยู่

(ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 33)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวไทย วัยรุ่นมีปัญหากับผู้ปกครอง คือ วัยรุ่นขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองต้องออกไปทำงาน เพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาที่จะอยู่กับลูก พอกลับบ้านก็เหนื่อยจากการทำงานจนลืมเอาใจใส่ลูก ทำให้ลูกรู้สึกเหมือนอยู่บ้านคนเดียว ไม่รู้สึกถึงความอบอุ่นจากพ่อแม่ จนรู้สึกเหงา ต้องย้ายการพึ่งพาพ่อแม่ไปยังสิ่งอื่น ๆ เช่น เปลี่ยนความสนใจไปที่มิตรภาพระหว่างเพื่อนแทน การละเลยของพ่อแม่ก็ส่งผลต่อร่างกายของลูก ทำให้ลูกผอมและไม่แข็งแรงเท่ากับเพื่อนวัยเดียวกัน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง ในวันเกิดของเค้าโมงที่ไม่มีใครจำได้ เค้าโมงนึกถึงแม่เคยพูดว่าจะให้น้องสาวอยู่กับแม่ พี่สาวไปอยู่กับพ่อ ประโยคนี้ได้ทำร้ายเค้าโมง ทำให้เค้าโมงซึ่งเป็นลูกคนกลางรู้สึกตัวเองเป็นส่วนเกินสำหรับครอบครัวนี้ ดังตัวอย่าง

ตอนหลังไ้จุกจึงไม่บอกอะไร แม่เลยประชดว่ารักพ่อนัก
ก็ไปอยู่กับพ่อ แม่อยู่กับนกกระต๊อสองคนก็ได้

ชิงช้าหยุดแกว่ง เค้าโมงถอนใจยาวเหยียดเมื่อนึกถึง
อนาคต ถ้าพ่อกับแม่หย่ากันแล้วแบ่งลูกไปเลี้ยง ไ้จุกคงอยู่กับพ่อ
นกกระต๊ออยู่กับแม่ เค้าโมงไม่รู้ว่าจะอยู่กับใคร ลูกคนกลางมักเป็น
ส่วนเกิน ยิ่งเป็นลูกคนกลางที่ไม่สวย เรียนไม่เก่งเท่าลูกคนโต ไม่
น่ารักซื่ออ่อนเท่าลูกคนเล็ก ไม่รู้จะทำอย่างไรให้พ่อกับแม่หันมามอง

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 18)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นบางคนไม่ได้รับความอบอุ่นจากผู้ปกครอง โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีลูกหลายคน ผู้ปกครองไม่สามารถแบ่งความรักให้ลูกแต่ละคนอย่างเท่าเทียมกัน จึงอาจจะละเลยลูกคนใดคนหนึ่งโดยไม่ได้ตั้งใจ และในการสนทนาประจำวันจะไม่ตระหนักถึงความรู้สึกของลูก ทำให้วัยรุ่นรู้สึกไม่ได้รับความสนใจจากผู้ปกครอง ขาดความอบอุ่น แม้ว่าวัยรุ่นหวังว่าจะได้รับความสนใจ แต่ก็ไม่รู้ว่าจะแสดงออกอย่างไร ทำให้วัยรุ่นเก็บตัวมากขึ้น ไม่มั่นใจในตัวเอง ซึ่งได้ส่งผลต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า เนื่องจากผู้ปกครองทำงานหรือมีลูกหลายคน ทำให้ผู้ปกครองไม่มีพลังที่จะให้การดูแลและความสนใจอย่างเพียงพอแก่ลูกแต่ละคน ซึ่งทำให้วัยรุ่นบางคนขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง การขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครองทำให้วัยรุ่นไม่มีร่างกายที่แข็งแรงกับจิตใจที่เข้มแข็งต่อไปได้

2) ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อวัยรุ่นสูงเกินไป

การขอให้ลูกได้เติบโตเป็นคนยอดเยี่ยม มีอนาคตที่ดีเป็นความหวังของผู้ปกครองทุกคน แต่บางทีความหวังที่สูงเกินไปจะทำให้วัยรุ่นรู้สึกเครียดและไม่มีความสุข

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง แม่ของพลับพลา ต้องการให้พลับพลาขยันเรียน ไม่ให้พลับพลาทำงานบ้านใด ๆ แต่กลับทำให้พลับพลามีปัญหาทางจิตใจและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังตัวอย่าง

“...เรากลับไม่เคยมั่นใจในตัวเอง เราโกรธง่าย เหมือนมีความโกรธฝังอยู่ในตัว เพียงแต่เราไม่แสดงออก บางครั้งเราก็อยากจะกรี๊ดร้องออกมาดัง ๆ เวลาที่ไม่พอใจ แต่เราไม่กล้าทำ เราไม่เคยทำกิริยาแยะ ๆ มาก่อนเลย กลัวคนอื่นจะบอกว่าดูไม่เป็นผู้ใหญ่”

“...เราคบผู้ชายซ้อนกันสองคนในเวลาเดียวกัน เราสนุกมากเลยตอนนั้น แต่ไม่ได้มีความสุขหรอกนะ...”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 63)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังในตัวลูกวัยรุ่นมาก โดยเฉพาะด้านการศึกษา เพื่อให้วัยรุ่นมีผลการเรียนที่ดี จะไม่ทำให้วัยรุ่นทำเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน แต่ความคาดหวังนี้สร้างความเครียดให้กับวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ทำให้วัยรุ่นไม่มั่นใจในตัวเอง และอารมณ์เสีย แต่วัยรุ่นก็ไม่กล้าแสดงความรู้สึก ทำให้ตัวเองเครียดมากขึ้น จนมีการกระทำที่ผิดคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งความคาดหวังที่สูงของผู้ปกครองต่อวัยรุ่นได้ส่งผลเสียต่อการเติบโตของวัยรุ่นในที่สุด ทำให้วัยรุ่นพัฒนาค่านิยมที่ไม่ดีและไม่มีความสุขที่แท้จริง

3) ผู้ปกครองตามใจลูกมากเกินไป

ผู้ปกครองรักลูกเป็นเรื่องธรรมดาและไม่ต้องสงสัย ผู้ปกครองหวังว่าจะได้ให้สิ่งของที่ดีที่สุดให้กับลูกเสมอเพื่อแสดงความรัก แต่ที่จริงการรักลูกต้องมีมาตรฐาน ไม่สามารถไร้หลักการตามใจลูกมากเกินไป มิฉะนั้น จะส่งผลกระทบต่อเชิงลบต่อการเติบโตของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นกลายเป็นคนที่เห็นแก่ตัวได้ เป็นต้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึงเค้าโมงเล่าถึงบิดรกับโบบวี่ที่ถูกตามใจเป็นอย่างมาก จนทำให้สองคนนี้กล้าสั่งให้ผู้ปกครองทำสิ่งต่าง ๆ ให้ เหมือนกับพี่สาวของเค้าโมงก็เป็นแบบนี้เหมือนกัน ดังตัวอย่าง

คนในบ้านตามใจยิ่งกว่าเทวดาองค์น้อย ทูนหัวทูนเกล้าให้ทุกอย่าง เค้าโมงเคยได้ยืมโบบวี่ร้องกรี๊ด ๆ อาละวาด สั่งย่ากับแม่ให้ทำโน่นทำนี่ นิสัยชอบบงการเหมือนไก่จุก

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวไทย ผู้ปกครองบางคนไม่มีความคิดที่ถูกต้องในการสั่งสอนลูกหลาน ผู้ปกครองรักลูกหลานมาก ยินดีที่จะตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของลูกหลาน ซึ่งการตามใจลูกหลานมากเกินไป ทำให้วัยรุ่นไม่ให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ปกครองตามใจลูกมากเกินไปได้ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่น สามารถทำให้วัยรุ่นกลายเป็นคนที่นิสัยไม่ดี ไม่มีมารยาท

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงป้าสีไม่ยอมให้หลาน ๆ ที่เรียนมัธยมทำงานบ้านแม้แต่อย่างเดียว เพราะรักหลานและเกรงใจแม่ของหลานซึ่งก็ตามใจลูกเช่นกัน ดังตัวอย่าง

“ไม่ใช่รักหลาน ๆ จนไม่ยอมให้พวกเขาทำอะไรหรือป้า”

“ก็มีส่วนอยู่เหมือนกันแหละมหา ตอนเลี้ยงลูกตัวเอง ถ้าชนหรือทำผิดป้าตีไม้เรียวหัก ตอนมาเลี้ยงหลานนี้ แม่แต่มีมือยังไม่กล้าแตะสัมผัสตัวเขา...ก็มีส่วนอีกแหละ พ่อแม่เขารักลูกตามใจลูก เพราะนาน ๆ พวกเขาจะได้เจอกันสักครั้ง ป้าก็เกรงใจลูก ถ้าจะดูหรือทำโทษหลานเวลามันทำผิด”

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 136)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวไทย พ่อแม่บางคนตามใจลูกเป็นอย่างมาก เนื่องจากพ่อแม่ยุ่งกับงาน ทำให้ไม่มีเวลาอยู่กับลูก จนรู้สึกเป็นหนี้กับลูก เพื่อชดเชยลูกจะตามใจลูก พยายามทำให้ลูกพอใจ ส่วนปู่ย่าตายายเนื่องจากรักหลานและได้รับอิทธิพลจากลูก ก็จะพยายามตอบสนองความต้องการของหลาน ทำทุกอย่างที่หลานควรทำเอง ซึ่งทำให้วัยรุ่นขึ้นเงี้ยวส่งผลต่อนิสัยที่ไม่ดีของวัยรุ่นที่เกิดจากการถูกตามใจมากเกินไป

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงวัยรุ่นบางคนขู่พ่อแม่ว่าจะไม่ไปโรงเรียน ถ้าผู้ปกครองไม่ซื้อรถจักรยานยนต์ให้ ส่วนผู้ปกครองก็จะประนีประนอมโดยการไปยืมเงินเพื่อซื้อรถจักรยานยนต์ให้ลูก แต่สุดท้ายก็ทำให้วัยรุ่นได้หนีไปเที่ยวและเกิดอุบัติเหตุขึ้นได้ในที่สุด ดังตัวอย่าง

นักเรียนบางคนก็เล่นแฉ่ พ่อแม่หรือผู้ปกครองซื้อมอเตอร์ไซค์เพื่อขี่ไปเรียนหนังสือ ถ้าเหมารถรับจ้างให้นั่ง จะไม่ยอมไปเรียน พ่อแม่หรือผู้ปกครองก็ตามใจลูกหลานของตน เงินสดในครอบครัวไม่มี ก็ใช้ไปโดนดที่สวนไร่นาไปจ้างเอามอเตอร์ไซค์คันใหม่เอี่ยม มาให้ลูกหลานของตนขี่ไปเรียนหนังสือ

...นักเรียนบางคนที่มีรถเครื่องขี่จะเกาะกลุ่มกันขับรถหนีเรียนไปเที่ยวจนเสียคนเสียการเรียน บางคนขับขี่ด้วย

ความคึกคะนองจนเกิดอุบัติเหตุถึงขั้นเสียชีวิตหรือพิการไปก็
มากมาย

(พ่อมหา แม่ทางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 217)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองตามใจลูกมากเกินไป วัยรุ่นไทยจะมีคำขอ
ที่มากเกินไปกว่าฐานะของครอบครัวจะจ่ายให้ได้ เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่วัยรุ่นต้องการก็จะขู่เชิญผู้ปกครอง
ผู้ปกครองก็จะพยายามอย่างเต็มที่เพื่อตอบสนองความต้องการของลูก แม้ต้องกั๊กเงินก็ยอม วัยรุ่น
จึงไม่ได้รับการปลูกฝังแนวคิดด้านการบริโภคที่ถูกต้องเหมาะสมตามฐานะของตน การตามใจมาก
เกินไปนี้ก็ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและเสี่ยงต่ออันตราย เช่น การหนีเรียน การขับรถเร็ว
 เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการไม่ได้รับความรู้อย่างเต็มที่และไม่มีความปลอดภัยของวัยรุ่น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ในครอบครัวไทย มีปัญหาผู้ปกครองตามใจลูกมากเกินไป
เนื่องจากผู้ปกครองรักลูกหลานของตนมาก ผู้ปกครองก็จะพยายามอย่างเต็มที่เพื่อตอบสนอง
ความต้องการของลูกและช่วยทำสิ่งที่ลูกควรทำ แต่ที่จริงแล้ว การตามใจลูกมากเกินไปแบบนี้จะส่ง
ผลเสียต่อวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีความบกพร่องทางบุคลิกภาพและพฤติกรรม

4) ผู้ปกครองใช้ความรุนแรงกับวัยรุ่น

การใช้ความรุนแรงเป็นพฤติกรรมที่มีการทำร้ายร่างกายและจิตใจของคนอื่นด้วย
การตีการดุด่า ในบางครอบครัวในสังคมก็มีปัญหาผู้ปกครองใช้ความรุนแรงกับวัยรุ่น จนส่งผลต่อ
ความทุกข์ทั้งกายและใจของวัยรุ่น

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง หลังจากสนให้ขนมกับชิต
เพื่อแสดงความขอบคุณ สนก็ต้องรีบกลับบ้าน เพราะพ่อได้สั่งว่าให้รีบกลับ เพื่อให้สนได้ซื้อของที่
เขาต้องการในขณะที่ตีมันเวลา ไม่งั้นจะโดนพ่อตี ดังตัวอย่าง

“เราต้องรีบไป พ่อข้าตั้งวงเหล้าในบ้าน ถ้ากลับช้าจะถูก

เล่นงาน” สนว่า

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 33)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวไทยมีปัญหาการใช้ความรุนแรง
ผู้ปกครองบางคนจะใช้ความรุนแรงกับลูกเพราะเรื่องเล็กน้อย เช่น ลูกไม่เชื่อฟังคำสั่งของผู้ปกครอง
 เป็นต้น ความรุนแรงของผู้ปกครองต่อวัยรุ่นได้คุกคามวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นไม่กล้าฝ่าฝืนคำสั่งของ
ผู้ปกครอง และสูญเสียอิสรภาพ ไม่สามารถจัดเวลาของตัวเองได้ ทำได้เฉพาะตามคำสั่งของผู้ปกครอง
ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นกลายเป็นคนขี้ก๊ว กีบกด และไม่มีความสุขในชีวิต

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง สนได้ยินเสียงทะเลาะ
ตบตีกัน แล้วพบว่าได้ถูกพ่อของเขาเอาเงินที่จะซื้อเสื้อนักเรียนไปหมด และได้ถูกพ่อตีจนเลือดไหล
ดังตัวอย่าง

ทิดโองพ่อของโด้ลงจากบ้านเดินโซเซเข้าไปในซอยลึกไกล
แล้ว โด้ทรุดนั่งร้องไห้อยู่ที่ตีนบันได เลื้อยยึดตราวัวกระทิงที่สวมอยู่
เปื้อนหยดเลือด

โด้เงยหน้าขึ้นเมื่อสนเดินเข้าไปใกล้ “ไม่มีเงินซื้อเสื้อแล้ว
พ่อเอาไปหมดเลย”

แก้มซีกซ้ายแดงเป็นปื้น รอยฝ่ามือยังทิ้งไว้ให้เห็น
ปากจ่อ เลือดกำเดาไหล โด้สะอื้นไห้จนทั้งเลือด น้ำมูก และน้ำตา
เต็มหน้า...

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 36-37)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นบางคนต้องเผชิญปัญหาความรุนแรงใน
ครอบครัว ผู้ปกครองบางคนไม่เพียงแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามความรับผิดชอบและภาระหน้าที่ในฐานะ
ผู้ปกครองในการเลี้ยงลูกให้มีชีวิตที่ดีได้ ยังมีการตอบสนองความต้องการของตนโดยใช้ความรุนแรงกับ
ลูกที่ไม่ได้ทำผิดอะไร ทำให้วัยรุ่นได้รับบาดเจ็บจนเลือดออก ซึ่งเป็นการทำร้ายวัยรุ่นทั้งทางร่างกาย
และจิตใจและส่งผลให้วัยรุ่นเสียใจ เศร้าใจ และทุกข์ใจที่ตนถูกระทำจากผู้ปกครองของตนเอง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง
โหน่งไม่ยอมไปโรงเรียนเพราะแม่ไม่ซื้อโทรศัพท์มือถือให้เขา สิ่งนี้ทำให้แม่เขาโกรธมากจนตีเขาด้วย
ไม้ โหน่งก็ต่อต้านด้วยมือ ดังตัวอย่าง

เสียงขวับ ๆ ของไม้เรียวกระหน่ำลงหลัง ขณะเจ้าโหน่ง
แหกปากตะโกนลั่นทั้งร้องไห้

“แม่หยุด! มันเจ็บนะ!”

เจ้าโหน่งไม่พูดเปล่า ยังหันไปรับมือกับคนเป็นแม่ พ่อ
นางทองอยู่ฟาดไม้เรียวลงมา เจ้าโหน่งซึ่งตัวสูงใหญ่กว่าแม่ก็ยกมือ
รับไว้ทุกครั้ง

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 109)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวไทย ผู้ปกครองบางคนไม่มีวิธีการสั่งสอน
ที่เหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ในกระบวนการสั่งสอนลูก เพื่อให้ลูกได้เชื่อฟังก็จะใช้วิธีรุนแรง คือ การตี
ลูกด้วยไม้ แต่วิธีนี้ไม่ได้ส่งผลดี กลับทำให้วัยรุ่นดื้อรั้นเพิ่มขึ้น และยังเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้กับวัยรุ่น
ทำให้วัยรุ่นต่อต้าน จนมีพฤติกรรมรุนแรงเช่นเดียวกับผู้ปกครอง การใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็น
แบบอย่างที่ไม่ดีให้วัยรุ่น ได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยบางคนเผชิญกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
ผู้ปกครองบางคนใช้ความรุนแรงกับลูกโดยไม่มีเหตุผล บางคนใช้ความรุนแรงเพื่อสั่งสอนลูกและ

พยายามทำให้ลูกเชื่อฟัง พฤติกรรมนี้ไม่เพียงแต่ทำร้ายร่างกายและจิตใจของวัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้กับวัยรุ่นด้วย

5) วัยรุ่นมีอคติกับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองเป็นคนที่รักเรามากที่สุด แต่ด้วยช่วงวัยที่แตกต่างกัน วัยรุ่นมักจะเข้าใจผิดและมีอคติกับผู้ปกครองได้ง่าย มักรู้สึกความรักจากผู้ปกครองที่มีต่อลูกแต่ละคนนั้นไม่เท่ากัน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง จ้อยซึ่งเป็นเด็กที่ไม่ค่อยใกล้ชิดกับพ่อแม่ เมื่อเขาป่วย เขาดีใจที่แม่ห่วงใยเขา แต่ก็ยังน้อยใจ รู้สึกแม่ห่วงใยเขาเป็นเพราะแม่สงสารเขา แม่รักเขาไม่เท่ากับจิว ดังตัวอย่าง

แม่สอบถามจ้อยเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพบ่อยขึ้น เขาดีใจ
ยามแม่เข้ามาใกล้ชิด เอาใจใส่ห่วงใยเขาไม่น้อยในยามป่วยไข้ แต่
บางทีเขาก็น้อยใจ ถ้าเป็นไปได้เขาไม่ยอมให้ใครมาสงสารเวทนา
ในยามไม่สบาย เขาอยากรู้แน่ว่าหากเขาเป็นปกติแม่จะรักเขา
เท่าจิวหรือเปล่า

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 149)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวไทยที่มีลูกหลานมากกว่าหนึ่งคน จะมีปัญหาวัยรุ่นมีอคติกับพ่อแม่ วัยรุ่นมักคิดว่าผู้ปกครองไม่ใส่ใจต่อความต้องการของวัยรุ่น ไม่สนใจสภาพจิตใจของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นรู้สึกว่าความรักของผู้ปกครองที่ให้กับตัวเองกับพี่น้องคนอื่นนั้นไม่เท่ากัน ผู้ปกครองจะรักลูกคนใดคนหนึ่งมากกว่า ซึ่งเรื่องนี้มีสาเหตุมาจากความคิดมากของวัยรุ่นเอง ซึ่งทำให้วัยรุ่นรู้สึกทุกข์อยู่ตลอดเวลา

6) การขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น

การสื่อสารเป็นวิธีพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และการมี การสื่อสารที่ดีกับผู้อื่นทำให้ผู้คนเข้าใจซึ่งกันและกัน แต่ในครอบครัว การสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่นมักจะมีปัญหา เช่น ขาดการสื่อสาร วิธีการสื่อสารไม่ถูกต้อง เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง สองวันก่อนถึงวันเกิด เค้าโมง เค้าโมงบอกแม่ว่าอยากใส่บาตร แต่แม่ดูทีวีกับน้องสาวโดยไม่เฉลียวใจว่าทำไมเค้าโมงจึงอยากใส่บาตร จนถึงวันเกิดของเค้าโมง ทุกคนลืมวันเกิดของเค้าโมง ดังตัวอย่าง

...ทั้งบ้านคงมีเธอคนเดียวที่จำวันเกิดของตัวเองได้
เมื่อวานขึ้นบอกแม่ว่าอยากใส่บาตร แม่แค่ถามว่านี่อะไรขึ้นมา
แต่ไม่รอฟังคำตอบเพราะกำลังดูซีรีส์เกาหลีกับนภกระดิ่ง

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 8)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น แม้ว่าผู้ปกครองจะอยู่กับวัยรุ่นในเวลาว่าง และสามารถสังเกตพฤติกรรมบางอย่างของวัยรุ่นที่แตกต่างไปจากปกติได้ แต่มักจะขาดการสื่อสารเชิงลึกกับวัยรุ่น ไม่ตั้งใจฟังเรื่องที่วัยรุ่นพูด ซึ่งทำให้ผู้ปกครองพลาดบางสิ่งที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น เช่น การจำวันเกิดของวัยรุ่น เป็นต้น และยังทำให้วัยรุ่นรู้สึกผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญกับตัวเอง ซึ่งได้ทำร้ายจิตใจของวัยรุ่นไปโดยไม่รู้ตัว

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง ตอนกลับบ้าน เค้าโมงอยากจัดอาหารในกล่องให้เรียบร้อย เพื่อให้พ่อได้เห็นว่ามันสวยเมื่อกลับบ้าน แต่อาหารหลุดมือ ทำให้กระโปรงและมือสกปรก แม่จึงตำหนิเค้าโมงโดยไม่ได้ฟังเหตุผล ดังตัวอย่าง

“เค้าโมงทำอะไรนะ” แม่แหงส่าย “แม่บอกแล้วใจว้ารอให้ถึงบ้านก่อนค่อยกิน”

...

“เสียเวลาไปรีบไปส่งให้ทำกิจกรรมแล้ว ยังต้องมาปวดหัว” แม่บ่นเมื่อกลับมาขึ้นรถ “ที่หลังไม่ทำอย่างนี้อีกแล้วนะ เค้าโมง

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 39)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวไทย มีปัญหาในการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและวัยรุ่น คือ ผู้ปกครองขาดความอดทน เมื่อวัยรุ่นมีปัญหา ผู้ปกครองไม่ปลอบใจวัยรุ่นได้ทันเวลา ไม่แม้แต่อดทนฟังวัยรุ่นอธิบายเหตุผลของการกระทำ ทำให้วัยรุ่นถูกเข้าใจผิดและถูกตำหนิ ผู้ปกครองมีการแสดงออกทางภาษาที่ไม่เหมาะสม ทำให้วัยรุ่นรู้สึกแค้นที่โดนตำหนิ ซึ่งได้ทำร้ายจิตใจของวัยรุ่น จนทำให้วัยรุ่นไม่อยากสื่อสารกับผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่นจึงแย่ง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง เค้าโมงเคยเป็นคนช่างพูด ชอบเล่าเรื่องให้คนในครอบครัวฟัง แต่ครั้งหนึ่งที่สาวกับแม่พูดว่าเค้าโมงพูดมากและรู้สึกไร้ค่า แม้ว่าเป็นคำพูดล้อเล่น แต่ก็ทำให้เค้าโมงเข้าใจผิด และค่อย ๆ กลายเป็นคนเงียบ ดังตัวอย่าง

“เค้าโมงไม่ได้ซีไ้ม้” เค้าโมงแค้น สะกิดแม่ถามว่า “เค้าโมงไม่ได้พูดมากไซ้ไหมแม่”

“พูดมาก” แม่ลากเสียงยาว “ตั้งแต่ขึ้นรถมายังไม่หยุดเลย”

“แม่ไร้ค่าเค้าโมงหรือ”

“ใครจะไม่รำคาญ หูจะดับอยู่แล้วเนี่ย” แม่หัวเราะ ยก
แก้วกาแฟขึ้นมาดูตูด สุดท้ายจึงพูดว่า “แม่ล้อเล่น” แต่ตอนนั้น
เค้าโหมงเอาหมอนปิดหน้า

(วันเกิดของเค้าโหมง. 2561 : 43)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่นมีปัญหาด้านการสื่อสาร
ต่อกัน วัยรุ่นให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อตัวเอง วัยรุ่นก็หวังว่าจะได้รับ
ความคิดเห็นเชิงบวกจากผู้ปกครอง แต่พอผู้ปกครองมีความคิดเห็นเชิงลบแบบล้อเล่น เนื่องจากบุคลิก
อ่อนไหวของวัยรุ่น คำพูดล้อเล่นของผู้ปกครองจึงทำร้ายความรู้สึกของวัยรุ่น และส่งผลให้วัยรุ่นเกิด
การเปลี่ยนแปลงในด้านนิสัยในเวลาต่อมาได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโหมง กล่าวถึง เมื่อพบพี่สาวที่หายไป
แม่โทรหาเค้าโหมงให้ช่วยดูแลน้องและบ่นเรื่องต่าง ๆ ทำให้เค้าโหมงรู้สึกแย่มาก แต่ก็ไม่ได้บอกความรู้สึก
ของตัวเองกับแม่ ดังตัวอย่าง

สิ่งที่อยากกระทำ...ตะโกนใส่โทรศัพท์ดัง ๆ โดยไม่ต้อง
อายใคร บอกว่าแม่กำลังคุกคามเธอ เหมือนกำลังใช้มีดจี้จั่นเธอไม่
มีทางไป สุดท้ายต้องเก็บตัวเองแอบไว้ในลิ้นชัก เขียนความทรงจำ
ที่ไม่น่าจำมาอ่านให้ปลาทองฟัง

(วันเกิดของเค้าโหมง. 2561 : 76)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น ขาดการสื่อสารที่มี
ประสิทธิภาพ เมื่อสื่อสารกับวัยรุ่น ผู้ปกครองไม่สามารถใช้วิธีที่ถูกต้องในการแสดงความคิดเห็นของ
ตัวเองได้ แต่ใช้วิธีการบ่นและระบายอารมณ์ที่ไม่ดีกับวัยรุ่น หวังว่าจะได้รับความเข้าใจและ
ความช่วยเหลือจากวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นทนไม่ไหว ส่วนวัยรุ่นก็ไม่รู้วิธีการสื่อสารกับผู้ปกครอง ไม่กล้า
แสดงความรู้สึกของตนกับผู้ปกครอง ทำให้เกิดความเก็บกดและกดดันอยู่ตลอดเวลา

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโหมง กล่าวถึง เค้าโหมงมักจะทำสิ่งที่
แตกต่างจากน้องสาว เนื่องจากแม่ขม่น้องคนเดียวเท่านั้น แต่หลังจากคุยกับน้องก็พบว่า แม่มักจะขม
เขาต่อหน้าน้องสาว ดังตัวอย่าง

เค้าโหมงสะท้อนใจ เธอไม่เคยอยากทำอะไรกับนกกระต๊อ
เพราะแม่มักจะขมแต่น้อง...แล้วตัวเธอเองก็อิจฉาน้องที่ได้ทำขนม
น่ารัก เก็บเอามาโกรธทั้งที่นกกระต๊อไม่ได้ทำผิด

(วันเกิดของเค้าโหมง. 2561 : 92)

“ไซลี เวลาอยู่ในห้องนอน แม่ชอบบ่นว่าตีตีไม่โตสักที
 ลู็เค้าโหมงไม่ได้ ทำอะไรได้เหมือนกับผู้ใหญ่ แม่ไม่ต้องเหนื่อยใจ
 ไม่ต้องมานั่งห่วง ไก่จุกยังไม่เป็นผู้ใหญ่เท่าเค้าโหมงเลย”

(วันเกิดของเค้าโหมง. 2561 : 92)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า เวลาที่ผู้ปกครองต้องการสื่อสารกับวัยรุ่น ผู้ปกครองไม่สามารถแสดงความรู้สึกที่แท้จริงของตนได้ โดยเฉพาะการชื่นชมต่อหน้าวัยรุ่น แต่ชอบบ่นข้อบกพร่องของวัยรุ่นต่อหน้า แต่กลับเอาวัยรุ่นไปชมเชยให้คนอื่นฟังแทน วิธีการสื่อสารแบบนี้หากลูกไม่มาพูดคุยกัน วัยรุ่นที่ไม่เคยได้รับคำชมจากผู้ปกครองต่อหน้าก็จะเข้าใจผิดต่อผู้ปกครองได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นว่า ระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น มีปัญหาด้านการสื่อสาร คือ การขาดวิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองกับวัยรุ่นใช้วิธีการสื่อสาร และภาษาที่ไม่เหมาะสมต่อกัน ปัญหานี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเท่านั้น แต่ยังทำให้วัยรุ่นเติบโตอยู่ในครอบครัวอย่างไม่มีความสุข

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ปัญหาระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่นนั้นมีมากมายหลายอย่าง ได้แก่ วัยรุ่นขาดความอบอุ่น ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อลูกสูงเกินไป ผู้ปกครองตามใจลูกมากเกินไป การใช้ความรุนแรง วัยรุ่นมีอคติกับผู้ปกครอง และขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างกัน ปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลต่อร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น ซึ่งเป็นอุปสรรคทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ได้

4.1.2 ครอบครัวไม่สมบูรณ์

ครอบครัวที่สมบูรณ์จะมีพ่อ แม่ และลูก หากในครอบครัวขาดใครคนใดคนหนึ่งไป ก็ไม่สามารถเรียกว่าเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ และวัยรุ่นทุกคนก็หวังว่าสามารถเติบโตมาในครอบครัวที่สมบูรณ์และอบอุ่น แต่วัยรุ่นบางคนก็ไม่สามารถมีครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ ซึ่งส่งผลต่อชีวิตที่ไม่สมบูรณ์ของวัยรุ่นได้ บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สะท้อนภาพปัญหาครอบครัวไม่สมบูรณ์ ดังต่อไปนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ห้องเรียนไม่มีฝา กล่าวถึง พ่อของสามเณรหนูมีเมียน้อย ทั้งสามเณรหนูกับน้องไป สามเณรหนูจึงต้องอยู่กับแม่และน้องสาวและมีชีวิตยากจน จนต้องแอบเอาข้าวจากวัดกลับบ้านไปเลี้ยงแม่ที่ป่วย ดังตัวอย่าง

ความจริงพ่อท่านเจ้าอาวาสรู้จักครอบครัวสามเณรหนูดี
 รู้ว่าสามเณรหนูมีแต่แม่ โยมพ่อทิ้งไปมีเมียใหม่ตั้งแต่สามเณรหนู

ยังเล็ก สามเณรหญิงมีน้องสาวอีกคน อายุอ่อนกว่า ตอนนี่เรียน
อยู่ชั้น ป. 2

(ห้องเรียนไม่มีฝา. 2558 : 60)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าลูกอายุยังน้อย คนที่เป็นพ่อก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองได้เป็นอย่างดี นอกใจเมีย ละทิ้งครอบครัว ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถมีครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ และไม่สามารถได้มีชีวิตที่ดี ต้องเรียนที่วัด นอกจากนี้ ยังทำให้วัยรุ่นต้องเริ่มรับผิดชอบครอบครัวตั้งแต่อายุยังน้อย ต้องดูแลแม่กับน้อง และเพื่อทำให้ครอบครัวมีชีวิตที่ดีขึ้น วัยรุ่นจึงทำทุกวิถีทางเพื่อให้อยู่รอดได้ เช่น นำอาหารจากวัดไปให้แม่มกิน ครอบครัวไม่สมบูรณ์ทำให้วัยรุ่นต้องประสบชีวิตที่ยากลำบาก จนบังคับให้วัยรุ่นในครอบครัวไม่อบอุ่น ต้องเติบโตเร็วกว่าวัยรุ่นคนอื่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึง เข้มกับแม่จะไม่พูดถึงพ่อ เพราะจะทำให้แม่เสียใจ ดังตัวอย่าง

ทุกครั้งที่เราสองคนพูดถึงญาติพี่น้อง เราจะไม่เอ่ยถึงพ่อ
ผมไม่อยากจะให้แม่น้ำตาซึมเวลาพูดถึงพ่ออีก พ่ออยู่บนสวรรค์
นานแล้ว...

(ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 16)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาครอบครัวไม่สมบูรณ์ คือ วัยรุ่นไม่มีพ่อ ปัญหานี้ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของวัยรุ่นที่เหมือนเป็นบาดแผลที่ไม่สามารถแตะต้องได้ของครอบครัว แม้ว่าวัยรุ่นจะคิดถึงพ่อ แต่ก็ไม่กล้าพูดถึงพ่อที่เสียชีวิตไป เพราะจะทำให้สมาชิกที่เหลือในครอบครัวรู้สึกเสียใจ และเป็นทุกข์ แม้ว่าวัยรุ่นไม่ได้มีครอบครัวที่สมบูรณ์ แต่วัยรุ่นก็มีจิตใจที่ดี รู้จักรักและห่วงใยความรู้สึกของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งได้เห็นถึงศีลธรรมอันงดงามของวัยรุ่นด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยบางคนมีปัญหาครอบครัวไม่สมบูรณ์ ปัญหานี้ได้ส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านชีวิตและการเรียน ซึ่งทำให้วัยรุ่นมีชีวิตที่ยากจนลำบาก ไม่สามารถได้รับการศึกษาที่ดี นอกจากนี้ ยังได้ส่งผลกระทบต่อจิตใจของวัยรุ่นด้วย

4.1.3 ความยากจนในครอบครัว

ความยากจน คือ สถานการณ์ที่รายได้ของบุคคลในครอบครัวไม่เพียงพอต่อรายจ่ายต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้มีสภาพความเป็นอยู่ของทุกคนในครอบครัวต่ำกว่ามาตรฐานสังคม แม้ว่าในปัจจุบัน ชีวิตของผู้คนได้ดีขึ้นด้วยการพัฒนาของสังคม แต่ปัญหาความยากจนยังมีอยู่ในสังคมบางคนและบางครอบครัวยังต้องเผชิญกับปัญหาหนี้ บันทึคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาความยากจนในครอบครัวของวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง ทางเกนนักเรียนที่สนใจมาสองปี ชาติ เขาคิดว่าครั้งนี้จะได้ซื้อใหม่ แต่เนื่องจากครอบครัวยากจน แม่แค่ช่วยซ่อมให้อีกครั้ง ทำให้สน รู้สึกปวดร้าว ดังตัวอย่าง

ทั้งพ่อและแม่ของเขาเป็นเพียงลูกจ้างคนอื่น ค่าแรงต่อ เดือนน้อยนิด ครอบครัวจึงอยู่กินอย่างประหยัดกับบ้านไม้เก่า ๆ ในชุมชนริมคลอง

ทางเกนนักเรียนกันชาติ แม่บรรจงปะชุนให้เป็นอย่างดี ผ่านไปอีกเกือบปี รอยปะฝีมือแม่บนกันทางเกนตัวเดิมก็ขาดซ้ำอีก ครั้ง...ถึงคราวแม่ต้องซื้อให้เขาใหม่แล้ว...

สนยืนนิ่งและมองทางเกนตัวเก่าของตนด้วยสายตา รวดร้าว...

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 7-8)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีครอบครัวที่มีฐานะยากจน จึงมีความเป็นอยู่ อย่างยากลำบาก เนื่องจากพ่อแม่ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งมีรายได้ไม่มากนัก จนไม่สามารถจ่าย ค่าใช้จ่ายพื้นฐานในการเลี้ยงดูวัยรุ่นได้ ต้องประหยัดในทุกด้านของชีวิต ไม่สามารถตอบสนอง ความปรารถนาของวัยรุ่นได้ จึงทำให้วัยรุ่นต้องใส่ทางเกนที่มีรอยปะและรู้สึกเสียใจที่ไม่มีโอกาสได้ ซื้อของใหม่อย่างที่ตนเองอยากได้บ้าง ซึ่งปัญหาครอบครัวยากจนนอกจากทำให้วัยรุ่นต้องม ีความอดทน บางทีก็ได้ทำร้ายจิตใจของวัยรุ่นด้วยเช่นกัน

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ม้าน้ำสีทอง กล่าวถึง สนกับเพื่อน ๆ และวัยรุ่นคนอื่น ที่ไปเก็บปลาใกล้ ๆ กับที่เรือหาปลาจอดอยู่ มักจะมีครอบครัวยากจน และความยากจนนี้ทำให้วัยรุ่น ต้องกล้ำหาญกว่าคนอื่นเพื่อความอยู่รอด ดังตัวอย่าง

ความจนและความอดทิวทำให้เด็กเหล่านี้กล้ำหาญเกินวัย ไม่เพียงโดดน้ำตามไปเก็บปลา บางคนพร้อมจะขโมยกุ้งใหญ่ราคา แพงหากคนเรือปล่อยไม่ทันระวัง...

(ม้าน้ำสีทอง. 2561 : 22)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาความยากจนทำให้การดำรงชีวิตของวัยรุ่นต้อง ดิ้นรนต่อสู้มากกว่าเด็กอื่น ผู้ปกครองไม่สามารถเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินของวัยรุ่นได้ วัยรุ่นต้องหา ช่องทางเพื่อหาเงินช่วยเหลือตัวเองด้วยการเก็บปลาที่หล่นจากเรือหาปลาในขณะที่ขนถ่ายปลาจาก เรือขึ้นฝั่ง แต่วัยรุ่นบางคนก็มีการกระทำที่ไม่เหมาะสม เช่น ขโมย ทำให้คนอื่นมีความสูญเสีย ซึ่งปัญหาความยากจนในครอบครัวมีข้อดีและข้อเสียสำหรับวัยรุ่น ข้อดี คือ ขยันอดทนต่อสู้ รู้จัก ทำมาหากินตั้งแต่ยังเล็กอยู่ ข้อเสียคือ กล้ำหาญในสิ่งที่ผิด ได้แก่ การขโมย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง พ่อของเอ็งเสียชีวิต ทำให้ครอบครัวยากจน และเอ็งต้องย้ายตามแม่ไปที่อื่นเพื่อหางานทำ ไม่สามารถเรียนต่อที่โรงเรียนได้ ดังตัวอย่าง

เอ็งหิวถึงหนักอึ้งมีเมื่อดีมะม่วงหิมพานต์อยู่เต็มมาวางไว้
ข้างแคร่ เธอเป็นเพื่อนร่วมชั้นกับจ้อยกระทั่งจบ ป.4 พ่อเธอมา
เสียชีวิต เธอต้องย้ายตามแม่ไปทำมาหากินถิ่นอื่นร่วมสองปีโดย
ไม่ได้เรียนต่อ...

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 32)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นบางคนต้องเผชิญกับปัญหาครอบครัวอย่างยากลำบากซึ่งเกิดจากพ่อเสียชีวิต จึงได้อยู่กับแม่เท่านั้น ชีวิตของครอบครัวจึงไม่มั่นคงและลำบาก วัยรุ่นจะได้รับผลกระทบจากสภาพครอบครัว แม้ว่าอายุน้อย แต่ยังต้องรับผิดชอบในครอบครัวด้วย เช่น ช่วยทำมาหากิน จนต้องเสียโอกาสที่จะได้รับการศึกษา และไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติเหมือนกับวัยรุ่นคนอื่นที่มีครอบครัวสมบูรณ์

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น กล่าวว่า เนื่องจากพ่อของก้าวไกลเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ ทำให้ครอบครัวยากจน ก้าวไกลกับน้องต้องออกจากโรงเรียนและไปหาเงินช่วยครอบครัว ดังตัวอย่าง

ก้าวไกลกับแม่และน้อง ๆ ต้องอยู่อย่างยากจนขั้นแค้น
เขากับต้นกล้าต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน
แม่ต้องพาพวกเขาออกตระเวนเก็บของเก่า บางวันเก็บ
ไม่ได้ก็พากันไปนั่งขอทาน...

(ดินสอแท่งสั้น. 2558 : 11)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ปัญหาความยากจนในครอบครัวเป็นปัญหาที่พบบ่อย โดยเฉพาะในครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์โดยไม่มีพ่อ เนื่องจากขาดแหล่งรายได้ที่สำคัญ ทำให้ชีวิตของครอบครัวลำบาก จนวัยรุ่นไม่สามารถรับการศึกษาต่อได้ นอกจากนี้ วัยรุ่นยังต้องหาทางสร้างรายได้ เพื่อให้ครอบครัวอยู่รอดได้ แต่ถูกจำกัดอายุและความสามารถ วัยรุ่นทำได้แต่งานที่ง่าย ๆ เท่านั้น อย่างเก็บของเก่า แม่เป็นขอทาน ซึ่งเป็นงานที่ไม่มีรายได้สูง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น กล่าวว่า หลังจากก้าวไกลซื้อดินสอเพื่อฝึกวาดภาพด้วยเงินที่ขอทาน เจ้าของร้านจะไล่เขาออกจากร้าน และเมื่อเขาหยุดก้าวเพื่อดูลูกของเจ้าของร้านวาดภาพ เจ้าของร้านก็คิดว่าเขาอยากขโมยของ ดังตัวอย่าง

ทุกเย็นก้าวไกลจะแวะร้านเครื่องเขียน เจียดเงินที่ขอทาน
มาได้ซื้อดินสอราคาถูกที่สุดแท่งละสองบาทกลับไปบ้านวันละแท่ง

ก้าวไกลจะยื่นเหรียญบาทสองเหรียญให้ เจ้าของร้านรับแล้วก็โบก
มือไล่ให้ออกจากร้านไว ๆ ทุกครั้ง

...

“มองอะไรของแก หรือจะคิดขโมยของ” เจ้าของร้านถาม
เสียงดัง

(ดินสอแห่งสัน. 2558 : 32-33)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ปัญหาความยากจนในครอบครัวทำให้วัยรุ่นต้องเป็น
ขอทาน ซึ่งหากอยากได้ของสิ่งใดจะเลือกซื้อสิ่งของที่ถูกที่สุดเท่านั้น ขณะเดียวกัน คนอื่นในสังคม
บางคนก็มองเด็กวัยรุ่นยากจนด้วยการดูถูกและเข้าใจผิด คิดว่าเป็นเด็กไม่ดี คิดว่าจะมาขโมยของ
ในร้าน ทำให้วัยรุ่นไม่สบายใจและไม่มีความสุข

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึง ปู่แสนยากจนไม่มี
เงินเหลือพอซื้อรถจักรยานให้กับประวิณ ทำให้ประวิณต้องเดินไป - กลับจากบ้านถึงโรงเรียน
ดังตัวอย่าง

ประวิณไม่มีจักรยาน ปู่แสนไม่มีเงินเหลือพอจะซื้อให้
ผมที่นั่งเขาเดินไป - กลับจากบ้านถึงโรงเรียนที่อยู่ห่างกันเกือบ
2 กิโลเมตรได้อย่างไม่เหน็ดเหนื่อย

(ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 11)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ปัญหาความยากจนของครอบครัวไทยด้วยเหตุผลวัยรุ่น
กำพร้าขาดพ่อแม่ วัยรุ่นต้องอาศัยอยู่กับปู่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอายุสูง ไม่สามารถทำงานหนักได้และมีรายได้น้อย
ครอบครัวจึงยากจน เมื่อวัยรุ่นไปโรงเรียน เพื่อนสามารถซื้อจักรยานไปเรียน แต่วัยรุ่นที่อยู่ใน
ครอบครัวที่ยากจน เนื่องจากไม่มีเงินเพียงพอจะซื้อจักรยาน วัยรุ่นจึงต้องเดินไปโรงเรียน ฉะนั้น วัยรุ่น
ที่อยู่ในครอบครัวยากจนจึงต้องอดทนมากกว่าเด็กคนอื่น เพราะต้องเผชิญอุปสรรคมากขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู กล่าวถึง นูญกับแดนสองพี่น้องอยากไป
ซื้อหนังสือที่เมือง จึงมาถามพ่อ เมื่อพ่อรู้ราคาของหนังสือ ก็บอกว่าไม่มีเงิน ต้องรอก่อน แต่ที่จริง
สองพี่น้องมีเงินอยู่แล้ว มาถามพ่อเพื่อให้พ่อช่วยหารถพาสองพี่น้องไปเมืองจะได้ประหยัดค่าโดยสาร
ดังตัวอย่าง

แรงบันดาลใจจากการอ่าน สองพี่น้องจึงอ้างกับพ่อว่า
อยากเข้าเมืองเพื่อซื้อหาหนังสือความรู้รอบตัวมาใช้ในการค้นคว้า
พ่อสอบถามเรื่องราคา ฟังแล้วได้แต่สิ้นศรัทธา เอ่ยว่าคงต้องรอก่อน
ก่อน แต่ต่างบอกกับพ่อว่า เรามีเงินเก็บอยู่แล้ว ไม่ต้องรบกวนเงิน
พ่อ เพียงแต่ให้พ่อช่วยอาศัยฝากติดไปกับรถส่งสินค้าของใครคนใด

คนหนึ่ง ซึ่งมีวิ่งไปกลับอยู่วันละเที่ยวสองเที่ยว เพื่อประหยัด
ค่าโดยสาร

(สลินดงบาย. 2558 : 84)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงปัญหาความยากจนของครอบครัวไทย เนื่องจากมีลูกหลานหลายคนและเงินเดือนของพ่อแม่มีน้อย ทำให้ครอบครัวลำบาก เมื่อลูกมีความต้องการบางสิ่งบางอย่าง พ่อแม่ก็ไม่สามารถตอบสนองทันทีได้เสมอ ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถมุ่งมั่นในการเรียนรู้ ก็ต้องรับผิดชอบของครอบครัวด้วย ช่วยสร้างรายได้เสริมให้กับตัวเอง พยายามไม่ขอเงินจากพ่อแม่เพื่อช่วยลดภาระทางการเงินของพ่อแม่ อีกทั้งยังต้องประหยัดเงินเสมอ

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลินดงบาย กล่าวถึง เมื่อนูญกับแดนยังไม่มีช่องทางการหาเงิน หากสองพี่น้องอยากกินขนม ก็ต้องเข้าป่าเข้าสวนเพื่อไปหาของกิน แม้ว่าจะมีสิ่งของบางอย่างจากธรรมชาติทำร้ายสองพี่น้องก็ตาม ดังตัวอย่าง

ความคิดย้อนนึกไปถึงปีแรกที่ย้ายมาอยู่ใหม่ เขากับพี่ชาย
ยังไม่รู้จักช่องทางทำเงิน หิวขนมของเปรี้ยวหวาน ที่คิดได้ในเวลานั้น
นั้นก็เพียงนำเกลือเม็ด กะปิ หรือน้ำตาลแว่นตีมือ เดินเข้าป่า
เข้าสวน ของหวานคือแตงกวาเกลือ น้ำตาลแว่นบ้าง ขึ้นต้น
มะพร้าวที่ริมสระแถวหลังโรงพักมากินบ้าง จนหน้าอก
ถลอกปอกเปิก เก็บมะม่วง ชมพู่ มะขามอ่อน แม้แต่ใบไม้อะไรที่มี
รสเปรี้ยวมาจิ้มกับเกลือหรือกะปิกิน ไม่มีเด็กคนใดในช่วงวัยนี้เห็น
เป็นความลำบาก หรือความทุกข์

(สลินดงบาย. 2558 : 102)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ครอบครัวของวัยรุ่นไทยมีปัญหาความยากจน โดยเฉพาะครอบครัวที่มีลูกหลานหลายคน แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนจากเรื่องการกินของว่าง ความยากจนทำให้พ่อแม่ไม่มีเงินเหลือพอให้ลูกหลานซื้อขนมมากิน วัยรุ่นจึงต้องหาวิธีด้วยตัวเองเพื่อมีของว่างกิน ฉะนั้นวัยรุ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติจะเข้าป่าเข้าสวน หาผลไม้และอาหารอื่น ๆ มาแทนขนม ถึงแม้ว่าวิธีนี้จะเป็นอันตราย จะทำให้วัยรุ่นได้รับบาดเจ็บ แต่การหาของกินจากในป่านี้ วัยรุ่นไม่รู้สึกว่าจะทำให้ชีวิตยากลำบาก แต่กลับเป็นเรื่องสนุกให้ได้ผจญภัย

บันทึกคติสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง รมไม่หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึง แม่บอกเข้มว่า ถ้าเข้มสอบเข้า ม.1 ได้ จะใช้เงินเท่าไรแม่ก็จะหาให้ได้ ทำให้เข้มสงสัยมาก เพราะครอบครัวของตนเองไม่ร่ำรวย ในชีวิตประจำวันแม่ก็ประหยัดมาก ดังตัวอย่าง

... ผมเห็นแม่ทำงานน้อยมาก ตอนสิ้นเดือนแทบไม่มีเงิน
พอจ่ายค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ และค่าน้ำพร้อม ๆ กัน บางมื้อแม่กิน

อาหารข้าของเมื่อวาน แม่ได้เงินค่าเรื่องที่เขียนเพียงน้อยนิด ผมได้
 ยินแม่สอนถึงเรื่องการประหยัดมาตลอดชีวิต

(ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 118)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวของวัยรุ่นไทยมีปัญหาความยากจน เนื่องจากครอบครัวไม่สมบูรณ์ มีแต่พ่อแม่คนใดคนหนึ่งเลี้ยงครอบครัว และไม่สามารถทำงานได้มากมาย ส่วนลูกก็ยังไม่สามารถช่วยสร้างรายได้ รายได้ของครอบครัวจึงน้อย ทำให้ชีวิตลำบาก จนไม่เพียงพอที่จะครอบคลุมค่าใช้จ่ายรายวัน ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของครอบครัว และการเรียนรู้ของวัยรุ่น ขณะเดียวกัน ก็ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของครอบครัวต่อวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีแนวคิดเรื่องการประหยัดตั้งแต่วัยเด็ก

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาความยากจนในครอบครัว วัยรุ่นต้องทนชีวิตที่ลำบาก ไม่สามารถมีสิ่งของดี ๆ เหมือนกับเพื่อนคนอื่น และเพื่อที่จะอยู่รอดได้ วัยรุ่นบางคนยังต้องเสียโอกาสที่ได้รับการศึกษา ไปทำงานทำช่วยเลี้ยงครอบครัว แต่ความยากจนนี้ก็ทำให้วัยรุ่นบางคนเข้มแข็ง แข็งแกร่ง อดทน คิดหาวิธีแก้ปัญหาความยากจนของตนเองได้ในที่สุด

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาครอบครัวของวัยรุ่นไทยหลากหลาย ได้แก่ ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น วัยรุ่นขาดความอบอุ่น ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อวัยรุ่นสูงเกินไป ผู้ปกครองตามใจลูกมากเกินไป ผู้ปกครองใช้ความรุนแรงกับวัยรุ่น วัยรุ่นมีอคติกับผู้ปกครอง และการขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น ปัญหาครอบครัวไม่สมบูรณ์ และปัญหาความยากจนในครอบครัว ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทยเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นไทยเติบโตไม่มีความสุขและเป็นคนที่ไม่มีความสุขในสังคมไทยต่อไปได้

4.2 ปัญหาทางการศึกษาของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นอนาคตของประเทศชาติ และอนาคตของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับการศึกษา การศึกษาไม่เพียงแต่ทำให้วัยรุ่นได้มีความรู้มากมาย และยังสามารถทำให้วัยรุ่นได้มีคุณธรรมด้วย ฉะนั้นประเทศชาติ สังคม และครอบครัวจึงมีหน้าที่ที่จะช่วยให้วัยรุ่นได้รับการศึกษาที่ดี แต่วัยรุ่นไทยยังมีปัญหาในทางการศึกษา เช่น ปัญหาการศึกษาต่ำ ปัญหาการขาดเรียน เป็นต้น บ้านเชิงคติสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาการศึกษาของวัยรุ่น ดังต่อไปนี้

4.2.1 การศึกษาต่ำ

ในสังคมปัจจุบัน การได้รับการศึกษาเป็นสิทธิของทุกคน ส่วนการรับการศึกษาที่สูงเป็นความปรารถนาของทุกคน แต่ในชีวิตจริง เนื่องจากเหตุผลจากส่วนตัว ครอบครัว และสังคม วัยรุ่น

บางคนไม่สามารถได้รับการศึกษาที่สูง แม้กระทั่งไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานด้วย บ้านเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ก็ได้แสดงให้เห็นปัญหาการศึกษาต่ำของวัยรุ่นไทย ดังนี้

บ้านเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดนดงบายู กล่าวถึง มะแอกับหมวยสองคนเป็นไ้ และไม่ได้เรียนหนังสือ ทำให้ทั้งสองขาดโอกาสหลายอย่างในชีวิต ดังตัวอย่าง

มะแอกเป็นไ้ ลูกเงะกาเจ้าของร้านทองบ้านตรงกันข้าม
รวมทั้งเด็กสาวหน้าตาดี เรียกกันว่า หมวยไ้ มีบ้านอาศัยอยู่ใกล้
โรงเรียนแถบเชิงเขา หมวยจะเป็นลูกใครหลานใคร ไม่มีใครทราบ
แต่ทั้งสองไ้ชายหญิงล้วนไม่ได้เรียนหนังสือ น่าเสียดายทั้งสองคน
นี้ที่ขาดโอกาสปูพื้นฐานสำคัญเบื้องต้นในชีวิตไป

(สลิดนดงบายู. 2558 : 33)

จากตัวอย่างนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาการศึกษาของวัยรุ่นไทยอย่างชัดเจน ในสังคมไทย วัยรุ่นบางคนไม่สามารถได้เรียนหนังสือเหมือนวัยรุ่นทั่วไป เนื่องจากวัยรุ่นนั้นมีความพิการทางร่างกาย จึงไม่มีความพร้อมในด้านการเรียนหนังสือ นอกจากพิการแล้ว ยังมีครอบครัวไม่สมบูรณ์อีกด้วย ยิ่งทำให้วัยรุ่นไม่มีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้นไปอีก เนื่องจากวัยรุ่นเหล่านี้ไม่มีเงินสนับสนุนการศึกษาของตัวเอง และผู้ใหญ่ในสังคมก็ขาดความรู้เรื่องโรงเรียนทางเลือกสำหรับผู้พิการด้วยการขาดโอกาสทางการศึกษาก็ทำให้วัยรุ่นพิการใช้ชีวิตอย่างยากลำบากมากยิ่งขึ้นต่อไป

บ้านเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง เมื่อจ้อยไม่แน่ใจว่าควรเรียนต่อหรือไม่ เขานึกถึงเด็กของบ้านป่านี่ส่วนมากแค่เรียนถึง ป.6 มีแต่เด็กที่มีสภาพครอบครัวที่ดีจะเรียนต่อ ม.1 ดังตัวอย่าง

...จ้อยนี่ก็ออกแต่ว่านักเรียนที่จบ ป.6 แล้วเรียนต่อ ม.1
มีแต่ลูกหลานครูและผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันย่านหน้าโรงเรียน
เท่านั้นเอง เด็กบ้านป่าทั่วไปไม่มีใครเรียนต่อสักคน ยกเว้นก็แต่
สมหมาย พี่ของสมชายที่จ้อยเพิ่งรู้จักบนเขาเคี่ยมงามมาก่อน
สงกรานต์เท่านั้นเอง

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 34)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ปัญหาการศึกษารุนแรงมากขึ้นสำหรับวัยรุ่นที่อยู่ในสังคมชนบท วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น ซึ่งแค่เรียนถึง ป.6 ก็จะออกไปทำงานเพื่อช่วยหารายได้ให้กับครอบครัว มีแต่วัยรุ่นที่มีสภาพครอบครัวที่ดี ผู้ปกครองมีสถานะที่ดี หรือวัยรุ่นที่เรียนเก่งจะได้เรียนต่อไป วัยรุ่นในชนบทที่ห่างไกลจึงขาดโอกาสในการศึกษาต่อ พวกเขาจึงมีโอกาสในการทำงานที่ไม่มากนัก

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาการศึกษาต่ำด้วยเหตุผลที่แตกต่าง ความพิการทางร่างกาย การอยู่ในชนบทที่ห่างไกล ปัญหาการศึกษาต่ำส่งผลกระทบต่ออนาคตของวัยรุ่นและสังคม ซึ่งคือวัยรุ่นไม่สามารถได้มีชีวิตที่สบายและสังคมจะพัฒนาช้าลงเนื่องจากขาดคนที่มีความรู้ความสามารถในระดับสูง

4.2.2 การขาดเรียน

การเข้ารับการศึกษาเป็นหน้าที่ของวัยรุ่น แต่เนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ เช่น วัยรุ่นอยู่ในช่วงวัยแห่งการต่อต้าน ในสังคมมีสิ่งล่อใจมากมาย เป็นต้น ทำให้วัยรุ่นไม่ชอบการเรียน และมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอย่างการขาดเรียน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของวัยรุ่นอย่างร้ายแรง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง โหนง ไม่ไปโรงเรียนเมื่อแม่ไม่ซื้อมือถือรุ่นใหม่ให้เขา แม่ก็โกรธมาก เพราะโหนงขาดเรียนหลายครั้ง จนทำให้เขาสอบตก ดังตัวอย่าง

“ป. 5 ก็ตกไปปีนึงแล้ว มึงมัวแต่ขาดเรียน ปีนี้มึงจะสอบ
ได้ไหม!”

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 111)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีปัญหาด้านการศึกษา คือ ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผลที่สมควร วัยรุ่นบางคนเพื่อให้ผู้ปกครองตอบสนองความต้องการของตนเอง ก็จะไม่ไปโรงเรียน แม้ว่าผู้ปกครองจะชักชวนด้วยวิธีต่าง ๆ แต่วัยรุ่นไม่ยอมฟัง แม้ว่าการกระทำนี้ทำให้ตัวเองสอบตกซ้ำชั้น ซึ่งไม่ได้เป็นปัญหาเล็ก ถ้าวัยรุ่นไม่สามารถตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหานี้และแก้ไขให้ทันที จนอาจมีผลกระทบต่ออนาคตของวัยรุ่นและสังคมได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง ปอง ไม่ได้ไปโรงเรียนโดยไม่ได้บอกผู้ปกครอง เมื่อครูมาถาม สมาชิกในครอบครัวจึงได้รู้เรื่องนี้และเป็นห่วงด้วย ดังตัวอย่าง

“ย่า...พี่ปองไม่ไปโรงเรียนสองวันแล้ว”

...

“แรก ๆ หนูก็ไม่รู้ว่าพี่ปองขาดเรียนหรอก ก่อนจะเลิก
เรียนวันนี้ ครูประจำชั้นของพี่ปองเรียกหนูไปถาม”

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 183)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีปัญหาการขาดเรียนโดยไม่บอกผู้ปกครอง พฤติกรรมนี้ไม่เพียงเพิ่มภาระงานของครู เนื่องจากครูต้องใช้เวลาในการตามหาว่านักเรียนอยู่ที่ไหน เพื่อรับผิดชอบความปลอดภัยของนักเรียน และยังทำให้ผู้ปกครองกังวล เพราะการกระทำนี้ทำให้วัยรุ่นไม่ได้รับการควบคุมดูแลจากครอบครัวและโรงเรียน อาจสร้างอันตรายด้านความปลอดภัยให้กับ

ตัวเอง ทำให้วัยรุ่นถูกคนเลวหลอกลวงและทำร้ายได้ การขาดเรียนทำให้วัยรุ่นเสียโอกาสในการได้รับความรู้ และการอบรมบ่มนิสัยจากในโรงเรียนไปได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาการขาดเรียน ปัญหานี้ไม่เพียงแต่ทำให้การได้รับความรู้และได้รับการอบรมบ่มนิสัยของวัยรุ่นขาดหายไป แต่ยังเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยส่วนบุคคลของวัยรุ่นด้วย

4.2.3 การขาดคำแนะนำด้านการศึกษจากผู้ปกครอง

เรื่องการศึกษาไม่ได้เพียงเป็นเรื่องของวัยรุ่นและครู แต่ยังเป็นเรื่องของผู้ปกครองด้วย เนื่องจากวัยรุ่นอายุน้อย ไม่สามารถตัดสินใจในเรื่องการศึกษาได้ ดังนั้น ผู้ปกครองจะต้องมีส่วนร่วมในการให้คำแนะนำด้านการศึกษาที่เหมาะสมแก่วัยรุ่น แต่เป็นเพราะผู้ปกครองไม่มีเวลาหรือขาดความสามารถในด้านการศึกษา จึงทำให้ผู้ปกครองบางคนไม่สามารถให้คำแนะนำที่เกี่ยวกับการศึกษาให้กับวัยรุ่นได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง ครุฑรินทร์ไม่เข้าใจว่าทำไมจ้อยไม่เรียนต่อ และแม่ปล่อยให้จ้อยตัดสินใจเองในเรื่องนี้ แม่บอกว่าเธอให้ลูกทุกคนตัดสินใจเอง และลูกชาวบ้านป่าส่วนใหญ่ก็เป็นแบบนี้ ดังตัวอย่าง

“แม่ก็ฉะฉานได้แต่ในตลาด แต่เรื่องร้ายเรื่องเรียนแม่แหล่งไม่ถูก” แม่เจียบไปชั่วขณะ “แม่บอกว่า ลูกฉันทุกคนมันตัดสินใจเองเพื่อน”

ใช่แต่ลูกแม่ จะเรียนต่อหรือไม่ ลูกชาวบ้านป่าทุกคนก็ดูเหมือนตัดสินใจเองทั้งนั้น

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 71)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในสังคมไทย โดยเฉพาะในสังคมชนบท ในด้านการศึกษา ผู้ปกครองไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมให้กับวัยรุ่นได้ มักจะให้วัยรุ่นตัดสินใจเองว่าจะเรียนต่อหรือไม่ เพราะผู้ปกครองก็มีการศึกษาที่ไม่สูงมาก ถนัดเรื่องการทำมาหากิน ไม่มีความสามารถในเรื่องการศึกษา ด้วยเหตุนี้ ทำให้วัยรุ่นบางคนมีปัญหาในด้านการศึกษา เพราะไม่สามารถได้รับคำแนะนำที่ดีจากผู้ปกครอง วัยรุ่นเหล่านี้ก็จะตัดสินใจไม่ถูก ทำให้ตัวเองพลาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาที่สูง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึง ปีนี้แดนขึ้นเรียนชั้น ม.5 แล้วพี่ชายของเขาอยากไปเรียนวิทยาลัยครู แต่แดนยังไม่แน่ใจตัวเองจะไปเรียนอะไรดี และไม่สามารถปรึกษาพ่อแม่ได้ เพราะพ่อแม่ยุ่งกับเรื่องทำมาหากินเลี้ยงลูก ดังตัวอย่าง

ถ้าเช่นนั้นเขาจะไปเรียนอะไรต่อได้ พ่อและแม่คงไม่มี
 ปัญญาส่งเสียได้ นั่นเพราะเวลานี้ครอบครัวเขาหนักหนาเกินกำลัง
 พ่อและแม่รับภาระเลี้ยงดูลูก ๆ ซึ่งคลานตามกันมาถึง 7 ชีวิต
 (สลินดงบายู. 2558 : 300)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในครอบครัวที่มีลูกหลานหลายคน ผู้ปกครองมีภาระ
 ครอบครัวหนัก เพื่อตอบสนองความต้องการในชีวิตขั้นพื้นฐานของลูกหลาน ผู้ปกครองต้องทำงาน
 หนัก จึงทำให้ผู้ปกครองมองข้ามเรื่องอื่น ๆ ของลูกหลาน เช่น เรื่องการศึกษา ผู้ปกครองอาจจะไม่ได้
 สังเกตปัญหาบางอย่างที่ลูกหลานพบในการศึกษา ไม่สามารถให้คำแนะนำตามสถานการณ์ของวัยรุ่น
 ได้ทันเวลา ทำให้วัยรุ่นต้องคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง จึงทำให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับอนาคตของ
 ตนเอง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาการขาดคำแนะนำด้านการศึกษาจาก
 ผู้ปกครอง ปัญหานี้ทำให้วัยรุ่นรู้สึกวิตกกังวลและมีการตัดสินใจที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการศึกษา
 ถ้าไม่แก้ไขทันที อาจจะทำให้วัยรุ่นเสียใจภายหลัง และเสียอนาคตอันรุ่งโรจน์ได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บทเชิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์
 หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาด้านการศึกษาของวัยรุ่นไทย ได้แก่
 การศึกษาต่ำ การขาดเรียน การขาดคำแนะนำด้านการศึกษาจากผู้ปกครอง ปัญหาด้านการศึกษา
 เหล่านี้ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่ออนาคตของวัยรุ่นเท่านั้น และจะส่งผลต่อการพัฒนาของสังคมด้วย

4.3 ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่น

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงและกิริยาท่าทางที่ถูกครอบงำโดยความคิด วัยรุ่นอยู่ในช่วง
 วัยหัวเลี้ยวหัวต่อ ซึ่งเป็นวัยที่อารมณ์ไม่มั่นคง ใจร้อน และถือตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่ค่อยนึกถึง
 ความรู้สึกของคนอื่น ข้อบกพร่องเหล่านี้จะแสดงผ่านพฤติกรรม ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การต่อสู้
 กับคนอื่น การเยาะเย้ยคนอื่น เป็นต้น บทเชิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือ
 แห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาวัยรุ่นในด้านพฤติกรรม ดังนี้

4.3.1 การโจรกรรม

การโจรกรรม คือ การครอบครองทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก
 คนนั้น เป็นปัญหาสังคมที่มีอยู่มาช้านาน การโจรกรรมเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และสร้างความ
 ความเดือดร้อนแก่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินด้วย

บทเชิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง ตอน
 เขเห็นกิมจ็ยมีมือถือรุ่นใหม่และตัวเองไม่มี เขาเอามือถือของกิมจ็ยออกมาเล่นโดยไม่ได้บอกกิมจ็ย
 และเขยังรู้สึกกว่าตัวเองไม่ได้ขโมยของ แค่อยิบเล่นเฉย ๆ ดังตัวอย่าง

“ถามจริง ๆ เทอะเซ เอ็งได้ไอโฟนเครื่องนี้มาจากไหน”
 จ้องหน้าเพื่อนซี้อาคำตอบ

เขเซิดหน้าก่อนบอกว่า “หาเอาจากกระเป๋าไอ้อ้วนกิมจู๋
 ตอนมันเอากระเป๋าเก็บไว้ที่โต๊ะ แล้วรีบลงไปเล่นกับเพื่อนที่สนาม
 ฟุตบอล” ตอบสิหน้าเรียบราวกับเป็นเรื่องปกติ

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 122)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่ดี คือ การขโมยของ และ
 พฤติกรรมนี้ยังเกิดขึ้นในโรงเรียน เมื่อเห็นเพื่อนร่วมชั้นมีสิ่งของตัวเองอยากได้ วัยรุ่นจะแอบเอาไปเล่น
 ตอนที่เจ้าของไม่ได้ระวัง และอวดกับคนอื่นโดยไม่ตระหนักถึงว่าพฤติกรรมนี้คือการโจรกรรมของ
 คนอื่น ซึ่งยังสะท้อนให้เห็นว่า วัยรุ่นขาดความตระหนักด้านกฎหมาย ต้องการผู้ปกครองและครู
 อาจารย์ให้สั่งสอนเพิ่มขึ้น มิฉะนั้น อาจทำให้วัยรุ่นก่อปัญหาที่รุนแรงมากต่อไปได้อีก

4.3.2 การทะเลาะต่อสู้อัน

การทะเลาะต่อสู้อันเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดี แต่เนื่องจากวัยรุ่นยังอยู่ในช่วงวัยที่มีอารมณ์
 ไม่คงที่ โกรธง่าย ก็มักเกิดการทะเลาะต่อสู้อันด้วยเรื่องเพียงเล็กน้อยได้โดยง่าย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง เย็นวันหนึ่ง เมื่อจ้อยเดิน
 กลับบ้าน ได้พบเอ็งต่อสู้อันฉวีวรรณ เพื่อนของเอ็งที่อิจฉาเอ็งและพูดสิ่งที่ไม่ดีเกี่ยวกับเอ็ง จ้อย
 จึงไปช่วยเอ็งต่อสู้อัน แต่การต่อสู้อันนี้มีผลทำให้จ้อยเสียงาน ดังตัวอย่าง

แต่ไม่จำเป็นต้องถามอีก เพราะนอกประตูรั้วบ้านลุงเซิด
 นั้นเอง จ้อยเห็นเอ็งกับฉวีวรรณกำลังยื้อยุดดุกระซากกันด้วย
 สองมือ ผลัดกับตบตีจ้าละหวั่น ผมเผ้าต่างยุ่งเหยิง วิชัย น้องชาย
 ฉวีวรรณคอยวิ่งเข้าวิ่งออกต่อยหมดใส่หน้าและศีรษะเอ็ง

...

“เขาไม่ให้เอ็งตัดยางเสียแล้วละไอ้อ้อย”

...

“ผมว่ามันมาจากที่พี่เอ็งกับพี่จ้อยไปรบกับลูก ๆ แกนเซซี
 แม่” จี๊พูดอย่างมั่นใจ “แม่ก็รู้ว่าลุงเซิดนะถือลูกแกจะตาย”

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 158,164-165)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาด้านพฤติกรรม คือ การทะเลาะต่อสู้อัน
 เนื่องจากเรื่องที่เกิดขึ้นในโรงเรียน จะมีความเข้าใจผิดและความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน ๆ และ
 ไม่สามารถสื่อสารได้ดี ทำให้วัยรุ่นไม่พอใจในการกระทำของเพื่อน เมื่อไม่มีการควบคุมดูแลโดย
 ผู้ปกครองและครู วัยรุ่นจะใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสมในการแก้ปัญหา คือ การทะเลาะต่อสู้อันกับคนที่

ความขัดแย้ง พฤติกรรมนี้ไม่เพียงแต่ทำให้วัยรุ่นที่ทะเลาะกันเจ็บตัว แต่อาจส่งผลให้เสียงานได้ เพราะไปทะเลาะกับลูกของคนที่จ้างงานเรา

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดนิงบายู กล่าวถึง แดนกับเพื่อน ๆ กำลังเล่นน้ำ ห่วงยางของเขาหลุดและลอยไปถึงสระแม็ง เมื่อแดนไปขอคืน สระแม็งไม่ยอมและช่วยเขา ให้แดนสู้กับเขา เพราะสระแม็งคิดว่าการคืนห่วงยางอย่างง่าย ๆ จะทำให้เขาเสียหน้าต่อเพื่อนหลายคน แต่ครั้งนี้ก็ทำให้สระแม็งได้รับบาดเจ็บสาหัส ดังตัวอย่าง

“เอาอย่างนี้ใหม่! ถ้าอยากได้ห่วงยางคืน ไอ้ตัวเล็ก...มึงมาสู้กับกูก่อน” สระแม็งมองด้วยหางตา แววในดวงตานั่นส่งประกาย หยามเหยียดเหมือนจะบอกว่า “ฮิโฮ้...มึงไม่กล้าเล่นกับกูหรอก”

...

...การต่อสู้ครั้งนั้นนอกจากปากและจมูกแตก ขาบวมซ้ำที่ร้ายไปกว่านั้นเขาต้องเสียฟันหน้าไปสองซี่ เพราะการถลาไปคาบเอาต่อไม้

(สลิดนิงบายู. 2558 : 326-337)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การทะเลาะต่อสู้กับคนอื่นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ง่ายในกลุ่มวัยรุ่นและเป็นปัญหาที่รุนแรงมาก เมื่อมีปัญหากับคนอื่น วัยรุ่นไม่สามารถสื่อสารกับคนอื่นได้ดี จะจัดการเรื่องตามอารมณ์ของตัวเอง นิยมใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา ซึ่งจะต่อสู้กับคนอื่นโดยช่วยคนอื่นด้วยคำพูดที่ไม่สุภาพ ถูกคนอื่นที่อ่อนแอกว่าตัวเอง และรู้สึกว่าการต่อสู้เป็นวิธีหนึ่งในการแก้ไข ปัญหา การชนะการต่อสู้เป็นการรักษาหน้าตัวเองต่อหน้าเพื่อน ๆ แต่สุดท้ายก็ทำให้ตัวเองได้รับบาดเจ็บ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาการทะเลาะต่อสู้กัน แม้แต่ไม่มีเรื่องที่ใหญ่และสำคัญ วัยรุ่นก็จะทะเลาะต่อสู้กันได้โดยง่าย ทำให้ตัวเองและคนอื่นบาดเจ็บ ถ้าไม่แก้ไขความก้าวร้าวชอบทะเลาะต่อสู้ จะทำให้วัยรุ่นติดเป็นนิสัยและโตเป็นผู้ใหญ่ที่ชอบหาเรื่องทะเลาะจนอาจทำให้สังคมเดือดร้อนได้

4.3.3 การเยาะเย้ยกัน

การเยาะเย้ยกัน คือ เมื่อเห็นคนอื่นมีสิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้น หรือเห็นคนอื่นมีข้อบกพร่องบางอย่าง ก็ใช้คำพูดที่ไม่ดีทำให้คนอื่นรู้สึกอาย เจ็บใจ หรือโกรธ เป็นพฤติกรรมที่ไม่สุภาพ แต่เกิดขึ้นบ่อยในหมู่วัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง เมื่อเห็นเดือนเต็มถีบซาเล้งไปโรงเรียน นักเรียนที่มีมอเตอร์ไซด์จะเยาะเย้ยเดือนเต็มว่า “เจ้าแม่ซาเล้ง” และไม่ให้เดือนเต็มจอดรถ สุดท้ายทำให้เดือนเต็มทะเลาะและต่อสู้กับพวกเขา ดังตัวอย่าง

“หลีก ๆ เจ้าแม่ซาเล้งมาแล้ว”

แต่ละเช้าเมื่อเดือนเต็มถีบซาเล้งโอบเข้าไปจอดบริเวณที่
จอดมอเตอร์ไซค์ ที่ทางโรงเรียนจัดสรรที่ทางไว้ให้ ก็จะมีกลุ่ม
นักเรียนแก๊งมายืนขวางทาง พลาบบอกว่า

“โรงเรียนนี้ไม่มีที่จอดซาเล้ง” ไม่พูดเปล่า ยังยืนแอ็ก
ขวางทางเอียงหน้าเอียงตามองด้วยมادنักเลง

(พอมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 104)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงวัยรุ่นที่มีปัญหาพฤติกรรมการเยาะเย้ยคนอื่น เมื่อเพื่อน
ที่มีฐานะยากจน ไม่มีมอเตอร์ไซค์ขี่ไปโรงเรียนเหมือนกับนักเรียนส่วนใหญ่ วัยรุ่นก็จะเยาะเย้ยคนนั้น
และรู้สึกสนุก โดยไม่ตระหนักว่าการเยาะเย้ยนี้เป็นพฤติกรรมกลั่นแกล้ง มีผลทำให้คนที่ถูกเยาะเย้ย
โกรธและอยากต่อต้าน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่รุนแรงขึ้น เช่น การทะเลาะต่อสู้กันจนบาดเจ็บทั้งสอง
ฝ่าย ฉะนั้น หากวัยรุ่นไม่หยุดพฤติกรรมการเยาะเย้ยคนอื่น อาจสร้างปัญหาต่าง ๆ ที่ใหญ่ตามมาได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแท่งสั้น กล่าวถึง เมื่อรัชพลกับเพื่อนได้รู้ว่า
ก๊าวไกลที่เคยขอทานอยากเป็นจิตรกร ก็หัวเราะ และให้ก๊าวไกลไปเป็นขอทานดีกว่า ดังตัวอย่าง

“อยากจะทำตาย ฮ่า ๆ ๆ” รัชพลพูดพลาบหัวเราะลั่น

“ใช่ ๆ คุณมันอยากจะเป็นจิตรกร ฉันเห็นแกเอาแต่
วาดภาพอะไรไม่รู้ไปหมด” รัชพลทำเสียงเยาะเย้ย เพื่อนนักเรียน
ทั้งห้องพากันหัวเราะ

“ฝันลม ๆ แล้ง ๆ กลับไปเป็นขอทานดีกว่านะ ไปไป”

รัชพลพูดต่อ

(ดินสอแท่งสั้น. 2558 : 77)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นชอบเยาะเย้ยคนอื่น เนื่องจากเพื่อนเคยเป็น
ขอทาน ก็ดูถูกเพื่อน ไม่เชื่อในความสามารถของเพื่อนและไม่เคารพในความฝันของเพื่อน และยังใช้
คำพูดเหยียดหยันเพื่อน ทำให้เพื่อนไม่สบายใจจนโกรธ ซึ่งพฤติกรรมการเยาะเย้ยคนอื่นนี้ได้นำความทุกข์
มาสู่คนอื่น อาจทำให้คนที่ถูกเยาะเย้ยอารมณ์เสีย จนมีพฤติกรรมรุนแรง ทำให้ทั้งสองฝ่ายทะเลาะ
ต่อสู้กันจนอาจบาดเจ็บทั้งสองฝ่ายได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึง เข้มไปหาต้นไม้ใหญ่
ที่หน้าบ้านปู่แสน ได้เจอประณตกับอาทูน ประณตไม่ชอบเข้มและพูดเยาะเย้ยว่าเข้มเป็นเด็กที่ไม่มีพ่อ
ส่วนอาทูนเห็นลูกชายพูดอย่างนั้นก็ไม่ได้สั่งสอนลูกของตัวเอง ดังตัวอย่าง

“เฮ้ย นี่มันต้นไม้ของครอบครัวฉัน นายจะมาแสดง

บทบาทอะไรแถวนี้ ไอ้ลูกไม่มีพ่อ”

เสียงอากาถของประณตทำให้ผมสุดจะกลั้น ผมเงื้อหมัด
ตรงเข้าใส่เขา แต่มือใหญ่ ๆ ของอาทูนตันศิระชะผมไว้ หมัดผมจึง
เหวี่ยงใส่ได้แค่อากาศเบื้องหน้า

“อย่ามาร่างแถวนั้นะ” อาทูนพูดเสียงดังน่ากลัว

(รมไม่หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 43)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีปัญหาด้านพฤติกรรมที่เเยาะเเย้ยคนอื่น เมื่อเห็น
เพื่อนที่มีครอบครัวไม่สมบูรณ์ ก็จะเเยาะเเย้ยเพื่อนด้วยคำพูดที่ไม่สุภาพ คิดว่าตัวเองดีกว่าเพื่อน
มีครอบครัวสมบูรณ์ มีพ่อแม่เป็นที่พึ่งพา และดูถูกเพื่อนที่กำพร้าขาดพ่อแม่ ทำให้เพื่อนไม่สบายใจ
จนโกรธ และผู้ปกครองเห็นลูกมีพฤติกรรมเเยาะเเย้ยคนอื่น และพูดจาไม่สุภาพ ก็ไม่ได้สั่งสอนลูก
ให้ทันเวลา ปล่อยให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่ออนาคตของวัยรุ่นก็เป็นไปได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาการเเยาะเเย้ยกัน พฤติกรรมการเเยาะเเย้ย
กันนี้ไม่เพียงแต่ทำให้คนที่ถูกเเยาะเเย้ยเสียใจ และยังได้ทำร้ายความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับคนอื่น
ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข เพื่อให้วัยรุ่นไทยได้มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี

4.3.4 ปัญหาการใส่ร้ายกัน

การใส่ร้ายกัน คือ นำเรื่องที่ไม่ดีหรือไม่ได้เป็นเรื่องจริงเกี่ยวกับคนคนหนึ่งมาพูดให้
คนอื่นรู้ ทำให้ผู้ที่ถูกใส่ร้ายเกิดความเดือดร้อน ได้รับความเข้าใจผิดจากคนอื่น เนื่องจากอิจฉาหรือเพื่อ
แก้แค้นคนอื่น วัยรุ่นบางคนมีพฤติกรรมการใส่ร้ายคนอื่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง เอื้องเล่าเรื่องเกี่ยวกับปัญหา
ที่เธอพบในโรงเรียนให้จ้อยฟัง ครูให้เอื้องเป็นนางนพมาศในงานลอยกระทง ทำให้ฉวีวรรณไม่พอใจ
จึงใส่ร้ายเอื้อง ว่าเอื้องประจบครู ดังตัวอย่าง

“นั่นนะสิ ฉวีวรรณเธอพูดว่า ครูในโรงเรียนหลายคนเป็น
กรรมการตัดสิน แต่เธอปะเหลาะครูสู้เอื้องไม่ได้”

“อ้าว! แผลงแบบนั้นได้ยังไง”

“เธอพูดแรงกว่านั้นอีก เธอว่าสวยนะสู้ได้ แต่อ้อร้อนนะสู้
เอื้องไม่ได้”

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 148-149)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงวัยรุ่นในสังคมไทยมีปัญหาการใส่ร้ายกัน เมื่อเห็นคนอื่น
ได้รับความนิยมชมชอบมากกว่าตัวเอง หรือในด้านใดด้านหนึ่งดีกว่าตัวเอง ก็จะอิจฉาคคนนั้น รู้สึกว่าที่
จริงตัวเองดีกว่า จะใส่ร้ายคนอื่น ว่าคนนั้นไม่ได้ดีจริง ๆ แต่เป็นเพราะประจบคนอื่น และตัวเอง
ทำไม่เป็นหรือไม่ได้เป็นนิสัยแบบนั้น ทำให้ผู้ที่ถูกใส่ร้ายไม่สบายใจ และทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง
กันมากขึ้นอีก

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึง เนื่องจากความประมาทของ สะเม้ง ทำให้หนักของพ่อเขาบินหนีไป สะเม้งจึงขอคำแนะนำจากเพื่อน แล้วใส่ร้ายนุญและแดนว่า ทั้งสองคนขโมยนกไป โยนความผิดของตัวเองให้กับสองพี่น้อง ดังตัวอย่าง

*ความจริงเปิดเผยออกมาภายหลังไม่นานว่า สะเม้งเป็น
คนเปิดกรงเพื่อให้อาหารแก่นกกรงหัวจุกตัวโปรดของบังโก๊ะ แต่
เปลือพลาดปล่อยนกหลุดบินหนีไป อารามกลัวความผิด จึงไป
ปรึกษากับเพื่อน หวังโยนความผิดให้กับสองพี่น้อง*

(สลิดงบายู. 2558 : 224)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงวัยรุ่นที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมที่ใส่ร้ายคนอื่น เมื่อตัวเอง ทำความผิด กลัวที่ต้องรับผิดชอบและถูกลงโทษจากผู้ปกครอง ก็จะพูดโกหกใส่ร้ายคนที่ไม่เกี่ยวข้อง หวังว่าจะทิ้งความผิดและความรับผิดชอบให้ผู้อื่น ทำให้คนนั้นถูกเข้าใจผิดและได้รับความสงสัยจาก คนอื่น ๆ

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมการใส่ร้ายกัน เพื่อให้ตัวเองได้รับความนิยมนหรือไม่ต้องถูกลงโทษ วัยรุ่นจะใส่ร้ายคนอื่น พฤติกรรมนี้ของวัยรุ่นได้ทำร้ายคนอื่น และอาจทำให้ผู้คนรู้สึกคนอื่นไว้ใจกันไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่จะทำให้สังคมไม่มั่นคง จึงมีความจำเป็นที่ ต้องได้รับการแก้ไข

4.3.5 การเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระ

ในชีวิตของเรา การเปรียบเทียบกับคนอื่นเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การเปรียบเทียบเชิงบวกสามารถทำให้ผู้คนมีแรงจูงใจที่จะก้าวไปข้างหน้า กลายเป็นคนที่ยอดเยี่ยม แต่เนื่องจากวัยรุ่น ยังไม่มีการพัฒนาที่เหมาะสมและขาดคำแนะนำที่ถูกต้อง ทำให้วัยรุ่นบางคนชอบเปรียบเทียบกับคนอื่นในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จนสร้างความกดดันให้กับตัวเองและผู้ปกครอง

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง โหน่ง ไม่ยอมไปโรงเรียน เพราะแม่ไม่ซื้อมือถือรุ่นใหม่แบบที่เพื่อนมีอยู่ให้เขา ดังตัวอย่าง

*“มือถือรุ่นเก่า ๆ ฟังเพลงก็ไม่ได้ ถ่ายคลิปก็ไม่ได้ ฉันไม่
อยากได้!” ตอนท้ายเจ้าโหน่งตะโกนลั่น*

...

“มึงจะไปโรงเรียนไหมโหน่ง!”

“ไม่...ถ้าแม่ไม่ซื้อมือถือรุ่นใหม่ให้ฉัน” เจ้าโหน่งยื่นกราน

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 110)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงวัยรุ่นที่มีปัญหาการเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระกับ คนอื่น ด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีในปัจจุบัน สมาร์ทโฟนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้คนและเป็น

ที่นิยมในหมู่วัยรุ่น วัยรุ่นบางคนไม่สามารถมีสมาร์โฟนได้เนื่องจากหลายเหตุผล เช่น ครอบครัวยากจน เป็นต้น แต่เมื่อเห็นเพื่อนมีก็อยากมีด้วย โดยไม่คำนึงถึงสถานการณ์จริงของตัวเอง และเพื่อให้ได้สิ่งที่ตัวเองต้องการ ก็จะบังคับขู่เชิญให้ผู้ปกครองซื้อให้ตัวเอง โดยไม่สนใจความเดือดร้อนของผู้ปกครอง พฤติกรรมนี้จึงเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีของวัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงวัยรุ่นมักจะไปโรงเรียนด้วยมอเตอร์ไซค์และดูถูกคนที่ไม่มีมอเตอร์ไซค์ อี๊วจึงไม่ยกนั้งชาเล้งของเดือนไปโรงเรียนและเลือกที่จะไม่สนิทกับเดือนอีกต่อไป ดังตัวอย่าง

“พ่อ.. พี่อี๊วไม่ไปโรงเรียนพร้อมพวกผมหรอก พี่เดือน
อุตุล่ำหรือตั้งนานยังไม่โผล่หน้าออกจากบ้านเลย”

“อ้าว! ทำไมละ” มหาเพชรอุทานพลางถาม

“พี่อี๊วว่าไม่ยกนั้งชาเล้ง ว่ามันเก๋ล้ำสมัย แม่จะเอา
มอเตอร์ไซค์ไปส่ง”

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 113)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมการเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระกับคนอื่น เมื่อเห็นคนอื่นได้ขี่มอเตอร์ไซค์ไปโรงเรียน แต่ตัวเองนั่งแต่ชาเล้ง จะรู้สึกเสียหน้าและต่อต้าน ส่วนวัยรุ่นที่มีสภาพครอบครัวดีกว่าจะหัวเราะเยาะและแยกจากวัยรุ่นที่มีครอบครัวที่ยากจนกว่า ฉะนั้น การเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจแก่วัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังทำร้ายความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นด้วย ซึ่งพฤติกรรมนี้ถือเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับวัยรุ่น ต้องการผู้ปกครองและทางโรงเรียนให้คำแนะนำที่เหมาะสมเพื่อช่วยกันแก้ไข

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีพฤติกรรมการเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระต้องการมีของใช้ราคาแพงแบบที่คนอื่นมี ทั้งที่ฐานะทางบ้านยากจน วัยรุ่นอายุในการนั่งรถแบบเก๋ ๆ ไปโรงเรียน ยกนั้งรถใหม่ไปโรงเรียนแบบอื่น ๆ จนเสียเพื่อนที่ดีไป ปัญหานี้ทำให้คนในครอบครัววัยรุ่นลำบากและเดือดร้อนใจ

4.3.6 การใช้เทคโนโลยี

ปัจจุบันเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้คน ซึ่งทำให้ได้ความสะดวกสบายมากขึ้น ได้รับข้อมูลความรู้ที่หลากหลาย และได้เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น แต่วัยรุ่นจำนวนมากไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดปัญหา และส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการใช้ชีวิตได้

1) การหลอกลวงทางสื่อออนไลน์

ในขณะที่เทคโนโลยีได้นำความสะดวกมากมายมาสู่ผู้คน แต่ก็ได้นำอันตรายมาสู่ผู้คนด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการหลอกลวงวัยรุ่นทางสื่อออนไลน์

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง วัยรุ่นรู้จักเพื่อนทางอินเทอร์เน็ตและถูกหลอกไปข่มขืนในที่สุด ดังตัวอย่าง

“นักเรียนหญิง ม. 3 รุ่นพี่พวกผมคนหนึ่ง ถูกผู้ชายที่รู้จักกันทางอินเทอร์เน็ต โทร. นัดให้ออกไปพบจนถูกพาไปข่มขืนในรีสอร์ทครั้บพ่อ” ฉัตรพุด

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 45)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวัยรุ่นในปัจจุบัน สื่อออนไลน์ช่วยให้วัยรุ่นมีช่องทางใหม่ในการรู้จักเพื่อนใหม่ แต่เนื่องจากผู้คนที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีความหลากหลายและซับซ้อนมาก และวัยรุ่นยังเป็นผู้เยาว์อยู่ จึงไม่สามารถแยกแยะคนดีและคนเลวได้ เชื่อและพบกับคนแปลกหน้าได้ง่ายโดยไม่ระวังตัว ทำให้คนชั่วมีโอกาสที่จะทำร้ายวัยรุ่นได้ และวัยรุ่นก็ต้องแบกรับความสูญเสียจากการถูกหลอกลวงทางสื่อออนไลน์อย่างชนิดที่ไม่สามารถแก้ไขได้

2) ติดเกม

การพัฒนาของเทคโนโลยีได้นำเกมที่สนุกสนานหลากหลายมาให้วัยรุ่นได้ทดลองใช้ และเนื่องจากวัยรุ่นยังไม่โตเป็นผู้ใหญ่ จึงขาดความสามารถในการควบคุมตัวเองในเรื่องการเล่นเกมที่ จึงทำให้วัยรุ่นติดเกมได้ง่าย จนกลายเป็นปัญหาที่กระทบชีวิตของวัยรุ่น

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง ศุภกรติดเกมจนขโมยของไปขายเพื่อซื้อของในเกมหรือชั่วโมงเล่นเกม ไม่สนใจหน้าที่ของตนเอง และไม่มีความสัมพันธ์กับใครที่อยู่รอบข้างเลย ดังตัวอย่าง

“ผมซื้อเกมเดือนหนึ่งเป็นหมื่นเลย ถ้าแม่ไม่ให้เงิน ผมก็ขโมย บางทีก็เอาของในบ้านไปขาย ใครวางกระเป๋าตังค์ไว้เป็นเสร็จหมด พอพ่อกับแม่จับได้พ่อตีผมอย่างแรง ทุกคนเกลียดผมหมด แต่ผมไม่สนใจ ผมอยู่แต่ในห้อง เล่นเกมอย่างเดียว ไม่กินข้าวก็ยังได้ ถ้าเขาบังคับให้ไปโรงเรียนก็ไป แต่ไปนั่งวาดรูปเฉย ๆ ไม่สนใจใครทั้งนั้น”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 68)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงวัยรุ่นที่มีปัญหาด้านการใช้สื่อออนไลน์ในการเล่น เกมในสื่อออนไลน์กลายเป็นโลกทั้งใบของวัยรุ่น วัยรุ่นไม่กินข้าว ไม่เรียน ไม่คุยกับใครในขณะที่เล่นเกม เมื่อวัยรุ่นไม่มีเงินค่าใช้จ่ายในการเล่น เกม ก็จะทำผิดกฎหมายบางอย่าง เช่น ขโมยของ ซึ่งทำให้ผู้ปกครองผิดหวังมาก ปัญหาการติดเกมนี้ก่อให้เกิดผลเสียต่อวัยรุ่นหลายประการ นอกจากจะทำลายสุขภาพของวัยรุ่นแล้ว ยังทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่ดี จนทำลายความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่น

กับผู้ปกครอง วัยรุ่นกับเพื่อน ซึ่งปัญหานี้ถือได้เป็นปัญหาที่ร้ายแรงมากสำหรับวัยรุ่นไทย มีความจำเป็นที่จะช่วยกันแก้ไขโดยเร่งด่วน

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง โหน่งเชี่ยวชาญเรื่องสื่อเทคโนโลยี และติคเกม แต่ไม่สนใจเรื่องการเรียนรู้ ทำให้เขาสอบตก จนมีสิทธิ์ที่จะถูกไล่ออกจากโรงเรียน ดังตัวอย่าง

เจ้าโหน่งทำหน้าที่เป็นนกรู้ เรื่องอื่น ๆ รู้หมดแต่เรียนหนังสือตกซ้ำชั้น อ่านเขียนได้งู ๆ ปลา ๆ อีกไม่กี่เดือนจะครบสิบห้า เห็นจะสอบตก ป. 5 อีกปี มีหวังป. 6 ปลายปีถูกคัดชื่อออกจากทะเบียนโรงเรียนทั้งสองคนแน่ ๆ แต่ทั้งสองค่อนข้างรอบรู้เรื่องสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เพราะแต่ละวันขอเงินพ่อแม่ได้ก็เอาแต่หมกตัวอยู่ในร้านเล่นเกมอินเทอร์เน็ต

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 122)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาด้านการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม ไม่สามารถนำสื่อเทคโนโลยีมาสร้างประโยชน์ให้กับตัวเองได้ แต่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อความบันเทิงเท่านั้น เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่เป็นผู้ใหญ่มากพอจึงขาดการควบคุมตนเอง ทำให้ตัวเองติดเกม หหมดความสนใจในสิ่งอื่น ๆ ซึ่งรวมทั้งเรื่องการเรียนรู้อันทำให้สอบตก ถ้าไม่แก้ไขอาจจะทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเรียนต่อได้ นอกจากนี้ เพื่อได้เล่นเกมอินเทอร์เน็ต วัยรุ่นยังต้องขอเงินจากผู้ปกครอง ซึ่งปัญหานี้ยังเพิ่มภาระทางการเงินของครอบครัวอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นไทยมีปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยี วัยรุ่นจะขาดสติและขาดการควบคุมตนเองในการใช้เทคโนโลยี การขาดสติทำให้วัยรุ่นถูกหลอกลวงทางสื่อออนไลน์และทำให้ตนเองต้องตกอยู่ในอันตราย การขาดการควบคุมตนเองทำให้วัยรุ่นติดเกม ส่งผลเสียหายต่อทั้งร่างกายและการเรียนรู้ของวัยรุ่น

4.4 ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นบุคคลที่ยังมีอายุน้อย เป็นผู้เยาว์ยังขาดประสบการณ์และการใช้ชีวิตในสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อพบเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด จึงไม่รู้วิธีการจัดการ วัยรุ่นจึงมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในชีวิตได้ง่าย บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาวัยรุ่นในด้านความปลอดภัย ดังนี้

4.4.1 การถูกทำร้าย

วัยรุ่นอยู่ในวัยที่ร่างกายเจริญเติบโตจากเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งยังไม่แข็งแรงเท่ากับผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเป็นเป้าหมายที่ถูกทำร้ายโดยคนเลวหรือคนผิดปกติได้ง่าย ทำให้วัยรุ่นตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่ปลอดภัย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ห้องเรียนไม่มีฝา กล่าวถึง ในวันก่อนไปสอบบาลี พระภิกษุทั้งหมดไม่อยู่ในวัด และสามเณร 4 รูปไปอ่านหนังสือที่อื่น ซึ่งมีแต่สามเณรเฝียดคนเดียว ฝ้ากุฏิ สามเณรถูกชายวิกลจริตทำร้ายด้วยไม้จมนบาดเจ็บสาหัส ดังตัวอย่าง

*ภาพที่ปรากฏต่อสายตาเมื่อขึ้นไปกุฏิพ่อท่านเจ้าอาวาส
ทำให้หมู่เลือดอาการเหมือนเลือดทุกหยดในร่างกายหยุดไหลเวียน
และจับกันเป็นน้ำแข็ง ร่างสามเณรเฝียดนอนแน่นิ่งจมกองเลือดที่
ทะลักออกมาจากที่หนีงักแห่งในร่างกาย*

(ห้องเรียนไม่มีฝา. 2558 : 109)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาของวัยรุ่นที่เสี่ยงอันตรายและไม่ปลอดภัย คนบ้าที่เสียสติบางคนซึ่งเป็นผู้ใหญ่แล้วจะใช้กำลังและอาวุธทำร้ายวัยรุ่นที่อยู่คนเดียวได้ หากผู้ร้ายเป็นคนที่แข็งแรงกว่าและจะทำร้ายจนวัยรุ่นไม่สามารถต้านทานได้ จนได้รับบาดเจ็บสาหัส สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยยังไม่ได้สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพียงพอสำหรับวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นมีปัญหาด้านความปลอดภัย

4.4.2 การไม่ระมัดระวังตัว

อุบัติเหตุมักเกิดจากการไม่ระมัดระวังตัว แต่วัยรุ่นกำลังอยู่ในวัยที่รู้แต่เล่นให้สนุก จึงขาดความระมัดระวังด้านความปลอดภัย ทำให้วัยรุ่นเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ห้องเรียนไม่มีฝา กล่าวถึง ครั้งหนึ่งหมู่ไปสวดศพและรู้สึกไม่สบายใจมาก เนื่องจากคนตายเป็นวัยรุ่นที่เสียชีวิตจากอุบัติเหตุจรรยาจร ซึ่งเป็นคนที่เสียชีวิตก่อนวัยอันควร ดังตัวอย่าง

*ครั้งหนึ่งมีศพเด็กนักเรียนระดับมัธยมซึ่งขี่มอเตอร์ไซด์ไป
โรงเรียนด้วยความคึกคะนองได้เร่งความเร็วแซงรถใหญ่ แต่แซง
ไม่พ้นเสียหลักล้มลงจนถูกล้อรถใหญ่เหยียบบร่าง ตอนสวดศพ
พ่อแม่ร้องไห้ร้องไห้เสียใจ*

(ห้องเรียนไม่มีฝา. 2558 : 47)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นถึงปัญหาของวัยรุ่นที่เสี่ยงอันตรายไม่ปลอดภัยจากการไม่ระมัดระวังตัว วัยรุ่นบางคนขี่มอเตอร์ไซด์ไปโรงเรียน แต่ขาดความระมัดระวังด้านความปลอดภัยในการจราจร จะมีพฤติกรรมไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างแซงรถด้วยความเร็วสูง รู้สึกสนุก และคิดว่า

ไม่น่าจะเกิดอันตรายอะไร แต่เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินก็ไม่สามารถจัดการได้ทันเวลา ทำให้เกิดอุบัติเหตุ จราจรจนเสียชีวิต ไม่เพียงแต่สร้างความเดือดร้อนให้คนอื่น ยังสร้างความทุกข์ให้กับครอบครัวของ วัยรุ่นอีกด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึง นูญจมน้ำสองครั้ง ซึ่งคือตอนที่ ยังไม่ได้ย้ายมาอำเภอสายบุรี นูญจมน้ำเพราะถูกเพื่อนแกล้ง และครั้งนี้ที่เกิดขึ้นเวลากลางวัน นูญจมน้ำโดยตัวเองไม่ได้ระวัง อุบัติเหตุทั้งสองนี้ทำให้แดนเป็นห่วงพี่ชายมาก ดังตัวอย่าง

ภาพพี่ชายโดนเพื่อนแกล้งขณะนั่งบนแพหยวกกล้วย ช่วง
ขณะแพหักกลาง นูญล้าล้จมน้ำหายไป ...แม้พี่ชายเขาจะว่ายน้ำ
คล่องและดำน้ำได้อึด แม้สถานที่เปลี่ยนไป แต่ชะตาชีวิตของนูญ
กลับยังคงเกี่ยวข้องกับแพและสายน้ำ และแม้ครั้งนี้ไม่มีพี่จอย
มาช่วยอีก รวมทั้งหากเขาตัดสินใจพลาดไปเพียงเสี้ยววินาที
สถานการณ์คงเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง และข้างกายของเขา ย่อม
ไม่มีพี่ชายคนนี้ไว้เป็นที่ปรึกษาตลอดกาล

(สลิดงบายู. 2558 : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาความปลอดภัย ซึ่งคือการจมน้ำ และ
ปัญหานี้เกิดขึ้นบ่อย เนื่องจากวัยรุ่นไม่ได้ระมัดระวังตนเองในด้านความปลอดภัย ไม่ได้ตระหนักถึง
อันตรายของการเล่นหรือแกล้งเพื่อน ทำให้ตัวเองหรือเพื่อนจมน้ำ เกิดอันตราย ขณะเดียวกัน ก็ได้
แสดงให้เห็นว่า การจมน้ำไม่ใช่ปัญหาเล็ก ๆ แม้ว่าจมน้ำเป็น แต่ก็เป็นไปได้ที่จะพบปัญหานี้ ทำให้
วัยรุ่นได้รับบาดเจ็บ แม้กระทั่งเสียชีวิต ดังนั้น ปัญหาการจมน้ำเป็นปัญหาด้านความปลอดภัยที่
ร้ายแรงสำหรับวัยรุ่นไทย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลิดงบายู กล่าวถึง บูลย์เล่นทาร์ซานกับเพื่อน ๆ
และตกจากต้นไม้โดยไม่ได้ระมัดระวัง บูลย์จึงบาดเจ็บ ทำให้เขาต้องพักฟื้นที่บ้าน ไม่สามารถไป
โรงเรียนได้ ดังตัวอย่าง

ทันทีนั้นมีเสียง “เปรี้ยะ” ของไม้ดั่งลั่น กิ่งพร้อมพุ่มใบ
และร่างของบูลย์ร่วงลงมาพร้อมกันในพริบตา...หายจากตกตะลึง
เหล่าเด็กกรีบวิ่งเข้าไปพุง เห็นท่อนแขนซ้ายส่วนล่างของบูลย์
บวมซ้ำ บูลย์น้ำตาไหลพราก แต่เขาก็พยายามกัดฟันไม่ส่งเสียงร้อง
ทั้งไม่ยอมให้เพื่อน ๆ จับแขนข้างที่เจ็บ แต่ก็ยกมือหนีไม่ได้ เพราะ
หัวไหล่ก็หลุดด้วย แขนห้อยตกไม่อาจเคลื่อนไหวอะไรได้

(สลิดงบายู. 2558 : 76-77)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในเวลาว่าง วัยรุ่นจะเล่นเกมที่อันตราย เช่น ปีนต้นไม้ เป็นต้นและเล่นด้วยความประมาท ไม่ใส่ใจกับความปลอดภัย จึงทำให้เกิดอุบัติเหตุ ก็คือการตกจากต้นไม้ ทำให้วัยรุ่นบาดเจ็บจนไปโรงเรียนไม่ได้ และปัญหานี้ไม่เพียงทำให้วัยรุ่นเจ็บปวดเท่านั้น ยังทำให้เสียเวลาในด้านการเรียนรู้ด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า เนื่องจากวัยรุ่นไม่ระมัดระวังตัว ทำให้วัยรุ่นเกิดอุบัติเหตุมากมาย ได้แก่ การโดนรถชน การจมน้ำ และการตกจากต้นไม้ วัยรุ่นก็ต้องรับผลที่ตามมา ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้ตัวเองได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต แต่ยังทำให้คนในครอบครัวเสียใจด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาวัยรุ่นไทยในด้านความปลอดภัย คือ การถูกทำร้ายจากคนที่เป็นผู้ใหญ่ที่แข็งแรงกว่า เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่เป็นผู้ใหญ่เต็มที่จะมีกำลังน้อยกว่า และวัยรุ่นไทยมักจะขาดความระมัดระวังตัว ทำให้ได้รับบาดเจ็บจากการจมน้ำ การตกต้นไม้ และการเสียชีวิตจากการถูกรถชน เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสังคมปัจจุบันยังไม่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่น

4.5 ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหาด้านจิตใจได้มากที่สุด เมื่อวัยรุ่นต้องเผชิญกับแรงกดดันจากโรงเรียน ครอบครัวหรือตัวเองและไม่สามารถจัดการได้ จะทำให้วัยรุ่นเกิดปัญหาทางจิตใจและมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว กระสับกระส่าย ติดยาเสพติด เป็นต้น บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น ดังนี้

4.5.1 ความวิตกกังวล

ความวิตกกังวลอาจเป็นเรื่องปกติที่ย่อมเกิดขึ้นได้กับทุกคน แต่สำหรับวัยรุ่นแล้ว เมื่อเริ่มรู้สึกกังวลกับสิ่งใด เช่น เรื่องการเรียนการสอบ ความรู้สึกกังวลของวัยรุ่นจะมากเกินไปจนกลายเป็นรบกวนการใช้ชีวิตประจำวันของวัยรุ่นได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง แม่บอกเพื่อนบ้านว่า ไก่จุกไม่ไปโรงเรียนเพราะเป็นโรคมุมิแพ้อย่างรุนแรง แต่ที่จริงคือไก่จุกกลัวการทำข้อสอบ ดังตัวอย่าง

เค้าโมงรู้ว่าไก่จุกไม่ได้แพ้อะไร ที่ไม่ยอมไปโรงเรียนเป็นเพราะหวาดกลัวการทำข้อสอบ ไก่จุกเคยอาเจียนหน้าห้องสอบมาแล้ว ตอนหลังแค่เห็นหลังคาโรงเรียนก็ตัวลั่น มือไม้อ่อนเหมือนจะเป็นลม ป้าอ่อนเคยบอกให้แม่พาไก่จุกไปพบจิตแพทย์ ทางโรงเรียนก็แนะนำ แต่แม่ยังคงสองจิตสองใจเพราะกลัวคนอื่นรู้ ไก่จุกเองก็ไม่ยอมไป แถมยังเปรย ๆ ว่าไม่ยอมมีชีวิตอยู่ พ่อกับ

แม่จึงกลัวใจไ้จุก ไม่กล้าขัดใจไม่ว่าเรื่องอะไร

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 19)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงวัยรุ่นที่มีปัญหาด้านจิตใจ การเรียนสร้างความกดดันให้กับวัยรุ่นเป็นอย่างมาก เมื่อมีการสอบ วัยรุ่นจะกังวลมาก จนเกิดอาการเจ็บป่วยทางร่างกายได้ เมื่อมองเห็นสถานที่สอบ ก็วิตกกังวลขึ้นมาทันที และวัยรุ่นไม่รู้วิธีคลายความกดดันนี้ ต้องการแค่หลบหนีไปเท่านั้น ซึ่งทำให้ตัวเองเกิดปัญหาภายในจิตใจในขั้นรุนแรง ขณะเดียวกัน ผู้ปกครองก็ไม่สามารถเผชิญหรือแก้ปัญหาจิตใจของวัยรุ่นได้อย่างถูกต้อง และไม่ยอมรับการรักษาจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง ซึ่งจะยิ่งทำให้วัยรุ่นแย่งและไม่มีทางรักษาได้ในที่สุด ก็จะโตเป็นผู้ใหญ่ที่ป่วยทางจิตใจและรักษาไม่ได้ตลอดไป

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง ภาซิกกลัวที่จะทำให้คนอื่นผิดหวัง จนรับไม่ได้ว่าตัวเองไม่สามารถได้คะแนนเต็มในการสอบ ซึ่งเขาก็ก้าวที่ต้องไปโรงเรียนจนมีความคิดฆ่าตัวตาย ดังตัวอย่าง

“ผมแบกความรู้สึกของคนอื่น กลัวว่าคนที่เฝ้ามองจะผิดหวัง เวลาได้คะแนนเก้าเต็มสิบ แม้จะเป็นคะแนนสูงสุดของโรงเรียน คนอื่นบอกว่าเขาอิจฉาผม แต่ตัวผมเองกลับนั่งกลุ่มใจว่า อีกหนึ่งคะแนนมันหายไปไหน ผมทำอะไรผิด.....ผมฝันร้าย กลัวความมืด เสร้าตลอดเวลาแต่ต้องบ่นยืมหลอกคนอื่น ไม่มีใครรู้ว่าผมเป็นอะไร เพราะคะแนนลดแค่เพียงนิดหน่อย ไม่มีใครสังเกตเห็นด้วยซ้ำ แต่สำหรับผม มันเหมือนกับตกเหวไม่มีทางขึ้น ผมกลัวการสอบตั้งแต่ตอนนั้น กลัวที่จะต้องไปโรงเรียน แล้วอยู่ ๆ ผมก็คิดขึ้นมาว่าวิธีที่จะหนีจากภาวะนี้ได้คือการฆ่าตัวตาย...”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 60)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาจิตใจอย่างรุนแรง ในขณะที่การเรียนได้สร้างความกดดันกับวัยรุ่น วัยรุ่นเองก็ได้สร้างความกดดันให้กับตัวเองเช่นกัน เนื่องจากวัยรุ่นสนใจความคิดเห็นและคะแนนประเมินของตัวเองเป็นอย่างมาก วัยรุ่นจึงเข้มงวดกับตัวเองมากเกินไป เพราะไม่อยากให้คนอื่นผิดหวัง ซึ่งเมื่อเกิดความล้มเหลวเล็กน้อยก็จะโทษตัวเอง ส่วนผู้คนรอบข้างก็ไม่ว่าวัยรุ่นเรียนเก่งมีปัญหา เพราะเขาไม่เคยแสดงปัญหาออกมาให้ใครเห็น จึงไม่มีใครให้ความช่วยเหลือได้ทันที ทำให้ปัญหาจิตใจของวัยรุ่นรุนแรงมากขึ้น จนมีความคิดฆ่าตัวตาย ซึ่งเป็นผลกระทบที่เลวร้ายสำหรับวัยรุ่นและครอบครัว สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาทางจิตใจของวัยรุ่นไทยต้องการความสนใจของผู้คน มิฉะนั้น จะนำความทุกข์มาสู่ตัววัยรุ่นและครอบครัวของเขาได้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาด้านจิตใจ คือ ความวิตกกังวล ในเรื่องการสอบและการแข่งงวดกับตัวเองมากเกินไป วัยรุ่นเกิดความวิตกกังวลได้ง่าย จนทำให้วัยรุ่นเกิดความคิดที่แย่กับตนเอง เช่น การคิดฆ่าตัวตาย ซึ่งหากเกิดขึ้นจริง ก็จะนำพาความเสียหายมาสู่ครอบครัวของวัยรุ่นอย่างแน่นอน

4.5.2 ความไม่มั่นใจในตัวเอง

วัยรุ่นบางคนขาดความมั่นใจในตัวเอง มีการนับถือตัวเองต่ำ ทำให้วัยรุ่นเป็นทุกข์ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของวัยรุ่น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้โม่ง กล่าวถึง ศุภกรมีปัญหาด้านจิตใจ เนื่องจากศุภกรเรียนไม่เก่ง สู้พี่ของตัวเองไม่ได้ ทำให้เขารู้สึกตัวเองไม่มีค่า และอยากหนีจากสถานการณ์นี้ ดังตัวอย่าง

“...นี่ก็ขึ้นมาที่ใครผมจะกลัวมากทุกที รู้สึกว่าเราเป็นคนไม่มีค่า เราทำให้แม่เสียน้ำตา เราโง่ พี่ ๆ เขาก็เรียนเก่งกันทุกคน...”

“ผมไม่อยากเป็นตัวผมเอง” ศุภกรเล่าต่อ “อยากหนีไปให้พ้น ๆ แต่ก็ไม่รู้จะหนีไปไหน บอกตรง ๆ ว่าผมกลัวโลกภายนอก เวลาคนอื่นหัวเราะ ผมรู้สึกเหมือนเขากำลังหัวเราะเรา ผมไม่หล่อด้วยใจ ไม่เหมือนพี่ชาย ไม่ได้มีหุ่นนักกีฬา ผมเลยหันไปตีตีกมเวลาอยู่ในเกมแล้วรู้สึกว่าเราได้เป็นคนหนึ่ง เราไม่ต้องเผชิญความจริงที่มัน...”

(วันเกิดของเค้โม่ง. 2561 : 67-68)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาด้านจิตใจ คือ ไม่มั่นใจในตัวเอง วัยรุ่นจะเปรียบเทียบตัวเองกับคนอื่น แต่ไม่สามารถเข้าใจตัวเองได้อย่างถูกต้องและค้นพบข้อดีของตัวเองไม่เจอ รู้สึกตัวเองแย่มาก สู้คนอื่นไม่ได้ จนถูกคนอื่นหัวเราะเยาะ ปัญหานี้ทำให้วัยรุ่นไม่กล้าเผชิญกับชีวิตจริง และมีพฤติกรรมหลบหนี ไม่ยอมอยู่ร่วมกับคนอื่น ด้วยการตีตีกม สะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาทางจิตใจอย่างไม่มั่นใจในตัวเองจะทำให้วัยรุ่นปิดตัว ได้ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ทางสังคมของวัยรุ่น และยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่แย่งด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้แสดงให้เห็นปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น ความเครียดจากการเรียนรู้ และวัยรุ่นขาดความมั่นใจในตัวเองเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นเกิดปัญหาด้านจิตใจที่ทำให้วัยรุ่นไม่มีความสุข และอาจนำไปสู่ความเจ็บป่วยทางกายหรือเกิดความคิดที่จะฆ่าตัวตายได้

4.6 แนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นไทย

แนวทางแก้ปัญหา คือ ผู้คนใช้ความรู้ ความสามารถค้นหาวิธีแก้ไขปัญหา หาทางออกสำหรับปัญหา ทำให้สิ่งที่ผิดได้เป็นถูก บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนภาพแนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นไทยในด้านปัญหาครอบครัว ปัญหาการศึกษา ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาความปลอดภัย และปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.6.1 แนวทางแก้ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย

ปัญหาครอบครัวของวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดี พบว่า มีปัญหาระหว่างวัยรุ่นกับผู้ปกครอง วัยรุ่นขาดความอบอุ่น ครอบครัวไม่สมบูรณ์ ความยากจน บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนภาพแนวทางการแก้ปัญหาด้านครอบครัวไว้ ดังต่อไปนี้

1) สมาชิกในครอบครัวขยันทำงาน

ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่สุดในการแก้ปัญหาครอบครัวของวัยรุ่นไทย คือ สมาชิกในครอบครัวของวัยรุ่นเองที่ขยันทำงานจนแก้ปัญหาต่าง ๆ ของครอบครัวได้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู กล่าวถึงแนวทางแก้ปัญหาคือ ความยากจนในครอบครัว ครอบครัวของแดนเป็นครอบครัวใหญ่ แต่พ่อของเขามีเงินเดือนน้อย และแม่ก็ไม่สามารถออกไปทำงานได้ ครอบครัวจึงยากจน แต่พ่อกับแม่ก็จะพยายามทำงานอย่างเต็มที่เพื่อหารายได้ให้กับครอบครัว ดังตัวอย่าง

...แม่เป็นแค่แม่บ้านที่ทุ่มเทเวลาให้แก่งานบ้านและลูก ๆ
จนไม่มีเวลาว่างพองจะไปทำงานอื่น แต่แม่ของพวกเขาก็ยังแบ่ง
เวลารับตัดเย็บเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามแต่จะมีผู้ว่าจ้างมาทำที่บ้านเป็น
ครั้งคราว

พ่อของเขาจึงต้องชวนขวดยดี้นรหารายได้มาเสริมเพื่อ
นำพานาวาชีวิตให้อยู่รอดได้...

(สลีนดงบายู. 2558 : 115-116)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ปัญหาวัยรุ่นไทยด้านความยากจนในครอบครัวที่ปรากฏในบันเทิงคดี คือ ผู้ปกครองมีความขยันหมั่นเพียร แม้ซึ่งไม่ได้ทำงานประจำเป็นแต่เพียงแม่บ้าน ก็หารายได้เสริมด้วยการทำงานตัดเย็บ ส่วนพ่อที่ถึงแม้จะมีงานประจำแล้ว แต่เงินเดือนน้อยก็ต้องหางานพิเศษทำเพิ่มเช่นเดียวกัน ในสถานการณ์ที่ภาระครอบครัวหนัก ผู้ปกครองจะรับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้นำของครอบครัว มีความกล้าหาญที่จะต่อสู้กับความยากจน

ขยันทำงาน แม้ว่าคู่สมรสทั้งสองจะมีการแบ่งงานทางครอบครัวต่างกัน แต่ก็จะช่วยเหลือกัน พยายามอย่างเต็มที่กำลังสร้างรายได้ให้กับครอบครัวโดยทำอาชีพเสริมต่าง ๆ ทำให้ชีวิตของครอบครัวได้ดีขึ้น

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู กล่าวถึง นูญกับแดนได้รับอิทธิพลจากพ่อ อยากไปทำงานหาเงินให้กับครอบครัว ดังตัวอย่าง

...ทั้งพ่อของเขาก็เป็นคนมีความคิดริเริ่ม ไม่เคยหยุดนิ่ง
ปรับตัวหาช่องทางเพื่อความอยู่รอด เขากับพี่ชายจึงได้แบบอย่าง
จากพ่อ สองพี่น้องคิดมุ่งมั่นว่าดฝนจะหาการงานทำเป็นรายได้
เสริมบ้าง...

(สลีนดงบายู. 2558 : 21)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สำหรับปัญหาความยากจนในครอบครัว นอกจากผู้ใหญ่มีความสามารถในการแก้ปัญหาแล้ว วัยรุ่นก็สามารถมีบทบาทในปัญหานี้ได้ แม้ว่าจะเป็นวัยรุ่น อายุยังน้อย มีหน้าที่ของตัวเองคือการเรียนรู้หนังสือ แต่วัยรุ่นก็ได้เห็นผู้ใหญ่ในครอบครัวเป็นตัวอย่าง ต่อสู้เพื่อการเอาชีวิตรอด วัยรุ่นจึงหางานพิเศษมาทำด้วยความขยันหมั่นเพียร สร้างรายได้เสริมให้กับตัวเองและครอบครัว ลดภาระให้กับผู้ปกครอง ช่วยผู้ปกครองรับผิดชอบในการเลี้ยงครอบครัว ซึ่งเป็นแนวทางที่ดีในการแก้ปัญหาความยากจนอีกทางหนึ่ง

2) การสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนในชุมชน

สำหรับปัญหาวัยรุ่นไทยด้านครอบครัว ถ้าหากสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถแก้ไขได้ ก็ต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนในชุมชน มีความจำเป็นให้คนในชุมชนให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันแก้ไข บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาวัยรุ่นไทยด้านครอบครัวโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนในชุมชน ดังต่อไปนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึงการแก้ปัญหาวัยรุ่นขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง วินเนอร์ ซึ่งเป็นลูกของเศรษฐี พ่อแม่ยุ่งกับงาน ไม่มีเวลาอยู่กับเขา ทำให้เขารู้สึกเหงา เขาจึงไปหาปู่แสน แม่ของเข้มนก็ให้เข้มนเป็นเพื่อนกันกับวินเนอร์ ดังตัวอย่าง

“เข้มนก็ลองเป็นเพื่อนกับเขาดู ไม่เสียหายอะไรนี่นา...”

...

วันนี้ทั้งวัน วินเนอร์แทบจะยึดเอาปู่แสนไปครอง ปู่
ทำโน่นทำนี่ให้เขาเล่น ไม่ว่าจะเป็นกังหันไม้ เบ็ดตกปลา...

(ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 33-34)

จากตัวอย่างได้แสดงให้เห็นว่า บันเทิงคดีได้นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาวัยรุ่นขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครองด้วยการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน วัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่นจาก

ผู้ปกครองควรขยายความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของตัวเอง รู้จักผู้คนมากขึ้นและกลายเป็นเพื่อนกัน ผู้คนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันก็รับวัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครองอย่างมีน้ำใจไมตรี อยู่เป็นเพื่อน และให้ความอบอุ่นกับวัยรุ่นนั้น ทำให้วัยรุ่นไม่รู้สึกเหงาอีกต่อไป ความสัมพันธ์ที่ดีของคนในชุมชน ก็ช่วยสร้างความอบอุ่นให้กับวัยรุ่นที่ขาดความอบอุ่นได้

บันเทิงคตีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึงการแก้ปัญหาครอบครัวไม่สมบูรณ์ เข้มเป็นห่วงเพื่อนชื่อประวิณ ซึ่งเป็นวัยรุ่นที่กำลังทำร้ายพ่อแม่ หลังจากปู่ของเขา เสียชีวิตไป ป้าอำพรบอกว่าจะไม่ให้ประวิณอยู่คนเดียว เธอจะเลี้ยงประวิณต่อ ดังตัวอย่าง

“ป้าอำพรจะอยู่กับประวิณ ไม่ปล่อยให้ประวิณอยู่คนเดียว
ใจใหม่ฮะ”

“แม่สิ ทำไมประวิณต้องอยู่คนเดียวล่ะ ป้าอยู่ทั้งคน” ป้า
อำพรตอบเสียงหนักแน่น ผมเชื่อ...

(ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 136)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า บันเทิงคตี ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาครอบครัวไม่สมบูรณ์โดยวัยรุ่นกำลังทำร้ายได้สร้างความสัมพันธ์กับญาติที่เป็นป้าของวัยรุ่น ป้าอาสาจะช่วยเลี้ยงดูวัยรุ่นต่อจากปู่ของวัยรุ่น ป้าจึงมีบทบาทในเรื่องการช่วยเหลือเลี้ยงดูวัยรุ่น ให้ความรักและความอบอุ่นแก่วัยรุ่นแทนพ่อแม่ ทำให้วัยรุ่นมีความสุข ไม่ถูกทอดทิ้ง แม้ป้าจะไม่เหมือนพ่อแม่ที่แท้จริง แต่ก็ให้ความอบอุ่นแก่วัยรุ่นได้ ทำให้วัยรุ่นไม่ต้องเป็นคนพเนจร

บันเทิงคตีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก กล่าวถึง แนวทางแก้ปัญหาความยากจนในครอบครัว เข้มสงสัยพ่อเขายังไม่ได้เสียชีวิต คนที่ดูแลเขากับแม่มาตลอดเป็นพ่อวันทีคนนั้นส่งจดหมายอีกครั้ง แม่จึงบอกว่า คนนั้นไม่ใช่พ่อเขา แต่เป็นพี่ชายของพ่อ ที่ให้ความช่วยเหลือมาตลอด ดังตัวอย่าง

“นี่ละ พี่วารินทร์ เป็นพี่ชายของพ่อ ตั้งแต่พ่อเสีย เขาเป็นคนดูแลแม่กับเข้มมาตลอด คอยส่งเสียเงินทองมาให้บ้างส่งของขวัญ ส่งหนังสือบ้าง แล้วแต่โอกาสจะเอื้ออำนวย เขาเป็นลุงของเข้ม ไม่ใช่พ่อ...”

(ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก. 2558 : 151)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า บันเทิงคตีได้ให้แนวทางแก้ปัญหาความยากจนในครอบครัว คือ การสร้างความสัมพันธ์กับญาติ แล้วญาติให้ความช่วยเหลือ สำหรับครอบครัวที่ยากจน อันเนื่องมาจากการขาดผู้นำของครอบครัว ญาติคนอื่นจะมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือด้านเงินทอง ทำให้วัยรุ่นที่มีครอบครัวยากจนและขาดพ่อได้ใช้ชีวิตตามปกติได้ต่อไป ทำให้วัยรุ่นในครอบครัวนั้นไม่ต้องออกจากโรงเรียนหรือไปโรงเรียนที่ติไม่ได้เพราะขาดเงิน

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแห่งสิ้น ก็ได้กล่าวถึงแนวทางแก้ปัญหาความยากจนในครอบครัว คำพูดของชาญทำให้ก้าวไกลได้เข้าใจว่า การเป็นขอทานไม่สามารถเปลี่ยนชีวิตของตัวเองได้ จึงไปหางานรับจ้างทำ และอาแป๊ะศักดิ์ชัยก็ยินดีที่ให้โอกาสในการทำงานกับก้าวไกล ดังตัวอย่าง

“อาก้าวไกล ลื้อไปอาบน้ำฟอกสบู่หลาย ๆ ครั้งให้สะอาด สะอ้าน แล้วก็เปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่เสียก่อน เสร็จแล้วออกมาช่วยล้างจานก่อนนะ” อาแป๊ะศักดิ์ชัยตั้งใจพูดให้ชัดถ้อยชัดคำเพื่อสำแดงให้เด็กชาวพม่าได้ยินกันถ้วนหน้าว่าเขาก็เป็นหนึ่งในตองอุเหมือนกัน

“ขอบพระคุณครับ” ก้าวไกลค้อมตัวไหว้ น้ำตาปรึ่ม
ขอบตา

“เอาน่า ไม่ต้องร้อง มาช่วยทุกวันนะ อ้าวจะให้ค่าจ้าง”

“ครับ ๆ” ก้าวไกลสะอื้นอีก ๆ

(ดินสอแห่งสิ้น. 2558 : 43-44)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นที่รักดีแม้จะยากจน แต่ก็ได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ใหญ่ในชุมชนที่มีประสบการณ์ชีวิตมาก และได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาของตัววัยรุ่นเอง ทำให้วัยรุ่นตระหนักถึงวิธีที่เปลี่ยนแนวทางการดำเนินชีวิตของตัวเอง เช่น เปลี่ยนจากการขอทานไปหางานทำ และผู้ใหญ่เหล่านี้ก็ยินดีที่จะช่วยเหลือวัยรุ่นที่ยากจนโดยให้งานทำ ซึ่งทำให้วัยรุ่นสามารถเปลี่ยนชีวิตที่ยากจนและเติบโตอย่างมีความสุขได้ต่อไป

3) องค์กรที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ

การแก้ไขปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย นอกจากสมาชิกในครอบครัวช่วยกันแก้ไข และรับความช่วยเหลือจากผู้คนในชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องของสังคมยังต้องมีบทบาทให้ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัวด้วย บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทย โดยองค์กรที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่น เรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึงแนวทางแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว โหนงอยากให้แม่ซื้อมือถือรุ่นใหม่และไม่ยอมไปโรงเรียน ทำให้แม่ทองอยู่โกรธจนใช้ไม้ตีโหนง มหาเพชรกับลุงไว ซึ่งเป็นผู้นำชุมชนของเทศบาลได้ยื่นเสียงก็มาหยุด ดังตัวอย่าง

“พอ...พอ...แม่ทองอยู่ ค่อยพูดค่อยจากับลูก นี่ฉันกับ
มหาเพชรขึ้นมาก้าวกายบนเรือนในฐานะผู้นำชุมชนของเทศบาล
เมื่อลูกบ้านเค็ดร้อน ฉันก็มีสิทธิ์ดูแลและห้ามปรามได้”

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 111)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในสังคมไทย องค์กรชุมชนบางแห่งจะช่วยวัยรุ่น
แก้ปัญหาในครอบครัว โดยเฉพาะปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เมื่อผู้ปกครองใช้วิธีการที่
ไม่เหมาะสมในการสั่งสอนวัยรุ่น ซึ่งคือการใช้ความรุนแรง เจ้าหน้าที่ขององค์กรชุมชนเหล่านี้ก็จะมา
หยุดผู้ปกครองและชักชวนทั้งผู้ปกครองและวัยรุ่นให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกัน ทำให้สถานการณ์ลด
ความรุนแรงลง องค์กรที่เกี่ยวข้องในชุมชนจึงได้แก้ปัญหาด้วยการได้ปกป้องความปลอดภัย
ส่วนบุคคลของวัยรุ่น และช่วยซ่อมแซมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่นด้วย

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง
โรงเรียนมีโครงการช่วยเหลือนักเรียนยากจนโดยให้อาหารกลางวันฟรีแก่นักเรียน ดังตัวอย่าง

นักเรียนที่ขาดแคลนหรือผู้ปกครองฐานะยากจน โรงเรียน
ก็มีโครงการอาหารกลางวันช่วยเหลือให้มีอาหารกลางวัน
รับประทานทุกวัน

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 127)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนไม่เพียงแต่ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา
แก่วัยรุ่นเท่านั้น ยังมีความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาครอบครัวของวัยรุ่นโดยจัดตั้งโครงการพิเศษ
ช่วยวัยรุ่นที่มีครอบครัวยากจนลดภาระทางการเงิน เช่น โครงการอาหารกลางวัน ทำให้วัยรุ่นไม่ต้อง
ทนความหิวเนื่องจากยากจน ช่วยให้วัยรุ่นได้เติบโตอย่างมีสุขภาพดี และมีสภาพจิตใจที่ดีในการเรียน
ด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์
หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาครอบครัวของวัยรุ่นไทย คือ สมาชิก
ในครอบครัวขยันทำงาน เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น วัยรุ่นสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนในชุมชน เพื่อได้รับ
ความช่วยเหลือหรือคำแนะนำ และองค์กรที่เกี่ยวข้องก็มีส่วนในการช่วยเหลือแก้ปัญหาการใช้
ความรุนแรงในครอบครัวได้

4.6.2 แนวทางแก้ปัญหาด้านการศึกษาของวัยรุ่นไทย

ปัญหาการศึกษาของวัยรุ่น เป็นปัญหาที่สังคมต้องให้ความสำคัญ เพราะอนาคตของ
ประเทศขึ้นอยู่กับคุณภาพการศึกษา และวัยรุ่นไทยยังมีปัญหาการศึกษาหลายอย่างที่รอรับการแก้ไข
จากหลายฝ่าย ได้แก่ ปัญหาการศึกษาต่ำ การขาดเรียน และการขาดคำแนะนำด้านการศึกษาจาก

ผู้ปกครอง บันทึกลงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาการศึกษาของวัยรุ่นไทย ดังนี้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ลูกนกจากคอน กล่าวถึง จ้อยเรียนจบชั้น ป.6 แล้ว ตัดสินใจว่าจะไม่เรียนต่อ แต่ยังแอบไปอ่านหนังสือที่ห้องสมุดของโรงเรียน วันหนึ่ง ครูใหญ่และครู ศิริวรรณได้รู้เรื่องนี้ ครูสองคนให้เขาคิดอีกครั้งเรื่องเรียนต่อ ดังตัวอย่าง

“คิดดูอีกทีก็ยังไม่สายนะ ถ้าเด็กมันเอาดี ครูศิริวรรณ ”

ครูนรินทร์พูด จ้องมองไปยังหนังสือใหม่ที่จ้อยกางอยู่บนโต๊ะ

...

“เธอยังเด็ก อาจไม่รู้ว่าตัวเองต้องการอะไรนะจอมพล ”

ครูนรินทร์พูดเสียงดังเหมือนโกรธ “แต่ถ้าได้เรียนต่อ เธอจะมี อนาคตยาวไกล โลกของเธอยิ่งกว้างใหญ่ เธอจะไปไหนก็ได้ไม่ใช่ แค่นี สวนยาง”

“ครูใหญ่หวังดีกับเธอนะจ๊ะ ” ครูศิริวรรณพูดเสียงหวาน

“เอาเป็นว่า เธอลองไปคิดใคร่ครวญให้ดี ๆ ถ้าเปลี่ยนใจอยากเรียน ทุกคนก็จะสนับสนุนเต็มที่ สอบเข้า ม.1 อีกสักครั้ง แล้วอย่าลังเล อีก เธอจะไปได้ดีแน่ ๆ”

(ลูกนกจากคอน. 2559 : 107-108)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ปัญหาการศึกษา คือ ครูมีบทบาทใน พุดโน้มน้าวให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับการเรียนต่อเพื่ออนาคตที่ดีของตนเอง เมื่อนักเรียนสับสนเกี่ยวกับ อนาคตของตัวเอง และตัดสินใจผิดพลาดเนื่องจากคิดไม่รอบคอบว่าจะไม่เรียนต่อ ทั้งที่เรียนเก่งและรัก การเรียน ทำให้ตัวเองได้รับการศึกษาไม่สูง ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทในการแนะนำและจูงใจนักเรียนวัยรุ่น ให้คิดถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ใหม่อีกครั้ง และให้กำลังใจนักเรียนวัยรุ่นในเรื่องการเรียนต่อ

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง ดินสอแห่งสั้น กล่าวถึง เมื่อครูใหญ่ได้รู้ว่าก๊าวไกล ไม่อยากเรียนต่อ ครูใหญ่ก็ชักชวนให้เรียนต่อ และชวนผู้ใหญ่คนอื่นมาให้ความช่วยเหลือก๊าวไกลด้วย ดังตัวอย่าง

“ก๊าวไกลก็ต้องเรียนต่อเหมือนกัน” ครูหันมาบอก

ก๊าวไกล

“ผมคงเรียนไม่ได้หรอกครับ”

“ได้ดี ครูใหญ่จะช่วย”

...

“อ้อ อาแป๊ะศักดิ์ชัยเป็นเพื่อนครูเอง ครูจะไปขอให้
ก้าวไกลทำงานเฉพาะช่วงเย็น ๆ เองนะ ไม่ต้องห่วง”

ก่อนกลับ ครูใหญ่กลมครี้นเงินจำนวนหนึ่งให้ ไม่มากนัก
แต่ก็พอช่วยประทังชีวิตเขากับน้อง ๆ ได้อีกหลายวัน

(ดินสอแห่งสัน. 2558 : 46, 101)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า เมื่อวัยรุ่นมีการตัดสินใจที่ไม่เรียนต่อ ซึ่งจะทำให้ตัวเองมี
การศึกษาต่ำ เนื่องจากครอบครัวยากจน ครูจะชักชวนวัยรุ่น ให้รับการศึกษาต่อและหาทางช่วยเหลือ
ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น ช่วยวัยรุ่นหางานทำ ให้เงินเล็กน้อยกับวัยรุ่น เป็นต้น ทำให้วัยรุ่นมีรายได้นอกเวลา
เรียนได้ จึงไม่ต้องหยุดเรียน ซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสรับการศึกษา ยังช่วยวัยรุ่นได้เปลี่ยน
การดำรงชีวิตให้ดีกว่าเดิมได้ด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์
หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาการศึกษาของวัยรุ่น คือ ครูให้
ความช่วยเหลือแก่นักเรียนวัยรุ่นโดยให้คำแนะนำที่ดีกับวัยรุ่น ช่วยให้วัยรุ่นตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง
สำหรับวัยรุ่นที่ยากจน ครูหางานพิเศษให้วัยรุ่นทำและให้การสนับสนุนทางการเงินแก่วัยรุ่น เพื่อให้ได้
มีโอกาสรับการศึกษาที่สูงต่อไปได้

4.6.3 แนวทางแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่น

ปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่นไม่ใช่ปัญหาเล็ก ๆ ถ้าหากวัยรุ่นยึดติดพฤติกรรมที่ไม่ดีไป
จนโตเป็นผู้ใหญ่ อาจทำให้วัยรุ่นสร้างความเดือดร้อนให้กับสังคมได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหานี้
ให้ทันเวลา บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562
ได้แสดงให้เห็นแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมของวัยรุ่น ดังนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง โหน่ง
กับเชสองคนขโมยแถมโมของมหาเพชรไปกินและถูกจับ แล้วมหาเพชรกับทิดแพนได้สอนให้ทั้งสองคน
รู้ความผิดของตัวเองและไม่ทำอีก ดังตัวอย่าง

“ที่โหน่งและเชแอบไปเก็บแถมโมโดยไม่ขอเจ้าของ และ
เชแอบเอาไอโฟนเพื่อนจากห้องเรียนโดยเจ้าของเขาไม่รู้ รู้ไหมว่า
ผิดศีลข้อไหน”

เด็กทั้งสองตอบพร้อมกันว่า

“ผิดศีลข้อที่ 2 ห้ามลักทรัพย์ของผู้อื่นครับ”

“จำไว้นะ การผิดศีลไม่ว่าข้อใดถือว่าเป็นบาป และผิด
กฎหมายบ้านเมืองด้วย” มหาเพชรสรุปในที่สุด

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 151)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า วัยรุ่นมีพฤติกรรมขโมยของ คนที่โดนขโมยของไปจะมีวิธีการจัดการสั่งสอนวัยรุ่น จะไม่ตำหนิหรือลงโทษวัยรุ่นที่มีปัญหานี้ มักจะใช้การสนทนาทำให้วัยรุ่นตระหนักถึงความผิดของตน รู้ว่าการขโมยของเป็นพฤติกรรมที่ผิดคุณธรรมจริยธรรมและผิดกฎหมาย จะมีผลเสีย ซึ่งเป็นแนวทางแก้ไขที่สามารถทำให้วัยรุ่นยอมรับได้

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง หลังจากพ่อมหาส่งเด็กที่ขโมยแดงโมมาโรงเรียน พ่อมหายังได้ให้ข้อเสนอแนะครู คือ อบรมเด็กโดยเล่านิทานให้ฟัง ดังตัวอย่าง

“ผมขอเสนอแนะอีกอย่าง การเล่านิทานให้เด็กฟัง ก็เป็นทางหนึ่งที่ควรเอามาเล่าหรืออ่านให้ฟังเพื่ออบรมเด็ก เนื้อหานิทานจะช่วยขัดเกลาจิตใจเด็ก เพราะมีตัวอย่างการทำดีทำชั่วให้เห็นชัดเจน”

มหาเพชรเสนอแนะผู้อำนวยการกับครูสาว ก่อนจะขอตัวกลับไป

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 157)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า สำหรับปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่น มีแนวทางแก้ไขคือ ผู้ปกครองและโรงเรียนควรเสริมสร้างความร่วมมือ แบ่งปันวิธีดี ๆ ในการอบรมสั่งสอนวัยรุ่น ดังเช่นพ่อมหาแนะนำโรงเรียนให้เล่านิทานให้นักเรียนฟัง ช่วยให้วัยรุ่นสร้างค่านิยมทางพฤติกรรมที่ดี ลดโอกาสที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและผิดกฎหมาย ซึ่งสามารถทำให้วัยรุ่นได้โตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง กล่าวถึง เมื่อฉัตรกับน้ำผึ้งกำลังจะทะเลาะกัน สายฝนก็เข้ามาห้ามปราม ไม่ให้ทะเลาะกัน ดังตัวอย่าง

“ใจเย็นน้ำผึ้ง เรื่องไม่เป็นเรื่องแท้ ๆ จะทะเลาะกันทำไม”

สายฝนปรามเพื่อน

(พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูกสาวนักร้อง. 2561 : 178)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า ในการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่นไทย วัยรุ่นเองก็สามารถมีบทบาทในการแก้ปัญหาได้ เมื่อวัยรุ่นมีปัญหากับคนอื่นและจะมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม วัยรุ่นคนอื่นที่เป็นเพื่อนกันควรชักชวนเพื่อนและหยุดพวกเขาให้ทันเวลา เพื่อไม่ให้เพื่อนทะเลาะกัน ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อนไม่คลายไปอีกด้วย

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า สำหรับปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่นไทยแก้ไขได้ด้วยการให้ผู้ปกครอง ครู และตัววัยรุ่นเองช่วยกันแก้ไข ผู้ปกครองและครูควรร่วมมือกันสั่งสอนวัยรุ่นให้ตระหนักในความผิดของตัวเองและให้โอกาสวัยรุ่นในการแก้ไขความผิดนั้น และเมื่อเห็นเพื่อนวัยรุ่น

มีพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อกัน เพื่อนวัยรุ่นก็ช่วยหยุดทันที ซึ่งการช่วยกันจากทุกฝ่ายจะทำให้วัยรุ่นได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมได้ต่อไป

4.6.4 แนวทางแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่น

ความปลอดภัยของวัยรุ่นเป็นเรื่องที่ละเอียดไม่ได้ เนื่องจากความปลอดภัยของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับอนาคตและชะตากรรมของประเทศ การหาแนวทางแก้ปัญหาความปลอดภัยของวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนภาพแนวทางแก้ปัญหาความปลอดภัยของวัยรุ่น ดังนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง สลีนดงบายู กล่าวถึง บูลย์ตกจากต้นไม้ในขณะที่เล่นกับบุญและแดน ทำให้เขาบาดเจ็บหนัก เมื่อพ่อของบุญกับแดนได้รู้เรื่องนี้ ได้ลงโทษสองพี่น้องดังตัวอย่าง

*วีรกรรมที่เกิดกับเพื่อน ทำให้บุญกับแดนถูกพ่อคาดโทษ
พ่อถึงกับบ่นให้แม่ฟังพลางสายหน้า*

(สลีนดงบายู. 2558 : 77)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่น คือ ผู้ปกครองควรสั่งสอนลูกของตนเอง เมื่อวัยรุ่นมีการกระทำที่ไม่ปลอดภัย ทำให้ตัวเองหรือคนรอบข้างได้รับบาดเจ็บ ผู้ปกครองควรอบรมสั่งสอนและชี้แจงความผิดพลาดของพวกเขา ทำให้วัยรุ่นได้ตระหนักว่าพฤติกรรมของพวกเขาจะนำผลที่ไม่ดี ในครั้งต่อไปจะได้หลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เกิดอันตราย ซึ่งจะทำให้วัยรุ่นได้เติบโตขึ้นอย่างปลอดภัยได้ต่อไป

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า ในบันเทิงคดีได้สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยน้อยมาก ซึ่งมีเพียงแต่หนึ่งวิธีเท่านั้น คือ ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นได้หลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เกิดอันตรายนั่นเอง

4.6.5 แนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น

ปัญหาทางจิตใจมีผลต่อชีวิตวัยรุ่นเป็นอย่างมาก การช่วยแก้ปัญหาทางจิตใจของวัยรุ่นถือเป็นงานสำคัญของผู้คนในสังคม บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น ดังนี้

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง ตอนที่ภาซีมีพฤติกรรมแปลกไป ผู้ปกครองไม่ได้สังเกต แต่เมื่อทางโรงเรียนสังเกตเห็นแล้ว ก็ได้บอกผู้ปกครอง ทำให้ผู้ปกครองได้พาภาซีไปพบนักจิตวิทยา

*“ตอนที่พวกเขาารู้จากโรงเรียนว่าผมมีพฤติกรรมแปลกไป
พวกเขาพยายามแก้ปัญหาทันทีด้วยการหานักจิตวิทยาที่เก่งที่สุด*

เชี่ยวชาญด้านเด็กอัจฉริยะ...”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 62)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น คือ สังเกตวัยรุ่นให้มากขึ้น ปัญหาทางจิตใจจะมีสัญญาณทางพฤติกรรมบางอย่าง ผู้ปกครองและทางโรงเรียนควรสังเกตพฤติกรรมของวัยรุ่นและพบปัญหาให้ทันเวลา เมื่อทางโรงเรียนพบปัญหาก่อน ต้องบอกผู้ปกครองของวัยรุ่น ทำให้ผู้ปกครองสามารถพาวัยรุ่นไปรับปรึกษาทางจิตวิทยาได้ทันเวลา ป้องกันไม่ให้วัยรุ่นเกิดปัญหาทางจิตใจที่รุนแรงขึ้น

บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเรื่อง วันเกิดของเค้าโมง กล่าวถึง เมื่อพลับพลารู้ตัวว่า ผิดปกติ จึงได้ไปหานักจิตวิทยา และได้ทำตามคำแนะนำไปรับการบำบัดที่โรงพยาบาลหลังจากได้รับอนุญาตจากแม่ ทำให้อาการของตัวเองดีขึ้น ดังตัวอย่าง

พลับพลาเล่าต่อ “นักจิตวิทยาบอกว่าเรามีอาการของคนเป็นซึมเศร้า เขาแนะนำให้เราไปโรงพยาบาล รับการบำบัดอย่างจริงจัง...สุดท้ายก็เลยเลือกโรงพยาบาลนี้เพราะไม่ต้องรอคิวนาน หมอให้ยาเราด้วย กินแล้วก็มัน ๆ เคลิ้ม ๆ หัวหนักไม่ค่อยอยากตื่นตอนเช้า แต่ความคิดอะไรแย ๆ หายไปหมดเลย เหมือนเราควบคุมตัวเองไม่ได้ แต่มันก็ดีนะ แบบเราไม่ต้องคิดมาก ไม่รู้สึกที่เราเป็นคนเลวอีกต่อไป”

(วันเกิดของเค้าโมง. 2561 : 65)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า แนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น คือ กล้าเผชิญกับปัญหาและรับการบำบัด เมื่อวัยรุ่นมีปัญหาด้านจิตใจ วัยรุ่นเองต้องมีความกล้าหาญและไม่หลีกเลี่ยงปัญหา เปิดใจและปรึกษากับนักจิตวิทยา และไปรับการบำบัดอย่างมีอาชีพทันเวลา ทำให้ตัวเองได้หายดีจากอาการป่วยทางจิตใจ ส่วนผู้ปกครองก็ต้องสนับสนุนวัยรุ่น ช่วยวัยรุ่นแก้ไขปัญหานี้ด้วยกัน ทำให้วัยรุ่นได้มีสภาพจิตใจที่ดี ได้ใช้ชีวิตด้วยทัศนคติที่มองโลกในแง่ดีมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสรุปได้ว่า บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้นำเสนอแนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น คือ ผู้ปกครองและครูสังเกตวัยรุ่นให้มากขึ้น พบปัญหาให้ทันเวลา และตัววัยรุ่นเองต้องกล้าเผชิญกับปัญหาและรับการบำบัด ทำให้วัยรุ่นได้ดำเนินชีวิตด้วยสภาพจิตใจที่ดี

จากการวิเคราะห์บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สรุปได้ว่า บันทึกคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นปัญหาของวัยรุ่นไทยใน 5 ด้าน ได้แก่ ปัญหาครอบครัว คือ ปัญหาระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น ครอบครัวไม่สมบูรณ์ ครอบครัวยากจน ปัญหาการศึกษา คือ การศึกษาต่ำ ขาดเรียน และขาดคำแนะนำด้านการศึกษาจาก

ผู้ปกครอง ปัญหาด้านพฤติกรรม คือ วัยรุ่นมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ขโมยของ ต่อสู้กับคนอื่น เยาะเย้ย คนอื่น เป็นต้น ปัญหาความปลอดภัย ซึ่งคือวัยรุ่นขาดจิตสำนึกด้านความปลอดภัย เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ทำให้ตัวเองบาดเจ็บ ปัญหาจิตใจ คือ วัยรุ่นมีความเครียดหนัก และสำหรับปัญหาเหล่านี้ บันทึกลงสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ยังได้นำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ปัญหาครอบครัวแก้ไขโดยสมาชิกในครอบครัว ผู้คนในชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้องในสังคมช่วยกันแก้ไข ปัญหาการศึกษาแก้ไขโดยครูให้คำแนะนำที่ดีกับวัยรุ่น ปัญหาพฤติกรรมแก้ไขโดยผู้ปกครอง และครูร่วมมือสั่งสอนวัยรุ่นให้ตระหนักในความผิดของตัวเอง วัยรุ่นช่วยหยุดปัญหาทันทีตอนที่เห็นเพื่อนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อกัน ปัญหาความปลอดภัยแก้ไขโดยผู้ปกครองอบรมสั่งสอน ปัญหาด้านจิตใจแก้ไขโดยผู้ปกครองและโรงเรียนคอยสังเกตวัยรุ่น และตัววัยรุ่นเองต้องเปิดใจกล้าเผชิญกับปัญหาและรับการรักษาได้ทันเวลา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 และเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นในสังคมไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 โดยศึกษาจากบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 จำนวน 10 เล่ม ได้แก่ “ลูกชายแดน” “ร่มไม้หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก” “ห้องเรียนไม่มีฝา” “ดินสอแท่งสั้น” “สลินดงบายู” “กระต่ายในพระจันทร์” “ลูกนกจากคอน” “พอมหา แม่ทางเครื่อง ลูก (สาว) นักร้อง” “ม้าน้ำสีทอง” “วันเกิดของเค้าโมง” นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) มีสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 มี 5 ประการนี้

1. ด้านชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นไทย

1.1 ด้านวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทย วิถีชีวิตของวัยรุ่นไทยที่อยู่ในชนบทกับวัยรุ่นที่อยู่ในเมืองแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม วัยรุ่นที่อยู่ในชนบทอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ด้านที่อยู่อาศัย อาหารการกิน และด้านความบันเทิงมักจะพึ่งพาธรรมชาติ แต่ชีวิตในชนบทก็ห่างไกลความเจริญ มีความไม่สะดวกในหลายเรื่อง เนื่องจากชนบทไทยบางแห่งยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร เทคโนโลยีสมัยใหม่หลายอย่างยังไม่เข้าสู่ชีวิตของวัยรุ่นในชนบท ซึ่งตรงกันข้ามกับวัยรุ่นในเมือง วัยรุ่นที่อยู่ในเมืองมีวิถีชีวิตที่สะดวกสบาย มีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่และอินเทอร์เน็ต แต่ก็ต้องอยู่กับสภาพแวดล้อมที่แออัดและการจราจรที่ติดขัดแทน

1.2 ด้านอาชีพเสริมของวัยรุ่นไทย พบว่า วัยรุ่นไทยทำอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวและชื่อของตนเองอยากได้ ได้แก่ การรับจ้าง การค้าขาย เกษตรกรรม นักร้อง ทั้งนี้ทำให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ของวัยรุ่นที่ค่อนข้างลำบากยากจน ทำให้วัยรุ่นไทยบางคนต้องทำอาชีพเสริมต่าง ๆ เพื่อเลี้ยงตัวเองหรือช่วยเลี้ยงครอบครัว ซึ่งอาชีพเสริมบางอย่างทำให้วัยรุ่นได้มีชีวิตที่ดีขึ้น และยังทำให้ผู้คนเห็นถึงความอดทนของวัยรุ่นไทยด้วย

2. ด้านการศึกษาของวัยรุ่นไทย

2.1 การศึกษาของวัยรุ่นในโรงเรียน โรงเรียนเป็นสถานที่หลักสำหรับวัยรุ่นที่จะได้รับการศึกษา ทางโรงเรียนไม่เพียงแต่สอนความรู้ทั่วไปให้กับวัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังปลูกฝังค่านิยมที่ดี และถูกต้องให้กับวัยรุ่นด้วย แม้คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนในชนบทไม่ดีเท่าการศึกษาในเมือง แต่การศึกษาในโรงเรียนในชนบทก็กำลังได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 การศึกษาของวัยรุ่นในครอบครัว ผู้ปกครองจะสั่งสอนวัยรุ่นให้มีความสำคัญกับการศึกษาและลงทุนเพื่อให้วัยรุ่นได้รับการศึกษาที่ดี นอกจากนี้ ผู้ปกครองจะให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตของวัยรุ่นด้วย ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทำให้วัยรุ่นได้มีพื้นฐานชีวิต ซึ่งเป็นส่วนเสริมที่สำคัญสำหรับการศึกษาในโรงเรียนด้วย

3. ด้านความสัมพันธ์ของวัยรุ่นไทย

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับสมาชิกในครอบครัว วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่จะทำหน้าที่เลี้ยงลูกให้ดีที่สุดและใส่ใจความปลอดภัยของลูก วัยรุ่นก็รักพ่อแม่ ห่วงใยและช่วยเหลือพ่อแม่ ส่วนพี่น้องมักจะช่วยเหลือกัน ทำให้วัยรุ่นอยู่ในครอบครัวได้อย่างอบอุ่นและมีความสุข

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อน วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน จะแบ่งปันความสุขและความทุกข์ในชีวิตกับเพื่อน และจะช่วยกันแก้ปัญหา สำหรับวัยรุ่น เพื่อนเป็นคนที่สำคัญ เป็นคนที่ให้กำลังใจและก้าวหน้าไปด้วยกัน

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับครู เป็นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ครูรักและห่วงใยนักเรียน จะให้ความช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ส่วนวัยรุ่นในฐานะที่เป็นนักเรียนก็เชื่อใจครู เคารพครู และรู้จักตอบแทนบุญคุณครู

4. ด้านคุณธรรมของวัยรุ่นไทย

4.1 ความกตัญญู วัยรุ่นไทยมีคุณธรรมความกตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้มีพระคุณ เพื่อน และโรงเรียนที่จบการศึกษา วัยรุ่นจะแสดงออกซึ่งความกตัญญูด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความสามารถ วัยรุ่นจะเอาใจใส่ดูแลพ่อแม่ ทำให้พ่อแม่มีชีวิตที่มีความสุข ให้อัตถุสิ่งของกับผู้ที่มีพระคุณ และให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเพื่อตอบแทนบุญคุณ

4.2 ความมีน้ำใจต่อคนอื่น วัยรุ่นยินดีให้ความช่วยเหลือผู้คนที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน โดยไม่สนใจเรื่องผลตอบแทน คุณธรรมความมีน้ำใจก็ทำให้ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับกลุ่มคนอื่น ๆ ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

4.3 ความซื่อสัตย์ วัยรุ่นไทยเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ มีจิตใจที่บริสุทธิ์ ไม่ว่าจะการโกหกจะทำให้วัยรุ่นได้รับประโยชน์แค่ไหน วัยรุ่นก็จะพูดตามความจริง ทำให้วัยรุ่นได้รับความไว้วางใจและความเคารพจากผู้อื่น

4.4 ความรับผิดชอบ วัยรุ่นไทยจะพยายามทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายมาให้สำเร็จให้ในที่สุด ทำให้วัยรุ่นได้รับความไว้วางใจและความเชื่อมั่นจากคนในสังคม

5. ค่านิยมของวัยรุ่นไทย

5.1 ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา วัยรุ่นไทยเห็นการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ เชื่อว่าการศึกษายเปลี่ยนแปลงชีวิตและทำให้ชีวิตดีขึ้นได้ วัยรุ่นบางคนหาเงินด้วยตัวเอง เพื่อนำมาใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง

5.2 ค่านิยมเกี่ยวกับการใช้เวลาว่าง วัยรุ่นไทยมักจะใช้เวลาว่างทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากได้ใช้เวลาว่างให้สนุก ยังสามารถทำให้ตัวเองมีความก้าวหน้าในด้านใดด้านหนึ่ง วัยรุ่นไทยจึงรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5.3 ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นมีความใฝ่ฝันเรื่องอาชีพ เมื่อเติบโตอยากเป็นครู นักเขียน จิตรกร คนเลี้ยงม้า น้ำ ความใฝ่ฝันนี้เกี่ยวข้องกับความพร้อมของครอบครัวด้วย วัยรุ่นเตรียมความพร้อมให้กับตัวเอง เพื่อนำไปสู่อาชีพที่ดีในอนาคตได้ต่อไป

5.1.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

การวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่น

1.1 ความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่นพบ 6 ด้าน ดังนี้ 1) วัยรุ่นขาดความอบอุ่นจากผู้ปกครอง ทำให้วัยรุ่นรู้สึกเหงา สุขภาพไม่แข็งแรง ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของวัยรุ่น 2) ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อวัยรุ่นสูงเกินไป ทำให้วัยรุ่นกดดัน และไม่มีความสุข 3) ผู้ปกครองตามใจลูกมากเกินไป ผู้ปกครองจะตอบสนองความต้องการทุกอย่างของลูก และไม่ให้ลูกทำงานบ้านด้วย ทำให้วัยรุ่นมีความบกพร่องทางบุคลิกภาพกับพฤติกรรม และเพิ่มภาระครอบครัว 4) ผู้ปกครองใช้ความรุนแรงกับวัยรุ่น ไม่เพียงแต่ทำร้ายร่างกายและจิตใจของวัยรุ่นเท่านั้น แต่ยังเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้กับวัยรุ่นด้วย 5) วัยรุ่นมีอคติกับผู้ปกครอง รู้สึกว่าพ่อแม่ไม่รักตัวเองมากพอจึง

ไม่สนิทกับพ่อแม่ ทำให้ตัวเองเป็นทุกข์ 6) การขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น ทำให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างวัยรุ่นกับผู้ปกครอง และวัยรุ่นไม่มีความสุข

1.2 ครอบครัวไม่สมบูรณ์ ปัญหานี้ทำให้วัยรุ่นขาดการเลี้ยงดู ดูแล เอาใจใส่ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงทำให้ชีวิตของวัยรุ่นลำบากจนไม่สามารถเรียนต่อได้

1.3 ความยากจนในครอบครัว วัยรุ่นต้องทนใช้ชีวิตอย่างยากลำบาก ไม่สามารถมีสิ่งของดี ๆ เหมือนกับเพื่อนคนอื่น และเพื่อที่จะอยู่รอดได้ วัยรุ่นบางคนยังต้องเสียโอกาสที่ได้รับการศึกษา ไปทำงานทำช่วยเลี้ยงครอบครัว แต่ความยากจนนี้ก็ทำให้วัยรุ่นบางคนเข้มแข็ง แข็งแกร่ง อดทน คิดหาวิธีแก้ปัญหาความยากจนของตนเองได้ในที่สุด

2. ปัญหาทางการศึกษาของวัยรุ่น

2.1 การศึกษาต่ำ วัยรุ่นไทยมีปัญหาการศึกษาต่ำด้วยเหตุผลของความพิการทางร่างกาย และการอยู่ในชนบทที่ห่างไกล ซึ่งส่งผลต่ออนาคตของวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถมีชีวิตที่สบายได้ และส่งผลให้สังคมพัฒนาช้าลงด้วย เนื่องจากขาดคนที่มีความรู้ความสามารถในระดับสูง

2.2 การขาดเรียน ปัญหานี้ไม่เพียงแต่ทำให้การได้รับความรู้และได้รับการอบรมนิสัยของวัยรุ่นขาดหายไป แต่ยังเป็นอันตรายต่อความปลอดภัยส่วนบุคคลของวัยรุ่นด้วย

2.3 การขาดคำแนะนำทางการศึกษาจากผู้ปกครอง ผู้ปกครองไม่สามารถให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมให้กับวัยรุ่นได้ ทำให้วัยรุ่นรู้สึกวิตกกังวลและมีการตัดสินใจที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการศึกษา ถ้าไม่แก้ไขทันที อาจจะทำให้วัยรุ่นเสียใจภายหลังและเสียอนาคตอันรุ่งโรจน์ได้

3. ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่น

3.1 การโจรกรรม วัยรุ่นขาดความตระหนักรู้ด้านการทำผิดกฎหมาย ทำให้มีพฤติกรรมการโจรกรรม ซึ่งนำไปสู่การก่อปัญหาอื่นที่รุนแรงตามมาได้

3.2 การทะเลาะต่อสู้อัน วัยรุ่นยังไม่โตเป็นผู้ใหญ่ ยังทำตามอารมณ์มากกว่าเหตุผล จึงทะเลาะต่อสู้อันได้โดยง่าย ทำให้ตัวเองและคนอื่นบาดเจ็บ ถ้าไม่แก้ไขความก้าวร้าวชอบทะเลาะต่อสู้อัน อาจจะทำให้สังคมเดือดร้อนได้

3.3 การเยาะเย้ยกัน วัยรุ่นมีการเยาะเย้ยเพื่อนที่ต่ำต้อยกว่าตัวเอง ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับเพื่อนเลวลง ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข เพื่อให้วัยรุ่นไทยได้มีความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี

3.4 การใส่ร้ายกัน เพื่อให้ตัวเองได้รับความนิยมหรือไม่ต้องถูกกลั่นโทษ วัยรุ่นจึงเลือกที่จะใส่ร้ายคนอื่น ซึ่งเป็นการทำร้ายคนอื่นและอาจทำให้ผู้คนรู้สึกไม่ไว้วางใจกัน สังคมจึงไม่มั่นคง

3.5 การเปรียบเทียบแบบไม่มีสาระ วัยรุ่นไทยมักเปรียบเทียบตนเองกับคนอื่น ต้องการมีของใช้ราคาแพงแบบที่คนอื่นมี ทั้งที่ฐานะทางบ้านยากจน ทำให้คนในครอบครัววัยรุ่นลำบากและเดือดร้อนใจ

3.6 การใช้เทคโนโลยี วิทยาลัยไทยขาดสติและขาดการควบคุมตนเองในการใช้เทคโนโลยี ทำให้ตัวเองถูกหลอกลวงทางสื่อออนไลน์และติคเกม ส่งผลเสียหายต่อร่างกายและการเรียนรู้ของวัยรุ่น

4. ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่น

4.1 การถูกทำร้าย สังคมไทยยังไม่ได้สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเพียงพอสำหรับวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นถูกทำร้ายได้ง่าย จนอันตรายถึงชีวิต

4.2 การไม่ระมัดระวังตัว เนื่องจากวัยรุ่นไม่ระมัดระวังตัว ทำให้วัยรุ่นเกิดอุบัติเหตุมากมาย ได้แก่ การโดนรถชน การจมน้ำ และการตกจากต้นไม้ วัยรุ่นก็ต้องรับผลที่ตามมาซึ่งไม่เพียงแต่ทำให้ตัวเองบาดเจ็บหรือเสียชีวิต แต่ยังทำให้คนในครอบครัวเสียใจด้วย

5. ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น

5.1 ความวิตกกังวล ในเรื่องการสอบและการแข่งขันทัดกับตัวเองมากเกินไป วัยรุ่นเกิดความวิตกกังวลได้ง่าย จนทำให้วัยรุ่นเกิดความคิดที่แยกกับตนเอง เช่น การคิดฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งหากเกิดขึ้นจริง ก็จะนำพาความเสียหายมาสู่ครอบครัวของวัยรุ่น

5.2 ความไม่มั่นใจในตัวเอง เนื่องจากเรียนไม่เก่ง วัยรุ่นจึงไม่มั่นใจในตัวเองและปิดตัว มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่งผลต่อการเรียนของวัยรุ่นและความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับคนอื่น

6. แนวทางแก้ปัญหาของวัยรุ่นไทย

6.1 แนวทางแก้ปัญหาด้านครอบครัวของวัยรุ่นไทยพบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำงาน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น 2) วัยรุ่นสร้างความสัมพันธ์กับผู้คนในชุมชน เพื่อได้รับความช่วยเหลือหรือคำแนะนำ 3) องค์กรที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

6.2 แนวทางแก้ปัญหาด้านการศึกษาของวัยรุ่น ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนวัยรุ่นโดยให้คำแนะนำที่ดีกับวัยรุ่น ช่วยให้วัยรุ่นตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง สำหรับวัยรุ่นที่ยากจน ครูหางานพิเศษให้วัยรุ่นทำและให้การสนับสนุนทางการเงินแก่วัยรุ่น เพื่อให้ได้มีโอกาสรับการศึกษาที่สูงต่อไปได้

6.3 แนวทางแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของวัยรุ่น ผู้ปกครองและครูควรร่วมมือกันสั่งสอนวัยรุ่น ให้วัยรุ่นตระหนักในความผิดของตัวเอง และวัยรุ่นช่วยหยุดปัญหาทันทีตอนที่เห็นเพื่อนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อกันทุกฝ่าย ช่วยกันทำให้วัยรุ่นได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมได้ต่อไป

6.4 แนวทางแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยของวัยรุ่น ผู้ปกครองอบรมสั่งสอนวัยรุ่นให้ระมัดระวังตนและหลีกเลี่ยงการกระทำที่ทำให้เกิดอันตรายต่อตนเอง

6.5 แนวทางแก้ปัญหาด้านจิตใจของวัยรุ่น ผู้ปกครองและครูสังเกตวัยรุ่นให้มากขึ้น พบปัญหาให้ทันเวลา และตัววัยรุ่นเองต้องกล้าเผชิญกับปัญหาและรับการบำบัด ทำให้วัยรุ่นได้ดำเนินชีวิตด้วยสภาพจิตใจที่ดี

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ผลการวิจัยพบว่า บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ได้สะท้อนสภาพวัยรุ่นไทยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ชีวิตความเป็นอยู่ การศึกษา ความสัมพันธ์กับคนอื่นในสังคม คุณธรรม และค่านิยมของวัยรุ่นไทย วัยรุ่นไทยในชนบทมีชีวิตที่เรียบง่าย ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ส่วนวัยรุ่นไทยในเมืองแม้จะขาดธรรมชาติ แต่มีชีวิตที่สะดวกสบาย ครอบครัวและโรงเรียนอบรมสั่งสอน และให้การศึกษากับวัยรุ่น วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรกับผู้คน และวัยรุ่นเป็นคนที่มีความดีงาม รับผิดชอบ มีน้ำใจ เป็นคนซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบ มีค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับการศึกษา ค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญญาณี คล้ายสุบรรณ (2542, น. 31-32) ที่กล่าวว่าวรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นเป็นกระจกเงาและหน้าต่างสำหรับวัยรุ่นให้มองเห็นแง่มุมต่าง ๆ ของตนเองและโลกทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ให้ประสบการณ์ทดแทน และสนองความต้องการพื้นฐานและความต้องการพิเศษของวัยรุ่น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ LU ZHUOXI (2561) เรื่อง ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556-2557 ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ประเภทนวนิยาย พ.ศ. 2556-2557 สะท้อนให้เห็นภาพเยาวชนในสังคมไทย 4 ด้าน คือ 1) ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเยาวชนในชนบทพึ่งพาอาศัยสภาพแวดล้อมธรรมชาติรอบตัวและเรียนรู้การดำรงชีวิตจากธรรมชาติและผู้ใหญ่ เยาวชนในเมืองอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แออัด ต้องเรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการอยู่ร่วมกับคนอื่น 2) ด้านความสัมพันธ์ของเยาวชนในสังคม เยาวชนได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่จากพ่อแม่ การช่วยเหลือจากเพื่อนและผู้ใหญ่ 3) ด้านค่านิยมของเยาวชน เยาวชนมีความใฝ่ฝันเรื่องอาชีพ และใช้เวลาว่างแตกต่างกันระหว่างเยาวชนในชนบทและในเมือง 4) ด้านคุณลักษณะของเยาวชน เยาวชนเป็นผู้ที่มีอดทนต่อความลำบากและสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ มีความกตัญญูช่วยเหลือมีน้ำใจเอื้อเฟื้อช่วยเหลือคนอื่น และมีความจริงใจที่ไม่เห็นแก่ตัว

2. งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของวัยรุ่นไทยที่ปรากฏในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ด้านปัญหาของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นไทยมีปัญหาหลากหลาย เช่น ปัญหาครอบครัวอย่างครอบครัวไม่สมบูรณ์ ครอบครัวยากจน เป็นต้น ปัญหาด้านการศึกษา เช่น การศึกษาต่ำ วัยรุ่นหนีเรียน ปัญหาด้านพฤติกรรม วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง อย่างโจรกรรม ต่อสู้กับคนอื่น การเยาะเย้ยคนอื่น เป็นต้น ทั้งนี้ได้ส่งผลต่อการเติบโตของวัยรุ่น ทำร้ายจิตใจและร่างกายของวัยรุ่น ผลการวิจัยสะท้อนเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่นไทยสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2558, น. 21-49) กล่าวว่า วัยรุ่นไทยต้องเผชิญปัญหาครอบครัวไม่สมบูรณ์ ส่วนใหญ่ลูกจะอยู่กับแม่ ด้วยเหตุนี้ ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเงิน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเด็กต้องออกไปหางานทำเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว และต้องเผชิญกับปัญหาการกระทำผิด รวมทั้งความผิดเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพงษ์ จิตระดับ และ อัญญมณี บุญชื้อ (2551, น. 17) กล่าวว่า วัยรุ่นมีปัญหาคือ ต้องการแก้ไขเร่งด่วน คือ ปัญหาด้านการศึกษา วัยรุ่นขาดเรียน หนีเรียน ไม่เรียนต่อในระดับสูง ยากจน ไม่มีเงินศึกษาต่อ เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ LU YANWEI (2562) เรื่องภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเด็กกับเยาวชนส่วนใหญ่เกิดขึ้นเพราะได้รับอิทธิพลจากความขัดแย้งจากพ่อแม่ ถ้าครอบครัวขาดความอบอุ่นและความรักไป ลูกในครอบครัวจะรู้สึกไม่มีความสุข ถ้าผู้ปกครองให้ความสนใจน้อยหรือมีวิธีสั่งสอนไม่เหมาะสม ลูกจะมีปัญหาเกิดขึ้นได้ง่าย

ด้านแนวทางแก้ไขปัญหายาวรุ่นไทย พบว่า สำหรับปัญหาต่าง ๆ ของวัยรุ่น ต้องการผู้ปกครองโรงเรียน ผู้คนในสังคม และตัววัยรุ่นช่วยกันแก้ไข ผู้ปกครองให้ความรักแก่วัยรุ่น อบรมสั่งสอนวัยรุ่นให้ดี และวัยรุ่นกับผู้ปกครองช่วยกันสร้างสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่ดี ทางโรงเรียนเอาใจใส่นักเรียน ผู้คนในสังคมให้ความช่วยเหลือวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุเทพ สุวีรางกูร (2551, น. 50-52) กล่าวว่า การป้องกันแก้ไขปัญหายาวรุ่น มีแนวทางดังนี้ 1) เลี้ยงดูฝึกฝนอบรมพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของวัยรุ่นอย่างถูกต้องต่อเนื่อง ให้เกิดความเคยชินเป็นอุปนิสัยมีระเบียบวินัย 2) สร้างสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสม พ่อแม่หรือครอบครัว ครูอาจารย์ เพื่อน และสื่อสารมวลชนต่างต้องมีบทบาทและร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องให้กับวัยรุ่น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ LU YANWEI (2562) เรื่องภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล “เซเว่นบุ๊คอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาเยาวชน คือ พ่อแม่และผู้ใหญ่ในครอบครัวให้ความรักและความสนใจกับเยาวชน ทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นใจ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรศึกษาบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ในด้านอื่น เช่น กลวิธีการแต่ง แนวคิด อิทธิพลที่มีต่อผู้อ่าน เป็นต้น

2. ควรศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในวรรณกรรมไทยที่ได้รับรางวัลอื่น เช่น รางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด รางวัลซีไรต์ รางวัลนายอินทร์อวอร์ด เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กัลยานันท์ สิงจันทร์. (2548). *ตัวละครเด็กในวรรณกรรมรางวัล “หนังสือดีเด่น” ของมกุฏ อรดี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- กฤษณา ขำพิมล. (2557). *การวิเคราะห์วรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลหนังสือดีเด่นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรางวัลแว่นแก้ว และ รางวัลนายอินทร์อะวอร์ด ระหว่างปีพุทธศักราช 2546-2555* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- เกษม ขนบแก้ว. (2540). *แง่คิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรีเมียมติ้ง เฮาส์.
- ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (2553). *วรรณกรรมกับสังคม*. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- จันทร์นา วงษ์วิโรจน์. (2541). *วิเคราะห์เรื่องสั้นรางวัลดีเด่นของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติในช่วง พ.ศ. 2533 - พ.ศ. 2539* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- จินตกานต์ สุธรรมดี และคณะ. (2561). *รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมเพื่อพัฒนาจิตพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนในจังหวัดชัยภูมิ*. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2545). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บรรณาการ.
- ชัตสุณี สีนธูลิงห์. (2550). *วรรณคดีที่ค้นหา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์. (2549). *คมความคิดในวรรณกรรมร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2547). *นวนิยายกับสังคมไทย (2475 - 2500)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถวัลย์ มาตจรัส. (2546). *การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาและอาชีพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่.
- ธัญลักษณ์ จินแก้วเปี่ยม. (2554). *ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน กรณีศึกษา: ศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชนจังหวัดภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของเด็ก และเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนภาคใต้*. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 7(2), 106-135.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ธานีวัฒน์ บุญโต. (2542). *ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนในวรรณกรรมของ หยก บูรพา*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพมหานคร.
- นิตยา วรรณกิตร์. (2559). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. นนทบุรี: อินทนิล.
- นภสมน นิจนิรันดร์. (2554). *ปัญหาวัยรุ่นในสังคมไทย: ภาพสะท้อนจากเรื่องสั้นรางวัลวรรณกรรม
รามคำแหง ประจำปี 2554*. วารสารวิจัยรามคำแหง, 14(3), 34-45.
- นวลจันทร์ ชาญวิวัฒนา. (2550). *การศึกษาเนื้อหาและแนวคิดของวรรณกรรมเยาวชนประเภท
บันเทิงคดีในปี พ.ศ. 2547* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ปรียา หิรัญประดิษฐ์. (2544). *บทบาทของวรรณคดีต่อชีวิตและสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 10). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พัชดา หน่อแดง. (2552). *วิเคราะห์แนวคิดและกลวิธีการนำเสนอแนวคิดในนวนิยายที่ได้รับรางวัล
ของ ปิยะพร ศักดิ์เกษม พ.ศ. 2537-2550* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
นเรศวร, พิษณุโลก.
- พิชัย ศรีภูไฟ. (2542) *วรรณคดีสังคมและการเมือง*. อุบลราชธานี: คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ภาคภูมิ อัครทรัพย์เดโช. (2551). *108 ปัญหาชีวิตวัยรุ่น*. ปทุมธานี: เอส.พี.มิลเลียนเนียร์.
- มงคล หวังสุขใจ และชมพู โกติรัมย์. (2540). *สังคมวิทยาเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี:
SR printing.
- มยุรี จารุปาณ และคณะ. (2555). *ปัญหาเด็กและเยาวชนกับการส่งเสริมอาชีพ*. เอกสารการสอนชุด
วิชา 70422 (พิมพ์ครั้งที่ 11). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. (2541). *เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย
4 : วรรณคดีไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ยุพาส ชัยศิลป์วัฒนา. (2544). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน. (2546). *วรรณคดีการเมืองกับสังคมรัตนโกสินทร์* (พ.ศ. 2418-2421).
ปทุมธานี: วิชญา.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ลลิตา ศุภธนสินเชชม. (2551). *การวิเคราะห์วรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลแว่นแก้วปี พ.ศ. 2544-2547* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพมหานคร: สุริยวิสาสน์.
- วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา. (2561). *เอกสารคำสอน รายวิชา 2750283 การศึกษานอกระบบโรงเรียน สำหรับเด็กและเยาวชนด้อยโอกาส*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร จารุณี. (2541). *คู่มือการเขียนเรื่องบันเทิงคดีและสารคดีสำหรับเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ.
- สมพงษ์ จิตระดับ และ อัญญมณี บุญชื้อ. (2551). *สิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ธรรมดาเพรส.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2543). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง.
- สุชาภรณ์ ตั้งจิตสาธุกิจ. (2549). *การศึกษาปัญหาสังคมและค่านิยมของเยาวชนไทยในรายการโทรทัศน์ “หลุมดำ”*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุทัศน์ วงศ์กระบอกถาวร. (2550). *บันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้น*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- สุเทพ สุวีรางกูร. (2551). *ปัญหาสังคม*. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). *ปัญหาสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิน วิริยะพงศ์พานิช. (2545). *4 เทคนิคการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของ 4 นักเขียนวรรณกรรมเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่.
- เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. (2540). *เส้นทางนักประพันธ์: บทบันทึกความคิดเห็นต่อนักเขียนและหนังสือ*. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2558). *วิเคราะห์เด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร: บางกอกบล็อก.
- อัครา พลายละหาร. (2553). *ผลกระทบ และแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายารุ่นในพื้นที่รับผิดชอบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อัญญาณี คล้ายสุบรรณ. (2542). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กาญจนบุรี: โปรแกรมวิชา
 บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
 สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- อิงอร สุพันธ์ุณี. (2558). *วรรณกรรมวิจารณ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โครงการ
 เผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). *วรรณกรรมกับสังคม: ภาพสะท้อนจากนวนิยายปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร:
 ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2554). *เลื่อมลายสายรุ้ง ภาพสะท้อนสังคมในนวนิยายปัจจุบัน* (พิมพ์ครั้งที่ 3).
 กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- CHEN CHUNXIAO. (2557). *ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว*
พ.ศ. 2553-2555 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- HE FEIYAN. (2558). *กลวิธีการแต่งและคุณค่าของบันเทิงคดีสำหรับเด็กเยาวชนที่ได้รับรางวัลงาน*
สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2555 - พ.ศ. 2556 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- LI JIAJIA. (2562). *ภาพสะท้อนสังคมชนบทภาคใต้ในนวนิยายของ สถาพร ศรีลัจจิ่ง*
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ,
 สมุทรปราการ.
- LU YANWEI. (2562). *ภาพสะท้อนสังคมไทยในวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับรางวัล*
“เซเว่นบุ๊กอวอร์ด” พ.ศ. 2558-2560 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). คณะศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- LU ZUOXI. (2561). *ภาพสะท้อนเยาวชนไทยในวรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้วประเภท*
นวนิยาย พ.ศ. 2557-2557 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). คณะศิลปศาสตร์
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- WAN GRUI. (2559). *กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเด็กเยาวชนที่ได้รับรางวัล*
“เซเว่นบุ๊ก อวอร์ด” พ.ศ. 2556-2557 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- YAN HANLE. (2558). *กลวิธีการแต่งและแนวคิดในเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติประจำปี พ.ศ. 2556 - 2557* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- YU KANYING. (2562). *ภาพสะท้อนสังคมไทยในรวมเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลของ จำลอง พึ่งชลจิตร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- ZHANG LIQUN. (2559). *กลวิธีการแต่งและแนวคิดในวรรณกรรมสำหรับเยาวชนที่ได้รับรางวัลเซเว่นบุ๊ก อวอร์ด พ.ศ. 2553-2555* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.
- ZHANG XIAOJIAO. (2558). *ภาพสะท้อนสังคมไทยในนวนิยายที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2556 - 2557* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ.

ฐานข้อมูลออนไลน์

การประกวดหนังสือดีเด่น. ค้นคืนจาก <http://www.lib.obec.go.th/portal/node/5>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัย

เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม

เอกสารรับรอง

(Certificate of Exemption)

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่ 12 ตุลาคม 2563

ชื่อเรื่อง ภาพสะท้อนวัยรุ่นไทยในบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

ชื่อนักวิจัย/หัวหน้าโครงการ MISS LI XING
 คณะวิชา/หลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ขอรับรองว่า งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบโดยสอดคล้องกับ
 ประกาศเสตชิ่งก จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ลงนาม

(อาจารย์ ดร.วิรัตน์ ทองรอด)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วันที่รับรอง

วันที่ 12 ตุลาคม 2563

เลขที่รับรอง

อ.1013/2563

วันที่ให้การรับรอง: 12 ตุลาคม 2563

วันหมดอายุใบรับรอง: 11 ตุลาคม 2565

ภาคผนวก ข

เรื่องย่อบันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562

บันเทิงคดีสำหรับเด็กวัยรุ่นที่ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2562 ที่ใช้เป็นข้อมูลวิจัยจำนวน 10 เรื่อง มีเรื่องย่อดังนี้

1. ลูกชายแดน (พ.ศ. 2557)

เรื่องราวชีวิตของเด็กชายชื่อ “น้อย” เขาเป็นเด็กชายที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่และน้อง ๆ ในหมู่บ้านชายแดนระหว่างประเทศไทยและกัมพูชา เนื่องจากการสู้รบภายในของกัมพูชา เขากับครอบครัวเขาต้องหลบหนีกระสุนที่รูกล้ำเข้ามาในเขตแดนไทยตลอดเวลา ครั้งหนึ่งที่เขาไปโรงเรียน เขาหนีไม่ทัน จึงได้รับบาดเจ็บ แต่เขาก็ตั้งใจที่ตัวเองรอดชีวิตได้และอดทนกับชีวิต ต่อไปได้ย้ายตามพ่อแม่ไปสถานที่ต่าง ๆ เช่น บ้านยาย ศูนย์อพยพ เป็นต้น เพื่อได้มีชีวิตที่สงบชั่วคราว ในขณะที่เดียวกัน เขาก็ขยันเรียนจนได้รับเลือกไปแข่งขันชิงทุน และได้รับทุน 500 บาท ทำให้เขาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และมีความใฝ่ฝันว่าอยากเรียนต่อในระดับสูง แม้จะมีอุปสรรคจากสงครามและครอบครัวมีฐานะยากจน แต่ในที่สุด ด้วยการสนับสนุนของพ่อ น้อยได้เข้าเรียนระดับมัธยม แม้ว่าบ้านเขายังได้รับผลกระทบจากการต่อสู้ แต่เขาเชื่อว่าชีวิตของเขาจะก้าวไปข้างหน้าต่อไปได้

2. รมไม่หนึ่ง ซึ่งเราตัวเล็ก (พ.ศ. 2558) พิมพ์ครั้งที่ 2

เรื่องราวที่เล่าถึงเด็กชายเข้มแข็ง มีเพื่อนสนิทชื่อประวิณซึ่งมีปู่แสนเป็นผู้เลี้ยงดู ปู่แสนเล่าเรื่องต้นไม้ใหญ่ให้เข้มแข็งและประวิณฟัง จากนั้น ต้นไม้ใหญ่นั้นก็เหมือนเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เขาแอบอธิษฐานขอให้ช่วยยามที่พบอุปสรรคในชีวิต เขาขอให้ต้นไม้ช่วยปู่แสนให้หายป่วยและทำให้พ่อของเข้มแข็งได้กลับมา แต่ต่อมา ปู่แสนเสียชีวิต ประวิณก็บวช เข้มแข็งได้รู้ว่าคนที่ให้ความช่วยเหลือตลอดมาคือลุง พี่ชายของพ่อเข้มแข็ง พ่อเขาเสียชีวิตจริง ๆ และสุดท้าย เข้มแข็งกับวินเนอร์ซึ่งเป็นเพื่อนอีกคนหนึ่งของเขาได้เข้าเรียนมัธยมในเมือง วันหนึ่งทั้งสองคนได้กลับมาถ่ายรูปกับต้นไม้ใหญ่นั้น และส่งรูปให้เณรประวิณ และรู้ว่าต้นไม้ใหญ่นั้นแค่เป็นต้นไม้ธรรมดา แต่ต้นไม้ก็เป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของพวกเขาตลอดมา

3. ห้องเรียนไม่มีฝา (พ.ศ. 2558)

เรื่องราวของวัยรุ่นชายชื่อ “มุเล” ซึ่งเป็นเด็กชายชาวใต้ที่เติบโตมาในครอบครัวนักมวย แต่เขาตัดสินใจบวชเณรอยู่กับหลวงลุงที่วัดตั้งแต่วันที่เขาศึกษาจบชั้นประถม ซึ่งด้วยการสนับสนุนและชี้แนะของ 'หลวงลุง' เจ้าอาวาสวัดประจำหมู่บ้านผู้เป็นที่เคารพอย่างสูงในท้องถิ่น มุเลได้ไปศึกษาวิชาบาลีในวัดป่าที่ห่างไกลจากบ้าน ที่วัดป่ามุเลได้รู้จักสามเณร 4 องค์ มุเลกับเพื่อน ๆ เณรองค์อื่นก็เรียนหนังสือทั้งแบบวิชาทั่วไปและที่วัดป่าเรียนวิชาธรรมะเพิ่มเข้าไปด้วย จนสำเร็จการศึกษาสอบผ่าน

เปรียญธรรมประโยค 1-2 สุดท้ายมูลก็ได้กลับบ้านเกิดเพื่อนำประกาศนียบัตรมอบให้หลวงลุงและพบหน้าพ่อแม่

4. ดินสอแท่งสั้น (พ.ศ. 2558)

เรื่องราวของวัยรุ่นชาย “ก้าวไกล” เนื่องจากพ่อเสียชีวิตไป ชีวิตของเขาจึงยากลำบาก จนต้องเป็นขอทานเพื่ออยู่รอดได้ เขามีความฝันอยากเป็นจิตรกรและวาดภาพพ่อเพื่อชดเชยความเสียใจที่ในงานศพของพ่อไม่มีรูปภาพตั้งหน้าโลงศพ เขาจึงเก็บดินสอแท่งสั้นที่ถูกทิ้งของศิลปินในตระกร้าขยะหน้าแลเลอรี่และฝึกฝนวาดรูปอย่างขยันขันแข็ง วันหนึ่งเขาได้คุยกับศิลปินที่ตนเองชื่นชอบและศรัทธา ทำให้เขารู้ว่าเขาต้องหางานอื่นมาทำเพื่อทำให้ชีวิตได้ดีกว่าเดิม เขาจึงทำงานรับจ้างที่ร้านก๋วยเตี๋ยว และด้วยความช่วยเหลือของครูใหญ่ เขากับน้องชายทั้งสองได้เรียนหนังสือต่อกัน จากนั้น แม้ว่าชีวิตยังลำบากและการฝึกวาดรูปก็เหนื่อย แต่ความฝันของตนเองทำให้เขามีกำลังใจที่กล้าต่อสู้กับอุปสรรค สุดท้ายเขาก็ได้ประสบความสำเร็จ กลายเป็นจิตรกรและมีแลเลอรี่ของตัวเอง

5. สลีนดงบาย (พ.ศ. 2558)

เรื่องราวชีวิตของ นูญ กับแดน สองพี่น้องที่ย้ายตามการเปลี่ยนงานของพ่อมาที่อำเภอสาวยบุรี และได้รู้จักเพื่อนหลายคนที่นี่ เนื่องจากครอบครัวยากจน สองพี่น้องกับเพื่อน ๆ จึงทำสิ่งต่าง ๆ ที่สนุกและได้มีเงินเพิ่ม เช่น หาปลาที่ทะเล เก็บผักผลไม้ที่สวนและภูเขาไปขาย เป็นต้น เมื่อจบชั้นมัธยมปลาย นูญตัดสินใจจะไปเรียนวิทยาลัยครู แต่แดนยังไม่กล้าตัดสินใจว่าจะเรียนต่อด้านการวาดรูปเพื่อจะไปเป็นครูสอนวาดเขียนอย่างที่เขาสอบ ต่อมา พ่อของสองพี่น้องได้เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น พวกเขาจึงต้องย้ายไปที่เมืองปัตตานี ในวันเดินทางออกจากอำเภอสาวยบุรี นูญได้ดูสมุดบันทึกของแดน จึงได้รู้ปัญหาของน้องแล้วให้กำลังใจน้อง ทำให้แดนเกิดความมุ่งมั่นที่จะทำตามความฝันของตนเองได้ในที่สุด

6. ลูกนกจากคอน (พ.ศ. 2559)

เรื่องราวที่เล่าถึงปัญหาของเด็กที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นชื่อ “จ้อย” เด็กชายชาวป่าที่สอบเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจำจังหวัดได้ แต่ด้วยความไม่เข้าใจตนเอง ไม่อยากกลับบ้าน เขาจึงตัดสินใจไม่เรียนต่อ ไปรับจ้างกรีดยาง การที่ต้องทำงานหนักเกินกำลังทำให้สุขภาพย่ำแย่ และมีปมในใจอยู่ตลอดว่าแม่ไม่รัก ทำงานสู้พี่น้องไม่ได้ แต่ด้วยความใฝ่เรียนใฝ่รู้ และเริ่มเข้าใจตัวเองมากขึ้น จึงตัดสินใจสอบเข้าเรียนต่ออีกครั้งในปีต่อมาด้วยการสนับสนุนของแม่และครู

7. กระต่ายในพระจันทร์ (พ.ศ. 2561) พิมพ์ครั้งที่ 4

เรื่องราวของหญิงสาวชื่อ “สุดา” เธอเกิดที่เกาะสมุย เรียนหนังสือและทำงานที่กรุงเทพฯ แต่เธอรู้สึกชีวิตที่อยู่ในกรุงเทพฯ ทำให้เธอผิดหวัง เธอจึงกลับไปเกาะสมุย และหวนคิดถึงเรื่องราวต่าง ๆ สมัยพ่อยังเด็ก สมัยที่ปู่ย่าตาทวดช่วยกันถากถางบุกเบิกที่ดินทำสวนมะพร้าว เพื่อให้ลูกหลาน

มีกินมีใช้และได้เรียนหนังสือสูง ๆ กลับคืนสู่ชีวิตเรียบง่ายสมัยที่สมัยยังไม่ได้เต็มไปด้วยดิกราม บ้านช่องและนักท่องเที่ยว การย้อนคิดถึงชีวิตวัยเด็กทำให้เธอได้ผ่อนคลาย คินหนึ่ง เธอมองพระจันทร์ที่ไม่ได้มองมานาน เธอตระหนักว่าความทุกข์ไม่ได้อยู่จริงบนโลก ทุกอย่างคือสิ่งที่เธอคิดสร้างขึ้นในใจ และเชื่อว่าเธอกลับไปเริ่มต้นใหม่ได้เสมอ ซึ่งทำให้เธอสบายใจมากขึ้น

8. พ่อมหา แม่หางเครื่อง ลูก (สาว) นักร้อง (พ.ศ. 2561)

เรื่องราวที่เล่าถึงชีวิตของชาวบ้าน และปัญหาในครอบครัวโดยผ่านครอบครัวของ “พ่อมหา” พ่อมหาเป็นหัวหน้าครอบครัวที่มีความรู้ ชยัน อดทน รักครอบครัว และมีคุณธรรม ในขณะที่เอียงภรรยาสาวสวยอดีตหางเครื่องวงหมอลำซึ่งผู้เป็นแม่บ้านยังรักเสียงเพลงและการแสดง และมุ่งมั่นให้อีวลูกสาวก้าวหน้าบนเส้นทางนักร้อง ส่วนเดือนลูกสาววัยรุ่น นักร้องประจำวงดนตรีของโรงเรียน ผู้มีพรสวรรค์ทั้งสติปัญญา รูปร่าง ความสามารถในการร้องเพลงและการแสดง และยังคงรักการเรียน ก็มุ่งหวังอนาคตเป็นนักร้องลูกทุ่งดัง จึงเข้าประกวดร้องเพลงในงานประจำปีของจังหวัด จนเป็นที่มาของความขัดแย้งกับเพื่อนสนิทที่เป็นลูกสาวของเพื่อนแม่ ซึ่งกลายมาเป็นคู่แข่งจนเกือบจะเสียเพื่อนไป แต่ในที่สุดด้วยความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่มีต่อกันมานานของทุกคนในชุมชน ปัญหาต่าง ๆ ก็คลี่คลายลงด้วยดี

9. ม้าน้ำสีทอง (พ.ศ. 2561)

เรื่องราวของวัยรุ่นชายชื่อ “สน” และเพื่อนเขาชื่อ “โต” ทั้งสองเป็นเด็กจากครอบครัวยากจน ทั้งสองต้องการซื้อกางเกงนักเรียนตัวใหม่ จึงเริ่มต้นจากการตาม “จิต” รุ่นพี่ไปเก็บปลาที่หล่นจากเรือประมงมาขาย จนได้รู้จักกับ “ม้าน้ำ” ที่แรกเด็ก ๆ คิดจะหุ้กันเพาะเลี้ยงม้าน้ำเพื่อนำไปขาย แต่เมื่อได้ศึกษาและเลี้ยงดูด้วยตนเอง จึงเกิดความผูกพันต่อม้าน้ำเหล่านี้ และได้เรียนรู้ว่า การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ไม่ต้องรอให้พร้อมหรือร่ำรวย แต่ทุกคนสามารถเริ่มทำได้เลยในชีวิตประจำวัน ฉะนั้น เมื่อสามีของป่าหลิวซึ่งเป็นเจ้าของบ้านและเป็นผู้เลี้ยงม้าน้ำได้เสียชีวิตไป ป่าหลิวตัดสินใจปล่อยลูกม้าน้ำกลับลงทะเล ทั้งสองจึงมาช่วยป่าหลิวทำเรื่องนี้ แต่เพราะโตกลัวทะเล จึงมีแต่สนกับพี่เอกสองคนมาช่วยส่งม้าน้ำกลับทะเล แม้ว่าตอนออกทะเลจะมีพายุจนเรือล่ม แต่ทั้งสองคนก็กลับมาได้อย่างปลอดภัย

10. วันเกิดของเค้าโมง (พ.ศ. 2561)

เรื่องราวของเด็กหญิงชื่อ “เค้าโมง” ครอบครัวของเค้าโมงมีปัญหาด้านการสื่อสารต่อกัน พ่อกับแม่มีแต่บ่นกันและทะเลาะกัน บรรยากาศครอบครัวแบบนี้ทำให้เค้าโมงไม่มีความสุข ในวันเกิดของเค้าโมง ทุกคนในครอบครัวลืมวันเกิดเค้าโมง แต่เค้าโมงก็ไม่สนใจ กลับอยากให้แม่ทำงานนาน ๆ ไม่อยากให้พ่อกลับบ้าน ตอนไปซื้อข้าว เค้าโมงได้รู้จักพี่ภาซีซึ่งเป็นคนช่วยทำคลินิกวัยรุ่น และได้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาบำบัดกับเขา ทำให้เค้าโมงได้รู้จักวัยรุ่นที่มีปัญหาจิตใจหลายคนและได้รู้ความทุกข์ของพวกเขา เมื่อกลับบ้าน เค้าโมงได้คุยกับน้องสาว และได้รู้ว่าที่จริงน้องก็รู้สึกไม่มีความสุข ทั้งนี้

ทำให้เค้าโม่มีความกล้าหาญที่เผชิญกับปัญหาของครอบครัว ซึ่งเค้าโม่ได้บอกคำอธิษฐานในวันเกิดของตัวเองกับพ่อแม่ คือ ขอให้พ่อกับแม่ไปหานักจิตวิทยาให้ช่วยบำบัดเพื่อให้ชีวิตครอบครัวดีขึ้น สุดท้ายพ่อแม่ก็ตกลงว่าจะไปคลินิกครอบครัว และเค้าโม่ก็เชื่อว่าคนในครอบครัวจะเริ่มต้นใหม่ด้วยกัน ซึ่งในที่สุดเค้าโม่ก็ได้มีความสุขในวันเกิด

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล MISS LI XING (น้ำค้าง)
วัน เดือน ปีเกิด 18 ตุลาคม 2538
ที่อยู่ปัจจุบัน 81/997 อาคารดี ลุมพินีเมกะซิตี๋ บางนา แขวงบางแก้ว
เขตบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
Email lixing.dao@hotmail.com
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2556 – 2560 คณะวัฒนธรรมและการสื่อสาร
สถาบันเซียงซือหู่ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี
สาขาการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง